శ్రీరస్తు.

శ్రీరఘునందన పరబ్రహ్మణే నమః.

ఇరువదెనిమిది వ్రతకల్పములని ప్రసిద్ధివహించిన

వ్రతరత్నావళి.

ఆంధ్రతాత్పర్య కథల వివరణసహితము.

ఈ గ్రంథము.

పమ్మి. త్యాగరాయసెట్టిగారిచే

ప్రకటింపించి

పమ్మి. పొన్నయ్యశెట్టిగారి స్వకీయ,
చంద్రికాముద్రాలయమున
ముద్రితము.

చెన్నపురి.

1922

వ్రతాచరణ మాసాది వివరణము.

వ్రతాచరణమాసాదివివరణము - సంపూర్ణము.

శ్రీ ర స్తు.

వినాయక వ్రతకల్పము.

శ్లో. శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్,
ప్రసన్నవదనంధ్యాయే త్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే.

సుముఖశ్చైకదంతశ్చకపిలోగజకర్ణకః । లంబోదరశ్చవికటో విఘ్న
జోవినాయకః ॥ ధూమ్రకేతుర్గణాధ్యక్షఃఫాలచంద్రోగజాననః । వక్రతుం
శూర్పకర్ణో హేరంబస్స్కందపూర్వజః॥ షోడశై తానినామాని యఃపఠే
ణుయాదపి । విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశేనిర్గమేతథా ॥ సంగ్రామే
కార్యేషువిఘ్న స్తస్యనజాయతే॥

* శుభతిథౌ శోభనముహూర్తేఆద్యబ్రహ్మణఃద్వితీయపరార్థే శ్వేతవ
హాకల్పేవైవస్వతమన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదేజంబూద్వీపే భరతవ
భరతఖండే అస్మిన్వర్తమానే వ్యావహారిక ప్రభవాదిషష్టిసంవత్సరాణాం
ధ్యేసంవత్సరే దక్షిణాయనే వర్షర్తౌ భాద్రపదమాసే శుక్లపక్షేచతుర్థ్యాం
సరయుక్తాయాం శుభనక్షత్రశుభయోగశుభకరణఏవంగుణవిశేషణ విశి
యాంఅస్యాంశుభతిథౌమమధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థ
ర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థం సిద్ధివినాయకప్రీత్యర్థం
నావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే॥

భవసంచితపాపౌఘ విధ్వంసనవిచక్షణమ్। విఘ్నాంధకారభాస్వంతం
ఘ్నరాజమహాంభజే ॥ ఏకదంతంశూర్పకర్ణంగజవక్త్రంచతుర్భుజం । పా
ంకుశధరం దేవంధ్యాయేత్సిద్ధివినాయకమ్ ॥ ఉత్తమంగణనాథస్యవ్రతంసం
ర్కరంశుభం। భక్తాభీష్టప్రదంతస్మాద్ధ్యాయేత్తంవిఘ్ననాయకం॥ ధ్యాయే
జాననం దేవంతప్తకాంచనసన్నిభమ్। చతుర్భుజంమహాకాయంసర్వాభరణ
షితమ్। శ్రీగణాధిపతయేనమః- ధ్యాయామి॥ అత్రాగచ్ఛజగద్వంద్యసు
రాజార్చితేశ్వర । అనాథనాథసర్వజ్ఞ గౌరీగర్భ సముద్భవ ॥ ఆవాహయామి
॥ మౌక్తికైఃపుష్యరాగైశ్చనానారత్నవిరాజితమ్। రత్నసింహాసనంచారు
త్యర్థంప్రతిగృహ్యతామ్॥ ఆసనంసమర్పయామి॥ గౌరీపుత్రనమస్తేస్తుశంకర
యనందన ॥ గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం గంధపుష్పాక్షతైర్యుతం ॥ అ
ంసమర్పయామి॥ గజవక్త్రనమస్తేస్తుసర్వాభీష్టప్రదాయక। భక్త్యాపాద్యం
యాదత్తంగృహాణద్విరదానన। పాద్యంసమర్పయామి॥ అనాథనాథసర్వజ్ఞ

గీర్వాణపరిపూజిత। గృహాణాచమనం దేవతుభ్యందత్తంమయాప్రభో॥ఆచమనీయంసమర్పయామి॥ దధిక్షీరసమాయుక్తంమధ్వాజ్యేనసమన్వితం।మధుపర్కంగృహాణేదంగజవక్త్రనమోస్తుతే॥మధుపర్కంసమర్పయామి ॥ స్నానంపంచామృతైర్దేవ గృహాణగణనాయక। అనాథనాథసర్వజ్ఞ గీర్వాణగణపూజిత॥పంచామృతస్నానంసమర్పయామి॥గంగాదిసర్వతీర్థేభ్య ఆహృతైరమలైర్జలైః। స్నానంకురుష్వభగవన్నుమాపుత్రనమోస్తుతే ॥ శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి॥ రక్తవస్త్రద్వయంచారు దేవయోగ్యంచమంగళం।శుభప్రదంగృహాణత్వంలంబోదరహరాత్మజ॥ వస్త్రయుగ్మంసమర్పయామి॥రాజతంబ్రహ్మసూత్రంచ కాంచనంచోత్తరీయకం। గృహాణసర్వధర్మజ్ఞ భక్తానామిష్టదాయక॥ఉపవీతంసమర్పయామి॥చందనాగరుకర్పూరకస్తూరీకుంకుమాన్వితం విలేపనంసురశ్రేష్ఠప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధాన్ సమర్పయామి॥అక్షతాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీయాంస్తండులాన్ శుభాన్। గృహాణపరమానందాదీశపుత్రనమోస్తుతే॥అక్షతాన్ సమర్పయామి॥సుగంధీనిసుపుష్పాణిజాజీకుందముఖానిచ। ఏకవింశతిపత్రాణి సంగృహాణ నమోస్తుతే॥

పుష్పాణిపూజయామి ॥ అథాంగపూజా ॥ గణేశాయనమః - పాదపూజయామి ॥ ఏకదంతాయనమః - గుల్ఫౌ॥ శూర్పకర్ణాయనమః-జానునీ విఘ్నరాజాయనమః-జంఘే॥ఆఖువాహనాయనమః-ఊరూ ॥ హేరంబాయనమః-కటిం॥ లంబోదరాయన-ఉదరం॥ గణనాథాయనమః-నాభిం॥ గణేశాయనమః-హృదయం॥స్థూలకంఠాయనమః-కంఠం॥ స్కంధాగ్రజాయనమః స్కంధౌ॥పాశహస్తాయనమః-హస్తౌ॥గజవక్త్రాయనమః-వక్త్రం॥ విఘ్నహంత్రేయనమః-నేత్రే॥ శూర్పకర్ణాయ-కర్ణౌ॥ ఫాలచంద్రాయనమః-లలాటం॥ సర్వేశ్వరాయనమః-శిర॥విఘ్నరాజాయనమః-సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥ అథైకవింశతిపత్రపూజా॥సుముఖాయనమః-మాచీపత్రంసమర్పయామి॥గణాధిపాయనమః - బృహతీపత్రం॥ ఉమాపుత్రాయనమః - బిల్వపత్రం॥ గజాననాయనమః-దూర్వాయుగ్మం॥ హరసూనవేనమః-దుత్తూరపత్రం॥ లంబోదరాయనమః-బదరీపత్రం॥గుహాగ్రజాయనమః-అపామార్గపత్రం॥గజకర్ణాయనమః-తులసీపత్రం॥ఏకదంతాయనమః-చూతపత్రం॥ వికటాయనమః-కరవీరపత్రం॥ బిన్నదంతాయ-విష్ణుక్రాంతపత్రం ॥ నటవేనమః-దాడిమీపత్రం॥ సర్వేశ్వరాయ- దేవదారుపత్రం॥ ఫాలచంద్రాయ-మరువకపత్రం ॥ హేరంబాయ-సింధువారపత్రం॥ శూర్పకర్ణాయ-జాజీపత్రం॥ సురాగ్రజాయ - గండలీపత్రం॥ఇభవక్త్రాయనమః-శమీపత్రం॥ వినాయకాయ-అశ్వత్థపత్రం॥ సుర

...వితాయ-అర్జునపత్రం॥ కపిలాయ-అర్కపత్రం॥ శ్రీగణేశ్వరాయనమః-ఏక
...ంశతిపత్రాణి పూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామపూజా.

...జాననాయనమః	ప్రాజ్ఞాయనమః	సర్వసిద్ధిప్రదాయ	పటవేనమః
...ణాధ్యక్షాయన	విఘ్నకర్త్రే	సర్వసిద్ధయే	అభీష్టవరదాయ
...ఘ్నరాజాయ	విఘ్నహంత్రే	పంచహస్తాయ	జ్యోతిషే
...నాయకాయ	విశ్వనేత్రే	పార్వతీనందనా	భక్తనిధయే
...్వమాతురాయ	విరాట్పతయే	ప్రభవే [య	భావగమ్యాయ
...్వముఖాయ	శ్రీపతయే	కుమారగురవే	మంగళప్రదాయ
...పముఖాయ	వాక్పతయే	అక్షోభ్యాయ	అవ్యక్తాయ [మా
...ముఖాయ	శృంగారిణే	కుంజరాసురభంజ	అప్రాకృతపరాక్ర
...ృతినే	ఆశ్రితవత్సలాయ	ప్రమోదాయ	సత్యధర్మిణే
...ప్రదీపాయ	శివప్రియాయ	మోదకప్రియా	సఖ్యై
...ఖనిధయే	శీఘ్రకారిణే	కాంతిమతే [య	సరసాంబునిధయే
...రాధ్యక్షాయ	శాశ్వతాయ	ధృతిమతే	మహేశాయ
...రారిఘ్నాయ	బలాయ	కామినే	దేశాంగాయ
...హాగణపతయే	బలోత్థితాయ	కపిత్థపనసప్రియా	మణికింకిణీమేఖలా
...న్యాయ	భవాత్మజాయ	బ్రహ్మచారిణే [య	సమస్తదేవతా
...ప్రాలాయ	పురాణపురుషా	బ్రహ్మరూపిణే	సహిష్ణవే [మూర్త
...ఖరేరమ్య	పూష్ణే [య	బ్రహ్మవిద్యాదిదా	సతతోత్థితాయ
...షితే॥ హే	పుష్కరోత్క్షిప్తవా	జిష్ణవే [ఘవే	విఘాతకారిణే
...కానుగ్రహ	అగ్రగణ్యాయ [రి	విష్ణుప్రియాయ	విష్వగ్దృశే
...భువేగవాయ	అగ్రపూజ్యాయ	భక్తజీవితాయ	విశ్వరక్షాకృతే
...మోదరాయ	అగ్రగామినే	జితమన్మథాయ	కల్యాణగురవే
...దోత్కటాయ	మంత్రకృతే	ఐశ్వర్యకారణాయ	ఉన్మత్తవేషాయన
...హావీరాయ	చామీకరప్రభా	జాయసే	పరజితే [రా
...ంత్రిణే	సర్వాయ [య	యక్షకిన్నరసేవి	సమస్తజగదాధా
...ంగళస్వరాయ	సర్వోపాస్యాయ	గంగాసుతాయ	స్వరైశ్వర్యప్రదాయ
...మదాయ	సర్వకర్త్రే	గణాధీశాయ	ఆక్రాంతచిదచిత్ప్ర
...థమాయ	సర్వనేత్రే	గంభీరనినదాయ	శ్రీవిఘ్నేశ్వరాయ

దశాంగం గుగ్గులూపేతం సుగంధం సుమనోహరం। ఉమాసుత నమస్తు
భ్యం గృహాణ వరదోభవ॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ సాజ్యం త్రివర్తిసంయుక్తం
వహ్నినా ద్యోతితం మయా। గృహాణ మంగళం దీపమీశపుత్ర నమోస్తుతే॥
దీపం దర్శయామి॥ సుగన్ధాన్సుకృతాంశ్చైవ మోదకాన్ ఘృతపాచితాన్। నైవే
ద్యం గృహ్యతాం దేవ చణముద్గైః ప్రకల్పితాన్॥ భక్ష్యం భోజ్యం చ లేహ్యం
చ చోష్యం పానీయమేవ చ। ఇదం గృహాణ నైవేద్యం మయా దత్తం వినాయక॥ నై
వేద్యం సమర్పయామి॥ సదానందద విఘ్నేశ పుష్కలాని ధనాని చ। భూమ్యాం స్థి
తాని భగవన్ స్వీకురుష్వ వినాయక॥ సువర్ణపుష్పం సమర్పయామి॥ పూగీఫలస
మాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతి
గృహ్యతాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశక
లైస్తథా। నీరాజనం మయా దత్తం గృహాణ వరదోభవ। నీరాజనం సమర్పయామి॥
అథ దూర్వాయుగ్మపూజా॥ గణాధిపాయ నమః-దూర్వాయుగ్మం పూజయా
మి॥ ఉమాపుత్రాయ నమః-దూర్వాయు॥ ఆఖువాహనాయ-దూర్వా॥ వి
నాయకాయ-దూ॥ ఈశపుత్రాయ-దూ॥ సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ-దూ॥ ఏ
కదంతాయ-దూర్వా॥ ఇభవక్త్రాయ-దూర్వా॥ మూషకవాహనాయ-దూ॥
కుమారగురవే నమః-దూర్వాయుగ్మం॥ గణాధిప నమస్తేస్తు ఉమాపుత్రాఘ
నాశన। వినాయకేశతనయ సర్వసిద్ధిప్రదాయక॥ ఏకదంతైకవదన తథా మూషక
వాహన॥ కుమారగురవే తుభ్యమర్పయామి సుమాంజలిం॥ మంత్రపుష్పం సమ
ర్పయామి॥ ప్రదక్షిణం కరిష్యామి సతతం మోదకప్రియ। నమస్తే విఘ్నరాజా[illegible]
నమస్తే విఘ్ననాశన। ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ అ[illegible]విఘ్నహ[illegible]
ణ హేరంబ సర్వభద్రప్రదాయక। గన్ధపుష్పాక్షతైర్యుక్తం పాత్రే-లలాటం॥
న॥ పునరర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ యం బ్రహ్మ వినాయకాయ నమః॥ న[illegible]జయామి॥
ణేశాయ నమస్తే విఘ్ననాశన। ఈప్సితం మే వరం దేహి పరత్ర చ పరాం గతిం
ప్రార్థనా॥ వినాయక నమస్తుభ్యం సతతం మోదకప్రియ। నిర్విఘ్నం కురు మే దే[illegible]
సర్వకార్యేషు సర్వదా॥ వాయనదానం॥ గణేశః ప్రతిగృహ్ణాతు గణేశో వై దదాతి
చ। గణేశస్తారకోద్వాభ్యాం గణేశాయ నమో నమః॥ ప్రతిగ్రహమంత్రః॥ వినా
యకస్య ప్రతిమాం వస్త్రయుగ్మసమన్వితాం। తుభ్యం దాస్యామి విప్రేంద్ర య
థోక్తఫలదో భవ॥ ప్రతిమాదానం॥ ప్రసీద దేవ దేవేశ ప్రసీద గణనాయక। ప్రద
క్షిణం కరోమీశపుత్ర విఘ్నేశ సర్వదా॥ ప్రదక్షిణం కరోమి త్వాం మమ త్వం
సన్నిధౌ భవ। యాని కాని చ పాపాని జన్మాంతరకృతాని చ॥ తాని తాని ప్రణశ్యం
తి ప్రదక్షిణపదే పదే॥ యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపః పూజా క్రియాదిషు।

స్థానం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే తమచ్యుతం ॥ పూజావిధానం సంపూర్ణం.

అథ కథారంభః.

ఆసీత్పురా చంద్రవంశే రాజా ధర్మ ఇతి శ్రుతః । స్వరాజ్యాద్దైవయోగేన జ్ఞాతిభిః కుటిలైర్హృతే ॥ అనుజై ర్భార్యయా సార్థం జగామ గహనం వనం । బహువృక్షసమాకీర్ణం నానామృగసమన్వితం । బహుపక్షికులోపేతం వ్యాఘ్రభిల్లాకసేవితం । తత్ర తత్ర సమావిష్టా మునయో బ్రహ్మవాదినః ॥ ఆదిత్యసన్నిభాస్సర్వే సర్వే వహ్నిసమప్రభాః ॥ తేజోమండలసంకాశా వాయుపర్ణాంబుభక్షకాః ॥ అగ్నిహోత్రరతా నిత్య మతిథీనాంచ పూజకాః ॥ ఊర్ధ్వబాహు నిరాలంబా స్సర్వే మునిగణా స్తథా । తాన్ పశ్యన్ ధర్మరాజోపి సంభ్రమేణ సమన్వితః । సూతాశ్రమం సమాసాద్య సూతం దృష్ట్వా సుసంభ్రమః । నత్వా చ భార్యయా సార్థ మనుజై స్సముపావిశత్ ॥ ధర్మ ఉవాచ ॥ సూత సూత మహాప్రాజ్ఞ సర్వశాస్త్రవిశారద । వయం చ భార్యయా సార్థం జ్ఞాతిభిః పరిపీడితాః । స్వరాజ్యం సకలం చైవ పుత్రాశ్చాప హృతా హి నః ॥ తవ దర్శనమాత్రేణ సర్వదుఃఖం వినాశితం । మమోపరి కృపాం కృత్వా వ్రతం బ్రూహి దయానిధే ॥ సూత ఉవాచ ॥ వ్రతం సంపత్కరం నౄణాం సర్వసౌఖ్యప్రవర్ధనం । శృణుధ్వం పాండవా స్సర్వే వ్రతానాముత్తమం వ్రతం । రహస్యం సర్వపాపఘ్నం పుత్రపౌత్రాభివర్ధనం । వ్రతం సాంబశివేనైవ స్కందస్యోద్బోధితం పురా ॥ కైలాసశిఖరే రమ్యే నానాగణనిషేవితే । మందారవిటపిప్రాంతే నానామణివిభూషితే ॥ హేమసింహాసనాసీనం శంకరం లోకశంకరం । పప్రచ్ఛ షణ్ముఖస్తుష్టో లోకానుగ్రహకాంక్షయా ॥ స్కంద ఉవాచ ॥ కేన వ్రతేన భగవన్ సౌభాగ్యమతులం భవేత్ । పుత్రపౌత్రధనం లబ్ధ్వా మనుజస్సుఖమేధతే । తన్మే వద మహాదేవ వ్రతానాముత్తమం వ్రతం ॥ ఈశ్వర ఉవాచ ॥ అస్తి వ్రతం మహాభాగ గణనాథప్రపూజనం । సర్వసంపత్కరం శ్రేష్ఠ మాయుః కామార్థసిద్ధిదం । మాసే భాద్రపదే శుక్ల చతుర్థ్యాం వ్రతమాచరేత్ । ప్రాతస్స్నాత్వా శుచిర్భూత్వా నిత్యకర్మ సమాచరేత్ । స్వశక్త్యా గణనాథస్య స్వర్ణం రౌప్యమథాకృతిం ॥ అథవా మృణ్మయం కుర్యాద్విత్తశాఠ్యం న కారయేత్ ॥ స్వగృహస్యోత్తరే దేశే మంటపం కారయేత్తతః । తస్మిన్నష్టదళంపద్మం యద్వైర్వ్రీతండులేనవా ॥ ప్రతిమాం తత్ర సంస్థాప్య పూజయిత్వా ప్రయత్నతః । శ్వేతగంధాక్షతైః పుష్పై ర్దూర్వాంకురసమన్వితైః ॥ ధూపైర్దీపైశ్చ నైవేద్యై ర్మోదకైర్ఘృతపాచితైః । ఏకవింశతిసంఖ్యాకాన్

నారికేళఫలాన్యపి॥ రంభాజంబుకపిత్థాని ఇక్షుఖండాంశ్చ తావతః। ఏవమన్యఫ
లాపూపైర్నైవేద్యం కారయేత్సుత॥ నృత్తగీతైశ్చ వాద్యైశ్చ పురాణపఠనాది
భిః। తర్పయేద్గణనాథం చ విప్రాన్దానేన శ్రోత్రియాన్॥ బంధుభిస్స్వజనైస్సా
ర్థం భుంజీయాత్ తైలవర్జితం। ఏవం యః కురుతే మర్త్యో గణనాథప్రసాదతః॥ సిద్ధ్య
న్తి సర్వకార్యాణి నాత్ర కార్యా విచారణా। తతః ప్రభాతే విమలే పునః పూజాం
సమాచరేత్॥ మౌంజీం కృష్ణాజినం దండముపవీతం కమండలం। పరిధానం త
థా దద్యాద్యథావిభవముత్తమం॥ ఉపాయనం తతో దద్యాదాచార్యాయ స్వ
శక్తితః। అన్యేభ్యో దక్షిణాం దద్యాద్బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తతః॥ త్రై
లోక్యవిశ్రుతం చైతద్వ్రతానాముత్తమోత్తమం। అన్యైశ్చ దేవమునిభిర్గంధ
ర్వైః కిన్నరైస్తథా॥ చీర్ణమేతద్వ్రతం సర్వైః పురా కల్పే షడానన। ఇతి పుత్రా
య సర్వేణ షణ్ముఖాయోదితం పురా॥ ఏవం కుర్యాద్ధర్మరాజ గణనాథప్రపూ
జనం। విజయస్తే భవేన్నిత్యం సత్యం సత్యం వదామ్యహం॥ ఏతద్వ్రతం హరి
శ్చాపి దమయంతీ పురాకరోత్। కృష్ణో జాంబవతీమాగాచ్ఛ్యమంతకమణిం
తథా। దమయంతీ నలం చైవ వ్రతస్యాస్య ప్రభావతః॥ శక్రేణ పూజితః పూర్వం
వృత్రాసురవధే తథా। రామదేవేన తద్వచ్చ సీతాయా మార్గణే పురా। భగీర
థేన తద్వచ్చ గంగామానయతా పురా॥ అమృతోత్పాదనార్థాయ తథా దేవా
సురైరపి। కుష్ఠవ్యాధియుతేనాపి సాంబేనారాధితః పురా॥ ఏవముక్తస్తు సూతే
న సానుజః పాండునందనః। పూజయామాస దేవస్య పుత్ర త్రిపురఘాతినః॥ శ
త్రుసంఘం నిహత్యాశు ప్రాప్తవాన్రాజ్యమోజసా। పూజయిత్వా మహాభా
గం గణేశం సిద్ధిదాయకం॥ సిద్ధ్యంతి సర్వకార్యాణి మనసా చింతితాన్యపి। తేన
ఖ్యాతిం గతో లోకే నామ్నా సిద్ధివినాయకః। విద్యారంభే పూజితశ్చేద్విద్యాలా
భో భవేద్ధ్రువం। జయం చ జయకామశ్చ పుత్రార్థీ లభతే సుతాన్॥ పతికామా
చ భర్తారం సౌభాగ్యం చ సువాసినీ। విధవా పూజయిత్వా తు వైధవ్యం నాప్ను
యాత్క్వచిత్॥ బ్రాహ్మణః క్షత్రియో వైశ్యశ్శూద్రో వాప్యథ వా స్త్రియః। అ
ర్భకశ్చాపి భక్త్యా చ వ్రతం కుర్యాద్యథావిధి॥ సిధ్యంతి సర్వకార్యాణి గణనాథ
ప్రసాదతః। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిం చ గజాద్యైశ్వర్యమాప్నుయాత్॥

ఇతి స్కాందపురాణే వినాయకవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

వినాయకవ్రత కథారంభః.

† శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుండగు భగవంతుని సృష్టిని శ్రే
ష్ఠంబగు ఇబ్భరతఖండంబున నుత్తరభాగమునందు ఆర్యావర్తమను పుణ్యభూ

† సూతపౌరాణికున్ను చెప్పెడి సర్వవ్రతకథారంభంబునకుని దేపీకగా నెఱుంగు:

మిరియుప్పొచుండు. అందు కల్హార కేదారకరవీరజాజివిరజాజీ జపాపాటలీ కేతకీనాగపున్నాగమల్లికామాలతీవల్లీకకుస్తుకుసుమకసిందుమస్తమన్దార చంపకచాంపేయాద్యనేక పుష్పరాజవిరాజితంబును, నారికేళతాలహింతాలతమాలతక్కోలమాతులుంగకదళిఅశోకకపిత్థ అశ్వత్థాదివృక్షసహకారాద్యనేక వృక్షశోభితంబును, హంసకారండవచక్రవాకజలకుక్కుటకోకిలాద్యనేకపక్షికృతకోలాహలసమూహంబును, నిర్మలప్రవాహదమనీయసరోవరయుక్తంబును, ప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణసమాధ్యష్టాంగయోగనిష్ఠాగరిష్ఠహరిహరపూజామకరంద పానానందతుందిలహృదయారవిందమానివశ్య దివ్యాశ్రమవిలసితంబునగు నైమిశారణ్యంబు వెలయుచుండు. అందనేకధర్మశాస్త్ర పురాణేతిహాసంబుల జెప్పు పౌరాణికుండగు సూతుండు శౌనకాదిఋషుల కనేకశాస్త్రంబులుబోధించుచుండెను. ఇట్లుండ చంద్రవంశమునందుబుట్టినధర్మరాజు దైవయోగమువలన జ్ఞాతులచే రాజ్యమునుబోగొట్టుకొనిఅనేకవృక్షపక్షిమృగంబులుగలయడవిబ్రవేశించి అందువాయుభక్షకులుగను పర్ణభక్షకులుగను తపంబుచేయుచుండెడిమహాత్ములగుఋషులంజూచుచు సూతునియొద్దికిబోయిభార్యానుజులతోడ నమస్కరించిధర్మరాజిట్లనియె. ఓమహాత్మా! మేముజ్ఞాతులచేరాజ్యమునుసంపత్తులనుగోలుపోయివచ్చినారము. మీదర్శనమాత్రంబున సకలపాపంబులునశించె. మాయందుకృపగలిగిమరలరాజ్యాదులుగలుగునట్టియొకవ్రతంబానతీయవలయునని వేడగాసూతుండిట్లనియె. ధర్మరాజా! సమస్తపాపంబులంబోగొట్టిపుత్రపౌత్రాభివృద్ధి జేయురహస్యమైనయొకవ్రతముగలదు. దానినిదొల్లి సాంబశివుండు కుమారస్వామి కుపదేశించె. అదెట్లనిన: ప్రమథగణాధిసేవితంబును నానారత్నవిభూషితంబునునగు కైలాసపర్వతంబునందలి మందారవృక్షసమీపంబున స్వర్ణసింహాసనమునందు పరమశివుండు గూర్చుండియుండు నెడషణ్ముఖుండేతెంచియిట్లనియె. ఓనీలకంఠా! లోకంబుననుండుమనుజులేవ్రతంబుజేసినట్టులైన పుత్రపౌత్రాదులంజెంది సుఖంబుగనుందురో అట్టివ్రతంబును జెప్పుమనిన, శివుండు ఓకుమారస్వామీ! ఆయువును సర్వసంపత్తును వృద్ధిజేసెడి వినాయకవ్రతంబను వొకటిగలదు. ఆవ్రతంబును భాద్రపదమాస శుక్లపక్షచవితినాడు ప్రాతఃకాలంబున స్నానము జేసి శుచిర్భూతుండై నిత్యకర్మంబులు నెరవేర్చికొని తనశక్తికొలది బంగారుతోనైనను వెండితోనైనను లేకమట్టితోనైనను విఘ్నేశ్వరప్రతిమను జేసి గృహోత్తరప్రదేశంబునమంటపంబేర్పఱచి అష్టసంఖ్యగాని బియ్యముగానిబోసి అష్టదళపద్మం బేర్పఱచిగణేశప్రతిమను ప్రతిష్ఠించి శ్వేతగంధాక్షతపుష్పదూర్వలచేబూజించిధూపదీపము

సమర్పించి కుడుములు మొదలైనపిండివంటలును టెంకాయలు అరటిపండ్లు నే
రేడిపండ్లువెలగపండ్లుచెరకు మొదలైనఫలములను ప్రత్యేకముగాదీసుకుని
రువదియొకటిప్రకారమున్నైవేద్యము జేసినృత్తగీతవాద్యపురాణపఠనాదులతో
గణపతిపూజసమాప్తినొందించి యథాశక్తిగా వేదవిదులైనబ్రాహ్మణులకు
తాంబూలదక్షిణలిచ్చి బంధువులతోడఘృతపక్వములైనభక్ష్యభోజ్యాదుల
తో భుజింపవలయు. ఈప్రకారంబెవ్వడుగణపతిపూజచేయుచున్నాడో వానికి
గణపతిప్రసాదమువలనసకలకార్యములుసిద్ధించును. ఇందుకుసంశయము లేదు.
మరునాడుదయముననిద్రలేచిస్నానాదులంగావించి పునఃపూజయొనర్చి వారి
వారివిభవానుసారముగగణనాథునికిమౌంజీకృష్ణాజినదండయజ్ఞోపవీతకపుం
ఢలవస్త్రములనుసమర్పించి పురోహితునకు వస్త్రమాల్యదక్షిణతాంబూలం
బులనిచ్చి యితరవిప్రులనుదక్షిణతాంబూలభోజనాదులచే తృప్తులం జేయవ
లయు. కుమారస్వామీ! వ్రతములలోనుత్తమంబైనయీవ్రతరాజము మూ
డులోకములయందుప్రసిద్ధిజెంది గరుడగంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులచేసదా
నాచరింపంబడినదనిస్కందునకుపరమశివుండుపదేశించెను. కావునఓధర్మరా
జా! నీవునునీవ్రతము జేసితివేని శత్రువులజయించిసుఖంబుగనుండుదువు. మఱి
యుదొల్లి ఈవ్రతంబును దమయంతిఆచరించి నలమహారాజునుబెండ్లాడెను.
శ్రీకృష్ణమూర్తిఆచరించి శమంతకమణితోడఁజాంబవతింబొందెను. అదెట్లుల
నినః సత్రాచిత్తనునరేంద్రుండు సూర్యునివరముచే శమంతకమణినిజెంది శ్రీ
కృష్ణదర్శనార్థమయి ద్వారకకుం బోవ సూర్యునివలె ప్రకాశించుచున్న శ
మంతకమణిని శ్రీకృష్ణమూర్తియడుగగా దానిని సత్రాజిత్తీయనొల్లక తనయిం
టికింబోయె. పిదప సత్రాజిత్తునితమ్ముఁడామణినిధరించికొని వేటకుంబోయె.
అచ్చట నొకసింహంబువానినివధియించి ఆమణినియెత్తుకొని బోవుచుండగా
నాసింహంబును జాంబవంతుండుహతంబొనర్చి ఆమణిని తనగుహకుందీసికొ
నిపోయె. యీవార్తలోకులకుం దెలియమిం జేసి శ్రీకృష్ణుండు సత్రాజిత్తునితమ్ము
నిందునిమి శమంతకమణినపహరించెననిచెప్పుకొనుచుండ శ్రీకృష్ణుండు తాను
వినాయకునిచేశపింపబడినచవితి చంద్రునిక్షీరఘటమునందుజూచుటచేతనకీర్తి
యపవాదంబుసంభవించెననిబలభద్రులతో జెప్పనతండుచవితిచంద్రునకువినా
యకుండేలశాపంబిచ్చెననియడుగగకృష్ణమూర్తియిట్లనియె. అన్నా! కైలాసం
బునఒకనాడువినాయకుండు కుబ్జరూపధరుండయిప్రకాశించుచుండ నతనిం
జూచిచంద్రుండుపనవ్వె. అంతవినాయకుండుచంద్రుంజూచి ఓరీ! నిన్నుచవితిది
నంబున నెవ్వరేనియుంజూచిరేని వారికపవాదముసిద్ధించుననిశపింప చంద్రుం

పతిథినుం త్రై ప్రార్థింప వినాయకుండు స్కందునకు సాంబశివు డానతిచ్చిన ప్రకారము భాద్రపదశుద్ధచతుర్థిదినమందు నన్ను యథావిధినర్చించి వ్రతంబు సలిపితేని అట్టివారికిసంభవించిన యపవాదములు తొలిగి శత్రుజయమును మోక్షసామ్రాజ్యసిద్ధియు పుత్రపౌత్ర గోమహిషాశ్వాభివృద్ధియుంగలుగునని వినాయకుండు చంద్రునకుం జెప్పె. అంతచంద్రుండు మొదలగువారీవ్రతంబును జేసిరి. ముని కృష్ణుండు బలభద్రునితో జెప్పె. బలభద్రుండు తనపురంబునం దెల్ల వారిచే నావ్రతంబు సల్పునట్లు జేసితాను నున్ కృష్ణమూర్తియు సదా నావ్రతంబొనర్చి వినాయకుని ప్రసాదము చే జాంబవంతుని యొద్దకుం బోనతండు జాంబవతియను తనకూతును కృష్ణమూర్తికిచ్చి వివాహము జేసి శమంతకమణియు నొసంగిన నారత్నమును వాసుదేవుండు సత్రాజిత్తునకిచ్చిన నతండు సత్యభామయను తనకూతును ఇవ్వగా దానిం బెండ్లాడి కృష్ణుండు సుఖంబుగనుండె. మరియు వృత్రాసురుని హతంబొనర్చునపు డింద్రుండును, సీతాదేవిని వెదకునపుడు శ్రీరాముండును, గంగను భూమికిదెచ్చునపుడు భగీరథుండును, అమృతోత్పాదనము సేయునపుడు దేవాసురులును, కుష్ఠవ్యాధి నివృత్తికొరకు సాంబుండును, సీవినాయకవ్రతము జేసిరి. నుడివిన ధర్మరాజును నీవ్రతంబు సలిపి శత్రువులజయించి రాజ్యంబునొంది సుఖంబుగనుండె. కావున మనస్సునతలచిన కార్యములన్నియు వినాయకవ్రతము సలుపుటవలన సిద్ధించుటచే గణేశుడు సిద్ధివినాయకుండని ప్రసిద్ధిజెందె. విద్యారంభకాలమున పూజించిన విద్యాలాభంబును జయార్థిజయమును పుత్రార్థిపుత్రులను బడయుదురు. విధవపూజించెనేని మఱియేడన్నమందును వైధవ్యమును పొందదు. కావున బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రులు యథావిధిగా నీవ్రతం బాచరించిన శ్రీగణపతి యనుగ్రహముచే సకలైశ్వర్యములంబొంది సుఖంబుగనుందురు.

ఇతి శ్రీమత్త్రిపురసుందరీ కరుణాకటాక్ష వీక్షణ జనిత కాశ్యపగోత్ర పవిత్ర సీతారామాచార్యపుత్ర బహారు త్యాగరాయశాస్త్రి ప్రణీతం బైన స్కంద పురాణంబునందలి స్కందమహేశ్వర సంవాదరూపం బైన వినాయక వ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీ ర స్తు.

సరస్వతీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమ ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధ ఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం సకలవిద్యాపారంగతత్వసిద్ధ్యర్థం సర్వేష్టప్రయుక్త శ్రీసరస్వతీదేవతాముద్దిశ్య శ్రీసరస్వతీదేవతాప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య కలశపూజాంకుర్యాత్॥

పుస్తకేషుయతో దేవి క్రీడతేపరమార్థతః। తతస్తత్రప్రకుర్వీత ధ్యానమావాహనాదికం॥ ధ్యానమేవంప్రకుర్వీతసాధకోవిజితేంద్రియః। ప్రణవాసనమారూఢాం తదర్థత్వేననిశ్చితాం॥ అంకుశంచాక్షసూత్రంచ పాశంవీణాంచధారిణీం। ముక్తాహారసమాయుక్తాం మోదరూపాంమనోహరామ్॥ సితేనదర్పణాభేన వస్త్రేణోపరిభూషితాం। సుస్తనీం వేదవేద్యాంచచంద్రార్ధకృతశేఖరామ్॥ జటాకలాపసంయుక్తాం పూర్ణచంద్రనిభాననాం। త్రిలోచనాంమహాదేవీం స్వర్ణనూపురధారిణీమ్॥ కటకైస్స్వర్ణరత్నాఢ్యైర్ముక్తావలయభూషితాం। కంబుకంఠీంసుతామ్రోష్ఠీం సర్వాభరణభూషితామ్॥ కేయూరైర్మేఖలాద్యైశ్చద్యోతయంతీంజగత్త్రయమ్। శబ్దబ్రహ్మాత్మికాం దేవీం ధ్యానకర్మసమాహితః॥ ధ్యాయామి॥ అత్రాగచ్ఛజగద్వంద్యే సర్వలోకైకపూజితే। మయాకృతామిమాంపూజాంగృహాణజగదీశ్వరీ॥ ఆవాహయామి॥ అనేకరత్నసంయుక్తంసువర్ణేనవిరాజితం। ముక్తామణ్యంకితంచారుచాసనం తే దదామ్యహమ్॥ ఆసనం సమర్పయామి॥ గంధపుష్పాక్షతైస్సార్థం శుద్ధతోయేనసంయుతం। శుద్ధస్ఫటిక తుల్యాంగి పాద్యం తే ప్రతిగృహ్యతామ్॥ పాద్యం సమర్పయామి॥ భక్తాభీష్టప్రదే దేవి దేవదేవాదివందితే। ధాతృప్రియే జగద్ధాత్రి దదామ్యర్ఘ్యం గృహాణమే॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ పూర్ణచంద్రసమానాభేకోటిసూర్యసమప్రభే। భక్తాసమర్పితంవాణిగృహాణాచమనీయకమ్॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి॥ కమలభవనజాయేకోటిసూర్యప్రకాశే విశదశుచివిలాసేకోమలేహారయుక్తే। దధిమధుఘృతయుక్తం క్షీరరంభాఫలాఢ్యం సురుచిరమధుపర్కం గృహ్యతాందేవవంద్యే॥ మధుపర్కంసమర్పయామి॥ దధిక్షీరఘృతోపేతంశర్కరామధుసం

యుతం। పంచామృతస్నానమిదంస్వీకురుష్వమహేశ్వరీ॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి ॥ శుద్ధోదకేనసుస్నానం కర్తవ్యంవిధిపూర్వకం। సువర్ణకలశానీతైర్నానాగంధసువాసితైః ॥ శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి॥ శుక్లవస్త్రద్వయం దేవి కోమలంకుటిలాలకే। మయిప్రీత్యాత్వయావాణి బ్రహ్మాణి ప్రతిగృహ్యతామ్॥వస్త్రయుగ్మంసమర్పయామి॥ శబ్దబ్రహ్మాత్మికే దేవిశబ్దశాస్త్రకృతాలయే ॥ బ్రహ్మసూత్రంగృహాణత్వంబ్రహ్మశక్రాదిపూజితే ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ కటకమకుటహారైర్నూపురైరంగదాద్యైర్వివిధసుమణియుక్తైర్మేఖలారత్నహారైః। కమలదళవిలాసే కామదే సంగృహీష్వ ప్రకటితకరుణార్ద్రే భూరిశోభూషణాని॥ ఆభరణాని ॥ చందనాగరుకస్తూరి కర్పూరాద్యైశ్చసంయుతం ।గంధంగృహాణవరదేవిధిపత్నినమోస్తుతే॥గంధంసమర్పయామి॥అక్షతాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీతండులనిర్మితాన్। గృహాణవరదేదేవిబ్రహ్మశక్తిశుభాక్షతాన్॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ నంద్యావర్తాదిపుష్పైశ్చమల్లికాభిర్మనోహరైః।కరవీరైర్మనోరమ్యైర్వకులైః కేతకైశ్శుభైః॥ పున్నాగైర్జాతికుసుమైర్మందారైశ్చసుశోభితైః। నీలోత్పలైశ్శుభైశ్చాన్యైస్తత్కాలతరుసంభవైః॥ కల్పితానిచమాల్యాని గృహాణామరవందితే॥ పుష్పైఃపూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ బ్రహ్మణ్యైనమః-పాదౌపూజయామి ॥ బ్రహ్మణ్యమూర్తయేనమః-గుల్ఫౌపూజయామి॥ జగత్స్వరూపిణ్యైనమః-జంఘేపూజయామి॥ జగదాద్యాయైనమః-జానునీపూజయామి॥ చారువిలాసిన్యైనమః- ఊరూపూజయామి ॥ కమలభూమయేనమః - కటింపూజయామి ॥ జన్మహీనాయైనమః-జఘనంపూజయామి॥గంభీరనాభయేనమః-నాభింపూజయామి॥ హరిపూజ్యాయైనమః-ఉదరంపూజయామి ॥ లోకమాత్రేనమః-స్తనౌపూజయామి॥ విశాలవక్షసేనమః-వక్షస్థలంపూజయామి ॥ గానవిచక్షణాయైనమః-కంఠంపూజయామి ॥ స్కంధప్రపూజ్యాయైన-స్కంధౌపూజయామి॥ఘనబాహవేనమః-బాహూపూజయామి॥ పుస్తకధారిణ్యైనమః-హస్తౌపూజయామి॥శ్రోత్రియబంధవేనమః-శ్రోత్రంపూజయామి॥ వేదస్వరూపాయైనమః- వక్త్రంపూజయామి ॥ సునాసాయైనమః-నాసికాంపూజయామి॥ బింబసమానోష్ఠ్యైనమః-ఓష్ఠౌపూజయామి॥ కమలచక్షుషేనమః-నేత్రేపూజయామి॥తిలకధారిణ్యైనమః-ఫాలంపూజయామి॥ చంద్రమూర్తయేనమః-చికురాన్ పూజయామి ॥ సర్వప్రదాయై-శ్రీసరస్వత్యైనమః-శిరఃపూజయామి॥ బ్రహ్మరూపిణ్యైనమః-సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥

ఇదివరకెవరును ముద్రింపని సరస్వతీస్తోత్రకమును చేర్చియున్నాము చూడుడు.

అథ సరస్వత్యష్టోత్తర శతనామపూజా.

సరస్వత్యై నమః	విమలాయ	సుభద్రాయ	కలాధారాయ
మహామాయాయ	విశ్వాయ	సురపూజితాయ	వాగ్దేవ్యై
వరప్రదాయ	విద్యున్మాలాయ	సువాసిన్యై	వరారోహాయ
శ్రీప్రదాయై	వైష్ణవ్యై	సునాసాయై	వారాహ్యై
పద్మనిలయాయ	చంద్రికాయ [తా	వినిద్రాయ	వారిజాసనాయ
పద్మాక్ష్యై	చన్ద్రలేఖావిభూషి	పద్మలోచనాయై	చిత్రాంబరాయ
పద్మవక్త్రాయై	సావిత్ర్యై	విద్యారూపాయై	చిత్రగంధాయ
శివానుజాయై	సురసాయ	విశాలాక్ష్యై	చిత్రమాల్యవిభూ
పుస్తకహస్తాయై	దేవ్యై	బ్రహ్మజాయాయై	షితాయ
జ్ఞానముద్రాయై	దివ్యాలంకారభూ	మహాబలాయై	కాంతాయ
రమాయై	వాగ్దేవ్యై [షితా	త్రయీమూర్త	కామప్రదాయ
కామరూపిణ్యై	వసుదాయ	త్రికాలజ్ఞాయై (యే	వంద్యాయ [యి
మహావిద్యాయై	తీవ్రాయ	త్రిగుణాయ	రూపసౌభాగ్యదా
మహాపాతకనాశి	మహాభద్రాయ	శాస్త్రరూపిణ్యై	శ్వేతాసనాయ
మహాశ్రయాయై	మహాబలాయ	శుంభాసురప్రమథి	నీలభుజాయ [తా
మాలిన్యై	భోగదాయ	శుభదాయ [న్యై	శ్వేతస్తనసుపూజి
మహాభోగాయై	భారత్యై	సర్వాత్మకాయ	రక్తమధ్యాయ
మహాభుజాయై	భామాయ	రక్తబీజనిహంత్ర్యై	నీలజంఘాయ
మహాభాగాయై [న్యై	గోవిందాయ	చాముండాయ	నిరంజనాయ
మహోత్సాహా	గోమత్యై	అంబికాయ	చతురానన సా
దివ్యాంగాయై	జటిలాయ	ముణ్డాకాయ	మ్రాజ్యాయ
సురవందితాయై	వింధ్యవాసాయ	ప్రహరణాయ [నా	చతుర్వర్గ ఫలప్ర
మహాకాళ్యై	చండికాయై	ధూమ్రలోచనమర్ద	దాయ
మహాపాశాయ	బ్రాహ్మ్యై	సర్వదేవస్తుతాయ	హంసాసనాయ
మహాకారాయ	బ్రహ్మజ్ఞానైకసాధ	సౌమ్యాయ [తా	బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మి
మహాంకుశాయ	సౌదామిన్యై [నా	సురాసురనమస్కృ	కాయ
పీతాయ	సుధామూర్తయే	కాళరాత్ర్యై	శ్రీసరస్వత్యై నమః

ఇత్యష్టోత్తర శతనామపూజాం సమర్పయామి.

దశాంగం గుగ్గులూపేతం సుగంధం చ మనోహరం । ధూపం గృహాణ కల్యాణి భక్తిం త్వయ్యచలాం కురు॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ ఘృతాక్తవర్తి

త్రైలోక్యదీపితం దీపమంబికే। గృహాణ చిత్స్వరూపే త్వం కమలాసనవల్లభే॥ దీపం
దర్శయామి ॥ అపూపాన్ వివిధాన్ స్వాదూన్ శాలిపిష్టోపపాచితాన్ । మృ
దులాన్ గుడసమ్మిశ్రాన్ సజీరకమరీచికాన్॥ కదళీపనసామ్రాణాం సుపక్వా
ని ఫలానిచ। కందమూలవ్యంజనాదిసోపదంశమనోహరం॥ అన్నం చతుర్విధో
పేతం క్షీరాన్నం సఘృతం దధి। శీతోదకంచ సుస్వాదు కర్పూరైలాదివాసితం॥
భక్ష్యభోజ్యసమాయుక్తం నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతాం॥ నైవేద్యం సమర్ప
యామి ॥ తాంబూలంచ సకర్పూరం పూగనాగదళైర్యుతం ॥ గృహాణ దేవ
దేవేశి తత్స్వరూపిణి నమోస్తుతే॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ నీరాజనం గృహా
ణ త్వం జగదానందదాయినీ। జగత్తిమిరమార్తాండమండలే తే నమోనమః॥
నీరాజనం సమర్పయామి ॥ శారదే లోకమాతస్త్వమాశ్రితాభీష్టదాయినీ।
పుష్పాంజలిం గృహాణ త్వం మయా భక్త్యా సమర్పితమ్॥

యా కుందేందుతుషారహారధవళా యా శుభ్రవస్త్రావృతా । యా వీ
ణావరదండమండితకరా యా శ్వేతపద్మాసనా।యా బ్రహ్మాచ్యుతశంకరప్రభృ
తిభిర్దేవైస్సదా పూజితా। సా మాం పాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యాపహా॥

మంత్రపుష్పం సమర్పయామి ॥ పాహి పాహి జగద్వంద్యే నమస్తే భక్త
వత్సలే। నమస్తుభ్యం నమస్తుభ్యం నమస్తుభ్యం నమోనమః॥ చతుర్దశప్రదక్షిణ
నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ పాశాంకుశధరా వాణీ వీణాపుస్తకధారిణీ। మమ
వక్త్రే వసేన్నిత్యం దుగ్ధకుందేందునిర్మలా । చతుర్దశసువిద్యాసు రమతే యా
సరస్వతీ। చతుర్దశసు లోకేషు సా మే వాచి వసేత్సదా॥ ప్రార్థనా॥ లడ్డుకాన్ ఘృ
తసంయుక్తాన్ చతుర్దశ మనోహరాన్ । సదక్షిణంచ తాంబూలముత్తమా
య ద్విజాతయే । సరస్వతి నమస్తుభ్యం వరదే భక్తవత్సలే। ఉపాయనం ప్రదా
స్యామి విద్యావృద్ధిం కురుష్వ మే ॥ భారతీ ప్రతిగృహ్ణాతు భారతీ యం దదాతి చ।
భారతీ తారకోభాభ్యాం భారత్యై తే నమోనమః॥ ఇతి పూజావిధానం.

అథ కథారంభః.

శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వం మునయస్సర్వే వ్రతానాముత్తమం వ్రతం । దు
ర్గాలక్ష్మీమహాదేవ్యః పూజనీయాః ప్రయత్నతః॥ ఆశ్వయుజ్మాసి సంప్రాప్తే ప్రతి
పన్మూలభవాసరే। తదారభ్య ప్రయత్నేన నవరాత్రిషు పూజయేత్ ॥ అథ వా మూ
లనక్షత్రే సమారభ్య ప్రపూజయేత్ । తత్రాప్యశక్తో విప్రేంద్ర నవమ్యాం తు
ప్రపూజయేత్ ॥ ఏతద్వ్రతం నరః కృత్వా సర్వసిద్ధిమవాప్నుయాత్ । నిత్యైశ్వర్య
సమాయుక్తో దుర్గాలోకమవాప్నుయాత్ ॥ ఋషయః॥ పురా కేన కృతం హ్యే
తత్ కేన ప్రాప్తం మహత్సుఖం। ఏతద్బ్రూహి మహాభాగ కృపాస్మాసు తవాస్తి చేత్ ॥

శ్రీసూతః॥ శ్రోతవ్యంచప్రయత్నేన కృతంవ్రతమనుత్తమం। పురాకృతయుగే
హ్యాసీత్ సుకేతురితివిశ్రుతః॥ రాజాపరమధర్మాత్మా ప్రజాపాలనతత్పరః।
నిత్యైశ్వర్యసమాయుక్తో హస్త్యశ్వరథసంకులః॥ తస్యభార్యావిశాలాక్షీ
సురూపాప్రాప్తయౌవనా। సాభూన్నామ్నాసువేదీతి సర్వమంగళసంయు
తా॥ సర్వరాష్ట్రేషుదుర్భిక్షం నభయంచాస్యవిద్యతే।ఏవంప్రవర్తమానస్య
జ్ఞాతీనాం కోఽధమాగమత్॥ సోపిరాజామహాభాగో చతురంగబలాన్వితః।
జ్ఞాతయో యత్రవర్తంతే తత్రయాత్రాంచకారహ॥ ప్రయయౌజ్ఞాతయో
యత్ర సుకేతుస్తత్రతైస్సహ। సుయుద్ధంకృతవాన్ రాజా తైస్సర్వంచ
వినాశితం॥ పలాయమానస్యతతో సువేదీసహసాభయాత్। భర్త్రాఽసా
కంసమాగత్య వనాంతరముపాగమత్॥ వనాంతరంప్రవిశ్యాథ గహ్వరం
వనమావిశత్। నిరన్నౌక్షుధితౌశ్రాంతౌ క్షుత్క్షామేనచసంయుతౌ। శరనిర్భి
న్నగాత్రస్తు సరాజారోగతాంగతః॥ నచచారయితుంశక్తా పతియుక్తావనాం
తరే। సాపిదుఃఖేనమహతా విలాపసుదుఃఖితా॥ సాపిస్కంధేవాహయిత్వా
విచచారవనాద్వనం। తస్యాశ్శోకంనాశయితుం మునిరాంగిరసోభ్యగాత్॥
దృష్ట్వాతుశోకసంతప్తాం పతివాహభరాన్వితాం। దయాళురాహతాంవీక్ష్య
మాకోదీర్భద్రమస్తుతే॥ కౌయువాందంపతీయాతౌ బహుదుఃఖసమన్వితౌ।
రాజ్యబంధుజనైర్హీనౌ క్షుత్క్షామేనచపీడితౌ॥ ఏకాకినౌసమాయాతౌ కిం
కార్యంవనగహ్వరే। ఏతద్బ్రూహిమహాభాగే మాశోకంకర్తుమర్హసి। రక్షి
ష్యామివసందేహః ఘోరదుఃఖార్ణవాదహం॥ సువేద్యువాచ॥ భగవన్ దేవ
దేవేశ మునినాథమహామతే।రాజ్యబంధువిహీనోయం స్వజనైశ్చనిరాకృతః॥
కేనోపాయేనవైబ్రహ్మన్ స్వరాజ్యంకేనహేతునా। పుత్రసంపత్తిమేవాథ
ప్రాప్నుయాత్కేనవై సుఖమ్॥తద్బ్రూహిమేమహాభాగకృపాళోదీనవత్సల॥
ఆంగీరసఉవాచ॥ శీఘ్రమేహిమయాసాకం పంచవట్యాఃశుభేతటే। దుర్గా
స్థానంమహాక్షేత్ర మత్రసన్నిహితాసదా॥ తస్యాంసంపూజ్యతేదేవీ పుత్ర
పౌత్రాదిసంపదః। రాజ్యంచమహదైశ్వర్యం పునఃప్రాప్తోభవిష్యతి॥ సాపి
తద్వచసంశ్రుత్వా చకారగమనేమతిమ్। స్వపతింవాహయిత్వాథ తేనసా
కంయమునాముదా॥ తతస్సుదూరమధ్వానం గత్వాపంచవటీతటమ్। తత్ర
స్నానంకృతవతీ పత్యాచసహ వేదికా॥ తద్రాహ్మణేనసంయుక్తా దుర్గాదేవీం
సరస్వతీం। అంగీరసోమహాతేజాః కారయామాసపూజనం॥ ప్రతిపత్తుసమా
రభ్య సప్తమ్యంతంసుభక్తితః। కుంకుమాగరుకస్తూరీ కర్పూరైశ్చసమన్విత
మ్॥ నానావిధైస్సుపుష్పైశ్చ రక్తవస్త్రాదిభిఃక్రమాత్। పూజయిత్వాను

హా దేవీం షోడశైరుపచారకైః ॥ దశమే హని సంప్రాప్తే ప్రాతస్నాత్వా మహామతిః । హవిసంకాశమానేన పాయసాన్నేన మంత్రితం ॥ దుర్గాం దేవీతిమంత్రేణ చకారహవనంముదా । అంగీరసమ్మహాభాగం దంపతిపూజనంముదా ॥ వస్త్రదానాన్యథోకృత్వా బ్రాహ్మణానాంవిశేషతః । వ్రతంసమాప్యవిధివదాశ్రమంపునరాగమత్ ॥ తస్యవ్రతస్యమాహాత్మ్యాదంతర్వత్నీబభూవహా। దశమేమాసిసంప్రాప్తే సుషువేలోకసుందరం॥ పుత్రసంజననంద్రుష్ట్వా ఋషిరాంగీరసోమునిః । జాతకర్మాదిసంస్కారం చకార భగవాన్ ఋషిః ॥ సూర్యప్రతాపనామేతి నామతస్య చకారహా। శుక్లపక్షే యథాచంద్రో వర్థతేచదినేదినే ॥ తథైవవర్థతే బాలో మాత్రాపిత్రాచపోషితః । సబాలోయౌవనంప్రాప్తో సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ఋషిదత్తప్రభావేన మహాబలపరాక్రమః । బాలశ్శస్త్రాస్త్రసంపన్నో హ్యనుజ్ఞాస్యమహాఋషేః ॥ సగత్వాశత్రుదేశంతు సుయుద్ధంకృతవాన్ తదా। తేనధ్వస్తంశత్రుసైన్యం పలాయనపరంహ్యభూత్ ॥ స్వరాజ్యంప్రాప్తవాన్ బాలో మాత్రాపిత్రాసమన్వితః । వర్షేవర్షేచసాదేవ్యా శ్చకారైతద్వ్రతంశుభం॥ తేన పుణ్యప్రభావేన పుత్రపౌత్రాదిసంయుతా। ఇహసౌఖ్యం సమాసాద్య పరత్రచశుభాంగతిం ॥ తస్మాదేతద్వ్రతంకార్యం సర్వవర్ణాశ్రమాదిభిః। యేచ శృణ్వంతిసతతం శ్రావయంతిచయేనరాః । తేసర్వేపాపనిర్ముక్తాః యాస్యంతిపరమాంగతిం॥

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే సరస్వతీవ్రతకల్ప స్సంపూర్ణః.

శ్రీసరస్వత్యైనమః.

శమీప్రార్థనా॥ దశమీసాయాహ్నే శమీపూజాంకృత్వా తదనంతరంధ్యాయేత్ ॥ ధ్యానమంత్రః॥ శమీశమయతేపాపం శమీశత్రువినాశినీ। అర్జునస్యధనుర్ధారీ రామస్యప్రియదర్శినీ॥౧॥శమీంకమలపత్రాక్షీం శమీం కటకధారిణీం। ఆరోహతుశమీంలక్ష్మీం నృణామాయుష్యవర్ధనీం॥ ౨॥ నమోవిశ్వాసస్మృతాయ పార్థశస్త్రాస్త్రధారిణే। త్వత్తఃపత్రం ప్రతీచ్ఛామిసదా విజయదాభవ॥ 3॥ ధర్మాత్మాసత్యసంధశ్చ రామోదాశరథిర్యది । పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైనంజహిరావణం॥ ౪॥అమంగళానాంశమనీం దుష్కృతస్యచనాశినీం । దుస్స్వప్నహారిణీంధన్యాం ప్రపద్యేహం శమీంశుభాం॥ ఇతి నమస్కారః.

సరస్వతీవ్రతకథ.

సూతుండు శౌనకాదులంజూచి యిట్లనియె.మహర్షులారా! యింకొక యుత్తమమైనవ్రతంబు జెప్పెద వినుండు. ఆశ్వయుజమాసశుక్లపక్షపాడ్య

మి మొదలుకొని తొమ్మిదిరాత్రులు దుర్గాలక్ష్మీసరస్వతులం బూజింపవలయు. లేక మూలానక్షత్రము మొదలుకొని నైన పూజ సేయవలయు. అట్లు జేయుటకును నశక్తుండయ్యె నేని నవమినాడైనను బూజింపవలయు. మఱియు నీవ్రతం బాచరించువా రిహలోకంబున నిరంతరైశ్వర్యసంపన్నులై పరంబున దుర్గాలోకంబు జెందుదురనిన ఋషివర్యులు సూతుం గాంచి మహాత్మా! తొల్లి యీవ్రతంబు నెవ్వ రాచరించి సుఖంబు జెందిరి యని అడుగగా సూతుండు ఋషులారా! కృతయుగమునందు మహాధార్మికుండును, ప్రజాపాలనసమర్థుండును, నిత్యైశ్వర్యసమాయుక్తుండును, రథగజతురగసహితుండును నగు సుకేతుండను రాజుగలడు. అతనికి సౌందర్యగాంభీర్యయౌవనసంపన్నురా లగు సువేదియను భార్యగలదు. అట్టి వనితామణితోడంగూడి ధర్మంబుతప్పక ప్రజాపాలనంబొనర్చుటచే క్షామంబును శత్రువులవలన భయంబును లేకుండెను. ఇట్లుండ అన్నరేంద్రునకును అతనిజ్ఞాతులకును విరోధము సంభవించినందున యుద్ధసన్నద్ధుండై శత్రువు లుండుస్థలంబునకుబోయి గదాశక్తి భిండివాల తోమరముసలముద్గరప్రాసపట్టిసాద్యాయుధంబులచే యుద్ధంబొనర్చె. అఘోరంబగు యుద్ధంబున సుకేతుండు శత్రువులచే గొట్టంబడి నిలువంజాలక పరుగెత్తిపోవుచుండెను. ఇట్లు పోవుచుండెడి సుకేతుని సతిని భార్యగాంచి ఓహో మనపురుషుండు యుద్ధంబున నిలువనేరక బరుగిడుచుండునపుడు మన మిచట నిలువందగదని ఆసువేదియును భర్తననుసరించిపోయెను. ఇట్లిరువురు బహుమారంబరిగి యొకవనగహ్వరంబుం బ్రవేశించి క్షుద్బాధాపీడితులగుచు నివసించియుండ కొద్దిరోజుల కారాజశ్రేష్ఠుడు వ్యాధిపీడితుండై నడుచుటకు నగాశక్తిలేకయుండెను. అంత నారాజపత్ని మిగుల దుఃఖాక్రాంతురాలై మగనిని తనతొడమీదనిడుకొని శోకింపుచు నవ్వనంబున సంచరింపుచుండ ఆంగీరసమహర్షి అవ్వనితామణియొద్దికివచ్చి యిట్లనియె. ఓనారీతిలకమా! నీకు క్షేమంబుగలుగుగాక. దంపతులుగానుండెడు మీ రెవ్వరు? యెచ్చోటనుండువారు? యిచ్చోటికేలవచ్చితిరి? రాజ్యంబును బంధుజనంబులను వదలి యొంటరిగా నాకలిచే బీడింపబడుచు నీవనంబునం దేల సంచరింపుచున్నారు. అనియడుగ నమ్మగువయు మారాడుటకు నోరాడక బొటబొట కన్నీరునించి హోరుమని యెలుంగెత్తి వెక్కి వెక్కి ఏడ్వదొడంగె. అంత నమ్ముని యోవనితారత్నమా! వ్యసనంబునొందకుము. లోకంబున మనుజులు వ్యసనంబునొందుటచే నేకార్యంబును సాధింపంబోరు. కావున మీదుఃఖంబును బోకడచెదం జెప్పుమని దుఃఖోపశమనం

బొనర్చియుచుండగా నాసువేదియిట్లనియె. మునినాథా! యీనరవరుండు నా పెని
మిటి. ఇతండు రాజ్యపరిపాలనము జేయవచ్చుచుండ కొందఱురాజులకు ఇతనికిని
జ్ఞాతులకును విరోధము సంభవించె. అంత ఇరువైపులవారును మహాయుద్ధం
బొనర్చిరి. ఆయుద్ధంబున శత్రువులు మిగులబలపరాక్రమశాలు లగుటం
జేసి ముసలముద్గరప్రాసపట్టిసాద్యాయుధంబులను మద్భర్తపై ప్రయోగింప
యితండు ఆబాణంబుల దెబ్బలకోర్వంజాలక రాజ్యంబునందాశవదలి
యరణ్యంబునకు బరుగెత్తివచ్చుచుండ నేనుంగూడవచ్చినాను కావున నో మ
హాత్మా! మరల మాకు రాజ్యంబును పుత్రసంతానంబును గలుగుటకు
యుపాయంబును జెప్పుండని యనేకవిధంబుల బ్రార్థింప ఆంగీరసమహర్షి
యిట్లనియె. ఓపుణ్యవతీ! నీవునాతోడంగూడరమ్ము. ఇదో అతిసమీపంబున
పంచవటీతటంబునందు దుర్గాక్షేత్రంబున్నయది. అచ్చట దుర్గాదేవిసన్నిహి
తురాలై యున్నది. అమ్మహాదేవిని నీవు భక్తియుక్తురాలవై బూజించిన నీకు
మరల రాజ్యంబును పుత్రపౌత్రాదిసంపదయును గలుగునని చెప్పిన యా
సువేది భర్తనుమోసుకొని యాంగీరసమహర్షితో గూడంబోయి పంచవటీ
తటంబుచేరె. అంతఆంగీరసమహర్షి యాసువేదిని భర్తతోడస్నానము జేయు
మనిన నప్పతివ్రతయు స్నానంబు జేసి వస్త్రంబులను నెండ వేసి కట్టుకొని వచ్చిన
తోడనే ఆంగీరసమహర్షి సువేదిచే దుర్గాసరస్వతీదేవతలను షోడశోపచార
ములతో పూజ జేయించెను. ఇట్లుసువేది పాడ్యమిమొదలుకొని తొమ్మిదిదిన
ములు పూజ జేసి పదియవదినంబునా డుదయంబుననే మేల్కాంచి స్నానము
జేసిపాయసాన్నముచే దుర్గాదేవియనెడుమంత్రంబు నుచ్చరింపుచు హావనం
బొనర్చి యాంగీరసమహర్షికి దంపతీపూజ జేసి వారి యనుగ్రహమువలన దశ
దానాది వివిధదానములం జేసి యథావిధిగ వ్రతంబును పరిసమాప్తిబొందించి
ఆంగీరసమహర్షితోడ వారియాశ్రమంబునకు నాసువేది భర్తతోడంబోయి
కొన్నిదినంబులు సుఖంబుగ వాసము జేయుచుండగ దుర్గాసరస్వతీవ్రతం
బొనర్చినమాహాత్మ్యంబువలన నాసువేది గర్భంబుధరియించి పదియవమా
సంబున నొకసుపుత్రునింగనెను. అంతట యాంగీరసమహర్షి యబ్బాలునకు
జాతకర్మాదిసంస్కారంబు లొనర్చి సూర్యప్రతాపుండను పేరుపెట్టించి యై
దేండ్లు వెళ్ళగానే విద్యాభ్యాసము జేయించెను. అంత ఆబాలుండును సక
లశస్త్రాస్త్రవిద్యలు నేర్చుకొని యౌవనంబువచ్చినతోడనే మహర్షిచే నను
జ్ఞంగైకొని శత్రువులపైకి యుద్ధంబునకుబోయి ముసలముద్గరాద్యాయుధ
ములం బ్రయోగించిన శత్రువులు యీబాలుండగు సూర్యప్రతాపునితోడం

ఘోరాంధనరకమునకుఁ బోయిరి. తోడనే నాబాలుండును తనరాజ్యంబును మరలం జెంది తలితండ్రులం దోడ్కొనిపోయి సుఖంబుగ రాజ్యపరిపాలనం బొనర్చుచుండెను. సువేదియును ప్రతివత్సరంబును దుర్గాసరస్వతులం బూజింపుచు యిహలోకంబున పుత్రపౌత్రాదిసంపదలతోడం గూడుకొని సుఖంబుగనుండి యంతంబున స్వర్గముం బొందెను. కావున నీవ్రతంబును బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులును జేయందగు. మఱియు నీకథను వినువారును పఠించువారును సకలపాపవిముక్తులై యిహలోకంబున సర్వసుఖంబుల ననుభవించి యంతంబున పరమపదంబు నొందుదురు.

ఇది శ్రీమత్త్రిపురసుందరీకరుణాకటాక్షవీక్షణజనిత కాశ్యపగోత్రపవిత్ర బహూరు సీతారామార్యపుత్ర బహూరు త్యాగరాయశాస్త్రి ప్రణీతంబైన స్కాందపురాణంబునందలి సరస్వతీవ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీ రస్తు.

వరలక్ష్మీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయామస్యాం - శుభతిథౌ-అస్మాకం సహకుటుంబానాం - క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం-ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం- ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం-సత్సంతానసౌభాగ్యశుభఫలావాప్త్యర్థం - వర్షేవర్షేప్రయుక్త వరలక్ష్మీముద్దిశ్య వరలక్ష్మీప్రీత్యర్థం-భవిష్యోత్తరపురాణ కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్త్యధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాంకరిష్యే - తదంగత్వేన కలశపూజాంకరిష్యే-కలశేగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య కలశస్యోపరిహస్తంనిధాయ॥ శ్లో॥కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః।మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మమధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః ॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా। ఋగ్వేదోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః॥ అంగైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుజసమాశ్రితాః । ఆయాంతులక్ష్మీపూజార్థం దురితక్షయకారకాః॥గంగేచయమునేచైవ గోదావరిసరస్వతీ। నర్మదేసింధుకావేరీ జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు॥ ఏవంకలశపూజాంకుర్యాత్ - ఆదౌగణాధిపతిపూజాంకుర్యాత్ ॥ అనంతరంవరలక్ష్మీపూజామారభేత్ ॥ వరలక్ష్మీధ్యానం॥ పద్మాసనేపద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణప్రియేదేవీ సుప్రీతాభవసర్వదా॥ షోడశోపచారపూజాప్రారంభః॥ క్షీరోదార్ణవసంభూతే కమలేకమలాలయే। సుస్థిరాభవమేగేహే సురాసురనమస్కృతే॥ శ్రీవరలక్ష్మీదేవతాయైనమః॥ ధ్యాయామి॥ సర్వమంగళమాంగల్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే । ఆవాహయామి దేవిత్వాం సుప్రీతాభవసర్వదా॥ ఆవాహయామి॥ సూర్యాయుత నిభస్ఫూర్తే స్ఫురద్రత్నవిభూషితం । సింహాసనమిదం దేవీ స్థీయతాంసురపూజితే ॥ రత్నసింహాసనం సమర్పయామి ॥ శుద్ధోదకంచపాత్రస్థం గంధపుష్పాదిమిశ్రితం । అర్ఘ్యందాస్యామి తే దేవీ గృహాణసురపూజితే॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి ॥ సువాసితజలంరమ్య సర్వతీర్థసముద్భవం। పాద్యంగృహాణ దేవిత్వం సర్వదేవనమస్కృతే ॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ సువర్ణకలశానీతం చందనాగరుసంయుతం । గృహాణాచమనం దేవీ మయాదత్తం శుభప్రదే ॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి ॥ పయోదధిఘృతోపేతం

శర్కరా మధుసంయుతం । పంచామృతస్నానమిదం గృహాణకమలాలయే॥ పంచామృతస్నానంసమర్పయామి॥ గంగాజలంమయానీతం మహాదేవశిరస్థితం । శుద్ధోదకస్నానమిదం గృహాణవిధుసోదరి ॥ శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి ॥ సురార్చితాంఘ్రియుగళే దుకూలవసనప్రియే।వస్త్రయుగ్మం ప్రదాస్యామి గృహాణహరివల్లభే॥ వస్త్రంయుగ్మంసమర్పయామి ॥ కేయూరకంకణేదివ్యే హారనూపురమేఖలాః । విభూషణాన్యమూల్యాని గృహాణ ఋషిపూజితే॥ ఆభరణానిసమర్పయామి॥ తప్తహేమకృతంసూత్రం ముక్తాదామవిభూషితం । ఉపవీతమిదం దేవీ గృహాణత్వంశుభప్రదే ॥ ఉపవీతంసమర్పయామి॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ రోచనాదిభిరన్వితం । గంధందాస్యామ్యహందేవీ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధంసమర్పయామి॥ అక్షతాన్ ధవళాన్ దేవీ శాలియాన్ తండులాన్ శుభాన్ । హరిద్రాకుంకుమోపేతాన్ గృహ్యతామబ్ధిపుత్రికే॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి ॥ మల్లికాజాతికుసుమై శ్చంపకైర్వకుళై స్తథా। శతపత్రైశ్చకల్హారైః పూజయామిహరిప్రియే ॥ పుష్పాణి పూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ చంచలాయనమః- పాదౌపూజయామి॥చపలాయనమః-జానునీపూజయామి॥పీతాంబరధరాయనమః-ఊరూపూజయామి॥ కమలవాసిన్యైనమః-కటింపూజయామి॥ పద్మాలయాయైనమః- నాభింపూజయామి॥ మదనమాత్రేనమః- స్తనౌపూజయామి॥ లలితాయనమః-భుజద్వయంపూజయామి॥ కంబుకంఠ్యైనమః-కంఠపూజయామి॥సుముఖాయనమః-ముఖంపూజయామి॥శ్రియైనమః-ఓష్ఠౌపూజయామి॥సునాసికాయనమః- నాసికాంపూజయామి॥ సునేత్రైనమః- నేత్రేపూజయామి॥ రమాయైనమః-కర్ణౌపూజయామి॥కమలాయనమః-శిరఃపూజయామి॥వరలక్ష్మ్యైనమః-సర్వాంగానిపూజయామి॥

అథాష్టోత్తర శతనామపూజా.

ప్రకృత్యైనమః	నాచేనమః	హిరణ్మయ్యై	వసుధాయై
వికృత్యై	పద్మాలయాయై	లక్ష్మ్యై	వసుధారిణ్యై
విద్యాయై [దాయై	పద్మాయై	నిత్యపుష్టాయై	కమలాయై
సర్వభూత హితప్ర	శుచయే	విభావర్యై	కాంతాయై
శ్రద్ధాయై	స్వాహాయై	అదిత్యై	కామాక్ష్యై [యై
విభూత్యై	స్వధాయై	దిత్యై	క్రోధసంభవా
సురభ్యై	సుధాయై	దీప్తాయై	అనుగ్రహ ప్రదా
పరమాత్మికాయై	ధన్యాయై	రమాయై	బుద్ధయే [యై

అనఘాయై	పద్మగంధిన్యై	దారిద్ర్యనాశిన్యై	హిరణ్య ప్రాకారా
హరివల్లభాయై	పుణ్యగంధాయై	ప్రీతపుష్కరిణ్యై	సముద్ర తనయా
అశోకాయై	సుప్రసన్నాయై	శాంతాయై	జయాయై [యై
అమృతాయై	ప్రసాదాభిముఖ్యై	శుక్ల మాల్యాంబ	మంగళాయై
దీప్తాయై	ప్రభాయై	శ్రియై [రాయై	దేవ్యై నమః
లోకవినాశిన్యై	చంద్రవదనాయై	భాస్కర్యై	విష్ణువక్షస్థలస్థితా
ధర్మనిలయాయై	చంద్రాయై [ర్యై	బిల్వనిలయాయై	విష్ణుపత్న్యై [యై
కరుణాలోకమా	చంద్ర సహోద	యశస్విన్యై	ప్రసన్నాక్ష్యై
[త్రేయై నమః	చతుర్భుజాయై	వసుంధరాయై	నారాయణ సమా
పద్మప్రియాయై	చంద్రరూపాయై	ఉదారాంగాయై	[శ్రితాయై
పద్మవాసాయై	ఇందిరాయై	హరిణ్యై	దారిద్ర్యధ్వంసిన్యై
పద్మాక్ష్యై	ఇందుశీతలాయై	హేమమాలిన్యై	దేవ్యై
పద్మసుందర్యై	ఆహ్లాదజనన్యై	ధనధాన్యనిధ్యై	సర్వోపద్రవ వారి
పద్మోద్భవాయై	పుష్ట్యై	సిద్ధయేన [యై	నవదుర్గాయై [ణ్యై
పద్మముఖ్యై [యై	శివాయై	స్త్రైణ సౌమ్యా	మహాకాళ్యై
పద్మనాభ ప్రియా	శివకర్యై	శుభవరాయై	బ్రహ్మవిష్ణు శివా
వరారోహాయై	సత్యై	నృపవేశ్మ గతాన	త్మికాయై
పద్మమాలా ధరా	విమలాయై	వరలక్ష్మ్యై [న్దాయై	త్రికాల జ్ఞాన సం
దేవ్యై [యై	విశ్వజనన్యై	వసుప్రదాయై	పన్నాయై
పద్మిన్యై	తుష్టయే	శుభాయై	భువనేశ్వర్యై నమ

దశాంగం గుగ్గులోపేతం సుగంధంచ మనోహరం। ధూపందాస్యామి దేవేశి వరలక్ష్మి గృహాణతం॥ ధూపం సమర్పయామి॥ ఘృతాక్తవర్తిసంయుక్త మంధకారవినాశకం। దీపందాస్యామి తే దేవి గృహాణముదితాభవ॥ దీపం సమర్పయామి॥ నైవేద్యం షడ్రసోపేతం దధిమధ్వాజ్యసంయుతం। నానాభక్ష్యఫలోపేతం గృహాణహరివల్లభే॥ నైవేద్యం సమర్పయామి॥ ఘనసారసుగంధేన మిశ్రితం పుష్పవాసితం। పానీయం గృహ్యతాం దేవి శీతలం సుమనోహరం॥ పానీయం సమర్పయామి॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ నీరాజనం సమానీతం కర్పూరేణ సమన్వితం। తుభ్యం దాస్యామ్యహం దేవి గృహ్యతాం విష్ణువల్లభే॥ నీరాజనం సమర్పయామి॥ పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణప్రియే దేవి

సుప్రీతాభవసర్వదా॥ మంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ యానికానిచపాపాని జన్మాంతరకృతానిచ। తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే॥ ప్రదక్షిణం సమర్పయామి॥ నమస్తేలోకజననీ నమస్తే విష్ణువల్లభే। త్రాహిమాంభక్త వరదే వరలక్ష్మ్యైనమోనమః॥ శ్రీవరలక్ష్మీదేవతాయైనమః - నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥

అథ దోరగ్రంథిపూజా.

కమలాయైనమః-ప్రథమగ్రంథింపూజయామి॥ రమాయైనమః-ద్వితీయగ్రంథింపూజయామి॥ లోకమాత్రేనమః-తృతీయగ్రంథింపూజయామి॥ విశ్వజనన్యైనమః-చతుర్థగ్రంథింపూజయామి॥ మహాలక్ష్మ్యైనమః-పంచమగ్రంథింపూజయామి॥ క్షీరాబ్ధితనయాయైనమః - షష్ఠగ్రంథింపూజయామి॥ విశ్వసాక్షిణ్యైనమః-సప్తమగ్రంథింపూజయామి॥ చంద్రసోదర్యైనమః-అష్టమగ్రంథింపూజయామి॥ హరివల్లభాయైనమః-నవమగ్రంథింపూజయామి॥ దోరబంధనమంత్రః॥ బధ్నామిదక్షిణేహస్తే నవసూత్రంశుభప్రదం। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధించ సౌభాగ్యం దేహిమేరమే॥ ఈమంత్రము పఠనము సేయుచు దోరముకట్టుకోవలసినది॥ వాయనవిధిః॥ ఏవంసంపూజ్యకల్యాణీం వరలక్ష్మీంస్వశక్తితః। దాతవ్యంద్వాదశాపూపం వాయనం హిద్విజాతయే॥ వాయనదానమంత్రః॥ ఇందిరాప్రతిగృహ్ణాతు ఇందిరావైదదాతిచ। ఇందిరాతారకోభాభ్యా మిందిరాయైనమోనమః॥ ఇతిపూజావిధానం సంపూర్ణం.

అథ కథా ప్రారంభః.

శ్లో॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే నానాగణనిషేవితే। మందారవిటపిప్రాంతే నానామణివిభూషితే॥ పాటలాశోకపున్నాగ ఖర్జూరవకుళాన్వితే। కుబేరవరుణేంద్రాది దిక్పాలైశ్చనిషేవితే॥ నారదాగస్త్యవాల్మీకి పరాశరసమావృతే। రత్నపీఠేసుఖాసీనం శంకరంలోకశంకరం॥ ప్రపచ్ఛగౌరీసంతుష్టా లోకానుగ్రహకాంక్షయా॥ భగవన్ సర్వలోకేశ సర్వభూతహితేరత। యద్రహస్యమిదంపుణ్యం తదాచక్ష్వమమానఘ॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ వ్రతానాముత్తమంనామ సర్వసౌభాగ్యకారణం। సర్వసంపత్ప్రదంశీఘ్రం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం॥ వరలక్ష్మీవ్రతంనామ వ్రతముత్తమనోహరం। శుక్లే శ్రావణికేమాసే పౌర్ణమాస్యాంత్యభార్గవే॥ యదాతునారీవర్తేత వ్రతేతస్యాఃఫలంశృణు। విధినాకేనకర్తవ్యం తత్రకానామదేవతా। కథాంవారాధితాపూర్వం సాభూత్సంతుష్టమానసా॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ వరలక్ష్మీ

వ్రతంపుణ్యం వక్ష్యామిశృణుపార్వతి । కుండినంనామనగరం సర్వమండన
మండితం ॥ హేమప్రాకారసంయుక్తం చామీకరగృహోజ్జ్వలం। తత్రా
భూద్బ్రాహ్మణీకాచి న్నామ్నాచారుమతీశ్రుతా ॥ పతిభక్తిరతాసాధ్వీశ్వ
శ్రూశ్వశురయోస్సదా । కళావతీసావిదుషీ సాంతంమంజుభాషిణీ । తస్యాః
ప్రసన్నచిత్తాయా లక్ష్మీస్స్వప్నగతాతదా । ఏహికల్యాణిభద్రంతే వర
లక్ష్మీసమాగతా । నభోమాసేపూర్ణిమాయాం నాతిక్రాంతేభృగోర్దినే।
మత్పూజాత్రకర్తవ్యా వరందాస్యామికాంక్షితం ॥ ఇత్యుక్త్వావరలక్ష్మీస్సా
తుష్టావపరయాముదా। సమస్తేసర్వలోకానాం జనన్యైపుణ్యమూర్తయే।
శరణ్యేత్రిజగద్వంద్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే। త్వయావలోకితస్సద్యస్సధన్య
స్సగుణాన్వితః। సశ్లాఘ్యస్సకుటుంబీచ సశూరస్సచపండితః। జన్మాంతర
సహస్రేషు కిమ్మయాసుకృతంకృతం। అతస్త్వత్పాదయుగళం పశ్యామి
హరివల్లభే ॥ ఏవంస్తుతాసాకమలా ప్రాదాత్తస్యై బహూన్వరాన్ । తత
శ్చారుమతీసాధ్వీ స్వప్నాదుత్థాయసంభ్రమాత్ । తత్సర్వంకథయామాస
బంధూనాంపురతస్తథా ॥ శ్రుత్వాతుబాంధవాస్సర్వే సాధుసాధ్వితిచా
బ్రువన్। తత్రైవకరవామేతి తదాగమనకాంక్షిణః ॥ భాగ్యోదయేనసంప్రాప్తే
వరలక్ష్మీదినేతదా॥ స్త్రియఃప్రసన్నహృదయా నిర్మలాశ్చిత్రవాససః। స్నాత
నైస్తండులైఃపూర్ణే కుంభేచవటపల్లవైః॥ సాయంచారుమతీముఖ్యాశ్చక్రుః
పూజాంప్రయత్నతః॥ పద్మాసనేపద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణ
ప్రియేదేవి సుప్రీతాభవసర్వదా। ఇత్యాదిమంత్రైస్సకలా నుపచారాన్
యథాక్రమాత్ । కృత్వాతుదక్షిణేహస్తే నవసూత్రందధుఃస్త్రియః। హవి
ష్యంసఘృతంచైవ వరలక్ష్మ్యైన్యవేదయన్ ॥ గంధాదిభిరలంకృత్య సుశీ
లంవృద్ధభూసురం। తస్మైదత్వావాయనంచ ద్వాదశాపూపసంయుతం ॥
తతోదేవీసమీపేతు హవిష్యంచక్రురంగనాః ॥ అథలక్ష్మీప్రసాదేన ముక్తా
మాణిక్యభూషితాః। నూపురాక్రాంతచరణా మణికాంచనభూషితాః। పు
త్రపౌత్రైఃపరివృతా ధనధాన్యసమృద్ధిభిః। అన్నదానరతానిత్యం బంధు
పోషణతత్పరాః॥స్వంస్వంసద్మసమాజగ్ముర్హస్త్యశ్వరథసంకులాః॥ అన్యో
న్యంకథయామాసు శ్శ్రుతంచారుమతీముఖాత్। ఇదంసత్యమిదంసత్యం స
ర్వభద్రాణిపశ్యతి। వయంచారుమతీముఖ్యా ఉపలబ్ధమనోరథాః। పుణ్యాచా
రుమతీధన్యా భూయోభాగ్యవతీచిరం। స్వయంయస్స్వప్నమహాలక్ష్మ్యా బోధి
తంహివ్రతోత్తమం। ఇతిచారుమతీంసాధ్వీం తుష్టువుస్తత్రయోషితః। వరల
క్ష్మీవ్రతంనామ తదాదిభువివిశ్రుతం ॥ ఏతత్తేసర్వమాఖ్యాతం వ్రతానా

ముత్తమం వ్రతం ॥ య ఇదం శృణుయాద్వాపి శ్రావయేద్వా సమాహితః । సిధ్యంతి సర్వకార్యాణి వరలక్ష్మీప్రసాదతః॥ ఇతిభవిష్యోత్తరపురాణే- పార్వతీపరమేశ్వరసంవాదే-వరలక్ష్మీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

కథాప్రారంభము.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకుడు మొదలగుమహర్షులంజూచి యిట్లనియె. మునివర్యులారా! స్త్రీలకు సర్వసౌభాగ్యంబులు గలుగునట్టి యొకవ్రతరాజంబును పరమేశ్వరుడు పార్వతీదేవికిం జెప్పె. దానింజెప్పెదవినుండు. కైలాసపర్వతమున వజ్రవిద్రుమవైడూర్యాదిమణిగణఖచితం బగుసింహాసనంబునందు పరమేశ్వరుండు కూర్చుండియుండ పార్వతీదేవి పరమేశ్వరునకు నమస్కరించి దేవా! లోకంబున స్త్రీలు యేవ్రతంబొనర్చిన సర్వసౌభాగ్యంబును పుత్రపౌత్రాదులుం గలిగి సుఖంబుగనుందురో అట్టివ్రతంబు నాకానతీయవలయుననిన నప్పరమేశ్వరుం డిట్లనియె. ఓమనోహరీ! స్త్రీలకు పుత్రపౌత్రాదిసంపత్తుల గలుగంజేసెడి వరలక్ష్మీవ్రతం బను నొకవ్రతంబు గలదు. ఆవ్రతంబును శ్రావణమాస శుక్లపక్షపూర్ణిమకు ముందుగవచ్చెడి శుక్రవారమునాడు జేయవలయుననిన పార్వతీదేవి యిట్లనియె. ఓలోకారాధ్యా! నీవానతిచ్చిన వరలక్ష్మీవ్రతంబును నెట్లుజేయవలయు. ఆవ్రతంబునకు విధియేమి. యేదేవతను బూజింపవలయు. పూర్వం బెవరిచే యీవ్రతం బాచరింపబడియె. వీటినెల్ల వివరంబుగా వచియింపవలయునని ప్రార్థించిన పరమేశ్వరుండు పార్వతీదేవిం గాంచి ఓకాత్యాయనీ! వరలక్ష్మీవ్రతసవిస్తారంబును జెప్పెద వినుము. మగధదేశంబున కుండినంబను నొకపట్టణముగలదు. అప్పట్టణము బంగారుప్రాకారంబులతోడను బంగారుగోడలుగలయిండ్లతోడను గూడియుండును. అట్టిపట్టణమునందు చారుమతి యను నొక బ్రాహ్మణస్త్రీగలదు. ఆవనితామణి పెనిమిటిని దేవునితో సమానునిగా దలంచి ప్రతిదినంబును నుదయంబున మేల్కాంచి స్నానంబుజేసి పుష్పంబులచే పెనిమిటిని బూజచేసి పిదప యత్తమామలను యనేకవిధంబులైనయుపచారంబులం జేసి యింటిపనులం జేసికొని గయ్యాళికాక మితముగాను ప్రియముగాను భాషింపుచునుండెను. ఇట్లుండ నమ్మహాపతివ్రతయందు మహాలక్ష్మికి యనుగ్రహముగలిగి యొకనాడు స్వప్నంబున ప్రసన్నయై ఓచారుమతీ! నేను వరలక్ష్మీదేవిని నీయందు నాకు అనుగ్రహము గలిగి ప్రత్యక్షమైతిని. శ్రావణశుక్లపూర్ణిమకు ముందుగావచ్చెడు శుక్రవా

దినునాడు నన్నుపూజించిన నీవు కోరినవరంబుల నిచ్చెదనని వచియించిన చారుమతీదేవి స్వప్నంబులోనే వరలక్ష్మీదేవికి ప్రదక్షిణనమస్కారములు జేసి "నమస్తే సర్వలోకానాం జనన్యై పుణ్యమూర్తయే, శరణ్యే త్రిజగద్వంద్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే" అని యనేకవిధంబుల స్తోత్రము జేసి ఓజగజ్జననీ! నీకటాక్షంబుగలిగెనేని జనులు ధన్యులుగను, విద్వాంసులుగను, సకలసంపన్నులుగను నయ్యెదరు. నేను జన్మాంతరంబున జేసిన పుణ్యవిశేషంబువలన మీపాదదర్శనంబు నాకుగలిగెనని చెప్పిన మహాలక్ష్మి సంతోషంబుజెంది చారుమతికి యనేకవరంబులిచ్చి యంతర్ధానంబునొందె. చారుమతి తత్క్షణంబున నిదురమేల్కొని యింటికి నాలుగుప్రక్కలంజూచి వరలక్ష్మీదేవినిం గానక ఓహో! మనము కలగంటిమని మాస్వప్నవృత్తాంతమును పెనిమిటి మామగారు మొదలైనవాండ్లతో జెప్ప వారు యీస్వప్నము మిగుల నుత్తమమైనది. శ్రావణమాసంబువచ్చినతోడనే వరలక్ష్మీవ్రతం బవశ్యంబుగ చేయవలసినదని చెప్పిరి. పిమ్మట చారుమతీదేవియును స్వప్నంబువిన్నస్త్రీలును శ్రావణమాసం బెప్పుడువచ్చునని యెదురు చూచుచుండిరి. యిట్లుండగా పరిభాగ్యోదయంబువలన శ్రావణమాస పూర్ణిమకు ముందుగవచ్చెడి శుక్రవారమువచ్చెను. అంత చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరును యీదినం బేగదా వరలక్ష్మీదేవిచెప్పినదినంబని నుదయంబుననే మేల్కాంచి స్నానంబులం జేసి చిత్రవస్త్రంబులం గట్టుకొని చారుమతీదేవి గృహంబున నొకప్రదేశమునందు గోమయంబుచే నలికి మంటపం బేర్పఱచి యందొక ఆసనంబు నైచి దానిపై క్రొత్తబియ్యముపోసి మఱ్ఱిచిగుళ్ళు మొదలగు పంచపల్లవంబులచే కలశం బేర్పఱచి యందు వరలక్ష్మీదేవిని ఆవాహనము జేసి చారుమతి మొదలగు స్త్రీలందరు మిగులభక్తియుక్తులై సాయంకాలంబున 'పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే: నారాయణప్రియే దేవీ సుప్రీతా భవసర్వదా' అను నీశ్లోకంబుచే ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజలం జేసి తొమ్మిదిసూత్రంబులు గలదోరంబును దక్షిణహస్తంబున గట్టుకొని వరలక్ష్మీదేవికి నానావిధభక్ష్యభోజ్యంబులను నివేదనముచేసి ప్రదక్షిణంబు జేసిరి. ఇట్లొక ప్రదక్షిణము జేయగ యాస్త్రీలకందరికి కాళ్ళయందు ఘల్లుఘల్లుమను నొకశబ్దంబుగలిగె. అంత కాళ్ళంజూచికొనిన గజ్జెలు మొదలగు యాభరణములు గలిగియుండగ చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరును ఓహో! వరలక్ష్మీదేవి కటాక్షమువలన గలిగినదని పరమానందంబునొంది మఱికొన్ని ప్రదక్షిణంబు జేసిన హస్తములందు దగద్ధగాయమానంబుగ

మెఱయుచుండెను నవరత్నఖచితంబు లగునకంకణములు మొదలగుయాభర ము లుండుటంగనిరి. ఇంతజెప్పనేల! మూడుప్రదక్షిణంబు గావించినతోడనే యాస్త్రీలందరు సర్వభూషణాలంకృతులైరి. చారుమతి మొదలగు యాస్త్రీలగృహంబులెల్ల స్వర్ణమయంబులై రథగజతురగావాహనంబులతోడ నిండియుండెను. అంత యాస్త్రీలందోడ్కొని గృహంబునకుబోవుటకు వారి వారియిండ్లనుండి గుఱ్ఱములు యేనుగులు రథములు బండ్లున్ను యాస్త్రీలు వరలక్ష్మి దేవిని బూజింపుచుండిన స్థలంబునకువచ్చి నిండియుండెను. పిదప చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరును తమకు కల్పోక్తప్రకారముగ బూజజేయించిన బ్రాహ్మణోత్తముని గంధపుష్పాక్షతలచే బూజించి పండ్రెండు కుడుములు వాయనదానంబిచ్చి దక్షిణతాంబూలంబులొసంగి నమస్కారముచేసి యాబ్రాహ్మణోత్తమునిచే నాశీర్వాదంబునొంది వరలక్ష్మి దేవికి నివేదనముచేసినభక్ష్యాదులను బంధువులతోడ యెల్లరునుభుజించి తమకొరకు వచ్చి కాచికొనియుండెడు గుఱ్ఱములు ఏనుగులు మొదలగువాహనములం దెక్కికొని తమతమయిండ్లకుబోవుచు ఒకరితోనొకరు ఓహో! చారుమతీదేవిభాగ్యం బేమనిచెప్పవచ్చును. వరలక్ష్మి దేవి తనంతటనే స్వప్నములో వచ్చి ప్రత్యక్షంబాయెను. ఆచారుమతీదేవివలననేగదా మన కిట్టిమహాభాగ్యసంపత్తులు గలిగెనని చారుమతీదేవిని మిక్కిలి పొగడుచు తమతమయిండ్లకుబోయిచేరిరి. పిదప చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరు యీవ్రతంబును ప్రతిసంవత్సరంబు జేయుచు పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిగలిగి ధనకనకవస్తువాహనములతోడం గూడుకొని సుఖంబుగనుండిరి. కావున నోపార్వతీ! యీ యుత్తమమైనవ్రతమును బ్రాహ్మణాది నాలుగుజాతులవారును జేయవచ్చును. అట్లొనర్చిన సర్వసౌభాగ్యంబునుంగలిగి సుఖంబుగనుందురు. యీకథను వినువారలకును చదువువారలకును వరలక్ష్మిప్రసాదమువలన సకలకార్యంబులు సిద్ధించును,

ఇది శ్రీమత్త్రిపురసుందరీ కరుణాకటాక్షవీక్షణ జనిత కాశ్యపగోత్ర పవిత్ర బరూరు సీతారామార్యపుత్ర బరూరు - త్యాగరాయశాస్త్రి ప్రణీతంబైన భవిష్యోత్తరపురాణంబునందలి వరలక్ష్మివ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీ ర స్తు.

అనంత వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ - విశేషణ - విశిష్టాయాం - శుభతిథౌ - అస్మాకం సకుటుంబానాం - క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం - సత్సంతానసౌభాగ్య శుభఫలావాప్త్యర్థం వర్షేవర్షేప్రయుక్త శ్రీమదనంతపద్మనాభ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీమదనంతపద్మనాభ దేవతాప్రీత్యర్థం పద్మపురాణోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాంకరిష్యే.

కలశపూజా.

తదంగత్వేనకలశపూజాంకరిష్యే॥కలశంగంధపుష్పాక్షతై రభ్యర్చ్య కలశస్యోపరిహస్తంనిధాయ॥శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః। మూలేతత్రస్థితోబ్రహ్మా మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః ॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపావసుంధరా। ఋగ్వేదోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః ॥ అంగైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః । ఆయాంతుదేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః॥గంగేచయమునేచైవ గోదావరిసరస్వతి।నర్మదేసింధుకావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు॥ఏవంకలశపూజాంకృత్వా మయాకరిష్యమాణానంతవ్రతాంగయమునా పూజాంకరిష్యే॥

యమునాపూజా.

క్షీరోదార్ణవసంభూతే ఇంద్రనీలసమప్రభే। ధ్యానంకరోమియమునే విష్ణురూపిణమోస్తుతే॥యమునాయైనమః॥ ధ్యాయామి॥ యమునేతేనమస్తుభ్యం సర్వకామప్రదాయిని। ఆవాహయామి భక్త్యాత్వాం సాన్నిధ్యంకురుసువ్రతే॥ ఆవాహయామి॥ నమస్కరోమియమునే సర్వపాపప్రణాశిని। రత్నసింహాసనం దేవి స్వీకురుష్వనుయార్పితం ॥ ఆసనంసమర్పయామి ॥ నందిపాదేనమస్తుభ్యం సర్వాఘౌఘనివారిణి।అర్ఘ్యంగృహాణయమునే మద్దత్తమిదముత్తమమ్॥అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥సింహాసనసమారూఢే దేవశక్తిసమన్వితే। పాద్యంగృహాణ దేవేశి సర్వలక్షణసంయుతే॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ హారనైషూర్యసంయుక్తే సర్వలోకహితేశివే। గృహాణాచమనందేవి శంకరార్ధ

శరీరిణి ॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి ॥ దేవపాదేనమస్తుభ్యం సర్వలోకహితప్రియే। సర్వపాపప్రశమని తుంగభద్రేనమోస్తుతే॥ స్నానంసమర్పయామి॥ గురుపాదేనమస్తుభ్యం సర్వలక్షణసంయుతం। సువ్రతంకురుమే దేవీతుంగభద్రేనమోస్తుతే॥ వస్త్రంసమర్పయామి॥ కృష్ణవేణీనమస్తుభ్యం కృష్ణవేణీసులక్షణే।మధుపర్కంగృహాణేదం మయాదత్తంశుభప్రదే॥మధుపర్కంసమర్పయామి॥ నందిపాదేనమస్తుభ్యం శంకరార్ధశరీరిణి। సర్వలోకహితేతుభ్యం భీమరథ్యైనమోస్తుతే ॥ ఆభరణానిసమర్పయామి॥ సహ్యపాదసముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే। సర్వలక్షణసంయుక్తే భవనాశినితేనమః॥ఉత్తరీయంసమర్పయామి॥ కృష్ణపాదసముద్భూతే గంగేత్రిపథగామిని। జటాజూటసముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే॥ గంధాన్ సమర్పయామి॥ గోదావరీనమస్తుభ్య సర్వాభీష్టప్రదాయినీ। స్వీకురుష్వజగద్వంద్యే అక్షతానమలాన్ శుభాన్ ॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ మందారైఃపారిజాతైశ్చ పాటలాశోకచంపకైః। పూజయామితవప్రీత్యై పరదేభక్తవత్సలే॥ పుష్పాణిపూజయామి॥

అథాంగపూజా.

చంచలాయైనమః- పాదౌపూజయామి॥ సుజంఘాయైనమః- జంఘే పూజయామి॥ చపలాయైనమః-జానునీపూజయామి॥పుణ్యాయైనమః-ఊరూ పూజయామి॥కమలాలయాయైనమః-కటింపూజయామి॥గోదావర్యైనమః-స్తనౌపూజయామి॥ భవనాశిన్యైనమః-కంఠంపూజయామి॥ తుంగభద్రాయైనమః-ముఖంపూజయామి॥ సుందర్యైనమః - లలాటంపూజయామి॥ దేవ్యైనమః-నేత్రేపూజయామి॥పుణ్యశ్రవణకీర్తనాయైనమః-కర్ణౌపూజయామి॥ సునాసికాయైనమః- నాసికాంపూజయామి॥భాగీరథ్యైనమః- శిరఃపూజయామి॥ యమునాయైనమః- సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥ దశాంగంగుగ్గులోపేతం చందనాగరుసంయుతం। యమునాయైనమస్తుభ్యం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపంసమర్పయామి ॥ ఘృతవర్తియుతందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహం। గృహాణమంగళందేవి సర్వేశ్వరినమోస్తుతే ॥ దీపంసమర్పయామి॥సర్వభక్ష్యైశ్చభోజ్యైశ్చరసైష్షడ్భిస్సమన్వితం। నైవేద్యంగృహ్యతాం దేవి యమునాయైనమోనమః ॥ నైవేద్యంసమర్పయామి ॥ పానీయం పాపసంశ్లేషం గంగాదిసరిదుద్భవం। హస్తప్రక్షాళనార్థంవై గృహాణసురపూజితే॥ హస్తప్రక్షాళనంసమర్పయామి॥ కర్పూరవాసితంచూర్ణం క్రముకాద్యైస్సమన్వితం। తాంబూలంగృహ్యతాం దేవి యమునాయైనమోస్తుతే॥ తాంబూలంసమర్పయామి ॥ నీరాజనమంత్రపుష్పం-ప్రదక్షిణనమస్కా-

రాన్ ॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనంసం
సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతం॥ యమునాపూజావిధానం
సంపూర్ణం.

అనంతరం శ్రీమదనంతపద్మనాభంధ్యాయేత్ ॥శ్లోకాః॥ కృత్వాదర్భ
మయందేవం పరిధానసమన్వితం। ఫణైస్సప్తభిరావిష్టం పింగళాక్షంచతుర్భు
జం॥ దక్షిణాగ్రకరేపద్మం శంఖంతస్యాప్యధఃకరే । చక్రమూర్ధ్వకరేవామే
గదాంతస్యాప్యధఃకరే॥ దధానంసర్వలోకేశం సర్వాభరణభూషితం। అవ్య
యంసర్వలోకేశం పీతాంబరధరంహరిం॥ దుగ్ధాబ్ధిశాయినంధ్యాత్వా చైవ
మావాహయేత్సుధీః। ఓంనమోభగవతే వాసుదేవాయేత్యనేనమంత్రేణ-
పూర్వోక్తవిశేషణవిశిష్టం శ్రీమదనంతంధ్యాయేత్ ॥ ధ్యానం॥ ఆగచ్ఛానం
తదేవేశ తేజోరాశేజగత్పతే। ఇమాంమయాకృతాంపూజాం గృహాణసు
రసత్తమ॥ ఆవాహనం॥ అనంతాయనమస్తుభ్యం సహస్రశిరసేనమః । రత్న
సింహాసనంచారు ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ఆసనం॥ తస్యాగ్రతోదృఢం
సూత్రం కుంకుమాక్తంసుదోరకం । చతుర్దశగ్రంథియుక్త ముపకల్ప్యప్ర
పూజయేత్ ॥ దోరస్థాపనం॥ అనంతగుణరత్నాయ విశ్వరూపధరాయచ। అ
ర్ఘ్యందదామి తేదేవ నాగాధిపతయేనమః॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి ॥ సర్వా
త్మన్ సర్వలోకేశ సర్వవ్యాపిన్ సనాతన। పాద్యంగృహాణభగవన్ దివ్యరూ
పనమోస్తుతే॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ దామోదరనమస్తేస్తు నరకార్ణవతా
రక । గృహాణాచమనందేవ మయాదత్తంహి కేశవ ॥ ఆచమనీయం సమర్ప
యామి ॥ అనంతానంత దేవేశ హ్యనంతఫలదాయక । దధిమధ్వాజ్యసమ్మి
శ్రం మధుపర్కందదామి తే॥ మధుపర్కంసమర్పయామి॥ అనంతగుణగంభీర
విశ్వరూపధరానఘ। పంచామృతైశ్చవిధివత్స్నపయామిదయానిధే॥ పం
చామృతస్నానం॥ గంగేచయమునేచైవ గోదావరిసరస్వతీ। నర్మదేసింధుకా
వేరీ జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు । జలంప్రకల్పయే తీర్థం సర్వపాపప్రముక్తయే॥
శుద్ధోదకస్నానం॥ శ్రీధరాయనమస్తుభ్యం విష్ణవేపరమాత్మనే॥ పీతాంబరం
ప్రదాస్యామి హ్యనంతాయనమోస్తుతే॥ వస్త్రంసమర్పయామి॥ నారాయ
ణనమస్తేస్తు త్రాహిమాంభవసాగరాత్। బ్రహ్మసూత్రంచోత్తరీయం గృ
హాణపురుషోత్తమ॥ ఉపవీతంసమర్పయామి॥ శ్రీగంధంచందనోన్మిశ్రం కుం
కుమాదిభిరన్వితం॥విలేపనంసురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం॥గంధాన్
సమర్పయామి ॥ శాలీయాన్ తండులాన్ రమ్యాన్ మయాదత్తాన్ శుభావ
హాన్। అనంతానంతగోవింద హ్యక్షతాన్ స్వీకురుప్రభో॥ అక్షతాన్ సమ

న్పయామి॥ కరవీరైర్జాతికుసుమైశ్చంపకైర్వకుళైశ్శుభైః। శతపత్రైశ్చకల్హా రైరర్చయేత్పురుషోత్తమం॥ పుష్పాణింపూజయామి॥

అథాంగపూజా.

అనంతాయనమః॥ పాదౌపూజయామి - శేషాయనమః॥ గుల్ఫౌపూజయామి-కాలాత్మనేనమః ॥ జంఘేపూజయామి-విశ్వరూపాయనమః ॥ జానునీపూజయామి-జగన్నాథాయనమః॥ గుహ్యంపూజయామి- పద్మనాభాయనమః॥ నాభింపూజయామి- సర్వాత్మనేనమః॥ కుక్షింపూజయామి - శ్రీవత్సవక్షసేనమః॥ వక్షస్థలంపూజయామి - చక్రహస్తాయనమః ॥ హస్తౌపూజయామి- ఆజానుబాహవేనమః॥ బాహూపూజయామి - శ్రీకంఠాయనమః॥ కంఠంపూజయామి-చంద్రముఖాయనమః॥ ముఖంపూజయామి-వాచస్పతయేనమః॥ వక్త్రంపూజయామి- కేశవాయనమః॥ నాసికాంపూజయామి - నారాయణాయనమః॥ నేత్రేపూజయామి-గోవిందాయనమః॥ శ్రోత్రేపూజయామి॥ అనంతపద్మనాభాయనమః॥ శిరఃపూజయామి - విష్ణవేనమః॥ సర్వాంగానిపూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామపూజా.

శ్రీకృష్ణాయనమః	శ్రీశాయ	నవనీతనవాహారా	యమళార్జునభంజ
కమలానాథాయ	నందగోపప్రియా	య [దకాయ	నాయ
వాసుదేవాయ	త్మజాయ [హారిణే	ముచికుంద ప్రసా	ఉత్తాలతాలభేత్రే
సనాతనాయ	యమునావేగసం	షోడశస్త్రీసహస్రే	తమాలశ్యామలా
వసుదేవాత్మజా	బలభద్రప్రియా	శాయ	కృతయే
పుణ్యాయ [య	నుజాయ	త్రిభంగినే	గోపగోపీశ్వరాయ
లీలామానుషవి	పూతనాజీవితహ	మధురాకృతయే	యోగినే
గ్రహాయనమః	రాయ [నాయ	శుకవాగమృతా	కోటిసూర్యసమ
శ్రీవత్సకౌస్తుభధ	శకటాసురభంజ	బ్ధీందవే	ప్రభాయ
రాయ	నందవ్రజజనానం	గోవిందాయ	ఇళాపతయే
యశోదావత్సలా	దినే [హ	యోగినాంపతయే	పరంజ్యోతిషే
హరయే [య	సచ్చిదానందవిగ్ర	వత్సవాటచరాయ	యాదవేంద్రాయ
చతుర్భుజాత్తచక్రా	నవనీతవిలిప్తాంగా	అనంతాయ [నా	యదూద్వహాయ
సిగదాశంఖాద్యు	య	ధేనుకాసురభంజ	వనమాలినే
దాయుధాయ	నవనీతనటాయ	తృణీకృతతృణావ	పీతవాససే [కాయ
దేవకీనందనాయ	అనఘాయ	ర్తాయ	పారిజాతాపహార

గోవర్ధనాచలోద్ధ	ముష్టికాసురచా	విష్ణవే	దామోదరాయ
గోపాలాయ [ర్త్రే	ణూర [దాయ	భవ ముక్తిప్రదా	యజ్ఞభోక్త్రే
సర్వపాలకాయ	మల్లయుద్ధవిశార	యకాయ	దానవేంద్రవినాశ
అజాయ	సంసారవైరిణే	జగద్గురవే	కాయ
నిరంజనాయ	కంసారయే	జగన్నాథాయ	నారాయణాయ
కామజనకాయ	మురారయే	వేణునాదవిశార	పరబ్రహ్మణే
కంజలోచనాయ	నరకాంతకాయ	దాయ [సినే	పన్నగాశన వాహ
మధుఘ్నే	అనాదిబ్రహ్మచారి	వృషభాసురవిధ్వం	నాయ
మథురానాథాయ	కృష్ణావ్యసన కర్శ	బాణాసురకరాం	జలక్రీడాసమాస
ద్వారకా నాయ	కాయ [త్త్రే	తకాయ [త్రే	క్తకా
కాయ	శిశుపాలశిరశ్ఛే	యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠా	గోపీవస్త్రాపహార
బలినే	దుర్యోధనకులాం	బర్హి బర్హావతంస	కాయ
బృందావనాంత	తకాయ [దాయ	పార్థసారథయే [కా	పుణ్యశ్లోకాయ
సంచారిణే	విదురాక్రూర వర	అవ్యక్తాయ	తీర్థపాదాయ
తులసీదామభూష	విశ్వరూపప్రదర్శ	గీతామృతమహో	వేదవేద్యాయ
ణాయ [ర్త్రే	సత్యవాచే [కాయ	దధయే	దయానిధయే [య
శ్యమంతకమణేర్హ	సత్యసంకల్పాయ	కుబ్జాకృష్ణాంబర	పుణ్యతీర్థాత్మకా
నరనారాయణా	సత్యభామార	ధరాయ	సర్వగ్రహరూపిణే
త్మకాయ	తాయ	కాళీయఫణి మా	పరాత్పరాయ
మాయినే	జయినే [జాయ	ణిక్యరంజిత శ్రీప	శ్రీమదనంత పద్మ
పరమపూరుషాయ	సుభద్రా పూర్వ	దాంబుజాయ	భస్వామినే

దోరపూజా-కృష్ణాయనమః॥ ప్రథమగ్రంథింపూజయామి- విష్ణవేనమః॥ ద్వితీయగ్రంథింపూజయామి-జిష్ణవేనమః॥ తృతీయగ్రంథింపూజయామి॥ కాలాయనమః-చతుర్థగ్రంథింపూజయామి-బ్రహ్మణేనమః॥ పంచమగ్రంథింపూజయామి-భాస్కరాయనమః॥ షష్ఠమగ్రంథింపూజయామి- శేషాయనమః॥ సప్తమగ్రంథింపూజయామి-సోమాయనమః॥ అష్టమగ్రంథింపూజయామి-ఈశ్వరాయనమః॥ నవమగ్రంథింపూజయామి-విశ్వాత్మనేనమః॥ దశమగ్రంథింపూజయామి- మహాకాలాయనమః॥ ఏకాదశగ్రంథింపూజయామి-సృష్టిస్థిత్యంతకారిణేనమః॥ ద్వాదశగ్రంథింపూజయామి-అచ్యుతాయనమః॥ త్రయోదశగ్రంథింపూజయామి-అనంతపద్మనాభాయనమః॥ చతుర్దశగ్రంథింపూజయామి॥ వనస్పతిభవైర్దివ్యైర్నానాగంధైశ్చసంయుతః। ఆఘ్రేయః సర్వ

దేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ధూపం సమర్పయామి॥ సాజ్యం త్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాద్యోతితం మయా। గృహాణ మంగళం దీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహ ॥ దీపం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం గృహ్య దేవేశ భక్తిం మేహ్యచలాంకురు। ఈప్సితం మే వరం దేహి పరత్ర చ పరాంగతిం॥ నైవేద్యం సమర్పయామి॥ అన్నం చతుర్విధం భక్ష్యై రసైషడ్భిస్సమన్వితం। మయా నివేదితం తుభ్యం స్వీకురుష్వ జనార్దన ॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ నమస్సర్వహితార్థాయ జగదాధారమూర్తయే। సృష్టిస్థిత్యంతరూపాయ హ్యనంతాయ నమోనమః॥ నీరాజనం సమర్పయామి॥ మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతరకృతానిచ। తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదే పదే॥ ప్రదక్షిణం॥ నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే ధరణీధర। నమస్తే సర్వనాగేంద్ర నమస్తే పురుషోత్తమ ॥ నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ దారిద్ర్యనాశనార్థాయ పుత్రపౌత్రప్రవృద్ధయే। అనంతాఖ్యమిదం సూత్రం ధారయామ్యహముత్తమం ॥ దోరగ్రహణం ॥ అనంతసంసారమహాసముద్రమగ్నం సమభ్యుద్ధర వాసుదేవ। అనంతరూపే వినియోజయస్వ హ్యనంతసూత్రాయ నమో నమస్తే॥ దోరనమస్కారః॥ సంసారగహ్వరగుహాసు సుఖం విహర్తుం వాంఛంతి యే కురుకులోద్భవ శుద్ధసత్వాః। సంపూజ్య చైవ భువనేశమనంతరూపం బధ్నంతి దక్షిణకరేవరదోరకం తే॥ దోరబంధనం॥ అనన్తానంత దేవేశ హ్యనంత ఫలదాయక। సూత్రగ్రంథిషు సంస్థాయ విశ్వరూపాయ తే నమః॥ జీర్ణదోరవిసర్జనం - ఉపాయనదానశ్లోకః॥ అనంతః ప్రతిగృహ్ణాతి హ్యనంతో వై దదాతి చ। అనంతస్తారకోదాభ్యా మనంతాయ నమోనమః॥ ఇతి పూజావిధానం ॥

కథాప్రారంభము॥ శ్లో॥ అరణ్యే వర్తమానాస్తే పాండవా దుఃఖకర్శితాః। కృష్ణం దృష్ట్వా మహాత్మానం ప్రణిపత్య యథాక్రమం॥ యుధిష్ఠిరః॥ అహం దుఃఖేనసంతప్తో భ్రాతృభిః పరివారితః। కథం ముక్తిర్భవేదస్మాక మనంతాద్దుఃఖసాగరాత్ ॥ శ్రీకృష్ణః ॥ అనంతవ్రతమిత్యస్తి సర్వపాపప్రణాశనం। సర్వసిద్ధిప్రదం నృణాం స్త్రీణాంచైవ యుధిష్ఠిర॥ అనంతకీర్తిదం నృణా మనంతశ్రీకరం శుభం। అనంతపుత్రసుఖద మనంతాభీష్టదాయకం ॥ శుక్లపక్షే చతుర్దశ్యాం మాసి భాద్రపదే శుభే। తస్యానుష్ఠానమాత్రేణ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥ యుధిష్ఠిరః॥ కృష్ణ కోయం త్వయాఖ్యాతః కోనంత ఇతి విశ్రుతః। కిం శేషో నాగరూపో వా అనంతస్తక్షకోపి వా॥ పరమాత్మాథవానంత ఉత బ్రహ్మ ఉచ్యతే। కోయం దేవోనంతసంజ్ఞస్తథ్యం మే బ్రూహి కేశవ ॥ అనంతశ్చాస్యహం పార్థ విశ్వరూపం

నిబోధమే। ఆదిత్యగ్రహచారేణ యఃకాలఉపపద్యతే॥ కళాకాష్ఠాముహూ
ర్తాది దినరాత్రిశరీరవాన్। పక్షమాసర్తువర్షాదియుగకల్పవ్యవస్థయా॥ యో
యంకాలోమయాఖ్యాతస్తేనంతఇతిసంజ్ఞితః।సోహంకాలోవతీర్ణోత్ర భువో
భారాపనుత్తయే॥ దానవానాంవినాశాయ వసుదేవకులోద్భవం। మాంవి
ద్ధ్యనంతంత్వంపార్థ కృష్ణంవిష్ణుంహరింశివం॥ బ్రహ్మాణంభాస్కరంశేషం స
ర్వవ్యాపినమీశ్వరం। విశ్వరూపంమహాత్మానం సృష్టిస్థిత్యంతకారిణం॥ అ
నంతంపద్మనాభంచ నారసింహంచవామనం। ప్రత్యయార్థంమయాపార్థ మ
మరూపంసందర్శితం॥ పూర్వమేవపరబ్రహ్మ యోగిధ్యేయమనుత్తమం। విశ్వ
రూపమనంతంచ యస్మిన్నింద్రాశ్చతుర్దశ॥ వసవోద్వాదశాదిత్యా రుద్రా
ఏకాదశాస్తథా। సప్తర్షయస్సముద్రాశ్చ సర్వతాస్సరితోద్రుమాః॥
నక్షత్రాణిదిశోభూమిః పాతాళంభూర్భువాదికం। మాకురుష్వాత్రసందేహ
మహమేవయుధిష్ఠిర॥

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ కిం పుణ్యం కిం ఫలంతస్య కిం దానం కస్యపూ
జనం। కేనచాపిపురాచీర్ణం మర్త్యలోకేప్రకాశితం॥ ఏతత్సమస్తంవిస్తారక్క
థ్యంమేబ్రూహి కేశవ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ॥ ఆసీత్ పురాకృతయుగే సుమంతో
నామవైద్విజః। వసిష్ఠగోత్రేచోత్పన్నస్సురూపాంచభృగోస్సుతాం॥దీక్షాం
నామోపయేమేతాం వేదోక్తవిధినాతతః। తస్యాఃకాలేనసంజాతా దుహి
తానంతలక్షణా॥ శీలానామసుశీలాచ వర్ధతేమాతృవేశ్మని। మాతాచ
తస్యాఃకాలేన జ్వరదాహేనపీడితా॥ వినినాశనదీతీరే మృతాస్వర్గపురంయ
యౌ। సుమంతోపితతోన్యాంవై ధర్మలోపభయాత్పునః॥ ఉపయేమేవిధా
నేన కర్కశాంనామనామతః। దుశ్శీలాంకర్కశాంచండీం నిత్యంకలహకా
రిణీం॥ సాపిశీలాపితృగృహే గృహార్చనరతాఽభవత్। కుడ్యస్తంభకుసూలేషు
దేహళీతోరణాదిషు॥ చాతుర్వర్ణ్యైతరంగైశ్చ రక్తపీతైస్సితాసితైః।స్వస్తి
కైఃపద్మసంఘైశ్చ సార్చయంతీముహుర్ముహుః॥ పితాదృష్ట్వాసుమంతోపి
స్త్రీచిహ్నంయౌవనేస్థితాం। కస్మైదేయామయాబాలే త్యచింతయదతీ
వసః। మునిఃకౌండిన్యనామావై వివాహేచ్ఛురథాగతాః। తస్మైప్రదే
యాకన్యేతి సుమంతేనావినిశ్చితం॥ తతోదత్వామునీంద్రాయ కౌండిన్యా
యశుభేదినే। స్వగృహ్యోక్తవిధానేన వివాహమకరోత్తతః॥ నిర్వర్త్యవై
వాహికంసర్వం ప్రోక్తవాన్కర్కశాంద్విజః। కంచిద్వైవాహికం దేయం
జామాతుఃపారితోషికం॥

తచ్ఛ్రుత్వా కర్కశా క్రుద్ధా ప్రవిశ్య గృహమండపం। కపాటం సుస్థి
రం బధ్వా బభాషే గమ్యతామితి॥ భోజ్యావశిష్టచూర్ణేన పాథేయం చ చకా
ర సః। కౌండిన్యోఽపి వివాహ్యైనాం పథి గచ్ఛన్ శనైశ్శనైః॥ శీలాం సుశీలాం సూ
నాయ సహోఢాం గోరథేన చ। గచ్ఛన్ మధ్యాహ్నవేళాయాం సముత్తీర్య స
రిత్తటే॥ కృత్వాం మాధ్యాహ్నికం కర్మ జలాశయముపాగమత్। దదర్శ శీలా
సా స్త్రీణాం సమూహం రక్తవాససాం॥ చతుర్దశ్యామర్చయంతం భక్త్యా దే
వం పృథక్పృథక్॥ ఉపగమ్య శనైశ్శీలా పప్రచ్ఛ స్త్రీనికురంబకం। నార్యః కిమే
తన్మే బ్రూత కిం నామ వ్రతమీదృశం। తా ఊచుర్యోషితస్సర్వా అనంత
వ్రతమిత్యథ। సాఽబ్రవీదహమప్యేతత్కరిష్యే వ్రతముత్తమం॥ విధానం కీదృ
శం తత్ర కో దేవః కస్య పూజనం। బ్రూత పూర్ణాంగనాస్సర్వా ఏతద్విస్తా
రతత్త్వతః॥ స్త్రియ ఊచుః॥ శుక్లపక్షే నభస్యే తు చతుర్దశ్యాం ప్రపూజ
యేత్। అనంతం సరితస్తీరే శ్రుత్వా చైవ హరేః కథాం॥ స్నాత్వా నద్యాం
సముత్కృత్య ధౌతవస్త్రధరశ్శుచిః। శుచౌ దేశే సమాలిప్య గోమయేన విచ
క్షణః॥ మండలం కారయేత్తత్ర సర్వతోభద్రసంజ్ఞకం। పద్మమష్టదళోపేతం
మధ్యే కర్ణికయాన్వితం॥ విధినా సరితః కుర్యాత్తత్తచ్ఛోభోపశోభితం। శ్వేత
తండులచూర్ణేన పంచవర్ణేన కారయేత్॥ తస్య దక్షిణపార్శ్వే తు కుంభం
సంస్థాపయేద్బుధః। తన్మధ్యే చార్చయేద్దేవమనంతం సర్వతోముఖం॥ కృత్వా
దర్భమయం దేవం శ్వేతద్వీపే స్థితం హరిం। సమన్వితం సప్తఫణైః పింగళాక్షం
చతుర్భుజం॥ దక్షిణాగ్రకరే పద్మం శంఖం తస్యాప్యధః కరే। చక్రమూర్ధ్వక
రే వామే గదాం తస్యాప్యధః కరే॥ ఏవం ధ్యానమనంతస్య కథితం బ్రహ్మ
విత్తమైః। కుంభే చ మండలం చైవ బింబే చైవ సమర్చయేత్॥ అర్చయేద్దేవదే
వేశం మణ్డలే ధూపదీపకైః। దివ్యపుష్పైశ్చ నైవేద్యైః ప్రత్యేకం చ చతుర్దశ॥
తస్యాగ్రతో దృఢం సూత్రం కుంకుమాక్తం సుదోరకం। చతుర్దశగ్రంథి
యుక్తముపకల్ప్య ప్రపూజయేత్॥ పంచప్రస్థప్రమాణేన గోధూమానాం
ప్రయత్నతః। అష్టావింశతిసంఖ్యాని గుడమిశ్రాణి కారయేత్॥ అర్ధం విప్రా
య దాతవ్యమర్ధం భోక్తవ్యమాత్మనా। పూజాద్రవ్యాణి సర్వాణి స్యుశ్చతు
ర్దశసంఖ్యయా॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాద్భుంజీయాత్స్వస్థమానసః।
ధ్యాత్వా నారాయణం దేవమనంతం విశ్వరూపిణం॥ నవీనేన నవేన సంసూత్రం
యత్నేనైవ తు ధారయేత్। తతశ్చతుర్దశే వర్షే కుర్యాదుద్యాపనం బుధః॥
భుక్త్వా తతో వ్రజేద్గేహమిదం ప్రోక్తం వ్రతం తవ। ఇత్యుక్త్వా తాభిరార్యాభి
స్తత్సాహాయ్యాత్సుధీమతీ॥ సా శీలా తద్వ్రతం చక్రే కరే బధ్వా సుదోరకం।

పాథేయశేషం విప్రాయ దత్త్వా భుక్త్వా తతః స్వతః ॥ తస్మిన్కాలే మహాభాగ్యస్యనంతస్య
ప్రసాదాదభ్యభూతిరుత్తమా। అష్టైశ్వర్యవ్రతేనైవ సంజాతం లోకసమ్మతం॥
తస్యాశ్రమం శ్రియాయుక్తం ధనధాన్యసమన్వితం। ఆగతాతిథిసత్కార
శోభితం శాంతిసత్తవత్ ॥ తద్దృష్ట్వా బాంధవాస్సర్వే ప్రహర్షం పరమం
గతాః ॥ అనంతవ్రతమాహాత్మ్యం ఖ్యాతంసర్వత్రభూతలే ॥ సాపిమా
ణిక్యకాంచీభిర్హారైశ్చవిభూషితా। దివ్యస్రగ్వస్త్రసంవీతా సావిత్రీ
ప్రతిమాబభౌ ॥ కదాచిదుపవిష్టేన కౌండిన్యేనదురాత్మనా । శీలాయా
హస్తమూలేతు దృష్ట్వాబద్ధం సుదోరకం ॥ కిమిదందోరకంశీలే కస్య
వశ్యాయమేధృతం । సుమనాస్యస్యవాచాథ కిమర్థం బ్రూహితత్త్వతః॥
సత్యంప్రోవాచసాశీలా హ్యనంతోఽయం మయాధృతః । తస్యప్రసాదా
త్సంజాతా ధనధాన్యాదిసంపదః ॥ లభంతే సంపదస్సర్వా తదిదంహి
మయాధృతం। తస్యాస్తద్వచనంశ్రుత్వా సాక్షేపంత్రుటితంరుషా॥ కోఽనం
త ఇతిదేవోఽయం బ్రువతా తేనపాండవ। క్షిప్తంజ్వాలాకులేవహ్నౌ హాహా
కృత్వాప్రధావతి॥ శీలాగృహీత్వాతత్సూత్రం క్షీరమధ్యేవినిక్షిపేత్ । తేన
కర్మవిపాకేన తస్యసాశ్రీఃక్షయంగతా ॥ గోధనంతస్కరైర్నష్టం గృహం
చాగ్నివిదాహితం। యత్రయత్రస్థితంగేహే తత్రతత్రవినాశితం॥ స్వజనైః
కలహోనిత్యం వర్జితంభాషితంజనైః। అనంతాక్షేపదోషేణ దారిద్ర్యంచా
గతంగృహే॥ నకశ్చిద్భాషితంలోకే తేనసార్ధంయుధిష్ఠిర। తతోజగామ
కౌండిన్యో నిర్వేదాద్వనగహ్వరం॥ అనంతంమనసాధ్యాయన్ కదాద్ర
క్ష్యామికేశవం। ఏవంనిరశనంగుహ్యం బ్రహ్మచర్యంవ్రతంచరన్॥ విహ్వ
లంప్రయయౌపార్థ అరణ్యంజనవర్జితం। తత్రాపశ్యన్మహాచూతం ఫలితం
పుష్పితంతథా॥ వర్జితంపక్షిసంఘైశ్చ కీటకైశ్చవివర్జితం। తంపప్రచ్ఛత్వయా
నంతః కచ్చిద్దృష్టోమహాద్రుమ॥ త్వంబ్రూహిసోప్యువాచైనం నానంతం
వేద్మ్యహంద్విజ। ఏవంనిరాకృతస్తేన గాందదర్శసవత్సకాం॥ తృణమధ్యే
ప్రధావంతీమితశ్చేతశ్చపాండవ। తామప్యువాచకౌండిన్యః కిమనంతస్త్వ
యేక్షితః॥ గౌరప్యువాచకౌండిన్యం నానంతంవేద్మ్యహంద్విజ। తతోప్ర
జన్దదర్శాగ్రే గోవృషంశాద్వలేస్థితం॥ దృష్ట్వాపప్రచ్ఛగోస్వామిన్ననం
తోవీక్షితస్త్వయా। గోవృషస్తమువాచైనం నానంతంవేద్మ్యహంద్విజ॥
తతోవ్రజన్దదర్శాగ్రే రమ్యంపుష్కరిణీద్వయం। అన్యోన్యస్యంజలకల్లోలం
వీచిపర్యంకశోభితం॥ ఛన్నంకమలకల్హారైః కుముదోత్పలమండితం। సేవి
తంభ్రమరైర్హంసైశ్చక్రకారండవైర్బకైః॥ తేహ్యపృచ్ఛద్ద్విజోఽనంతో

యువాభ్యాముపలక్షితః । ఊచతుఃపుష్కరిణ్యౌతు నావాభ్యాముపలక్షితః॥
తతోవ్రజన్దదర్శాగ్రే గార్దభంకుంజరంతథా । తావప్యువాచకౌండిన్యో
యువాభ్యాముపలక్షితః॥నావాభ్యాంవీక్షితోనంత స్తచ్ఛ్రుత్వావిషసాదహ।
తస్మిన్క్షణేతునిర్విణ్ణః కౌండిన్యోబ్రాహ్మణోత్తమః॥ కృపయానంతదేవోపి
ప్రత్యక్షస్తత్క్షణాదభూత్। వృద్ధబ్రాహ్మణరూపేణ ఏహ్యేహీత్యుక్తవాన్
ద్విజః॥ ప్రవేశయిత్వాస్వగృహం గృహీత్వాదక్షిణంకరం। స్వాంపురీం
దర్శయామాస దివ్యనారీగణైర్యుతాం॥ తస్మిన్నివిష్టమాత్మానంవరసింహా
సనేశుభే। పార్శ్వస్థంశంఖచక్రాఢ్యంసదాగరుడసేవితం॥ దర్శయామాసవి
ప్రాయ పూర్వోక్తంవిశ్వరూపిణం। విభూతిభిరిహాష్టాభి రనంతంవిశ్వతో
ముఖం॥ తందృష్ట్వాసద్విజోనంత మువాచపరయాముదా। నమోనమస్తే
వైకుంఠ శ్రీవత్సశుభలాంఛన॥ త్వన్నామస్మరణాత్పాప మశేషంసంప్రణా
శ్యతు। నమోనమస్తేగోవింద నారాయణజనార్దనా॥ త్వన్నామస్మరణాపాత
మశేషం సంప్రణశ్యతు। వరేణ్యయజ్ఞపురుష ప్రజాపాలనతత్పర॥ ప్రళయాగ్ని
సహస్రస్య మోహాద్ద్వీపశతస్యచ।సంసారవార్ధేర్నౌకాయ నమస్తుభ్యంజనా
ర్దన॥ ప్రమాణేనదిశశ్చైవ పాతాళంభూర్భువాదికం। సృజతేబ్రహ్మరూపేణ
త్రాయతేవిష్ణురూపధృత్। సంహర్తేరుద్రరూపేణ నమస్తుభ్యం త్రిమూర్త
యే॥పాపోహంపాపకర్మాహంపాపాత్మా పాపసంభవః।త్రాహిమాంపుండరీ
కాక్ష శరణాగతవత్సల॥ అద్యమేసఫలంజన్మ జీవితంచసుజీవితం। యత్తే
వాంఘ్రియుగాంభోజే మన్మనోభ్రమరాయతే॥ తతస్తుష్టోహ్య నంతోపి
దదాతస్మైవరత్రయం। దారిద్ర్యనాశనంధర్మం విష్ణులోకంచశాశ్వతం॥
లబ్ధ్వావరత్రయంవిప్రో ప్యువాచసురసత్తమం। కసూ్చతఃకాచగాఃగోపి
వృషఃకంతత్సరోద్వయం॥ కంఖరఃకుంజరఃకోవా కోద్విజోబ్రూహికేశవ।
చూతంవిద్ధిమహావిద్వాన్ వేద్యాగర్వసమన్వితః॥ శిష్యేభ్యోనదదావిద్యాం
తస్మాద్వృక్షోభవద్ద్విజః। సాగోర్ధనాఢ్యోవిప్రేభ్యః నదదాతిసుసత్కృ
తం। అన్నంతస్మాత్తృణంభువి నాత్తిపాపవశాత్తతః॥ వృషోపిగర్వయుక్తస్స
న్న్యాపరక్షేత్రదోనృపః। ధర్మాధర్మాసరోయుగ్మం సఖరఃపరనిందకః॥ కుం
జరోసౌద్విజశ్రేష్ఠ ధర్మవిక్రయికోనరః। ఇత్యుక్తంచమయాసర్వ మనంతో
విప్రరూపధృత్॥ చరానంతంవ్రతంత్వంచ నవవర్షాణిపంచచ। తతస్తుష్టః
ప్రదాస్యామి నక్షత్రస్థానముత్తమం॥ ఇహలోకేతువిపులాన్ సర్వాన్ కా
మాన్సమాప్నుహి। ఇతిదత్వావరందేవ స్తత్రైవాంతరధీయత॥ కౌండిన్యో
ప్యాగతోగేహే చచారవ్రతముత్తమం। శీలయాసహధర్మాత్మా భుక్త్వాభో

గాన్యథేప్సితాః ॥ పుత్రపౌత్రైః పరివృత స్తతో నక్షత్రతాంగతః । కల్ప
స్థాయీచసంభూతో దృశ్యతేద్యాపినద్విజః ॥ కుంభజేనపురాచీర్ణం మర్త్య
లోకేప్రకాశితం । సగరేణదిలీపేన భరతేనమహాత్మనా ॥ హరిశ్చంద్రేణభూ
పేన జనకేనాపిపాండవ । ఏతేచాన్యేచబహవో రాజ్యంభుక్త్వాదివంగతాః ॥
ఏతత్తేకథితంప్రార్థ వ్రతానాముత్తమంవ్రతం । యత్కృత్వాసర్వపాపేభ్యో
విముక్తస్సుఖమశ్నుతే ॥ యేవైశృణ్వంతిసతతం పఠన్తిచనృపోత్తమ । అ
ప్యైశ్వర్యాదిభోగాంశ్చ భుక్త్వేహస్వజనైస్సహ ॥ సర్వపాపైర్వినిర్ముక్తా స్తే
యాంతిపరమాంగతిం ॥ ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే - శ్రీకృష్ణ యుధిష్ఠిర
సంవాదే, అనంతవ్రతకల్ప స్సంపూర్ణః.

అనంతవ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాది మహర్షులం గాంచి యిట్లనియె. ఓమునిశ్రేష్ఠులారా! లోకంబున మనుజుండు దరిద్రంబుచే బీడింపంబడు చుండెనేని అట్టిదారిద్ర్యంబును దొలంగజేయునట్టి యొకవ్రతశ్రేష్ఠంబు గలదు దానింజెప్పెదవినుండు. పూర్వము పాండురాజుపుత్రుడైన ధర్మ రాజు తమ్ములతోడ యరణ్యమున వాసముజేయుచు మిగుల కష్టంబుల ననుభవించి యొకనాడు కృష్ణమూర్తింగాంచి మహాత్మా! నేను తమ్ముల తోడ యనేకదినంబులుగా యరణ్యవాసముజేయుచు మిగుల వ్యసనంబు నొందియున్నవాడను. ఇట్టి వ్యసనసాగరంబునందుండి కడతేరునట్టి యుపా యంబును జెప్పవలయునని ప్రార్థించిన శ్రీకృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. ఓధర్మ రాజా! పురుషులకును స్త్రీలకును సకలపాపంబులంబోగొట్టి సకలకార్యం బుల సమకూర్చునట్టియనంతవ్రతంబనునొకవ్రతోత్తమంబుగలదు.మఱియు నాయనంతవ్రతంబును భాద్రపదశుక్ల చతుర్దశినాడొనర్పవలయు. అట్లు గావించిన కీర్తియును సుఖంబును శుభంబును పుత్రలాభంబును గలుగునని వచియించిన ధర్మరాజిట్లనియె. ఓ రుక్మిణీప్రాణవల్లభా! ఆ అనంతుండను దైవంబెవరు. అతండాదిశేషుడా? లేక తక్షకుడా? లేక సృష్టికర్తయయిన బ్రహ్మనా? లేక పరమాత్మస్వరూపుడా యని యడిగిన, కృష్ణమూర్తి యి ట్లనియె. ఓపాండుపుత్రా! అనంతుండనువాడు నేనేను. మఱియెవ్వరుం గాడు. సూర్యగమనంబుచే కళాకాష్ఠ ముహూర్తము లనియు, పగలు రాత్రియనియు,యుగ సంవత్సర ఋతు మాసకల్పము లనియు, నీసంజ్ఞలుగ నొప్పుచున్నకాలం బెద్దిగలదో అదియే నాస్వరూపము. నేనేకాలస్వరూపు

డను. అనంతుండను పేరుచే భూభారము తగ్గించుటకొరకును, రాక్షససంహారముకొరకును, వసుదేవునిగృహంబున జన్మించితిని. నన్ను కృష్ణునిగాను, జిష్ణునిగాను, హరిహరబ్రహ్మలగాను, సర్వవ్యాపకపరమేశ్వరస్వరూపునిగాను, సృష్టిస్థితిలయ కారణభూతునిగాను, అనంతపద్మనాభునిగాను, మత్స్యకూర్మాద్యవతారస్వరూపునిగాను నెఱుంగుము. ఏనాహృదయమందు పదునలుగురింద్రులును, అష్టవసువులును, ఏకాదశరుద్రులును, ద్వాదశాదిత్యులును, సప్తఋషులును, సరిదద్రిద్రుమంబులును, భూర్భువస్స్వర్లోకాదులు నున్నవో అట్టి నాస్వరూపంబును నీకెఱింగించితిననిన ధర్మరాజు కృష్ణమూర్తిం గాంచి ఓజగన్నాథా! నీవువచించిన అనంతవ్రతం బెట్లాచరింపవలయును. ఆవ్రతం బాచరించిన నేమిఫలంబుగలుగు. యేయేదానములం జేయవలయు. యేదైవంబును బూజింపవలయు. పూర్వం బెవరీవ్రతం బాచరించి సుఖంబు జెందిరి యనియడిగిన కృష్ణమూర్తియిట్లనె.

ఓధర్మరాజా! చెప్పెదవినుము. కృతయుగంబున వసిష్ఠగోత్రోద్భవుండును వేదశాస్త్రార్థసంపన్నుండును నగుసుమంతుండను నొకబ్రాహ్మణుండుగలడు. అతనికి భృగుమహర్షి పుత్రికయగు దీక్షాదేవియనుభార్యగలదు. ఆదీక్షాదేవితోడ సుమంతుడను బ్రాహ్మణుండు చిరకాలము గాపురముసేయ దీక్షాదేవి గర్భంబుదాల్చి సుగుణవతియగు నొకకన్యకం గనెను. ఆబాలికకు శీలయను నామకరణబొనర్చిరి. ఇట్లుండ కొన్నిదినంబులకు దీక్షాదేవి తాపజ్వరంబుచే మృతినొందె. పిదప సుమంతుండు వైదికకర్మలోపభయంబుచే కర్కశయను నొకకన్యకను వివాహము జేసికొనెను. ఆకర్కశ మిగుల కఠినచిత్తురాలుగను, గయ్యాళిగను, కలహకారిణిగను నుండెను. ఇట్లుండ ప్రథమభార్యయగుదీక్షాదేవిపుత్రికయైన శీల తండ్రిగృహంబుననే పెరుగుచుగోడలయందును గడపలయందును చిత్రవర్ణంబులతో దేవతాప్రతిమలనువ్రాయుచు కూటము మొదలగు స్థలంబులయందు శంఖపద్మాదులవలె మ్రుగ్గులం బెట్టుచు దైవభక్తిగలదై యుండెను. ఇట్లుండగా నాశీలకు వివాహకాలము సంప్రాప్తంబైనతోడనే సుమంతుండు వివాహముచేయవలయునని ప్రయత్నంబుసేయుచుండ కౌండిన్యమహాముని కొన్నిదినంబులు తపస్సుచేసి పిదప పెండ్లిచేసుకొనవలయు ననునిచ్ఛగలిగి దేశదేశంబులందిరుగుచు నీసుమంతుని గృహంబునకువచ్చెను. అంత సుమంతుడు కౌండిన్యమహామునిని నర్ఘ్యపాద్యాదులచే బూజించి శుభదినంబున శీలయను తనకూతురిని యిచ్చి వివాహముచేసెను. ఇట్లు వివాహము జరిగినపిమ్మట సుమం

తుండు అల్లునికి యేదైన బహుమానం బివ్వవలయునని. తలంచి తన భార్యయగు కర్కశయొద్దకుబోయి ఓప్రియురాలా! మనయల్లునికి యేదైన బహుమానం బియ్యవలయునుగదా యేమి యివ్వచ్చునని యడుగగానే యాకర్కశ చివుక్కున లేచి లోపలికింబోయి తలుపుగడియ వేసికొని యిక్కడ యేమియులేదు పొమ్మనెను. అంత సుమంతుండు మిగుల చింతించి త్రోవబత్యంబునకైన నివ్వక పంపుట యుక్తముగాదని తలంచి పెండ్లికిగాను చేయబడి మిగిలియుండెను. సత్తుపిండినియిచ్చి యల్లునితోడ కూతురినింబంపెను. అంత కౌండిన్యుండును సదాచార సంపన్నురాలగు భార్యతోడం బండినెక్కుకొని తిన్నతిన్నగ తనయాశ్రమంబునకుబోవుచు మధ్యాహ్నవేళ యైనందున సంధ్యావందనాదిక్రియలు సల్పుటకై బండిదిగి తటాకంబునకేగెను. నాటిదినము అనంతపద్మనాభచతుర్దశి గావున యచ్చోట నొకప్రదేశమునందు అనేకమందిస్త్రీలు యెఱ్ఱనివస్త్రంబులంధరించుకొని మిగులభక్తియుక్తులై వెవ్వేరుగా ననంతపద్మనాభస్వామిని పూజసేయుచుండగ కౌండిన్యునిభార్యయగు సుశీల యనునదిచూచి మెల్లగా ఆస్త్రీలయొద్దకుబోయి ఓవనితామణులారా! మీరేదేవుని బూజించుచున్నారు? యీవ్రతంబు పేరేమి? నాకువిస్తరంబుగా నానతీయవలయునని ప్రార్థించిన యప్పతివ్రతలిట్లనిరి. ఓపుణ్యవతీ! చెప్పెదవినుము. ఇది అనంతవ్రతము. యీవ్రతంబుగావించిన యనంతఫలంబు లబ్బును. మఱియుభాద్రపదశుక్ల చతుర్దశినాడు నదీతీరంబునకుబోయి స్నానంబొనర్చి శుభ్రవస్త్రములం గట్టికొని పరిశుద్ధమైనస్థలంబున గోమయంబుచే నలికించి సర్వతోభద్రంబను నెనిమిదిదళంబులుగల తామరపుష్పమువంటి మండలమునునిర్మించి యామండలమునకు చుట్టును పంచవర్ణపుముగ్గులతోను తెల్లనిబియ్యపుపిండిచేతను నలంకరించి నానావిధముగ్గులంబెట్టి ఆవేదికకు దక్షిణపార్శ్వంబున నుదకపూరితకలశంబు నునిచి యావేదికనడుమ సర్వవ్యాపకుండైన యనంతపద్మనాభస్వామిని దర్భతోనొనర్చి అందావాహనము జేసి "కృత్వాదర్భమయం దేవం శ్వేతద్వీపేస్థితంహరిమ్, సమన్వితంసప్తఫణైః పింగళాక్షంచతుర్భుజం" అను నీశ్లోకంబుచెప్పిన శ్వేతద్వీపవాసిగను, పింగళాక్షుండుగను, సప్తఫణీ సహితుండుగను, శంఖచక్రగదాధరుండుగను ధ్యానము జేసి కల్పోక్తప్రకారంబుగ షోడశోపచారపూజలొనర్చి ప్రదక్షిణనమస్కారములం గావించి పదునాలుగు ముళ్ళుగలిగి కుంకుమతో తడిపినసూత్రదోరమును ఆపద్మనాభస్వామిసమీపమున నునిచి పూజించి అయిదుపళ్ళగోధుమపిండితో యిరువదెనిమిది

యత్రిసములంజేసి నైవేశ్యము పెట్టి దోరంబుగట్టుకొని పదునాలుగు యత్రిస ములను బ్రాహ్మణునకు వాయనదానమియిచ్చి తక్కినవాటిని తానుభుజిం పవలసినది. మఱియు పూజాద్రవ్యంబులన్నియు పదునాలుగేసిగా నుంచవల యును. పిదప బ్రాహ్మణసమారాధన మొనర్చి యనంతపద్మనాభస్వామిని ధ్యానింపుచునుండవలయును ఓశీలా! యిట్లు వ్రతము పరిసమాప్తిజేసి ప్రతి సంవత్సరమును క్రొత్తదోరముం గట్టికొనుచు పదునాలుగవసంవత్సరము నందుద్యాపనముచేసి మరల వ్రతము నాచరింపుచుండవలయునని చెప్పిన కౌండిన్య మునిభార్యయగు శీలయనునది తత్క్షణంబున స్నానంబొనర్చి యా స్త్రీలసాహాయ్యమునవలన వ్రతమునాచరించి దోరముగట్టికొని త్రోవబత్య మునకు తెచ్చిన సత్తుపిండిని బ్రాహ్మణునకు వాయనదానమిచ్చి తానును భుజించి సంతుష్టురాలై భోజనాదులచే సంతుష్టుండైన తనపెనిమిటితోడం బండినియెక్కి ఆశ్రమంబునకుంబోయెను. అంతశీల అనంతవ్రతంబాచరించిన ఆమాహాత్మ్యంబువలన ఆశ్రమంబెల్ల స్వర్ణమయంబుగానుగృహంబులష్టై శ్వర్యయుక్తంబుగను నుండుటంగాంచి దంపతు లిరువురు సంతోషభరితాం తరంగులై సుఖంబుగ కాపురంబు జేయుచుండిరి. శీలయును అనంతవ్రతము తప్పకజరుపుచు వచ్చినందున వజ్రవిద్రుమవైడూర్యగోమేధికపుష్యరాగ మ రకతమాణిక్యాది మణిగణఖచితభూషణభూషితురాలై యతిథిసత్కారంబు లం గావింపుకొనుచునుండెను. అట్లుండగ నొక్కనాడు దంపతు లిరువురుం గూర్చుండియుండగ దురాత్ముండగు కౌండిన్యుండు శీల సందిటయుండు దో రముంజూచి ఓకాంతా! నీవుసందిటియం దొకదోరము గట్టుకొనియున్నావు గదా? అదెందుకొరకు కట్టికొనియున్నావు. నన్ను వశ్యంబు జేసికొనుటకా లేక మఱియెవరిని వశ్యంబు జేసికొనుటకు కట్టుకొన్నావనియడిగిన నాశీల యి ట్లనియె. ఓప్రాణనాయకా! అనంతపద్మనాభస్వామిని ధరించియున్నాను. ఆ దేవుని యనుగ్రహంబువల్లనే మనకీధనధాన్యాదిసంపత్తులు గలిగియున్నవని యథార్థమువచించిన కౌండిన్యుండు మిగుల కోపాక్రాంతుండై కంఠగ్రహణం జేసి యనంతుండనగా నేదేవుండని దూషింపుచు నాదోరమునుత్రెంచి భగ భగమండుచుండెడు యగ్నిలో బడవైచెను. అంత శీల హాహాకారంబొనర్చు చు పరుగెత్తిపోయి ఆదోరమును తీసికొనివచ్చి పాలలో తడిపిపెట్టెను. పిదప కొన్నిదినంబులకు కౌండిన్యుం డిట్టియకృత్యం బొనర్చినందునవలన నతనియై శ్వర్యంబింతయునశించి గోధనములు దొంగలపాలుగను గృహము అగ్నిపా లుగను ఆయెను. మఱియు గృహమునం దెచ్చటెచ్చట పెట్టినవస్తువులు నచ్చ

బచ్చలనే నశించెను. మాటలాడఁబోయినచోట్లనెల్ల కలహంబు సంభవించెను. యాచ్ఞకేఁగినను నెవరును మాట్లాడరైరి. అంత కౌండిన్యుండు యేమియుం దోఁచక దారిద్ర్యంబుచే పీడింపఁబడుచు వనగహ్వరంబుం బ్రవేశించె. ఇట్లు మహారణ్యముం బ్రవేశించి క్షుద్బాధాపీడితుండై అనంతపద్మనాభస్వామిపై జ్ఞాపకంబుగలిగి అమ్మహాదేవుని నెట్లుజూడఁబోవుచున్నానని మనంబున ధ్యానింపుచు బోయిబోయి యొక్కచోట పుష్పఫలభరితంబగు గొప్ప మామిడిచెట్టునుచూచి ఆచెట్టుపై నొకపక్షియైనను వాలకుండుటంగాంచి యాశ్చర్యంబునొంది యాచెట్టుతో నిట్లనియె. ఓరాజమా! అనంతుండను నామంబుగల దైవమును జూచితివా యని యడిగిన యావృక్షము నేనెఱుంగనని చెప్పెను. అంత కౌండిన్యుండు మఱికొంతదూరముపోయి పచ్చిగడ్డిలో నీవలనావల తిరుగుచున్న దూడతోఁ గూడిన యొకగోవుం గాంచి ఓకామధేనువా! అనంతపద్మనాభస్వామిని జూచితివా అని నుడివిన నేనెఱుంగనని చెప్పెను. పిదప కౌండిన్యుండు మఱికొంతదవ్వరిగి మోకాలుమట్టుపచ్చికలో నిలుచుండియుండు నొకవృషభమును వీక్షించి యోవృషభరాజా! అనంతపద్మనాభస్వామిని జూచితివా యని యడిగిన అనంతపద్మనాభస్వామి యెవరో నేనెఱుంగనని చెప్పెను. పిమ్మట మఱికొంతదూరము పోగా నొకచో రమ్యంబై మనోహరంబయిన రెండుకొలంకులు తరంగంబులతోఁడం గూడియును, కమలకల్హార కుముదోత్పలంబులతోఁడం గూడియును, హంసకారండవచక్రవాకాదులతోఁడం గూడియును, ఒకకొలనునుండి జలంబులు మఱియొకకొలనికి పొర్లుచుండుటయునుగాంచి, ఓకమలాకరంబులారా! మీరు అనంతపద్మనాభస్వామిని జూచితిరాయని యడిగెను. అందు కాపుష్కరిణులు మేమెఱుంగమని నుడివిన కౌండిన్యుండు మఱికొంతదూరముబోయి యొకచోట యొకగాడిదెయును యొకయేనుగును నిలుచుండియుండెను. వాటింజూచి మీరు అనంతపద్మనాభస్వామిని జూచితిరా యనియడిగెను. అవి అనంతపద్మనాభస్వామి యెవరో మేమెఱుంగమని చెప్పెను. అంత కౌండిన్యుండు మిగుల విషాదంబునొంది దుఃఖాక్రాంతుండై మూర్ఛవోయి క్రిందపడెను. అప్పుడు భగవంతునికి కృపగలిగి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపధరుండై కౌండిన్యునియొద్దకువచ్చి ఓవిప్రోత్తమా! యిటు రమ్మని కుడిచెయిపట్టి పిలుచుకొని తనగృహంబునకుంబోయెను. అంత ఆగృ

హారము నవరత్నమణిగణఖచితంబుగను దేవాంగనలతోఁ గూడియు నుండుటం గాంచి యాశ్చర్యంబునొంది నిలుచుండియుండఁగ సదాగరుడ సేవితుండుగను శంఖచక్రధరుండుగను నుండు తన స్వస్వరూపమును పద్మనాభస్వామి జూపించిన కౌండిన్యుండు సంతోషసాగరమగ్నుండై భగవంతుని నిట్లని స్తుతియించె. 'నమోనమ స్తే వైకుంఠ శ్రీవత్సశుభలాంఛన। త్వన్నామస్మరణాత్పాప మశేషం సంప్రణశ్యతు॥ నమోనమ స్తే గోవింద నారాయణ జనార్దన' అని యిట్లనేకవిధంబుల స్తోత్రముచేసిన అనంతపద్మనాభస్వామి మిగులసంతుష్టుండై ఓవిప్రోత్తమా! నీవు చేసినస్తోత్రంబుచే నేను మిగుల సంతసించి నీకు నెల్లప్పటికిని దారిద్ర్యము సంభవించకుండునట్లును అంత్యకాలంబున శాశ్వతవిష్ణులోకము గలుగునట్లును వరంబిచ్చితిననిన కౌండిన్యుండు ఆనందాంబుధిం దేలుచు నిట్లనియె. ఓజగన్నాథా! నేత్రోవలో జూచిన ఆమామిడిచెట్టువృత్తాంతం బేమి? ఆ ఆవు యెక్కడిది! ఆవృషభం బెక్కడినుండివచ్చె! ఆకొలనులవిధం బేమి? ఆగాడిదయేనుగ బ్రాహ్మణు లెవ్వరనియడిగిన భగవంతుం డిట్లనియె. ఓబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుడా! పూర్వమం దొక బ్రాహ్మణుడు సకలవిద్యలం జదువుకొని గర్వంబుచే నెవరికిని విద్యచెప్పకపోవుటచేనడవిలో నెవరికినియుపయోగంబుగాని మామిడిచెట్టుగాజనించెను. తొల్లి యొకండు మహాభాగ్యవంతుండై యుండి తనజీవితకాలంబునం దెన్నడును బ్రాహ్మణుల కన్నప్రదానము చేయనందున పశువుగాబుట్టి గడ్డితిననోరాడక పచ్చిగడ్డిలో తిరుగుచున్నాడు. ముం దొకరాజు ధనమదాంధముచే బ్రాహ్మణులకు చవిటిభూమిని దానముచేసినందున ఆరాజు వృషభంబై యడవిలో దిరుగుచున్నాడు. ఆకొలంకులు రెండును ధర్మంబొకటి. యధర్మంబొకటి యని నెఱుంగుము. మానవుండు సర్వదా పరులను దూషింపుచునుండినందున గాడిదయైపుట్టి తిరుగుచున్నాడు. పూర్వమం దొకపురుషుడు తన పెద్దలు జేసినధర్మమును విక్రయించి స్థితి జేసుకొన్నందున నాపురుషుడే యేనుగగా జన్మించెను. అనంతపద్మనాభుండైన నేనే బ్రాహ్మణస్వరూపముతో నీకు ప్రత్యక్షంబైతి గావున నీవీయనంతవ్రతమును పదునాలుగుసంవత్సరము లాచరించితి వేని నీకు నక్షత్రస్థానంబిచ్చెదనని వచించి భగవంతుడంతర్థానంబునొందె. పిదప కౌండిన్యముని తనగృహంబునకువచ్చి భార్యతో జరిగినవృత్తాంతంబు నెల్ల జెప్పి పదునాలుగుసంవత్సరములనంతవ్రతం

బునాచరించి యిహలోకంబున పుత్రపౌత్రాదిసంపద లనుభవించి యంత్యకాలంబున నక్షత్రమండలము జేరెను. ఓధర్మ రాజా! ఆమహాత్ముండగు కౌండిన్యుండును నక్షత్రమండలమునందు కానంబడుచున్నాడు. మఱియు నగస్త్యమహాముని యీవ్రతం బాచరించి లోకంబునం బ్రసిద్ధి జేసె. సగరదిలీప భరతహరిశ్చంద్ర జనకమహారాజు మొదలగు అనేకరాజు లీవ్రతంబొనర్చి యిహలోకంబున రాజ్యముల ననుభవించి యంత్యంబున స్వర్గముంబొందిరి. కావున నీవ్రతకథను సాంగంబుగా వినువార లిహలోకంబున అష్టయిశ్వర్యంబుల ననుభవించి పిదప యుత్తమపదంబునుం బొందుదురు.

ఇతి శ్రీమత్త్రిపురసుందరీ కరుణాకటాక్ష వీక్షణజనిత కాశ్యపగోత్ర పవిత్ర బహూరు సీతారామార్యపుత్ర బహూరు త్యాగరాయశాస్త్రి ప్రణీతంబైన భవిష్యోత్తరపురాణంబు నందలి అనంతవ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీరస్తు.

మధనద్వాదశీవ్రతకల్పము.

తులస్యమృతజన్మాసి సదాత్వం కేశవప్రియే। కేశవార్చనయోగ్యామే వరదాభవసర్వదా॥ ధ్యాయామి॥ కృష్ణానందాశ్రుసంభూతే వరదే తులసి స్వయం। త్వామద్యావాహయామ్యద్య కమలాపతివల్లభే॥ ఆవాహయామి॥ అనేకహారసంయుక్తం సువర్ణమణిసంయుతం। రత్నసింహాసనం దివ్యం ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం॥ రత్నసింహాసనం సమర్పయామి॥ క్షీరోదధిసముత్పన్నే దేవాసురసుపూజితే। విష్ణుప్రియే మయాదత్తం గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తు తే॥ అర్ఘ్యం॥ పద్మనాభప్రియే దేవి పాద్యమేతన్మయార్పితం। సంగృహాణ శుభే శ్యామే వరదే లోకపావని॥ పాద్యం॥ ఏలాలవంగకర్పూర చందనాద్యైస్సువాసితం। పానీయం చ మయానీతం సమ్యగాచమనీయకం॥ ఆచమనీయం॥ క్షీరాజ్యేక్షురసైః పుణ్యైర్దధ్నా చ మధునా తథా। పంచామృతైస్స్నాపయిష్యే తులస్యై తేన మో నమః॥ పంచామృతస్నానం॥ సుశీతలం సుప్రసన్నం సర్వౌషధిసమన్వితం। మయాహృతం జలం దేవి స్నానం కురు హరిప్రియే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ పీతవస్త్రయుగం దేవి సర్వాభీష్టప్రదాయినీ। సర్వలక్షణసంపన్నే శుభే తే ప్రదదామ్యహం॥ వస్త్రం॥ కంచుకం కాంచనం దివ్యం బ్రహ్మణా నిర్మితం పురా। అహం దాస్యామి దేవేశి విష్ణుపత్ని నమోస్తు తే॥ కంచుకాభరణం॥ స్వచ్ఛం నిర్మలమత్యర్థం పురతస్త్వే కృతం శుభం। కంఠసూత్రం గృహాణ త్వం దదామ్యాభరణాని చ॥ ఆభరణాని॥ చందనాగరుకర్పూర మృగనాభిసమన్వితం। గంధం గృహాణ దేవేశి దేవదేవాంగభూషణే॥ గంధాన్॥ శాలీయాన్ చంద్రవర్ణాంశ్చ హరిద్రామిశ్రితాన్ శుభాన్। అక్షతాంశ్చార్పయేత్తుభ్యం గృహాణ శ్రీహరిప్రియే॥ అక్షతాన్॥ మయాదత్తమిదం పుష్పం తులసీదళసంయుతం। మాల్యం గృహాణ దేవేశి వరదే విష్ణువల్లభే॥ పుష్పాణి సమర్పయామి॥

అథాంగపూజా.

తులస్యై నమః - పాదౌ పూజయామి॥ విష్ణుప్రియాయై నమః - గుల్ఫౌ॥ రంభోర్వై నమః - ఊరూ॥ క్షీరాబ్ధితనయాయై నమః - కటిం॥ సకలసురపూజ్యాయై నమః - నాభిం॥ ఇందిరాయై నమః - ఉదరం॥ బృందావనవాసిన్యై నమః - వక్షః॥ మహాలక్ష్మ్యై నమః - స్తనౌ॥ సుభుజాయై నమః - భుజౌ॥ పద్మహస్తా

య్యైనమః - హస్తౌ॥ సుముఖాయైనమః - ముఖం॥ రమాయైనమః - లలాటం॥ ఇందుసోదర్యై నమః - శిరః॥ శ్రీతులస్యైనమః - సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥ విష్ణుపూజాంకృత్వా శ్రీమహావిష్ణుంపుష్పైరర్చయేత్ ॥ చందనాగరుకర్పూర ఘృతగుగ్గులుసంయుతం। గృహాణధూపంతులసి వందేహంభక్తవత్సలే॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ ఘృతవర్తిషుదీప్తంతే మయార్పితమిదం శుభే। గృహాణమంగళందీపం సర్వైశ్వర్యప్రదాయినీ ॥ దీపందర్శయామి ॥ క్షీరంచగుడసంయుక్తం సర్పిషాయుతమాదరాత్ । మయానివేదితంభుంక్ష్వ పంచభక్ష్యసమన్వితం॥ నైవేద్యం॥ పూగీఫలైశ్చకర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యుతం। తాంబూలంగృహ్యతాందేవి వరదేభక్తశోభనే॥ తాంబూలం॥ వ్రతపూర్తిమహాకీర్తిం దివ్యస్ఫూర్తింహరిప్రియే । ప్రాప్తుకామ ఇదందేవి సౌవర్ణంపుష్పమర్పయే ॥ సువర్ణపుష్పం॥ పద్మనాభప్రియేనిత్యం పద్మసంభవపూజితే। పద్మపత్రవిశాలాక్షీ వరదాభవమేసదా॥ నీరాజనం ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే ఇతిమంత్రపుష్పం॥ యానికానిచేతిప్రదక్షిణం॥ నమస్కరోమి దేవిత్వాంవిష్ణువక్షస్థలేస్థితాం। ప్రణతార్తిహరేనిత్య మభీష్టఫలదాభవ॥ నమస్కారః॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు। న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతం ॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం॥

అథ కథా.

శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ నారదాశేషధర్మజ్ఞ లోకానాంహితకారణం। కథయస్వమహాభాగ వ్రతందేవర్షిసత్తమ॥ నారదఉవాచ॥ వ్రతానాముత్తమం పుణ్యంసర్వసౌభాగ్యకారణం। సర్వసంపత్కరంశీఘ్రం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం॥ ఇషేమాసేవితేపక్షే హ్యేకాదశ్యాముపోషితః। తులసీంచమహావిష్ణుం పూజయిత్వాసమాహితః ॥ పంచపద్మాన్యలంకృత్య పంచదీపాన్ప్రకల్పయేత్। గంధాద్యక్షతనైవేద్య తాంబూలానిసమర్పయేత్ ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ పంచపంచప్రకల్పయేత్ । తదాదిమాసపర్యంతం ప్రత్యహంచసమాచరేత్॥ ఊర్జేమాసిసితేపక్షే హ్యేకాదశ్యాముపోషితః। పూర్వవత్తులసీపూజాం కృత్వానియమపూర్వకం॥ రాత్రౌజాగరణంకృత్వా అధశ్శాయీజితేంద్రియః। తతఃప్రభాతవేళాయాం స్నాత్వాశుచిరలంకృతః॥ కుడుపేసచపిష్టేన కారయేత్పిష్టకత్రయం। ఏకంతులస్యైదత్వాతు బ్రాహ్మణాయైకమేవచ। ఉలూఖలేనృత్యన్సంస్థాప్య ఇక్షుమూలేనఘట్టయేత్ ॥ యావంతఃక్షీరస్యసుతా స్సర్వశరీరేషుతంతిహి। తావంత్యబ్దసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే

తే॥ శ్రీకృష్ణః॥ పూర్వమాచరితంకైస్తు వ్రతమేతత్ఫలైషిభిః। తద్వ్రతాచరణాత్కింవై ఫలంప్రాప్తంమహామునే॥ నారదః॥ పురాకశ్చిన్మహాతేజా బ్రాహ్మణోభూన్మహాప్రభో। వేదశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞో దేవదత్తఇతిస్మృతః। సకదాచిద్ద్విజశ్రేష్ఠో విచింత్యాస్మిన్నపుత్రకః। ఆరాధయామిదేవేశం విష్ణుంత్రైలోక్యపావనం॥ ఇతిసంచింత్యమనసా తపశ్చక్రేసుదుర్లభం। వృద్ధబ్రాహ్మణరూపేణ ప్రాదుర్భూతాత్తదంతికే॥ తపశ్చరంతంతందృష్ట్వా విష్ణుఃప్రాహ మహావిభుః॥ కిమర్థంకృతమాశ్చర్యం తపోవదమహాద్విజ॥ శ్రుత్వాతద్వాక్యమచిరాత్ ప్రణమ్యశిరసాహరిం। దేవదేవజగన్నాథ త్రాహిమాంపురుషోత్తమ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ త్వత్పాదాంభోజదర్శనాత్। మదీప్సితంచసఫలం భవిష్యతిససంశయః॥ అపుత్రకోమహాదుఃఖ శ్శరణంత్వాంవ్రజామ్యహం। పుత్రందేహిమహాదేవ సర్వలోకవరప్రద॥

నారాయణఉవాచ॥ ఆయుర్హీనంసుతంవాపి సుతాంవామృతభర్తృకాం॥ తయోరేకంవృణీష్వాథ దదామితవసువ్రత॥ దేవదత్తఉవాచ॥ స్వగృహంప్రాప్యభార్యాయా ఏతద్వార్తాంనివేద్యచ। ఉభయోరేకమిచ్ఛామిహ్యాగమిష్యామికేశవ॥ ఇతిప్రణమ్యశిరసా జగామస్వగృహంప్రతి॥ నివేద్య సర్వంభార్యాయై బహుధాలోచ్యచింతితౌ॥ భార్యఉవాచ॥ సుతాహియాచ్యతాంస్వామిన్ భర్తృహీనాపిచత్వయా। తథేత్యుక్త్వాసవిప్రేంద్రః పునస్తీరంప్రవిశ్యచ॥ నారాయణనమస్తేస్తు పుత్రికాందాతుమర్హసి। తథేత్యుక్త్వామహావిష్ణు రంతర్ధానంయయౌతదా॥ అదృష్ట్వాతంమహావిప్ర శ్చాగతస్స్వగృహంప్రతి। కించిత్కాలేవ్యతీతేతు పుత్రీజాతాచవైశుభా॥ సర్వలక్షణసంపన్నా సర్వరోగవివర్జితా। పితుర్గృహేతుసాకన్యా వర్ధితాచసురూపిణీ॥ తతఃకాలేతుసంప్రాప్తే వివాహంసుకరోత్పితా। జన్మాంతరకృతాత్పాపాజ్జాతాసామృతభర్తృకా॥ జననీజనకౌతస్యా స్తతస్స్వర్గమవాపతుః। తద్గృహేవిధవాసాపి సర్వధర్మవివర్జితా॥ నాస్తినారాయణేత్యుక్తిం వదేత్సామృతభర్తృకా। అతిథింనార్చయత్యేవం నదాసీత్స్వగృహాగతం॥ ఏవం కఠినచిత్తాసా స్థితానిష్ఠురభాషిణీ। శశ్వదుచ్చార్యతేసాధ్వ్య మన్నామాథపయాతయా॥ ఇతితుష్టోహృషీకేశో ద్విజోభూత్వాసమాహితః। తామనుయాచతవిష్ణుశ్చ తద్వచసాబ్రవీత్పునః॥ కాలోపపన్నానతిష్ఠేత్ కిమర్థమనుమన్యసే। ఇతిబ్రువాణంతంవిష్ణుం రుషాలేపాంశుకందదౌ॥ తస్మైధ్యచాఘకంబీజం దృష్ట్వాహరిరథాపయత్। మృతాకాలేనసాకీటో భూత్వాతత్పర్ణభుక్స్థితా॥ తతఃకదాచిత్తాంస్మృత్వా దేవోంహరిరువాచహ। ద్రష్టుంయాస్యామిహే

చేసే వహేనారాయణాభిధాం ॥ ఇత్యుక్త్వాథ గతే విష్ణౌ సహ తేన రమాయయ
యౌ। ఆగచ్ఛకీటన్నుభద్రం తే హరిణీత్యుదీర్యతాం॥ కీటకఉవాచ॥ ఏవం
లిష్యామి హే దేవ ప్రసీద జగదీశ్వర। ఇతి ప్రణమ్య శిరసా కీటస్తూష్ణీం స్థితస్తదా॥
దేవ్యువాచ॥ కిమర్థమేషా కీటోభూ ద్దేవదేవ వదస్వ మే। ఇతి పృష్టః ప్రియాం విష్ణు
స్తద్వృత్తాంతమవోచత॥ తచ్ఛ్రుత్వా కమలాదేవీ తన్మోక్షం చాప్యపృచ్ఛ
త॥ శ్రీభగవానువాచ॥ ఊర్జేమాసి సితే పక్షే ద్వాదశ్యామస్య యద్వ్రతం।
తద్వ్రతస్య ఫలం కించి ద్దాతుమర్హసి శోభనే॥ ఇత్యుబిందుఫలేనైవ ముచ్యతే
పాపబంధనాత్। తథేతి శ్రీర్దదౌ తస్మై కీటోపి స్త్రీత్వమాసహాత్॥ స్త్రీ ప్రాహ॥
అద్యైవ సఫలం జన్మ జీవితంచ సుజీవితం। వ్రతాని సఫలాన్యద్య భవత్పాదా
బ్జదర్శనాత్॥ ఇతి స్తుత్వాథ సా నారీ శ్రియం ప్రాహ ముదాయుతా। అహమేత
ద్వ్రతం దేవి కరిష్యామి వదస్వ మే॥ దేవ్యువాచ॥ కార్తికే చ సితే పక్షే ఏకా
దశ్యాముపోష్య చ। తులసీం పూజయిత్వాథ పంచవర్ణైశ్చ చూర్ణకైః॥ పంచ
వద్భిరలంకృత్య ధూపదీపాదిభిః క్రమాత్। రాత్రౌ జాగరణం కృత్వా పురా
ణపఠనాదిభిః॥ తతః ప్రభాతవేళాయాం స్నాత్వా ధృత్వాంబరం శుచిః। తుల
సీం పూజ్యాథ తత్పూజ్య కృత్వా వై పిష్టకత్రయం॥ ఏకం తులస్యా ఏకం తు బ్రా
హ్మణాయ నివేదయేత్। అవశిష్టం తు యచ్చైకం నిధాయోలూఖలే పయః॥
ప్రోక్షయేత్తు ముహూర్తైర్నారీ సా హన్యాత్పాణ్యంగనాన్వితా। కీర్తనీయా
మహావిష్ణోః కథా తల్లగ్నచేతసా॥ షడ్రసోపేతమన్నం చ దద్యాద్దక్షిణయా
సహ। స్వయం చాపి హి భుంజీయా దిష్టకామార్థసిద్ధయే॥ ఏవం పంచాబ్ద
పర్యంత మాచరేత్సుసమాహితః। ఆదావంతే చ మధ్యే చ కుర్యాదుద్యాప
నం ముదా॥ కుర్యాద్దైవప్రతిమా విష్ణు లక్ష్మ్యోర్యథావిత్తానుసారతః। గోమయే
నానులిప్యాత్ర రంగవల్లీం ప్రకల్పయేత్॥ తన్మధ్యే పంచకుడుపాన్ సంస్థాప్య శ్వే
తతండులాన్। నిక్షిప్య ప్రతిమాయుగ్మం తత్ర నారాయణం రమాం॥ లక్ష్మీ
నారాయణం దేవం పూజయేద్భక్తిపూర్వకం। అఖండితం నవం వస్త్ర మే
కైకస్య పృథక్పృథక్॥ గంధపుష్పాక్షతైర్ధూపైర్దీపైర్నైవేద్యసంయుతైః।
నానావిధోపచారైశ్చ పూజయిత్వా యథావిధి॥ ప్రదక్షిణప్రణామాంశ్చ
పంచపంచ క్రమేణ తు। రాత్రౌ జాగరణం కుర్యా త్పురాణపఠనాదిభిః॥ తతః
ప్రభాతవేళాయాం నద్యాం స్నాత్వా సమాహితః॥ గృహమాసాద్య మేధావీ
పునః పూజాం సమాచరేత్। ఏవం కృత్వా విధిజ్ఞాయ ఆచార్యాయ కుటుంబి
నే॥ సుశీలాయ సుశాంతాయ ప్రతిమాదానమర్పయేత్। సువాసినీద్వయం
పంచ దశ బ్రాహ్మణాంస్తథా॥ కృత్వా తుష్టాన్ భోజనాద్యై ర్వస్త్రాద్యై

శ్చవిశేషతః। బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్ స్వయం భుంజీత బంధుభిః॥ ఏవం శక్త్యనుసారేణ పితృకార్యం చ కారయేత్। నోద్యాపయేద్వ్రతం యస్తు పునః కీటో భవిష్యతి॥ ఏవమాచరితం యైస్తు సర్వాభీష్టప్రదం వ్రతం। తేషాం భుక్తిశ్చ ముక్తిశ్చ భవత్యత్ర న సంశయః॥ ఇత్యుక్త్వాథ మహాలక్ష్మీ రంతర్ధానం యయౌ తదా। ఏవం క్రమేణ సా కన్యా కృత్వా వ్రతమనుత్తమం॥ ఇహ భుక్త్వాధికసుఖ మంతే స్వర్గం జగామహి। యే పఠంతీదమాఖ్యానం శృణ్వంతి శ్రద్ధయాన్వితాః॥ తే సర్వపాపనిర్ముక్తా యాస్యంతి పరమాం గతిం॥ ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే - మధనద్వాదశీవ్రతకల్ప స్సంపూర్ణః.

మధనద్వాదశీవ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాదిమహర్షులంజూచి యిట్లనియె. ఓమునివర్యులారా! యింకొక యుత్తమమైన వ్రతంబు జెప్పెద వినుండు. శ్రీకృష్ణమూర్తి యొకతరి సత్యభామతోడ వనవిహారంబు సల్పుటకు బృందావనంబునకుం బోయెను. అట్టియెడ నారదమహాముని శ్రీకృష్ణదర్శనం బొనర్చుటకు బృందావనంబునకువచ్చె. అంత శ్రీకృష్ణమూర్తి నారదమహామునికి అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయములచే విధ్యుక్తముగ బూజించి ఆసనంబిచ్చి కూర్చుండనియమించి యిట్లనియె. ఓమునీంద్రా! మీరు సకలలోకసంచారులు గనుక విశేషసంగతు లుండినయెడల ఆనతీయవలయునని యడిగిన నారదుండిట్లనియె. ఓ యశోదానందనా! నేనిప్పుడే బ్రహ్మలోకంబునందుండి వచ్చుచున్నాను. బ్రహ్మ తనభార్యయగు సరస్వతీదేవికి యొక యుత్తమంబైన వ్రతం బానతిచ్చె, ఆ వ్రతంబు జెప్పెదవినుము. ఆవ్రతము ఆచరించిన పతివ్రతాశిరోమణులకు సర్వసౌభాగ్యంబును పుత్రపౌత్రాదులును గలుగుటకు సందియంబులేదు. ఆ వ్రతము ఆశ్వయుజ శుక్లపక్షైకాదశినాడు ఉపవాసముండి సమాహితచిత్తులై తులసీసహిత శ్రీమహావిష్ణువును పూజింపవలయు. మఱియు పంచపద్మముల నలంకరించి అయిదుదీపములం బెట్టి గంధపుష్ప ధూపదీపాదులను అయిదువిధములయిన నైవేద్యతాంబూలములను సమర్పించి ప్రదక్షిణనమస్కారములం జేయవలయు. ఇట్లు ఆశ్వయుజ శుక్ల ఏకాదశి మొదలు నెలదినములవరకు పూజజేయుచువచ్చి కార్తీకశుద్ధ ఏకాదశినా డుపవసించి పూర్వము చెప్పినచొప్పున లోకోక్తప్రకారము తులసీసహిత విష్ణుమూర్తినిపూజజేసి రాత్రి జాగరణం బొనర్చి ద్వాదశినా డుదయంబుననే స్నానము గావించి వస్త్రభూషణాద్యలంకృతులై యొక మానిక బియ్యపుపిండిచే మూడు పిష్టకములుగా జేసి యొకటి తులసికి నివేద

నముచేసి బ్రాహ్మణునకొకటియిచ్చి మిగిలిన యొకముద్దను రోటియందు
నుంచి పాలుపోసి చెరుకుగడ్డలచే దంచవలసినది. ఇట్లు దంచిన నాక్షీరబిందువు
లెన్ని ప్రశరీరంబులపై బడుచున్నవో అన్ని సంవత్సరములు స్వర్గలోకమునందు వసి
యింపుదురనిన శ్రీకృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. ఓనారదమహామునీ! యీవ్రతం
బెవ్వరాచరించి యేమిఫలముపొందిరనిన నారదుం డిట్లనియె. ఓదేవకీనంద
నా! పూర్వము ఉత్తరదేశమునందు వేదశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞుండగు దేవదత్తుం
డను నొకబ్రాహ్మణుండుగలడు. అతడు తనకుసంతానము లేమింజేసి
త్రైలోక్యపావనుం డగు విష్ణువుంగూర్చి తపంబొనర్చెద నని యొక మహా
రణ్యమునకుంబోయి యొకగుంటవద్ద గూర్చుండి యత్యుగ్రంబగు తపము
సలిపె. అంత విష్ణుమూర్తి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపముతో యతనికి ప్రత్యక్ష
మై ఓవిప్రోత్తమా! నీవేల యిట్టి ఘోరంబగు తపంబొనర్చెదవు చెప్పుమని
యడిగిన నాబ్రాహ్మణుండు శ్రీమన్నారాయణమూర్తికి ప్రదక్షిణనమ
స్కారముజేసి జగన్నాథా! మీపాదదర్శనంబువలన నాజన్మంబు సఫలం
బయ్యె. నే కృతార్థుండనైతిని. అని యనేకవిధంబుల స్తోత్రంబుజేసి నిలు
వంబడియుండు విప్రపుంగవుంగాంచి ఓబ్రాహ్మణోత్తమా! నీకు కావలసి
నవరంబును కోరుమనిన యాదేవదత్తుం డిట్లనియె. ఓవాసుదేవా! "అపు
త్రస్య గతిర్నాస్తి" యని ధర్మశాస్త్రంబులు పలుకుచుండుటవలన
పుత్రులులేనివారికి గతులులేదు. కాబట్టి నాకు పుత్రుండుగలుగునటుల
వరంబిమ్మని ప్రార్థింప నారాయణమూర్తి యిట్లనియె. ఓబ్రాహ్మణోత్త
ముడా! ఆయువులేని కొమారునినైనను విధవయగు కూతురునినైనను
యిచ్చెద. యీయిద్దరిలో నీకెవరుయిష్టమో చెప్పుమనిన నతండు యింటికి
పోయి భార్యనడిగి తెలుసుకొనివచ్చి విన్నవించుకొనియెదనని చెప్పి యింటికి
పోయి భార్యతో ఆలోచింపగ విధవయగు కూతురుకలుగునటుల వరంబు
కోరుమనిన నాబ్రాహ్మణుండు మరల ఆగుంటయొద్దకువచ్చి కమలనాభు
నకు నమస్కరించి కొమార్తెకలుగునటుల వరంబివ్వమనిన నటులనే భర్తృ
విహీనయగు కుమార్తె కలుగుగాక యని వచించి విష్ణుమూర్తి యంతర్ధా
నంబునొందె. పిదప దేవదత్తుండు యింటికివచ్చి సుఖంబుగనుండె. ఇట్లు
కొన్నిదివసంబులకా దేవదత్తునిభార్య గర్భంబుధరించి పదియవమాసంబున
పుత్రికం గనెను. ఆబాలిక నానాటికి వృద్ధిబొందుచుండెను. అంత వివా
హకాలము వచ్చినతోడనే దానితండ్రియగు దేవదత్తుడు ఒక బ్రాహ్మణ
చిన్నవానికి ఆకన్యకనిచ్చి వివాహముచేసెను. ఇట్లు వివాహంబైన రెండు

మూడుమాసంబులకే ఆచిన్నదానిజన్మాంతరకృతపాపంబువలన దానిమగండు మరణంబునొందె. పిదప కొద్దిరోజులలో తలితండ్రులును, కాలగతినొందిరి. అంత విధవయగుచిన్నది తండ్రియింటనేయుండి ధర్మంబుగాపంపక యింటికివచ్చెడి భిక్షుకులనెల్ల 'నాస్తినారాయణ నాస్తినారాయణ' యని చెప్పుచు భిక్షముపెట్టక కఠినాత్మురాలై యుండెను. ఇట్లుండ శ్రీవిష్ణుమూర్తి యొకనాడు తనమనంబున నిట్లని వితర్కించె. ఓహో యీవిధవ యింత దయావిహీనురాలై యుండినను నారాయణనామంబునుమాత్రము వదలక స్మరింపుచున్నదని సంతసిల్లి బ్రాహ్మణరూపధరుండై ఆవిధవస్త్రీ యింటికి వచ్చి భిక్ష పెట్టుమని యడుగగా నానిర్దయురాలు నాస్తినారాయణయని చెప్పెను. అంత నాబ్రాహ్మణవేషధారియగు వైకుంఠధాముం డిట్లనియె. ఓ అమ్మా! ప్రాతఃకాలమునందు భిక్షుకువచ్చిన అతథిని యేల అవమానింపుచున్నావనిన నావిధవ కండ్లెఱ్ఱజేసికొని మిగులకోపంబుతో తాను అలుకుచున్నగుడ్డను బ్రాహ్మణవేషము వేసికొనియుండు జగద్రక్షకుని భిక్షాపాత్రయందు విసరివేసెను. అంత నాబ్రాహ్మణుండు అవతలికితొలగి పోయి తనపాత్రయందు చూడగా అలుకుగుడ్డతోడ నొకకందిగింజ యుండెను. అంత ఆనారాయణమూర్తి ఆకందిగింజను మొలవవేసి వైకుంఠము నకుపోయెను. పిమ్మట కొన్నిదినంబుల కాకందిగింజ పెద్దచెట్టయి ఆకులు పుష్పములు కాయలతోడం గూడియుండెను. విధవయును కొన్నిదినంబులకు మరణంబునొంది పురుగుజన్మమెత్తి ఆకందిచెట్టుయందున్న ఆకులం దినుచుండెను. ఇట్లుండ కొన్నిదినంబులకు జగన్నాథుండు మహాలక్ష్మితోడ విధవస్త్రీయైన పురుగుయుండు స్థలంబునకువచ్చి ఓకీటకమా! బాగావున్నావా యనిన ఆపురుగు 'ఓజగదీశ్వరా! నీకు తెలియనివిషయం బేమి యున్నది యీరీతి ఆకులందినుచున్నాననిన లక్ష్మీదేవి భర్తంగాంచి ఓప్రాణనాథా! దీనికి యీపురుగుజన్మమువచ్చుటకు కారణం బేమి యని యడిగిన నారాయణమూర్తి ఆపురుగు విధవస్త్రీగా నుండినదిమొదలుకొని దానికి పురుగుజన్మము కలిగినదివరకు వృత్తాంతం బెల్లజెప్పినవిని మహాలక్ష్మి దీనికి కీటకజన్మ మెట్లు నివృత్తియగునని మరలయడుగగా విష్ణుమూర్తియిట్లనియె. ఓప్రాణనాయకీ! యీపురుగునకు కార్తీకశుద్ధద్వాదశినాడొనర్చెడివ్రతము యొక్కఫలంబునందు కొంచమిచ్చినట్లులైన పురుగుజన్మము నివృత్తియగు ననిన శ్రీమహాలక్ష్మియు తక్షణంబున నిచ్చెను. అంత ఆపురుగు స్త్రీరూపంబుదాల్చి లక్ష్మీనారాయణులకు ప్రదక్షిణనమస్కారంబుగావించి లక్ష్మీదేవి

తో నిల్చినిరా. ఓజగజ్జననీ! యీవ్రతంబు నేనాచరించెద నాకుపదేశింపుమని యనేకవిధంబుల ప్రార్థింప మహాలక్ష్మి యిట్లనియె.

ఓ స్త్రీరత్నమా! కార్తీకశుక్ల యేకాదశినాడు ఉపవాసమునుండి తులసీబృందావనమును పంచవర్ణముగ్గుల చేతను పంచపుష్పముల చేతను నలంకరించిధూపదీపనైవేద్యాదులచే కల్పోక్తప్రకారముతులసినిపూజ జేసియారాత్రి పురాణపఠనాదులతో జాగరణముగావించి మరునాడు ప్రాతఃకాలంబున స్నానంబొనర్చి శుద్ధవస్త్రములధరించి మొదటిదినంబునలె నేతులసీపూజచేసి బియ్యపుపిండిచే మూడుముద్దలుచేసి యొకటి తులసికి నైవేద్యముచేసి యొకటి బ్రాహ్మణునకొసంగి మిగిలినయొకటిని రోటిలోవేసి పాలుపోసి ముత్తైదువులతోడ పాటలుపాడుచు చెఱుకుగడలచే దంచవలయును. పిదప బ్రాహ్మణపూజ సువాసినీపూజ లొనర్చి దక్షిణతాంబూలంబు లొసంగి షడ్రసోపేతంబుగ నన్నము పెట్టి తృప్తులం జేసి తానును భుజియింపవలయు. ఇట్లు అయిదుసంవత్సరములు వ్రతంబు నాచరింపుచు వ్రతారంభమందైనను అంతమునందైనను ఉద్యాపనము చేయవలయును.

ఉద్యాపనక్రమంబు చెప్పెదవినుము. లక్ష్మీనారాయణ ప్రతిమలను శక్త్యనుసారము జేయించి పరిశుద్ధమగు స్థలమునందు గోమయంబుచే నలికి ముగ్గులుపెట్టి అందయిదుమానికల తెల్లబియ్యముపోసి అందు లక్ష్మీనారాయణప్రతిమల నునిచి ప్రాణప్రతిష్ఠగావించి ప్రతిమలకు వెవ్వేరుగ క్రొత్త వస్త్రములంగట్టి గంధపుష్పాక్షతలచేతను ధూపదీపనైవేద్యములచేతను నానావిధోపచారములచేతను లక్ష్మీనారాయణులను పూజించి అయిదేసి ప్రదక్షిణనమస్కారములం జేసి ఆరాత్రి పురాణపఠనశ్రవణాదులచే జాగరణంబొనర్చి మరుదిన ప్రాతఃకాలంబున నదియందు స్నానము జేసి యింటికివచ్చి పునఃపూజయొనర్చి శమదమాదిగుణసంపన్నుండును కుటుంబియునగు పురోహితునకు ప్రతిమాదానముచేసి యిద్దరు సువాసినీలను పదిరైదుగురు బ్రాహ్మణులను వస్త్రాలంకారభోజనాదులచే సంతృప్తులం జేసి పిదప బ్రాహ్మణసమారాధనయొనర్చి తానును బంధువులతోడ భుజింపవలయు. ఇట్లు శక్త్యనుసారము వ్రతోద్యాపనము చేయవలయు. వ్రతోద్యాపన జేయనివారు పురుగుగాజన్మింతురు. కావున సర్వాభీష్టప్రదంబగు నీవ్రతంబుగావించినవారు యిహలోకంబున సకలైశ్వర్యంబుల ననుభవించి యంతంబున స్వర్గముం బొందుదురని మహాలక్ష్మీ వ్రతక్రమంబును జెప్పి అంతర్ధానంబునొందె. పిదప ఆ స్త్రీయును మధనద్వాదశీవ్రతంబొనర్చి యిహలోకంబున సకలసౌఖ్యంబుల

ననుభవించి పరంబున విష్ణుసాయుజ్యంబునొందెను. ఈవ్రతకథను శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితులై వినువారును చదువువారును సకలపాపవిముక్తులై యుత్తమపదంబునొందుదురు.

ఇది శ్రీమత్త్రిపురసుందరీకరుణాకటాక్షవీక్షణ జనిత కాశ్యపగోత్రపవిత్ర బరూరు సీతారామార్యపుత్ర బరూరు త్యాగరాయశాస్త్రిప్రణీతంబైనవిష్యోత్తరపురాణంబునందలి మాఘసద్వాదశీవ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీరస్తు.

కేదారేశ్వర వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ-విశేషణ-విశిష్టాయాం-శుభతిథౌ-అస్మాకం-సకుటుంబానాం-క్షేమస్థైర్యవిజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం-ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం-సత్సంతానసౌభాగ్యశుభఫలావాప్త్యర్థం-వర్షేవర్షేప్రయుక్త కేదారేశ్వరముద్దిశ్య కేదారేశ్వరప్రీత్యర్థం-కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాంచకరిష్యే॥ ఆదౌగణాధిపతిపూజాం కలశపూజాంచకుర్యాత్ -తతః కేదారేశ్వరపూజామారభేత్॥ అథ ధ్యానమ్॥ శూలంఢమరుకంచైవ దధానం హస్తయుగ్మకే। కేదారదేవమీశానం ధ్యాయేత్త్రిపురఘాతినం॥ ధ్యానం॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే పార్వత్యాసహితప్రభో। ఆగచ్ఛ దేవదేవేశ మద్భక్త్యాచంద్రశేఖర॥ ఆవాహనం॥ సురాసురశిరోరత్న ప్రదీపితపదాంబుజ। కేదారదేవమద్దత్త మాసనం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ ఆసనంసమర్పయామి॥ గంగాధరనమస్తేస్తు త్రిలోచనవృషధ్వజ। మౌక్తికాసనసంస్థాయ కేదారాయనమోనమః॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ అర్ఘ్యంగృహాణభగవన్భక్త్యాదత్తంమహేశ్వర। ప్రయచ్ఛమేమనస్తుష్టిం భక్తానామిష్టదాయక॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥మునిభిర్నారదప్రఖ్యైర్నిత్యమాఖ్యాతవైభవ। కేదారదేవభగవన్ గృహాణాచమనంవిభో॥ ఆచమనంసమర్పయామి॥ కేదారదేవ

భగవన్ సర్వలోకేశ్వర ప్రభో। మధుపర్కం ప్రదాస్యామి గృహాణత్వం శుభేవనై ॥ మధుపర్కం ॥ స్నానం పంచామృతం దేవ శ్రీశశుద్ధోదకైరపి। గృహాణగౌరీరమణ త్వద్భక్తేన మయార్పితం॥ పంచామృతం స్నానం సమర్పయామి॥ నదీజలసమాయుక్తం మయాదత్తమనుత్తమం। స్నానం స్వీకురు దేవేశ సదాశివనమోస్తుతే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ వస్త్రయుగ్మం సదాశుభ్ర మనోహరమిదంశుభం। సదామి దేవదేవేశ భక్త్యేదం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి॥ స్వర్ణయజ్ఞోపవీతంచ కాంచనంచోత్తరీయకం।రుద్రాక్షమాలయాయుక్తం దదామిస్వీకురుప్రభో ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ సమస్తగంధద్రవ్యాణాం దేవత్వమసిజన్మభూః। భక్త్యాసమర్పితం ప్రీత్యామయా గంధాదిగృహ్యతాం॥ గంధాన్ సమర్పయామి॥ అక్షతోసితత్వభావేన భక్తానామక్షతంపదం। దదాసినాథమద్దత్తై రక్షతైః ప్రీయతాంభవాన్ ॥ అక్షతాన్ ॥ కల్పవృక్షప్రసూనైస్త్వం పూరైర్వాభ్యర్చితస్సురైః। కుంకుమైః పార్థివైరేభి రిదానీమర్చతాంమయా॥ పుష్పాణి ॥ తతఇంద్రాదిలోకపాలపూజాంకుర్యాత్ ॥ శివస్య దక్షిణభాగే-బ్రహ్మణేనమః॥ఉత్తరభాగే-విష్ణవేనమః॥ మధ్యే- కేదారేశ్వరాయనమః ॥ (అథాంగపూజా) ॥ మహేశ్వరాయనమః - పాదౌపూజయామి॥ ఈశ్వరాయనమః - జంఘేపూజయామి॥ కామరూపాయనమః-జానునీపూజయామి ॥ హరాయనమః - ఊరూపూజయామి ॥ త్రిపురాంతకాయనమః - గుహ్యంపూజయామి ॥ భవాయనమః-కటిం॥ గంగాధరాయనమః - నాభింపూజయామి॥ మహాదేవాయనమః- ఉదరంపూజయామి॥ పశుపతయేనమః- హృదయంపూజయామి॥ పినాకినేనమః-హస్తాన్పూజయామి॥ శివాయనమః- భుజౌపూజయామి॥ శితికంఠాయనమః - కంఠంపూజయామి ॥ విరూపాక్షాయనమః-ముఖంపూజయామి ॥ త్రినేత్రాయనమః - నేత్రాణిపూజయామి॥ రుద్రాయనమః-లలాటంపూజయామి॥ శర్వాయనమః-శిరఃపూజయామి॥ చంద్రమౌళయేనమః-మౌళిం॥ పశుపతయేనమః - సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామపూజా.

ఓంశివాయనమః	విరూపాక్షాయ	విష్ణువల్లభాయ	శర్వాయ
మహేశ్వరాయ	కపర్దినే	శిపివిష్టాయ	త్రిలోకేశాయ
శంభవే	నీలలోహితా	అంబికానాథాయ	శితికంఠాయ
పినాకినే	శంకరాయ	శ్రీకంఠాయ	శివాప్రియాయ
శశిశేఖరాయ	శూలపాణయే	భక్తవత్సలాయ	ఉగ్రాయ
వామదేవాయ	ఖట్వాంగినే	భవాయ	కపర్దినే

కామారయే
అంధకాసురసూదనాయ
గంగాధరాయ
లలాటాక్షాయ
కాలకాలాయ
కృపానిధయే
భీమాయ
పరశుహస్తాయ
మృగపాణయే
జటాధరాయ
కైలాసవాసినే
కవచినే
కఠోరాయ
త్రిపురాన్తకాయ
వృషాంకాయ
వృషభారూఢాయ
భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ
సామప్రియాయ
స్వరమయాయ
త్రయీమూర్తయే
అనీశ్వరాయ
సర్వజ్ఞాయ
పరమాత్మనే
సోమసూర్యాగ్నిలోచనాయ
హవిషే
యజ్ఞమయాయ
సోమాయ
పంచవక్త్రాయ
సదాశివాయ
విశ్వేశ్వరాయ
వీరభద్రాయ
గణనాథాయ
ప్రజాపతయే
హిరణ్యరేతసే
దుర్ధర్షాయ
గిరీశాయ
గిరిశాయ
అనఘాయ
భుజంగభూషణాయ
భర్గాయ
గిరిధన్వనే
గిరిప్రియాయ
కృత్తివాససే
పురారాతయే
భగవతే
ప్రమథాధిపాయ
మృత్యుంజయాయ
సూక్ష్మతనవే
జగద్వ్యాపినే
జగద్గురవే
వ్యోమకేశాయ
మహాసేనజనకా
చారువిక్రమాయ
రుద్రాయ
భూతపతయే
స్థాణవే
అహిర్బుధ్న్యాయ
దిగంబరాయ
అష్టమూర్తయే
అనేకాత్మనే
సాత్త్వికాయ
శుద్ధవిగ్రహాయ
శాశ్వతాయ
ఖండపరశవే
అజాయ
పాశవిమోచకాయ
సాంబాయ
మృడాయ
పశుపతయే
దేవాయ
మహాదేవాయ
అవ్యయాయ
హరయే
పూషదంతభిదే
అవ్యగ్రాయ
దక్షాధ్వరహరా
హరాయ
భగనేత్రభిదే
అవ్యక్తాయ
సహస్రాక్షాయ
సహస్రపదే
అపవర్గప్రదాయ
అనంతాయ
తారకాయ
పరమేశ్వరాయ

శ్రీకేదారేశ్వరస్వామినే నమః॥ నానావిధపరిమళపుష్పాణి పూజయామి.

అథ సూత్రగ్రంథిపూజా.

శివాయనమః - ప్రథమగ్రంథిం పూజయామి॥ శాన్తాయనమః - ద్వితీయగ్రంథిం॥ మహాదేవాయనమః - తృతీయగ్రంథిం॥ వృషభధ్వజాయనమః - చతుర్థగ్రంథిం॥ గౌరీశాయనమః - పంచమగ్రంథిం॥ రుద్రాయనమః - షష్ఠమగ్రంథిం॥ పశుపతయేనమః - సప్తమగ్రంథిం॥ భీమాయనమః - అష్టమగ్రంథిం॥ త్ర్యంబకాయనమః - నవమగ్రంథిం॥ నీలలోహితాయనమః - దశమగ్రంథిం॥ హరాయనమః - ఏకాదశగ్రంథిం॥ స్మరహరాయనమః - ద్వాదశగ్రంథిం॥ భర్గాయనమః - త్రయోదశగ్రంథిం॥ శంభవేనమః -

చతుర్దశగ్రంథిం ॥ శర్వాయనమః - పంచదశగ్రంథిం ॥ సదాశివాయనమః - షోడశగ్రంథిం ॥ మహేశ్వరాయనమః- సప్తదశగ్రంథిం ॥ ఉగ్రాయనమః-అష్టాదశగ్రంథిం ॥ శ్రీకంఠాయనమః - ఏకోనవింశతిగ్రంథిం ॥ నీలకంఠాయనమః - వింశతిగ్రంథిం ॥ మృత్యుంజయాయనమః - ఏకవింశతిగ్రంథింపూజయామి ॥శ్లోకం॥ దశాంగంధూపముఖ్యంచ హ్యంగారవినివేశితం। ధూపంసుగంధైరుత్పన్నం త్వాంప్రీణయతుశంకర॥ ధూపం ॥ యోగినాంహృదయేష్వేవ జ్ఞానదీపాంకురోహ్యసి। బాహ్యదీపోమయాదత్తో గృహ్యతాంభక్తగౌరవాత్ ॥దీపం॥ త్రైలోక్యమపినైవేద్యం నతేతృప్తిస్తథాబహిః। నైవేద్యంభక్తవాత్సల్యాద్గృహ్యతాంత్ర్యంబకత్వయా ॥ నైవేద్యం॥ నిత్యానందస్వరూపస్త్వం యోగిహృత్కమలేస్థితం। గృహాణభక్త్యామద్దత్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం ॥ అర్ఘ్యంగృహాణభగవన్ భక్త్యాదత్తం మహేశ్వర। ప్రయచ్ఛమేమనస్తుష్టిం భక్తానామిష్టదాయక॥ పునరర్ఘ్యం ॥ కర్పూరంచంద్రసంకాశంజ్యోతిస్సూర్యమివోదితం।భక్త్యాదాస్యామికర్పూర నీరాంజనమిదంశివ ॥ నీరాజనం ॥ భూతేశభువనాధీశ సర్వదేవాదిపూజిత। ప్రదక్షిణంకరోమిత్వా వ్రతంమేసఫలంకురు ॥ ప్రదక్షిణం ॥ హరశంభోమహాదేవ విశ్వేశామరవల్లభ। శివశంకరసర్వాత్మన్నీలకంఠనమోస్తుతే ॥ నమస్కారం ॥ అభీష్టసిద్ధింకురుమే శివావ్యయమహేశ్వర। భక్తానామిష్టదానార్థం మూర్తీకృతకళేబర ॥ ప్రార్థనా ॥ కేదారదేవదేవేశ భగవన్నంబికాపతే। ఏకవింశద్ది నేతస్మిన్ సూత్రంగృహ్ణామ్యహంప్రభో॥ సూత్రగ్రహణం॥ ఆయుశ్చ విద్యాంచతథాసుఖంచ సౌభాగ్యవృద్ధింకురు దేవదేవ। సంసారఘోరాంబునిధౌనిమగ్నం మాంరక్షకేదారనమోనమస్తే॥దోరబంధనం॥ కేదారప్రతిగృహ్ణాతు కేదారోవైదదాతిచ। కేదారస్తారకోభాభ్యాం కేదారాయనమోనమః ॥ వాయనదానం ॥ కేదారప్రతిమాయస్మాద్రాజ్యసౌభాగ్యవర్ధనీ। తస్మాదస్యాఃప్రదానేన మమాస్తుశ్రీరచంచలా॥ ఇతి ప్రతిమాదానమంత్రః॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

కేదారేశ్వరవ్రత కథారంభః.

సూతఉవాచ:—యస్యప్రసాదాద్భువనం క్రియతే చరాచరం। తం ప్రణమ్యమహాదేవం భగవంతముమాపతిం॥ కేదారవ్రతమాహాత్మ్యం సర్వకల్యాణకారణం। ప్రవక్ష్యామిజగద్భూత్యై మునిభిశ్చపురాకృతం॥ హృతం శంకరదేహార్థం దేవ్యాయద్వ్రతచర్యయా। యద్వ్రతంచరతాంలోకే సంభవంతిభూతయః॥ ఆరోగ్యమాయుఃకీర్తిశ్చ వర్ధంతే శృణ్వతానఘం। ఏకవింశతివా

రాన్యశ్చరతేయద్వ్రతోత్తమం॥ ఇహాముత్రచకల్యాణ విందతిధ్రువముత్త
మం। వ్రతంసమాచరన్మర్త్య స్సౌభాగ్యంకాంతిమేవచ॥ ఆయుశ్శ్రియంచల
భతే శివలోకేమహీయతే। తస్మాద్ద్విజోవారాజావా వైశ్యోవాశూద్రఏవ
వా॥ యేచాన్యేనరాఃకుర్యుస్సయుతావ్రతముత్తమమ్॥ అస్తిపూర్వో
త్తరేభాగే పృథివ్యాంధరణీధరః॥ కైలాసఇతివిఖ్యాత శ్శ్రీమాన్‌లోకసమ
స్కృతః। రాజితైర్విమలైశ్శృంగైస్సర్వరత్నవిచిత్రితైః॥తటస్ఫటికసంకీర్ణై
శ్శారదాభ్రైరివస్థితైః॥ నానాద్రుమలతాకీర్ణైర్నానాపుష్పఫలైర్యుతైః॥
నానావిహగసంఘుష్టైర్నానానిర్ఝరసంకులైః। సాలైస్తమాలైస్తిలకై
ర్హింతాలైర్బకులైరపి॥ అశోకైఃకరకైర్నింబైశ్చందనైర్దేవదారుభిః। నారి
కేళామ్రపనస పూగపున్నాగచంపకైః॥ యేతైశ్చాన్యైశ్చతరుభి శ్శోభితః
పుణ్యకాననైః। ఏతస్యశిఖరేరమ్యే యోగిబృందనిషేవితే॥ యక్షకిన్నర
గంధర్వ సిద్ధవిద్యాధరైర్వృతే। సమాసనేవిశాలాత్మా పినాకీప్రమథై
ర్వృతః॥ అంబికాసహితశ్శ్రీమాన్ సర్వదేవనమస్కృతః। ఏకదాతస్య
శిఖరే రుద్రాణీసహితశ్శివః॥ తథాప్రకుర్వన్ వసతీం సురాణాందర్శనందదౌ।
అగ్నిర్వాయుస్తథాదిత్య శ్చంద్రమాస్సహతారకః॥ బ్రహ్మాసయోపసిష్ఠా
ద్యా స్తేసర్వేతంసిషేవిరే। రంభాతిలోత్తమాచైవ సహజన్యాచమేనకా॥
యాశ్చాన్యాదేవవనితాః పరితస్తుపినాకినం। మాతరశ్చండికాద్యాశ్చ కా
ర్తికేయోగజాననః॥ నంద్యాదయోదేవగణాస్సానూస్యసహితాస్థితాః।
ఏవంప్రవర్తమానాయాం సభాయాంసుప్రసన్నధీః॥ నారదప్రముఖాస్తత్ర
జగుస్తేసంప్రచోదితాః। తేషాంప్రనృత్తేమధురే గీతేసర్వమనోహరే॥ వా
దిత్రతాళయసంయుక్తాః ననృతుశ్చాప్సరోగణాః। తాసామప్సరసాంమధ్యే రం
భాసర్వాంగసుందరీ॥ మధురంలాస్యమకరోత్ సర్వగీర్వాణసమ్మతం। తత్ర
భృంగిరిటిర్నామ సమయేశివసమ్మతం॥ అద్భుతంవికటంనృత్త మకరోద్ధర
సన్నిధౌ। తత్రప్రవర్తతేహాస స్సురాణాంశివయోఃపురః॥ మహాకలకలశ్చా
సీద్గిరికందరపూరణః। ఏవంప్రహసనాంతేతు శ్రీమాన్ సర్వేశ్వరోబ్రవీత్॥
సాధుభృంగిరిటేసమ్యక్ కృతంప్రహసనంత్వయా। ఇత్యుక్త్వాభగవాన్
తస్మై ప్రసాదమకరోద్విభుః॥ హరప్రసాదాత్సుప్రీత స్సురైశ్చసుబహూ
కృతః। హరంప్రదక్షిణీకుర్వన్ వినాదేవీంసమాహితః॥ ప్రణామమకరో
త్తస్మై వినయేనమునీశ్వరః। తతోదేవ్యబ్రవీద్వాక్యం దేవముద్దిశ్యవిస్మి
తా॥ మద్భాగంపరిహృత్యాసౌ కృతవాన్ త్వత్ప్రదక్షిణం। ప్రణామస్యకిమే
తస్య కారణంపరమేశ్వర॥ బ్రూహిమేతత్త్వతస్సర్వం శ్రోతుంకౌతూహలం

హిమే। తమేవముక్తో భగవాన్ బభాషే శశిశేఖరః ॥ యోగినోపసపసంతి
త్వాం పరమార్థవిదః ప్రియే ॥ యే భజంతి ప్రియే త్వాం తు తేషాం నాస్తి ప్ర
యోజనం॥ ఇత్యుక్తా నామహేశేన తత్యాజ ప్రియమీశ్వరీ। శక్త్యా వినాకృ
తస్సోథ త్వగస్థివిషమాంగభృత్ ॥ అభూత్ త్వగస్థిశేషాసా నిస్సారా వికటా
భవత్। తతస్తు దేవీ కుపితా దేవతాభిః ప్రసాదితా॥ జగామ ముక్త్వా కైలాసం
తపసే గౌతమాశ్రమం। సింహైర్వ్యాఘ్రైశ్చ శార్దూలైర్వరాహైశ్చ నిషేవితం ॥ ప
న్నగైర్గరుడైశ్చాపి విముక్తాన్యోన్యమత్సరైః। నానాద్రుమలతాకీర్ణం సేవితం
పరమర్షిభిః ॥ సర్వలోకప్రియకరం సర్వకామఫలప్రదం। గౌతమోపి మహాతే
జాస్సమిత్కుశఫలాని చ। వన్యాని హోమయోగ్యాని వనాదాహృత్య నిర్గతః ॥
మునిస్తు స్వాశ్రమాభ్యాశే శోభాముద్వీక్ష్య విస్మితః। కిమిదం తాపసారణ్య మి
దానీం శోభతే భృశమ్। ఇతి చింతాసమావిష్టో వివేశ స్వాశ్రమం మునిః ॥ ప్రవి
శ్య సన్నపత్రాక్షీం భవానీం వీక్ష్య భూషితాం। సోపృచ్ఛదభిపూజ్యైనాం త
త్రాగమనకారణం॥ పృష్టా సా మునినా దేవీ స్వవిషాదస్య కారణం। ఉక్త్వా చ సు
ఖమాసీనం ప్రణమ్య పునరబ్రవీత్ ॥ భగవన్ హరదేహార్థం యాదృశేనాప్యతే
మయా। తాదృశం మే వ్రతం బ్రూహి యచ్చ వేద్యోగిసమ్మతం॥ తచ్ఛ్రుత్వా తు
మహాతేజా భవాన్యా వాక్యమీరితం। సమీక్ష్య సర్వశాస్త్రాణి పురాణాని చ
సర్వశః॥ అభీష్టవరదం చైవ శ్రీమత్కేదారనామకం। ఆచచక్షే మునివరో భవా
న్యై సువ్రతం మహత్ ॥ అపర్ణా చాబ్రవీద్వాక్యం వ్రతస్యాస్య విధిక్రమః। కథం
కథయతం దేవ యథా శాస్త్రప్రచోదితం॥ ఏవం బ్రువాణాం తాం దేవీమువాచ
మునిపుంగవః। మాసి భాద్రపదేష్టమ్యాం శుక్లపక్షే సమాహితః॥ క్షౌమైః కా
ర్పాసకైర్వాపి యథారుచి సుశోభనైః। హస్తే బధ్వా ప్రతిసరం హ్యేకవింశతి
తంతుభిః॥ ఉపోష్య రజనీం తాం తు కృత్వా బ్రాహ్మణభోజనం। తదారభ్య ప్రక
ర్తవ్యమమావాస్యావధి వ్రతం॥ నిత్యం ప్రాతస్సముత్థాయ కృత్వా పూజాం ప్ర
యత్నతః। కేదారదేవపూజాం తు కుర్యాదపి విశేషతః॥ వివిక్తే శుచిదేశే తు ధా
న్యరాశిం నిధాయ చ। తస్యోపరి నిధాయాథ పూర్ణకుంభం సుశోభనం॥ సంవేష్ట్య
సూత్రజాలైశ్చ హ్యేకవింశతిసంఖ్యకైః। క్షౌమేన వా దుకూలేన కార్పాసేనా
పి వేష్టయేత్ ॥ నవరత్నాని వా తస్మిన్ సువర్ణం వా తథా ఫలం। నిధాయ గంధపు
ష్పాద్యైరర్చయిత్వా యథావిధి॥ త్రిసప్తసంఖ్యకాన్ దేవి బ్రాహ్మణాన్ వే
దపారగాన్। సమాహూయ ప్రతిష్ఠాప్య పాదశౌచం విధాయ చ॥ పూజయేదథ
తాన్ సర్వాన్ పురోహితపురస్సరాన్। తతః కేదారదేవస్య కుర్యాదావాహ
నం పునః॥ ఆవాహ్య దేవం తత్రైవ ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి। చందనాగరుకర్పూర

కస్తూరీకుంకుమాదికాన్ ॥ గంధాంశ్చవివిధాన్ దేవి పుష్పాణివివిధానిచ ।
తాంబూలానివిచిత్రాణివాసాంసిచనివేదయేత్ ॥ పుష్పైరభ్యర్చ్యవిధివద్ధూ
పదీపాదిభిశ్శివం। గోధూమపిష్టసంక్లృప్తానేకవింశతిసంఖ్యకాన్ ॥ అపూపాన్సల
ష్టమన్నంచపాయసంగుడసంయుతం। దధ్యాజ్యమధుసంయుక్తమన్నైర్వ్యం
జనైర్యుతం॥ ఫలైరనేకైస్సంపూర్ణం కదళీపనసామ్రకైః । సర్వాన్నివేద్య దే
వాయకృత్వాచాచమనీయకం॥ తాంబూలంచనివేద్యాథ స్తోత్రంకుర్యాద్య
థేప్సితం। కృత్వాదేవస్యపూజాంచ దేవి కేదారనాయకం॥ యథాశక్తిసువర్ణా
దిబ్రాహ్మణేభ్యః ప్రదాయచ। వ్రతంసమాప్యవిధివత్ప్రీణయస్వత్రిలోచనం॥
ఇత్యాచచక్షేమునిరప్యథార్యాతద్వ్రతైషితా। తతః ప్రీతో మహాదేవస్సర్వ
దేవగణైస్సహా। ఆగత్యస్వశరీరార్థం భవత్యైదాస్వతిస్వయం॥ ఏతద్భవానీ
సుప్రీతాశ్రుత్వాగౌతమభాషితం। యథానిర్దిష్టమృషిణాతథాసర్వంసమాచ
రేత్ ॥ తతః ప్రీతమనాభూత్వాభగవాన్ వృషభధ్వజః। గత్వాదేవగణైస్సార్థం
స్వదేహార్ధందదౌహరః॥ తతో భవానీసుప్రీతాశంకరార్ధంసమేత్యచ। దేవంప్ర
సాదయామాసలోకానాంహితకామ్యయా॥ దేవప్రసాదాత్తేలోకేచరంత్యేత
ద్వ్రతంజనాః। యోయంప్రార్థయతేబుద్ధ్యా తత్సర్వం సమవాప్నుయాత్ ॥
ఇతిప్రసాదితో దేవ్యాభగవానంబికాసఖః। తథేత్యుక్త్వాసురగణైస్తత్రైవాం
తరధీయత ॥ తతశ్చిత్రాంగదోనామగంధర్వశ్శివభక్తిమాన్। వ్రతచర్యాక్ర
మంలేభేనందికేశ్వరపార్శ్వతః ॥ మనుష్యవిషయంప్రాప్యవ్రతమేతద్దిశామ్య
హం। ఏవంసతువినిశ్చిత్యజగామోజ్జయినీంపురీం॥ వజ్రదంతాయవిధివద్దారా
ష్ట్రేవ్రతంసుధీః। వ్రతమేతన్మనుష్యాయసమహానభవత్ప్రభుః॥ అథాభూతాం
నైశ్యసుతే తస్యాంచపురికన్యకే। ఏకాంపుణ్యవతీంప్రాహురన్యాంభాగ్య
వతీంవిదుః॥ తేకన్యేపితరంప్రాప్య బభాషాతేప్రియంవచః। మహత్కేదారదే
వస్య వ్రతంకర్తుంప్రసీదమే॥ తాభ్యామేవంనిగదితేపితేత్థంవాక్యమబ్రవీత్।
వత్సేన్బ్రూతందరిద్రోహం కథమాసాద్యతేమయా॥ సామగ్రీచాస్యనాస్త్యేవ
యువాభ్యాంతద్విముచ్యతాం। ఇతిపిత్రాసమాదిష్టేకన్యేపునరవోచతాం॥ అ
నుజ్ఞాతేత్వయాతాతకర్తుమిచ్ఛావసువ్రతం। త్వమనుజ్ఞైవనియతమావయోః
పరమంధనం ॥ ఇత్యుక్త్వాతేనవైశ్యేన కృతాజ్ఞేఅథకన్యకే। కస్మింశ్చిద్రు
చిరేదేశే వటవృక్షసమాశ్రితే॥ బద్ధ్వాప్రతిసరంతత్ర చక్రాతేర్చాంయథా
విధి। ఏతయోర్భక్తిశీలేన తత్సానుంగ్రీందదౌహరః॥ వ్రతచర్యాంసమాసా
ద్యప్రీతేనైచక్రతురర్చితం। తతఃప్రీతౌమహాదేవసాంబస్సన్నిహితోభవత్॥
సతయోఃకన్యయోఃప్రీతో రూపమప్సరసాందదౌ। అనంతమాయురైశ్వర్యం

దత్వాసోంతర్హితో౽భవత్ ॥ అథపుణ్యవతీంప్రవే రాజాహ్యుజ్జయినీపతిః ।
అపరాంచోళభూపాలో నామ్నాభాగ్యవతీంతథా ॥ దత్వాత్మజేతదావై
శ్యస్సమృద్ధో౽న్యవసత్సుఖమ్। సామ్రాజ్యసంపదంప్రాప్యపుత్రాఁల్లబ్ధ్వామ
హాజనః॥ తేనుతేపితరంహృష్టంచక్రాతేమాతరంచనా।అథభాగ్యవతీకామ
మైశ్వర్యమదమోహితా॥కాలేగతేబహుతిథేవ్రతమేతన్నమోచసా।సౌభా
గ్యహీనాపుత్రేణసహాభర్త్రావివాసితా॥వనసంచారఖిన్నాహిజగామశబరా
లయం। తతఃపుత్రంసమాహూయ వాక్యమేతదువాచసా॥ ఉపయేమేస్వసార
మ్యేజ్యేష్ఠాముజ్జయినీపతిః। తాంవృష్ట్వాధనమాదాయశీఘ్రమాగచ్ఛపుత్ర
క।ఇతిమాతుర్వచఃశ్రుత్వా జగామోజ్జయినీంపురీం॥గత్వానివేదయామాస
పుణ్యవత్యై సపుత్రకః।మాతుర్వివాసనంరాజ్యాద్వనవాసంచదుస్సహం॥త
తఃపుణ్యవతీశ్రుత్వా దదాతస్మైమహద్ధనం।ధనమాదాయసుప్రీతః ప్రయ
యౌమాతరంప్రతి॥ గచ్ఛన్మార్గేహృతస్సో౽భూద్దేవేనాదృశ్యరూపిణా। పున
ర్గత్వాధనంగృహ్యాగచ్ఛతస్తస్యతద్ధనం॥ జహారేశో జగాదైనంనితరాందీన
మానసమ్। గచ్ఛభాగ్యవతీపుత్ర మావిషాదంవృథాకృథాః॥ అయోగ్యం
భవతో౽హ్యేతద్వ్రతంమేచరతాంధనం। ఇతిశ్రుత్వాసచస్తస్య కిమేతది
తివిస్మితః॥ పుణ్యవత్యైజగాదైతత్పునర్గత్వాసుతస్తదా। సాతద్విజ్ఞాయపు
త్రేణ కారయామాసతద్వ్రతం॥ భగిన్యాచయథాపూర్వం క్రియతామిత్యు
వాచహ। వ్రతాంతేధనమాహృత్యగచ్ఛన్పూర్వహృతంధనం॥ సంప్రాప్య
తత్రదేకాంతేప్రీతఃస్థిత్వామహద్ధనం। ఆదాయమహతీంసేనాం గజాశ్వరథ
సంకులాం॥ జగామకాంచీనగరం పిత్రాప్రత్యుద్గతో౽బలీ। మాత్రాపిత్రాచ
సహితశ్చిరకాలమవర్ధత॥ తదాప్రభృతిమాతాచ చకారవ్రతమాదరాత్।
సచచోళనృపఃప్రీతస్తదాప్రభృతితద్వ్రతం॥ యథోక్తేనవిధానేనయఃకరో
త్యీప్సితంలభేత్। ఇతివ్రతస్యమాహాత్మ్యం యేశృణ్వంతిపఠంతివా॥ తేషామపి
మహాదేవః ప్రీతో౽భవతిసర్వదా। ఆయుష్కరంపుష్టికరం శ్రీకరంచయశ
స్కరం॥ వ్రతమేతత్సముద్దిష్టం గౌతమేనమహాత్మనా। ఆత్మనోహితమా
కాంక్షన్వ్రతమేతత్సమాచరేత్॥ మహతీంసంపదంప్రాప్య శివసాయుజ్య
మశ్నుతే॥ ఇతిశ్రీస్కాందపురాణోక్తకేదారవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

కేదారేశ్వరవ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాదిమహర్షులంగాంచి యిట్లనియె. ఋషి
పుంగవులారా! మానవులకు సర్వసౌభాగ్యంబులు గలుగంజేయునదియు,

పార్వతీదేవిచే సాంబశివునిశరీరార్ధము పొందబడినదియునగు కేదారేశ్వరవ్రతంబను నొకవ్రతంబుగలదు. ఆవ్రతవిధానంబును వివరించెదవినుండు. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులాచరింపనచ్చును. ఈవ్రతము యిరువదియొక్కమారు లాచరించు పుణ్యాత్ములు సకలసంపదలనుభవించి పిదప శివసాయుజ్యంబు నొందుదురు. ఓఋషిశ్రేష్ఠులారా! యీవ్రతమాహాత్మ్యంబును వివరించెదవినుండు. భూలోకంబునందీశాన్యభాగంబున మెఱుపుగుంపులతోగూడియున్న శరత్కాలమేఘములంబోలుచు నిఖిలమణివిచిత్రితంబయినశిఖరములచేతను, బలుదెరంగులైన లతావిశేషములచేతను, బహువిధంబులగు పుష్పఫలాదులచేతను, నానావిధములైన పక్షులచేతను, మఱియుననేకములయిన కొండకాలువలచేతను వ్యాప్తంబై సాలతమాలతిలకహింతాలవకుళాశోకచందన దేవదారు నారికేళామ్రపనస పూగపున్నాగచంపకాది వృక్షములచేతను, నిదియుకాక నానాతరువిశేషములచేత భాసిల్లునట్టి యుద్యానవనములచేత బ్రకాశించుచు నిఖిలకల్యాణప్రదంబయి సర్వజననమస్కృతంబై కైలాసంబని పేర్కొనంబడిన యొకపర్వతశ్రేష్ఠముగల దందు పద్మనైశ్వర్యసంపన్నులును, మహనీయులగు యోగులచేతను, సిద్ధగంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులచేతను సేవింపబడి, మనోహరంబయియున్న యీపర్వతశిఖరమందు జగత్కర్తయయిన పరమేశ్వరుండు ప్రమథగణములచే బరివేష్టింపబడి భవానీసమేతుండై సకలదేవమునిబృందములచేత నమస్కరింపబడుచుండి ప్రసన్నుండై కూర్చుండి యొకసమయంబున జతుర్ముఖాదిసురులకందరికి దర్శనమిచ్చె. నంత సూర్యాగ్ని పవనులు నక్షత్రయుక్తుండైన నిశాకరుండును, మఱియు నింద్రాది దేవతులును, వసిష్ఠాదిమహర్షులును, రంభ మొదలగు దేవతాస్త్రీలును, బ్రహ్మి మొదలగు సప్తమాతృకలును, సేనానియు, గణపతియును, తత్సాహాయ్యమును బొందియున్న నంది భృంగు మొదలగు ప్రమథగణములును, తన్నుపరివేష్టించి కొలుచుచుండ నిట్టిభవానీవల్లభుని యత్యద్భుతంబగు సభయందు నారదుడు మొదలగు దేవగాయకులాస్వామియనుజ్ఞవడసి గానముచేసి రిట్టిరమణీయంబయిశ్రావ్యంబగు గానముప్రవర్తిల్లుచుండగాఘృతాచీమేనకాదులు వీణాది చతుర్విధవాద్యముల లయలతోగూడిన నృత్యమొనర్చి రప్పుడావేల్పుబానిసెలలోపల మిగుల సొగసుకత్తెయగు రంభ నిఖిలసురబృందములయొక్క యుల్లములు రంజిల్లునటుల వికటనాట్య మొనరించె. ఆసమయంబున భృంగిరిటయను భక్తవరుం డాస్వామిసన్నిధియందు తత్ప్రీతికరంబగు వికటనా

ట్యము జేయగా నాపార్వతి కైలాసాధిపతియొక్క పూర్వభాగమునందు వుండెను. అప్పుడు నిఖిలదేవతలకు మిక్కుటమైనహాసము జనించె. నట్టియాశ్చర్యకరంబగు హాసమువలన నప్పుడాపర్వతగుహాలు నిండునటుల గొప్ప కలకలధ్వనిగలిగె. నిట్లుహాసము విస్తరిల్లుచుండ సర్వేశ్వరుండగు శంకరుండాభృంగిరిటినింజూచి నీచేత మిగుల హాస్యప్రవర్థకంబైననాట్యము జేయబడెనని సెలవిచ్చి ముదంబంది యాభక్తునియం దనుగ్రహించె. నంతట నాభృంగిరిటికి శివానుగ్రహంబు గలుగుటంజేసి యత్యంత ప్రీతుండైన కవివిబుధులచేత గౌరవింపబడి సమాహితచిత్తుడై వినయముతోగూడి యాపార్వతీదేవిని వదలి యీశ్వరునికిమాత్రము ప్రదక్షిణమొనర్చి నాస్వామికి వందనమాచరించె నపుడు అపూజ్యురాలగు మృడానియు చిఱునవ్వుతో కూడినదై తనభర్తయగు నప్పరమేశ్వరువీక్షించి యోస్వామీ! యీభృంగిరిటి నన్నువిడిచి మీకుమాత్రము ప్రదక్షిణం బాచరించుటకు గారణం బేమి? విన వేడుకైయున్నది యానతీయవే యనివేడగా నాశశిశేఖరుండు ఓప్రియురాలా! చెప్పెదవినుము.

పరమార్థవిదులగు యోగులకు నీవలనం బ్రయోజనంబు లేమింజేసి నన్ను నమస్కరించిరని సెలవివ్వగా నాపరమేశ్వరి మిగుల వ్రీడనుబొంది యాభర్తయందున్న తనశక్తి నాకర్షించగా నాస్వామి త్వగస్థివిశిష్టమాత్రావయవుండాయె. నంతట నాదేవియు సారహీనురాలయి వికటులారాయెను. పిదప నాదేవి కోపించి దేవతలచేత నూరడింపబడినదై కైలాసమును వదిలి తపంబొనరించుటకు బహువిధంబులగు సింహశరభశార్దూలగజమృగాదులచేత సేవింపబడియు నిత్యవైరం బుడిగియున్న పన్నగగరుడాది సకలజంతువులచే నిబిడంబగు నానావిధవృక్షలతాగుల్మాది భూయిష్ఠంబై ఋషిశ్రేష్ఠసేవితంబై సర్వాభీష్టప్రదంబై యొప్పుచున్న గౌతమాశ్రమమును బ్రవేశించె నంత నా గౌతముండు వన్యంబులయి హోమయోగ్యంబులగు సమిత్కుశఫలాదులను సంగ్రహించుకొని వనమునుండి వచ్చునెడ తనయాశ్రమభాగమున వెలుగుచున్న ప్రకాశమునుజూచి ఋష్యాశ్రమంబగునిది మిగుల శోభిల్లుచున్నయది యని విస్మయంబంది తత్కారణంబు జింతించుచు తనయాశ్రమమును బ్రవేశించి తామరరేకులవంటి కన్నులుగలిగి యలంకృతురాలై యున్న యామహేశ్వరిం గనుంగొని యోపూజ్యురాలవైన భగవతీ! నీవిచ్చటి కేతెంచుటకు గారణం బేమి యనియడుగ నద్దేవియు నాజడ

ధారికి దనవిషాదకారణమును వచించి నమస్కరింపుచు నోయి మునీశ్వరుఁడా! యేవ్రతము యోగిసమ్మతంబైనది. యేవ్రతానుష్ఠానముచేత శంకరదేహార్థము నాకు ఘటించుచున్నది. యట్టివ్రత ముపదేశింపుమనగా నామహర్షి సకలశాస్త్రపురాణావలోకనంబాచరించి యీప్సితార్థప్రదంబగు శ్రీమత్కేదారనామకంబైన యుత్తమవ్రతము నాచరింపుమని యుపదేశింపగా నంత నాదేవియు నావ్రతానుష్ఠానక్రమం బానతీయవే యని వేఁడగా నిట్లని చెప్పందొడంగె. భాద్రపదశుక్లాష్టమియందు శుద్ధమనస్కురాలవై మంగళకరంబులగు నేకవింశతి తంతువులచేత హస్తమునందు ప్రతిసరము నుధరించి యాదినమందు నుపవాసమొనరించి మరునాడు బ్రాహ్మణ భోజనము జేయించి అదిమొదలు అమావాస్యవరకు నీవ్రతము నిట్లుసల్పుచు ప్రతిదినమునందును శ్రీమత్కేదారదేవునారాధింపవలయు. మఱియు శుద్ధంబగు నొక్క ప్రదేశంబున ధాన్యరాశినింటియందు పూర్ణకుంభమునిచియిరువదియొక్క సూత్రములచేతజుట్టి పట్టుపుట్టములచేత గప్పియుండు నవరత్నములను గాని శక్తికొలది సువర్ణమునుగాని యునిచి గంధపుష్పాక్షతలచేత నర్చించి యిరువదియొకరైన బ్రాహ్మణులను బిలుపించి పాదప్రక్షాళనాదికృత్యంబులాచరించి కూర్చుండనియోగించి యచ్చట నాకేదారదేవుని బ్రతిష్ఠింపఁజేసి చందనాగరుకస్తూరికుంకుమాదులను శ్రీగంధమును నానావిధ పుష్పములను తాంబూలమును వస్త్రములనునుంచి నివేదనమొనరించి యథాశాస్త్రముగ ధూపదీపాదులచేత బూజించి యేకవింశతి సంఖ్యాకంబులైన యపూపములను షడ్రసోపేతంబులైన చోష్యలేహ్యాదులను కదళీపనసామ్రాదిఫలములను నైవేద్యము జేసి తాంబూలములొసంగి చక్కగా స్తోత్రము జేసి బ్రాహ్మణులకు యథాశక్తిదక్షిణలిచ్చి వ్రతమును లెస్సగాననుష్ఠించి ఈశ్వరునకు మనస్సంతుష్టిజేసినయెడల ప్రీతుండై యావృషభధ్వజుండు సంతుష్టాంతరంగుఁడై యచ్చటికి దేవగణంబులతోఁ డంజని స్వశరీరార్థము నీకిచ్చెదనని యివ్వగా నప్పార్వతి యుప్పొంగి శంకరదేహార్థమును బొంది లోకానుగ్రహము జేయఁదలంచి భర్తయగు నీశ్వరునితో నీవ్రతమునాచరించువారలకు నఖిలాభీష్టసిద్ధి గలుగునటుల యనుగ్రహించితిరేని యెల్లవారు నాచరింతురనగా నట్లుగాకయని నంగీకరించి సురసంఘములతోఁ గూడ నచ్చట నంతర్హితుండయ్యె. మఱికొంతకాలంబునకు శివభక్తియుక్తుండగు చిత్రాంగదుఁడను గంధర్వుండు నందికేశ్వరునివలన నావ్రతచర్యాక్రమం బెఱింగి మనుష్యలోకమునకుంజని వారలకుపదేశింపవలయు నను నిచ్ఛగలవాఁడై

యుజ్జయినీపట్టణమును పొంది వ్రజనంతయును రాజున కుపదేశింప నతండు ఆవ్రతమును కల్పోక్తప్రకారంబుగ నాచరించి సార్వభౌముండాయె.

మఱికొంతకాలమునకు నాపట్టణంబుననున్న వైశ్యునకు బుణ్యవతి యనియు భాగ్యవతియనియు నిద్దరుకొమార్తెలుగలిగిరి వారిద్దరును తండ్రి యొద్దకుంబోయి కేదారవ్రతమాచరించు నట్లాజ్ఞయొసంగుమని వేడగా నేను మిగులదరిద్రుండను దానికి వలయుసామగ్రి లేమింజేసి యీసంకల్పంబు మానుండనగా ఓతండ్రీ! నీయనుజ్ఞ మాకుపరమధనంబుగాన నాజ్ఞయొసంగుమని సెలవుబుచ్చుకొని యొక వటవృక్షమూలంబున గూర్చుండి ప్రతిసరము గట్టికొని యథావిధిగాబూజింప వారలభక్తికిమెచ్చి యీశ్వరు డప్పుడు వలయుసామగ్రినియిచ్చెను. అంతట వారలు చక్కగావ్రతమునాచరించుటవలన నమ్మహాదేవుండు ప్రీతుండై యక్కన్యల కాయురారోగ్యైశ్వర్యములను దివ్యరూపంబునొసంగి యంతర్హితుండయ్యె. పిమ్మట నావ్రతమాహాత్మ్యము వలన నుజ్జయినీపట్టణ మేలుచున్నరాజు పుణ్యవతియను నొకకన్యను చోళ భూపాలుడు భాగ్యవతియనుకన్యను పాణిగ్రహణ మొనరించి రందువలన నావైశ్యుండు ధనసమృద్ధుండై సామ్రాజ్యసంపదలను బుత్రులనుబొంది సుఖంబుననుండునంత వారిలో రెండవదియైన భాగ్యవతియనునది యైశ్వర్య మదమోహితురాలై కొంతకాలమునకు నావ్రతమునువిడిచెను. అందువలన భాగ్యహీనురాలై పుత్రునితోగూడ పెనిమిటిచేత వెడలనంపబడి యడవి దిరిగి సంచారఖిన్నురాలై యొకబోయవానియిల్లుజేరి యచ్చటం పుత్రుం జూచి యోపుత్రుడా! నాయక్క యగుబుణ్యవతిని యుజ్జయినీపట్టణపురాజు వివాహమైయున్నవాడు నీవచ్చటికింజని దానింజూచి ధనముదీసుకొని శీఘ్రముగరమ్మనగా నతండాపట్టణమునకుజోయి పెద్దతల్లితో తనతల్లియొక్క దుస్సహంబగు కష్టమునుదెలుపగా నాపుణ్యవతియు నతనిచేతికి విస్తారముగ ధనమునిచ్చె. నంతట యతం డాధనముదీసుకొనివచ్చునెడల మార్గంబున నదృశ్యరూపుండైన యద్దేవునివలన నాధనం బపహరింపబడగా నతండు మరల నచటికేతెంచి యావృత్తాంతము విన్నవించ మఱికొంతధనము సంగ్రహించుకొనిరాగా నాధనమునుగూడ హరించగా దూయమానమానసుండై నిలుపంబడియున్నవానితో నీశ్వరుం డదృశ్యుండై యోచిన్నవాడా! వ్రత భ్రష్టులకు నీధనంబు గ్రహింప నలవిగాదనిచెప్పగా నావాక్యమువిని విస్మయంబంది యాచిన్నవాడు మరల పూర్వమునకేగి నచటికింజని యీశ్వరోక్తంబగు వృత్తాంతమును దెలుపగా నాబుణ్యవతి యాలోచించి పుత్రునిచేత

వ్రతంబొనరింపచేసి తనచెల్లెలు వ్రత మాచరించునటుల జెప్పవలయునని ద్రవ్యము లొసంగింపగా నతండు బయలువెడలి వచ్చునెడ మార్గంబున నప్రయత్నముగ పూర్వము గొనిపోయినధనమంతయు స్వవశమైనందున సంతసించి సర్వముగ్రహించుకొని కాంచీపట్టణమును ప్రవేశించుసమయంబున చతురంగబలములతోడ తనతండ్రి యెదుర్కొనివచ్చి వెంటబెట్టుకొని పట్టణంబునకుంజనియె. నంతట తల్లితండ్రులతోగూడి సుఖంబు లనుభవింపుచుండెను. పిమ్మట తల్లియగు పుణ్యవతియును తండ్రియగు చోళరాజును నదిమొదలీవ్రతము నాచరించుచు అవిచ్ఛిన్నంబగు నిఖిలసంపద లనుభవింపుచుండిరి గాన నెవ్వరైనను యథోక్తప్రకారము నీవ్రతమాహాత్మ్యమును భక్తియుక్తులై వినిన జదివిన నట్టివార లందరును శ్రీమహాదేవుని యనుగ్రహమువలన ననంతంబులగు నాయురారోగ్యయశములను బొంది సుఖంబు లనుభవించి శివసాయుజ్యమును బొందుదురని గౌతమమహర్షిచే జెప్పంబడెనని సూతుండు శౌనకాదులకు జెప్పిన యట్లు శ్రీవ్యాసభట్టారకుండు స్కాందపురాణమునం దభివర్ణించెననుట.

కేదారేశ్వరవ్రతకల్పము

సంపూర్ణము.

చంద్రికా ప్రెస్సున ముద్రితము, చాకలపేట, చెన్నపురి:—1922.

శ్రీరస్తు.

ఋషిపంచమీ వ్రతకల్పము.

అథ భాద్రపదశుక్లపంచమ్యా మృషిపంచమీవ్రతమ్। తచ్చమధ్యాహ్నవ్యాపిన్యాంకార్యం - తథాచమాధవీయే ॥ హారీతః ॥ పూజావ్రతేషు సర్వేషు మధ్యాహ్నవ్యాపినీతిథిః । దినద్వయేతద్వ్యాప్తౌవా పూర్వవిద్ధాయాంకార్యం ఇతి మదనరత్నాత్ ॥ ప్రాప్యభాద్రపదేమాసి శుక్లపక్షస్యపంచమీం । తస్యాంమధ్యాహ్నసమయే నద్యాదావిమలేజలే॥ ౧॥ కృత్వాపామార్గసమిధో హ్యష్టోత్తరశతాధికాః । అథవాకారయేత్తత్ర దంతధావనమాదితః ॥ ౨ ॥ వనస్పతిప్రార్థనమ్॥ ఆయుర్బలంయశోవర్చః ప్రజాఃపశువసూనిచ। బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేధాంచ త్వంనోదేహివనస్పతే॥ 3॥ సంప్రార్థ్యానేనమంత్రేణ కుర్యాద్వైదంతధావనమ్॥తత్రమంత్రః॥ ముఖదుర్గంధనాశాయ దంతానాంచవిశుద్ధయే॥ ౪॥ ష్ఠీవనాయచగాత్రాణాం కుర్వేహందంతధావనం। అనేనదంతాన్సంశోధ్య స్నాయాన్మృత్స్నానపూర్వకం॥ ౫॥ పంచగవ్యమంత్రః॥ దేశకాలౌసంకీర్త్య॥ అముకస్యకాయశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యమహంకరిష్యే ॥ గాయత్ర్యాగృహ్యగోమూత్రం గంధద్వారేతి గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతిచక్షీరం దధిక్రావ్ణేతివైదధి ॥ ౬ ॥ శుక్రమసీత్యాజ్యమ్ ॥ దేవస్యత్వేతికుశోదకం ॥ ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రయేత్ । తస్యచతుర్భాగంహుత్వా॥ సప్తస్త్రాశ్చభాదర్భా అక్షతాశ్చైవసంయుతాః॥ తేనైవోద్ధృత్యహోతవ్యం ॥ అగ్నయేస్వాహా ॥ సోమాయస్వాహా ॥ ఇరావతీధేనుమతీ ఇదంవిష్ణుః॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ॥ గాయత్ర్యా-విష్ణవే ॥ బ్రహ్మణే ॥ రుద్రాయ ॥ సూర్యాయస్వాహేతి హోమంకుర్యాజ్జలమధ్యేవాప్రణవేన అథచ కేశవేతినామమంత్రేణ స్త్రీణాంపంచగవ్యం కుర్యాత్ ప్రాశయేదితి। నద్యాదికేతదాస్నాత్వా కృత్వానియమమేవచ । బ్రాహ్మణీక్షత్రియావైశ్యాశూద్రావాపివరాననే॥ కృత్వానైమిత్తికంకర్మ గత్వానిజగృహంపునః ॥ వేదీంపద్మకృతింకుర్వీత గోమయేనోపలిప్యతాం॥ ఇతి హేమాద్రౌ॥ రంగవల్లీసమాయుక్తే సర్వతోభద్రమండలే। అవ్రణంసజలంకుంభం తామ్రంవామృణ్మయమేవవా। స్థాప్య వస్త్రసంయుక్తం కంఠదేశేసుశోభితం॥ పంచరత్నసమాయుక్తం ఫలగంధాక్షతైర్యుతం। సహిరణ్యంసమాసాద్య తామ్రే

ణపటలేనవా॥ వంశనుృణ్మయపాత్రేణ యవపూర్ణేనచైవహి। ఆచ్ఛాదయేత్తంచేలేనలిఖేదష్టదళంతతః। తత్రసప్తఋషీన్ దివ్యాన్ భక్తియుక్తః ప్రపూజయేత్॥ అథసంకల్పః॥ మాసపక్షాద్యుల్లిఖ్య మమరుతుసంపర్కజనితదోషపరిహారార్థం-అరుంధతీసహితకశ్యపాదిఋషిప్రీత్యర్థం- ఋషిపూజనం కరిష్యే-తదంగయమునా మర్చయేత్॥ పాత్రంప్రక్షాళ్య॥ శుద్ధోదకంపూరయిత్వా॥ ప్రతిమాం సంస్థాప్యకలశో పరిపుష్పమాల్యాదినా అలంకృత్య తదుపరిరసాలపర్ణాన్యాస్తీర్య। పూర్ణఫలంకుంకుమాక్తంసవస్త్రయజ్ఞోపవీతద్వయేనాలంకృత్య॥ గణపతిపూజాంకృత్వా॥ యమునార్చనకం॥ శ్లో॥ క్షీరోదార్ణవసంభూతే క్షీరవర్ణసమప్రభే। ప్రసాదంకురుమేదేవి యమునేతేనమోనమః॥ ఇతిధ్యానం॥ విష్ణుభూతసముద్భూతే సర్వకామప్రదాయిని। సర్వసౌభాగ్యదేదేవి యమునాయైనమోస్తుతే॥ ఆవాహనం॥ సూర్యపాదాబ్జసంభూతే సర్వలోకహితప్రియే। సర్వపాపవినిర్ముక్తే తుంగాయైతేనమోస్తుతే॥ పాద్యం॥ కృష్ణవేణ్యైనమస్తుభ్యం కృష్ణవర్ణేసులక్షణే। విష్ణుప్రియేమహాదేవి కృష్ణవేణ్యైనమోనమః॥మధుపర్కంసహ్యపాదేనమస్తుభ్యం శంకరార్ధశరీరిణి। సర్వలోకహితేదేవి భీమరథ్యైనమోస్తుతే॥ పంచామృతస్నానం॥ సింహపాదేనమస్తుభ్యం నరసింహసమన్వితే। సర్వలక్షణ సంపూర్ణే భవనాశినితేనమః॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ విష్ణుపాదోద్భవేదేవి గంగేత్రిపథగామిని। జటాజూటగతేశంభోర్భాగీరథ్యైనమోస్తుతే॥వస్త్రం॥ గోదావరినమస్తుభ్యం సర్వాభీష్టప్రదాయిని। సర్వపాపవినిర్ముక్తే వృద్ధగంగేనమోనమః॥ కంచుకం॥ రాజతంబ్రహ్మసూత్రంచ కాంచనంచోత్తరీయకం। అహందాస్యామిదేవేశి యమునాయైనమోస్తుతే॥ యజ్ఞోపవీతం॥ మాణిక్యముక్తాఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధవైఢూర్యసుపుష్యరాగైః। దేవాంగనాభిశ్చకృతంగృహాణదివ్యానిరత్నాభరణానిదేవి॥ ఆభరణం॥ చందనాగరుకస్తూరీగోరోచనసకుంకుమైః। హిమవాలుకసంయుక్తం శ్రీగంధం ప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధం॥ శాలేయాంశ్చన్ద్రవర్ణాభాన్ హారిద్రాచూర్ణసంయుతాన్। అక్షతాంశ్చప్రయచ్ఛామి యమునేతేనమోనమః॥ అక్షతాన్॥ మందారైః పారిజాతైశ్చ పాటలాశోకచంపకైః। త్వాం పూజయామిదేవేశి వరదాయైనమోస్తుతే॥ పుష్పాణి॥

అథాంగపూజా.

చంచలాయైనమః-పాదౌపూజయామి॥ చపలాయైనమః - జానునీ॥ కమలవాసిన్యై-కటిం॥ ధాత్ర్యై - నాభిం॥ మన్మథవాసిన్యై - స్తనౌ॥ లలి

తాయై-భుజౌ ॥ కంబుగ్రీవాయై-కంఠం ॥ మాయాయై - ముఖం ॥ శ్రియైల
లాటం ॥ భాగీరథ్యై-శిరః ॥ యమునాయై-సర్వాంగానిపూజయామి ॥ దశాం
గంగుగ్గులమితిధూపం ॥ సాజ్యంత్రివర్తిదీపం ॥ సర్వభక్ష్యైశ్చ భోజ్యైశ్చ
రసైషడ్భిస్సమన్వితం । నైవేద్యంసాద్వదుచానీతం ప్రీత్యర్థం దేవిగృహ్య
తాం ॥ నైవేద్యం ॥ పానీయంపావనంశ్రేష్ఠం గంగాదిసరిదుద్ధృతం । స్వీకు
రుష్వమహాదేవి యమునాయైనమోస్తుతే ॥ స్వాదూదకం- హస్తప్రక్షాళ
నం - పాదప్రక్షాలనం-పూగీఫలమితితాంబూలం ॥ అజ్ఞానధ్వాంత విధ్వంసి
కర్మదక్షేసురేశ్వరి । నీరాజయామి దేవేశి యమునాయైనమోస్తుతే ॥ వేదా
హమితినీరాజనం ॥ కరిష్యామివ్రతం దేవి త్వద్భక్తస్త్వత్పరాయణః । గృహా
ణేదంమహాదేవి యమునాయైనమోస్తుతే ॥ ప్రార్థనా ॥ త్రాహిత్రాహిమ
హాదేవి సర్వపాపహరే శుభే । నమామిశిరసా దేవి శరణం యం ప్రజామ్య
హం ॥ నమస్కారః ॥ ఛత్రచామరాద్యుపచారేణ యస్యస్నలత్యేతి ॥

ఋషిపూజా.

ఋషేమంత్రకృతామిత్యస్యమంత్రస్య । కశ్యపఋషిః-సోమోదేవ
తాపఙ్క్తిశ్ఛందః - కశ్యపావాహనే వినియోగః ॥ ఋషేమంత్రకృతాంస్తో
మైః కశ్యపోద్వర్ధయన్గిరః । సోమంనమస్యరాజానం యోయజ్ఞేవీరుధాంప
తిః ॥ ఇన్ద్రాయేందోపరిస్రవ ॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగంసాక్షసూత్రకమండ
లుం । వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం ॥ సకుశంచోత్తరీయంచస
పత్నీకం ప్రపూజయేత్ । ఇత్థమేవ్రతకల్పే ప్రత్యేకంఋషిపూజావిధిత్యు
క్తం తత్రాదౌప్రత్యేకమృషీనావాహ్యసంపూజ్యచ । తదనంతరసమష్టిపూ
జాంకుర్యాత్ ॥ ఏవంగుణేత్యాదిసంకల్ప్య ॥ కశ్యపః సర్వలోకాఢ్యః సర్వ
శాస్త్రార్థకోవిదః । ఆత్మయోగబలేనైవ సృష్టిస్థిత్యంతకారకః ॥ కశ్యపాయన
మః ధ్యానం ॥ అగ్నిహోత్రరతంశాంతంసదావ్రతపరాయణం । సత్కర్మ
నిరతందాంత మర్చయేదత్రిమవ్యయమ్ ॥ అత్రయేనమః ధ్యానం ॥ జటి
లంతపసాసిద్ధం యజ్ఞసూత్రాక్షధారిణం । కమండలుధరంనిత్యం భరద్వా
జంనతోస్మ్యహం ॥ భరద్వాజాయధ్యానం ॥ కృష్ణాజినంధరం దేవం సదండ
పరిధానకం । దర్భపాణింజటాజూటం విశ్వామిత్రంసనాతనం-విశ్వామిత్రా
య ధ్యానం ॥ యోగాఢ్యస్సర్వభూతానా మన్నదానరతస్సదా । అహల్యా
యాః పతిశ్శ్రీమాన్ గౌతమస్సర్వపావనః ॥ గౌతమాయధ్యానం ॥ అక్షసూ
త్రధరం దేవ మృషీణామధిపంప్రభుం । దర్భపాణింజటాజూటం మహాతేజస్వి
సంభజే ॥ జమదగ్నయే ధ్యానం ॥ శివధ్యానరతంశాంతం త్రిదశైరభిపూజి

తం । బ్రహ్మసూనుంమహాత్మానం వసిష్ఠంపూజయేత్సదా ॥ వసిష్ఠాయ ధ్యానం ॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండలుం । వల్కలాజినకౌపీన సాతపత్రంసదండకం ॥ సకుశంసోత్తరీయంచ సపత్నీకంప్రపూజయేత్ ॥ ధ్యాయేన్మరీచితనయం జటావల్కలధారిణం।దండాక్షస్రగ్ధరంపత్నీ సహితం మునిపుంగవం ॥ ఋషేమంత్రకృతామిత్యస్య మంత్రస్యకశ్యపఋషిః ॥ కశ్యపో దేవతాపఙ్క్తిశ్ఛందః ॥ కశ్యపావాహనే వినియోగః ॥ ఋషే.మంత్రకృతాంస్తోమైః కశ్యపోద్వర్ధయన్ గిరః। స్రోమంనమస్యరాజానం యోయజ్ఞేవీరుధాంపతి॥రింద్రాయేందోపరిస్రవ ॥ ఓంభూః అదితిసహితకశ్యపమావాహయామి ॥ ఓంభువంత్యాదికశ్యపాయఆసనం - మరీచిపుత్రాయపాద్యం - సూర్యజనకాయఅర్ఘ్యం-ఇంద్రతాతాయనమః-ఆచమనం-వామనగురవే-మధుపర్కం-అదితిభర్త్రే - పంచామృతం-బ్రహ్మనేత్రే-శుద్ధోదకం - దేవప్రియాయవస్త్రద్వయం - సువర్చసే - యజ్ఞోపవీతం - విశాలాక్షాయ - ఆభరణానిసర్వవిదేగంధం - మహతేఅక్షతాన్ విమలాయపుష్పాణి-కశ్యపాయన-మరీచిపుత్రాయన - రవిజనకాయన - ఇంద్రతాతాయ- వామనగురవే-అదితిభర్త్రే - దేవప్రియాయ - సువర్చసే - విశాలాక్షాయ - సర్వవిదే - మహతే - విమలాయ-ఇతిపుష్పాణి - ధీమతేధూపం-అకల్మషాయదీపం - సుమనోరథాయ - నైవేద్యంజటినేతాంబూలం - దీప్త తేజసే - నీరాజనందండినేమంత్రపుష్పాణి॥

అథ అత్రిపూజా.

మరీచితనయం దేవం సాక్షసూత్రకమండలుం । అనసూయాపతిం శాంతమత్రింనిష్కల్మషంమునిం॥జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్ర కమండలుం। వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం॥ సకుశంచోత్తరీయంచ సపత్నీకంప్రపూజయేత్। స్వర్భానోరిత్యస్యమంత్రస్య॥ మరీచిపుత్రోత్రిఋషిః॥ అత్రిర్దేవతా - త్రిష్టుప్ ఛందః ॥ అత్ర్యావాహనేవినియోగః ॥ స్వర్భానోరధయదింద్రియామాఅవోదివావర్తమానాఆవాహయన్-గుళ్హంసూర్యంతమసాపవ్రతేనతురీయేణ బ్రహ్మణావిందదత్రిః॥ ఓం భూ రనసూయాసమేతమత్రిమావాహయామి॥ అత్రయే - ఆసనం - ధీమతే - పాద్యం - యోగీంద్రాయఅర్ఘ్యం - దత్తాత్రేయప్రియాయ - ఆచమనం - చంద్రతాతాయ-మధుపర్కం-అనసూయాపతయే-పంచామృతమ్-నిత్యశుద్ధాయశుద్ధోదకం-వల్కలధారిణేవస్త్రం బ్రహ్మిష్ఠాయ - యజ్ఞోపవీతం - దీప్తాయఆభరణం - దండధారిణే - గంధం - త్రిమూర్తిజనకాయ - అక్షతాన్ - ఊర్ధ్వరేత

సే - పుష్పాణి - అత్రయేనమః-ధీమతే యోగీంద్రాయ - దత్తాత్రేయప్రియాయ - చంద్రతాతాయద్యుతిమతే - త్రిమూర్తిజనకాయ మరీచిపుత్రాయ - ఇతిపుష్పాణిసుగంధదేహాయ - ధూపం - ద్యుతిమతే - దీపంనిత్యతృప్తాయ - నైవేద్యం - విరాగిణే - తాంబూలం - అర్చిష్మతే - నీరాజనం - భ్రాజిష్ణవే - మంత్రపుష్పం - సంయమినే - ప్రదక్షిణం - దమినే - నమస్కారాన్ - కల్మషఘ్నాయ - పునరర్ఘ్యం అత్రయే - సర్వోపచారపూజాః ॥

అథ భారద్వాజపూజా.

భరద్వాజంమహాశాంతం సుశీలాపతిమూర్జితం । అక్షస్రగ్గంధహస్తంచ మునిమాంగీరసంభజే ॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండలుం । వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం । సకుశంసోత్తరీయంచసపత్నీకంప్రపూజయేత్ ॥ అవిందన్నిత్యస్యమంత్రస్య సౌజీకోభారద్వాజఋషిః॥ త్రిష్టుప్ఛందః॥ భరద్వాజోదేవతా-భరద్వాజావాహనే వినియోగః॥ అవిన్దతేఅతిహితంయదాసీ ద్యజ్ఞస్యధామపరమంగుహాయత్ । ధాతుర్ద్యుతానాత్సవితుశ్చ విష్ణోర్భరద్వాజోబృహదాచక్రే అగ్నేః-ఓంభూః - సుశీలాసహితం-భరద్వాజమావాహయామి- భరద్వాజాయ-ఆసనం-భ్రాజిష్ణవే-పాద్యం - విదుషే - అర్ఘ్యం - అకల్మషాయ- ఆచమనం- వల్కలధారిణే - మధుపర్కం - పవిత్రదేహాయ - పంచామృతం-పరిశుద్ధాయ-శుద్ధోదకస్నానం - జ్ఞానినే - వస్త్రం - మునయే - యజ్ఞోపవీతం - బ్రహ్మచారిణే-ఆభరణం - త్రికాలజ్ఞానినే - గంధం - మునయే - అక్షతాన్ - ప్రపితాయ - పుష్పాణి - భరద్వాజాయనమః - భ్రాజిష్ణవే - విదుషే - అకల్మషాయ-వల్కలధారిణే - పవిత్రదేహాయ - పరిశుద్ధాయ - జ్ఞానినే - మునయే- బ్రహ్మచారిణే - త్రికాలజ్ఞాయ - సుప్రసిద్ధాయ ॥ ఇతిపుష్పాణి ॥ సునాసికాయ- ధూపం ॥ జ్ఞానినే - దీపం ॥ అవాప్తసకలకామాయ - నైవేద్యం ॥ సుమనస్కాయ - తాంబూలం ॥ తేజసే-నీరాజనం ॥ భ్రాజిష్ణవేమంత్రపుష్పం ॥ జితక్రోధాయ - ప్రదక్షిణం ॥ ఆనందినే - నమస్కారాన్ ॥ ముముక్షవే - పునరర్ఘ్యం ॥ భరద్వాజాయ - సర్వోపచారాః ॥

అథ విశ్వామిత్రపూజా.

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భసంభూతం జటామకుటధారిణం । కుముద్వతీపతింశాంతంవిశ్వామిత్రమహంభజే ॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండలుం । వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం ॥ సకుశంసోత్తరీయంచ

సపత్నీకం ప్రపూజయేత్ ॥ ఇమేభోజా ఇత్యస్యమంత్రస్య ॥ ప్రగాథోవిశ్వామిత్రఋషిః॥ త్రిష్టుప్ ఛందః॥ గాధిపుత్రో విశ్వామిత్రో దేవతావిశ్వామిత్రావాహనేవినియోగః॥ ఇమేభోజా ఆంగిరసోవిరూపాదివస్పుత్రాసో అసురస్యవీరాః। విశ్వామిత్రాయదదతో మఘానిసహస్రసావేప్రతిరంచఆయుః॥ ఓంభూః॥ కుముద్వతీసహితం విశ్వామిత్రమావాహయామి॥విశ్వామిత్రాయ - ఆసనం ॥ దగ్ధకల్మషాయ - పాద్యం ॥ శుద్ధబుద్ధయే - అర్ఘ్యం ॥ ఉగ్రతపసే - ఆచమనం ॥ అవ్యగ్రాయ-మధుపర్కం॥ దండపాణయే - పంచామృతం ॥ కమండలధరాయ - శుద్ధోదకం ॥ అజినాంబరాయ- వస్త్రం ॥ తేజస్వినే - యజ్ఞోపవీతం ॥ రమ్యాయ-ఆభరణాని ॥ కుశికపౌత్రాయ - గంధం ॥ వరదాయ- అక్షతాన్ ॥ గాధితనూభవాయ - పుష్పాణి ॥ గాయత్రీప్రియాయనమః- వేదశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞానాయనమః - అమాయినే - బ్రహ్మర్షయే- ముముక్షవే - వీరాయ - దగ్ధకల్మషా - ఆసక తేజసే - బుద్ధిప్రదాయ - ఉగ్రతపసే - అవ్యగ్రాయ - దండపాణయే - కమండలుధరాయ- అజినాంబరాయ - తేజస్వినే-రమ్యాయ-కుశికపౌత్రాయ-వరదాయ - గాధితనూభవాయ॥ఇతిపుష్పాణి॥ కమండలుధరాయ-ధూపం॥ తేజసే-దీపం॥రమ్యాయ-నైవేద్యం॥ కౌశికాయ - తాంబూలం॥ వరదాయ - నీరాజనం ॥ గాధితనయాయ - మంత్రపుష్పం ॥ రుద్రప్రియాయ - ప్రదక్షిణం ॥ గాయత్రీజపసందాయ-నమస్కారాన్॥ వేదశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞాయ - పునరర్ఘ్యం ॥ విశ్వామిత్రాయ - సర్వోపచారాః॥

అథ గౌతమపూజా.

రహూగణాత్మజం శాంతం త్రిపుండ్రాంకితమస్తకం। అక్షస్రక్కుండిలేదండాన్ దధానం గౌతమంభజే॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండలుం। వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం ॥ సకుశంసోత్తరీయం చ సపత్నీకం ప్రపూజయేత్। అభిత్వాగౌతమ ఇతిమంత్రస్య॥ గౌతమఋషిః॥ గాయత్రీఛందః ॥ గౌతమోదేవతా ॥ గౌతమావాహనేవినియోగః ॥ అభిత్వాగౌతమాంగిరాజాతవేదోవచర్షణేద్యుమ్నై రభిప్రణోమనుః ॥ ఓంభూః॥ అహల్యాపతిం గౌతమమావాహయామి ॥ గౌతమాయ - ఆసనం ॥ భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ - పాద్యం ॥ రుద్రాక్షమాలినే - అర్ఘ్యం॥రుద్రప్రియాయ - ఆచమనం ॥ దేవపూజానిరతాయ - మధుపర్కం ॥ అహల్యాపతయే- పంచామృతం ॥ ధ్వస్తపాపాయ - శుద్ధోదకస్నానం॥ కమండలుధరాయ - వస్త్రం ॥ సువర్చసే - యజ్ఞోపవీతం ॥ నిష్కల్మషాయ - ఆభరణాని ॥ నిరుప

ద్రవాయ - గంధాన్ ॥ నిరహంకారాయ-అక్షతాన్ ॥ నిర్మోహాయ-పుష్పాణి ॥ గౌతమాయనమః - భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ ॥ రుద్రాక్షమాలినే- శివలింగార్చనాయ ॥ అహల్యాపతయే - ధ్వస్తపాపాయ - కమండలుధరాయ॥ సువర్చసే - నిష్కల్మషాయ - నిరుపద్రవాయ - నిరహంకారాయ - వల్కలాంబరాయ - నిత్యతృప్తాయ ॥ ఇతిపుష్పాణి ॥ విమలాయ - ధూపం ॥ ద్యుతిమతే - దీపం ॥ నిత్యతృప్తాయ - నైవేద్యం ॥ అక్లేశాయ - తాంబూలం॥ వరదాయ - నీరాజనం ॥ జటినే - మంత్రపుష్పం ॥ సంయమినే - ప్రదక్షిణం ॥ ముముక్షవే - నమస్కారాన్ ॥ గౌతమాయ-పునరర్ఘ్యం ॥ గౌతమాయ - సర్వోపచారాః॥

అథ జమదగ్నిపూజా.

శ్లో॥ శాంతంజితారిషడ్వర్గం భృగుపుత్రంమహాద్యుతిం। దండాక్షసూత్రపాణించ జమదగ్నింసమాహ్వయం। జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండలుం । వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం। సకుశంసోత్తరీయంచసపత్నీకం ప్రపూజయేత్ ॥ ప్రసూతోభక్షమిత్యస్యమంత్రస్య॥ ప్రగాథోజమదగ్నిఋషిః ॥ జగతీఛందః జమదగ్నిర్దేవతా ॥ జమదగ్న్యావాహనే వినియోగః ప్రసూతోభక్షమకరంచ రామస్తోమంచేమంప్రథమః సూరిమన్మృజే॥ సుతేసాతేనయద్వ్యారమంతాం ప్రతివిశ్వామిత్రాజమదగ్నీదమే॥ ఓంభూః ॥ రేణుకాపతింజమదగ్నిమావాహయామి॥ జమదగ్నయే-ఆసనం॥ నిర్మదాయ-పాద్యం ॥ వీతరాగాయ-అర్ఘ్యం ॥ కాంతిమతే-ఆచమనీయం॥ శాంతాయ - మధుపర్కం॥దాంతాయ-పంచామృతం॥ శుచయే - శుద్ధోదకం ॥ రామప్రియాయ - వస్త్రం ॥ అకామాయ - యజ్ఞోపవీతం॥ భక్తప్రియాయ- ఆభరణం॥ దండినే - గంధం॥ ఛండాయ- అక్షతాన్ ॥ త్వగంబరాయ- పుష్పాణి॥ కమండలుధరాయనమః - సాక్షస్రజేనమః-దయాళవేనమః - దోషవర్జితాయనమః - ఇష్టాయనమః - విమలాయనమః - కల్మషాపహారాయనమః-ఇష్టప్రదాయనమః - ఇష్టాయనమః - పుష్టాయనమః - తుష్టాయనమః - జమదగ్నయేనమః - ఇతిపుష్పాణి ॥ దోషవర్జితాయ - ధూపమ్॥ జ్ఞానినే-దీపమ్॥ విమలాయ-నైవేద్యమ్ ॥ కల్మషాపహారాయ- తాంబూలం॥ ఇష్టప్రదాయ - నీరాజనమ్॥ శిష్టాయ - మంత్రపుష్పం॥ శ్రేష్ఠాయ-ప్రదక్షిణం॥ పుష్టాయ-నమస్కారాన్॥ విశిష్టాయ-పునరర్ఘ్యం॥ జమదగ్నయే। సర్వోపచారపూజా॥

అథ వసిష్ఠపూజా.

తపోనిధిందయాసింధుం బ్రహ్మణ్యంబ్రహ్మసంభవం। స్రగ్గంధ
పాశం వరదంవసిష్ఠ ప్రణమామ్యహమ్॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూ
త్రకమండలుం। వల్కలాజినకౌపీనం సాతపత్రంసదండకం। సకుశంసోత్తరీ
యంచ సపత్నీకంప్రపూజయేత్। స్విత్యంచోమాయఇత్యస్యమంత్రస్య।
మైత్రావరుణోవసిష్ఠఋషిః॥ త్రిష్టుప్ ఛందః-వసిష్ఠో దేవతా। వసిష్ఠావాహ
నేవినియోగః। స్విత్యంచోమాదక్షిణతః కపర్దాధియంజిన్వాసో అభిహిప్ర
మందః। ఉత్తిష్ఠః చేనోన్విపరిబర్హి షేన్నృణాన్నమేదూరాదవితవేవసిష్ఠాః॥ ఓం
భూః అరుంధతీపతింవసిష్ఠమావాహయామి॥ ఇత్యాది॥ వసిష్ఠాయ। ఆస
నం॥ వరిష్ఠాయ। పాద్యం॥ గరిష్ఠాయ। అర్ఘ్యం॥ ధర్మిష్ఠాయ। ఆచమ
నీయం॥ అరుంధతీపతయే। మధుపర్కం॥ దీప్తిమతే। పంచామృతం॥ త్రి
కాలజ్ఞాయ। శుద్ధోదకం॥ యోగినే। వస్త్రం॥ రామప్రియాయ। యజ్ఞోప
వీతం॥ శరణాగతవత్సలాయ। ఆభరణం॥ మనోరథఫలప్రదాయగంధం॥
భక్తాభీష్టప్రదాయ। అక్షతాన్॥ వసిష్ఠాయ। పుష్పాణి॥ వసిష్ఠాయనమః।
వరిష్ఠాయనమః। గరిష్ఠాయనమః। ధర్మిష్ఠాయ।అరుంధతీపతయే। దీప్తిమతేన।
త్రికాలజ్ఞాయన। యోగినేన॥ రామప్రియాయన। శరణాగతవత్సలాయన।
మనోరథఫలప్రదాయన॥ భక్తాభీష్టప్రదాయన।ఇతిపుష్పాణి॥నిష్కల్మషాయ।
ధూపం। మైత్రావరణాయ। దీపం॥ బ్రహ్మచారిణే। నైవేద్యం॥ విరాగిణే
న। తాంబూలం॥ జ్ఞానినే॥ నీరాజనం॥ జటినే। పునరర్ఘ్యం॥ వేదవిదే। మం
త్రపుష్పం॥ దాన్తాయ। ప్రదక్షిణం॥ శాంతాయ। నమస్కారాన్॥ బ్ర
హ్మిష్ఠాయ। పునరర్ఘ్యం॥ వసిష్ఠాయ। సర్వోపచారాపూజా.

అథాగస్త్యపూజా.

లోపాముద్రాపతిందేవ మగస్త్యమృషిసత్తమం। దక్షిణాశాపతిం
రామతారకప్రియమూర్జితం॥ జటిలంభస్మదిగ్ధాంగం సాక్షసూత్రకమండ
లుం।వల్కలాజినకౌపీనంసాతపత్రంసదండకం॥సకుశంసోత్తరీయతుసపత్నీకం
పూజయేత్॥ అగస్త్యః ఖనమానఇతిమంత్రస్య। అగస్త్యఋషిః।త్రిష్టు
ప్ఛందః అగస్త్యో దేవతా। అగస్త్యవాహనే వినియోగః। అగస్త్యః ఖన
మానఃఖనిత్రైఃప్రజామపత్యంబలమిచ్ఛమానాః॥ఉభౌవర్ణావృషిరుగ్రః పుపో
షసత్యాదేవేష్వాశిషోజిగాయ॥ ఓంభూః॥ లోపాముద్రాసమేతమగస్త్య
మావాహయామి॥ లోపాముద్రాపతయే। ఆసనం॥ ఆత్మభువే। అర్ఘ్యం॥
ఇచ్ఛాభృష్టయే। పాద్యం॥ఈషణాత్రయవర్జితాయ। ఆచమనం॥ఉత్తమాయ।

మధుపర్కం ॥ ఊర్ధ్వరేతసే। పంచామృతం ॥ ఋగ్యజుస్సామపారగాయ। శు
ద్ధోదకం॥ ఋణమోచనాయ। వస్త్రం ॥ లుప్తపాపాయ। యజ్ఞోపవీతం॥ ఓం
కారప్రియాయ। ఆభరణాని ॥ ఉదారాయ। మాలికాః ॥ అగస్త్యాయ। లోక
పూజితాయచ। లోపాముద్రాపతయే। కుంభసంభవాయ। సముద్రపాయి
నే। సాక్షిణేచ। సనాతనాయ। రామప్రియాయ। రంజితతపసే। తారకాయ।
తారాయ। తాపసప్రియాయచ। వింధ్యగురవే। వీతరాగాయ। విష్ణురతాయ।
విశ్వాత్మనే। ఇతిపుష్పాణి ॥ గంధజ్ఞానాయ। ధూపం ॥ జ్యోతిర్మతే। దీపం ॥
సారగ్రాహిణే। నైవేద్యమ్॥ శుచయే। తాంబూలం॥ ప్రకాశరూపాయ।నీరా
జనం ॥ ధనదాయ। దక్షిణాంసువర్చసే। మంత్రపుష్పం ॥ సురేంద్రవందితా
య। ప్రదక్షిణం। ఋషివర్యాయ॥ నమస్కారాన్ ॥ ప్రసన్నాయ। పునరర్ఘ్యం॥
శ్రీఅగస్త్యాయ। సర్వోపచారపూజాః॥

అరుంధతీపూజా.

అరుంధత్యైనమః ॥ ధ్యానమ్ ॥ వసిష్ఠపత్న్యైనమః। ఆవాహనం ॥
సత్యైనమః। ఆసనం॥ పతివ్రతాయైనమః। పాద్యం ॥ సౌమంగల్యహేతవేన।
అర్ఘ్యం॥ తపస్విన్యైనమః। ఆచమనీయం॥ మునిధర్మప్రవర్తిన్యైనమః। మధు
పర్కం॥ నిత్యనిర్మలాయైనమః। స్నానం॥ మానిన్యైనమః।వస్త్రం॥ గోప్త్ర్యైన
మః। కంచుకం॥ ధర్మరత్నాయైనమః। గంధం॥ అక్షతవ్రతాయైనమః। అక్ష
తాన్ ॥ సుమంగల్యైన। హరిద్రాచూర్ణం॥ వసిష్ఠప్రియాయైనమః। కుంకు
మం॥ సుగుణోజ్జ్వలాయైనమః। ఆభరణం॥ పావన్యైనమః। పుష్పం॥ హవి
ర్గంధ్యంప్రియాయైన। ధూపం॥ జ్యోతిర్మయాయైన। దీపం॥ ధర్మబ్రహ్మనం
దవత్యైనమః। నైవేద్యం॥ సర్వభూతానురాగిణ్యైనమః। తాంబూలం॥ క్రతు
దక్షిణాయైనమః। దక్షిణాం ॥ ఋషిపత్నీసమాశ్రితాయైనమః॥ నీరాజనం ॥
మంత్రజాయైనమః॥ మంత్రపుష్పం ॥ శింశుమారగతయే॥ ప్రదక్షిణం॥ సర్వ
లోకనమస్కృతాయైనమః ॥ నమస్కారాన్॥ వసిష్ఠకుటుంబిన్యై ॥ పునర
ర్ఘ్యం॥ స్మరణమాత్రేణభక్తానాంసర్వపాపవినోదిని। సూతక్నేతూనాక్నతరే
మాతర్దర్శనాత్పుణ్యదాయిని॥ పతివ్రతాగ్రగణ్యేత్వం సౌమంగల్యసుఖప్ర
దే। అరుంధతిమహాదేవి బ్రహ్మశక్తేచిరంతని॥ జయత్వంనిత్యకల్యాణి వసి
ష్ఠకకుటుంబిని। పావనత్వంచసౌభాగ్యం సుఖంశాశ్వతమేవచ॥ మహాదే
విజగత్త్వందేవ్య విత్తంసంపూర్ణతాంకురు। ఇతిసంప్రార్థ్య॥ అథసప్తర్షీనరుం
ధతీమగస్త్యమృషిపత్నీశ్చ సమప్యార్ఘ్య యథావిభవమర్చయేత్॥

అథ సప్తమహర్షిపూజా.

మూర్తిర్బ్రహ్మణ్యదేవస్య బ్రహ్మణ్యం తేజఉత్తమం। సూర్యకోటి
ప్రతీకాశ మృషిరూపంవిచింతయేత్ ॥ ధ్యానం ॥ ఆగచ్ఛంతుమహాభాగా
శ్చైతు ర్వేదపరాయణాః। యావద్వ్రతమిదంకుర్వే కృపయాభవతామహం॥
ఆవాహయామి ॥ ఋగ్యజుస్సామ వేదానాం స్వరూపేభ్యోనమోనమః।
పురాణపురుషేభ్యోహి దేవర్షిభ్యోనమోనమః॥ ఆసనం ॥ గంధంపుష్పాక్ష
తైర్యుక్తం పాద్యంగృహ్ణంతువైద్విజాః। ప్రసాదంకురుతప్రీత్యా తుష్టాస్సం
తుసదామమ॥ పాద్యం ॥ నభస్యశుక్లపంచమ్యా మర్చితారుషిసత్తమాః।
దహంతుపాపంమేసర్వం గృహ్ణంత్వర్ఘ్యంనమోనమః॥అర్ఘ్యం॥ లోకానాం
తుష్టికర్తారో యూయంసర్వేతపోధనాః। నమావోధర్మవిజ్ఞేభ్యో మహర్షి
భ్యోనమోనమః॥ఆచమనీయం॥పయోదధిఘృతంచైవ శర్కరామధుసంయు
తం। పంచామృతేనస్నపనం కరిష్యేఋషిసత్తమాః ॥ పంచామృతం ॥ మం
దాకిన్యాస్సమానీతం యమునాగౌతమీజలం। కృష్ణామరుద్వృధానర్మదా
ద్యైఃస్నానార్థమాహృతం॥ స్నానం॥ సర్వేనిత్యంతపోనిష్ఠాః బ్రహ్మజ్ఞాస్సత్య
వాదినః।వస్త్రాణిప్రతిగృహ్ణంతు ముక్తిదాస్సంతుమేసదా॥వస్త్రం॥నానామం
త్రైస్సముద్భూతం త్రివృతంబ్రహ్మసూత్రకం। ప్రత్యేకంచప్రయచ్ఛామి
ఋషయః ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఉపవీతాని ॥ కుంకుమాగరుకర్పూర సుగం
ధైర్మిశ్రితంశుభం। గంధాఖ్యంచందనందివ్యం గృహ్ణంతుఋషిసత్తమాః ॥
గంధం॥ శుభ్రాక్షతాశ్చసంపూర్ణాః ప్రత్యేకంచనియోజితాః। శోభాయైవో
మయాదత్తాః గృహ్ణంతుమునిసత్తమాః॥ అక్షతాః ॥ మాలతీచంపకామల్లి
కేతక్యాదీనివైద్విజాః। సమర్పయామి పుష్పాణి పూజార్థంవఃపదాంబుజే॥
పుష్పాణిపూజయామి॥

అథాష్టోత్తరనామాని.

ఓం బ్రహ్మర్షిభ్యోన
లయకర్తృ [మః
జ్ఞానసిద్ధే
ద్విజే
వేదవిద్భ్యః
తపస్విభ్యో
మహాత్మభ్యో
మాన్యేభ్యో

బ్రహ్మచర్య రతే
సిద్ధేభ్యో [భ్యో
కర్మఠేభ్యో
యోగిభ్యో
అగ్నిహోత్రపరా
యణేభ్యో
సత్యవ్రతభ్యో
ధర్మాత్మనే

నియతాశిభ్యో
బ్రహ్మణ్యేభ్యో
బ్రహ్మాస్త్రవిద్భ్యః
గాయత్రీసిద్ధే
సావిత్రీసిద్ధే
సరస్వతీసిద్ధే
యజమానే
యాచకే

ఋత్విగ్భ్యః
అధ్వర్యుభ్యో
యజ్వనే
యజ్ఞదీక్షితే
పూతేభ్యో
పురాతనేభ్యో
సృష్టికర్తృభ్యో
స్థితికర్తృభ్యో

జనకర్తృభ్యో	దేవగురు	తితిక్షు	అష్టాంగయోగి
బ్రహ్మనందధరే	లోకగురు	ఉపరతే	సుముఖే
బ్రహ్మశీర్షవిద్భ్యో	సర్వవిద్భ్యో	శ్రద్ధాళు	వల్కలాజినధారి
ప్రతిహర్తృభ్యో	సర్వపూజ్యే	విష్ణుభక్తే	బ్రహ్మనిష్ఠే [భ్యో
ఉద్గాతృభ్యో	గృహిభ్యోన	వివేకి	జటిలే
ధర్మప్రవర్తికే	సూత్రికృద్భ్యో	విజ్ఞేభ్యో	కమండలుధారి
ఆచారప్రవర్తకే	భాష్యకృద్భ్యో	బ్రహ్మనిష్ఠే	సపత్నికే
సంప్రదాయప్రవ	మహిమాసిద్ధే	భగవద్భ్యో	సాంగే
ర్తకేభ్యో	నిగ్రహేష్టే	భస్మధారి	సంస్కార
అనుశాసితృభ్యో	శమధనే	రుద్రాక్షధారి	సత్కారతే
వేదవేదాంతపా	తపోధనే	స్నాయి	సుకృతి
రగే	హోతృ	తీర్థే	వేదవేద్యే
వేదాంగప్రచార	ప్రస్తోతృ	శుద్ధే	స్మృతికర్తృ
లోకశిక్షకే [కే	అణిమాదిసిద్ధే	అస్తికే	శ్రీకశ్యపాది సర్వ
శాపానుగ్రహశక్తి	జీవన్ముక్తే	విప్రే	మహర్షిభ్యో
స్వతంత్రశక్తి	శివపూజరతే	బ్రాహ్మణే	అరుంధత్యాది స
స్వాధీనచిత్తే	వ్రతినే	ఉపవీతి	ర్వర్షిపత్నీభ్యో
స్వరూపసుఖ [కే	మునిముఖ్యే	మేధావి	నానావిధ పరిమళ
ప్రవృత్త ధర్మపాల	జితేంద్రియేభ్యో	పవిత్రపాణే	పత్ర పుష్పాణిస
నివృత్తిధర్మకర్మకే	శాంతే	తపశ్శక్తే	మర్పయామి.
భగవత్ప్రసాది	దాంతే	మంత్రమూర్తయే	——*——

అథ ధూపదీపాద్యుపచారాః.

వనస్పతిరసోద్భూతో గంధాఢ్యస్సుమనోహరః। ఆఘ్రేయస్సర్వదేవా నాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపం ॥ సాజ్యం త్రివర్తిసంయుక్త మితిదీపం॥ నానాపక్వాన్నసంయుక్తం రసైష్షడ్భిస్సమన్వితం। గృహ్ణంతుఋషయస్స ర్వే నైవేద్యంవసుదాయకాః॥ నైవేద్యం॥ మధ్యేపానీయం॥ ఉత్తరాపోశనం॥ కరోద్వర్తనం ॥ కరేచందనం ॥ నమో వేదవిదాం శ్రేష్ఠా ఋషయస్సూర్య సన్నిభాః॥ గృహ్ణంత్విదం ఫలంతుష్టాం మయాదత్తంహిభక్తితః॥ ఫలం॥ పూగీ ఫలసమాయుక్తంతాంబూలం ॥ హిరణ్యగర్భేతిపఠిత్వానాం మంత్ర బ్రాహ్మణాది వేద పారాయణేన మంత్రపుష్పాంజలిం॥ యానికానిచపాపాని బ్రహ్మహత్యా సమానిచ। తానితానివినశ్యంతి ప్రదక్షిణేపదేపదే॥ ప్రదక్షిణాని॥ నమోను

హర్షిబృందేభ్యో దేవర్షిభ్యోనమోనమః। సర్వపాపహరేభ్యోస్తు వేదవిద్భ్యోనమోనమః॥నమస్కారాన్॥ ఏతేస ప్తర్షయస్సర్వే భక్త్యాసంపూజితామయా॥ సర్వపాపంవ్యపోహంతు జ్ఞానతోజ్ఞానతఃకృతం॥ ఇతిప్రార్థనా.

అథవాయనదానం.

కృతాయాః పూజాయాః సాంగతాసిద్ధ్యర్థం॥ బ్రాహ్మణాయప్రత్యేకం వాయనప్రదానంకరిష్యే॥ తథాచబ్రాహ్మణంసంపూజ్య॥ వాయనంఫలసంయుక్తం సఘృతందక్షిణాన్వితం। ద్విజవర్యాయదాస్యామి వ్రతసంపూర్తిహేతవే। భవంతఃప్రతిగృహ్ణంతు తేజోరూపాస్తపోధనాః। ఉభయోస్తారకాస్సంతు వాయనస్యప్రభావతః॥వాయనం॥ న్యూనాతిరిక్తకర్మాణి మయాయానికృతానిచ। క్షమస్వతానిసర్వాణి ధూపంసర్వేతపోధనాః॥ ఇత్యుపచారాన్॥ ఏవంసంపూజ్యవిధివద్భక్తియుక్తేనచేతసా। శ్రోతవ్యమగ్రతస్తేషాం శుభంపూర్వకథాదికం.

ఇతి ఋషిపూజావిధిః.

ఏవంప్రతియామంపూజాంకృత్వా వాయనాదీనిదత్వా కథాంశ్రుత్వాతతఃపరేద్యుః నిత్యకర్మసమాప్య స్వగృహ్యోక్తవిధినా అగ్నింప్రతిష్ఠాప్య ఋషిపంచమీవ్రతోద్యాపనహోమంకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ సప్తర్ష్యుక్తమంత్రేణ పరమాన్నద్రవ్యేణ సమిధాజ్యైరష్టోత్తరశతసంఖ్యయా అష్టావింశత్యావాజుహుయాత్॥ అనంతరంసహస్తోమే సవాదేవా ఏతస్మైతి మంత్రేణవా సప్తతేఅగ్నే॥ ఇతివా॥ ఏతేషాంమధ్యే ఏకేనమంత్రేణ అష్టావింశతివారంజుహుయాత్॥పూర్ణాహుతింతతోహుత్వాహోమశేషంసమాపయేత్। తతఃపునస్సంకల్ప్య॥ కలశంపునస్సంపూజ్య వ్రతసాంగతాసిద్ధ్యర్థం పరిధాన కలశవస్త్రప్రతిమాదిద్రవ్యాణి తత్తద్ద్విజేభ్యోసమంత్రేణదత్వా। ఆచార్యందంపతీపూజయాసత్కృత్య। తదనంతరంనానాగోత్రేభ్యః విబుధవరేభ్యః గోహిరణ్యవస్త్రాభరణ ఛత్రచామర శయ్యావ్యజనసాల గ్రామ దధ్యన్నదీపపాదుకా కన్యాదానాదిమహాదానాదిస్వశక్త్యావిస్తారతః కృతాభూరిదక్షిణాందత్వా బ్రాహ్మణసువాసినీభ్యః వాయనానిచదత్వా బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వా తాంబూలానంతరం ఆశిషః ప్రాప్యతైరనుజ్ఞాతః పుత్రమిత్రకళత్రాద్యైస్సహస్వయంభుంజీత॥ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణోక్త ఋషిపంచమీవ్రతోద్యాపనవిధిః సంపూర్ణః॥

అథ కథా.

హేమాద్రౌబ్రహ్మాండే॥శ్రుతాని దేవదేవేశ వ్రతానిసుబహూనిచ।

సాంప్రతంమేసమాచక్ష్వ వ్రతంపాపప్రణాశనం॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ॥ శృణు రాజ న్ప్రవక్ష్యామి వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। ఋషిపంచమీతివిఖ్యాతం సర్వపాపహరంపరం॥ యేనచీర్ణేనరాజేంద్ర నరకంనైవపశ్యతి। తత్రైవోదాహరంతీమ మితిహాసంపురాతనం॥ వైదర్భేచద్విజవరో ఉదంకోనామనామతః। తస్యభార్యాసుశీలేతి పతివ్రతపరాయణా। తస్యాఅపత్యయుగళం పుత్రోహిసువిభూషణః। అధీతవాన్సుతస్తస్య వేదాన్సాంగాన్షడ్క్రమాన్। సమానేనకులీనేనసుతాచాపివివాహితా।సవోఢాత్వపిసాదైవాద్వైధవ్యం ప్రాపసత్తమా॥ సతీత్వంపాలయంతీసా ఆస్తేనిజపితుర్గృహే। తస్యాదుఃఖేన సంతప్తఃసుతంసంస్థాప్యవేశ్మని॥గంగాతీరవనంప్రాప్తఃకదాచిత్తుతయాసహ। సతత్రాధ్యాపయామాస శిష్యాన్వేదంద్విజోత్తమః। సుతాచకురుతేతస్య పితుఃశుశ్రూషణంపరం। పితుఃశుశ్రూషణంకృత్వా పరిశ్రాంతాకదాచన। నిశీథేశిలసుప్తాయాం క్రిమిరాశిరజాయత। శిష్యాస్తథావిధాందృష్ట్వా వివస్త్రాంప్రస్తరేస్థితాం॥ గత్వానివేదయామాసుస్తన్మాతుఃకరుణాంగతాః। నజానీమోవయంకించిద్దేవిసాధ్వీతథావిధా॥ క్రిమిరాశిమయీజాతా. మాతస్సంప్రతిదృశ్యతే।వజ్రపాతసమంశ్రుత్వాయచ్ఛిష్యైస్సముదాహృతం॥ సా శ్రాంతమానసాశీఘ్రంతత్సమీపముపాగమత్।సుతాంతథావిధాందృష్ట్వా విలలాపసుదుఃఖితా॥ఉరశ్చతాడయామాససుతరాంమోహమాపచ।క్షణేన ప్రాప్యచైతన్యముత్థాయపరిమృజ్యచ॥సమాలింగ్యచబాహుభ్యాంనిత్యేతత్పితురంతికం॥స్వామిన్కథయమేనాథ కేనదుష్కృతకర్మణా। నిశీథేచప్రసుప్తేయం జాయతేక్రిమిసంకులా।ఏవంశ్రుత్వాతతోవాక్య మృషిర్ధ్యానపరాయణః॥జ్ఞాత్వానివేదయామాస తస్యాఃప్రాగ్జన్మచేష్టితం॥ఋషిరువాచ॥ప్రాగియంసప్తమేతీతేజన్మనిబ్రాహ్మణీహ్యభూత్।రజస్వలాచసంజాతాభాండాదీన్సస్పృశత్తథా॥అస్యాస్తుపాప్మనాతేనజాయతేక్రిమివద్వపుః।రజస్వలాయాంపాపేనయుక్తాభవతినాసఘే।ప్రథమేహనిచండాలీద్వితీయేబ్రహ్మఘాతినీ।తృతీయేరజకీప్రోక్తాచతుర్థేహనిశుధ్యతి॥తదాతయాసఖీసంఘాద్వ్రతందృష్ట్వావమానితం।దృష్టవ్రతప్రభావేనజాతాద్విజకులేమలే॥అవమానాద్వ్రతస్యాస్య క్రిమిరాశిరివాధునా। ఏతత్తేకథితంసర్వం కారణందుష్కృతస్యచ॥ సుశీలోవాచ। యన్మాదపిజంతోస్యాద్విప్రాణాంనిర్మలేకులే।జన్మయస్మద్విధానాంహిజాయతేబ్రహ్మతేజసాం॥ అవజ్ఞయాప్రజాయంతే నిశీథేక్రిమిరాశయః। మహాశ్చర్యంకథంనాథ తద్వ్రతంకథయస్వమే॥ ఉదంకః॥ సుశీలేశృణుతత్సమ్యక్ వ్రతానాముత్తమంవ్రతం।యస్యచీర్ణేనసహసా పాపాదస్మాత్ప్రముచ్యసే

తే॥ దుఃఖత్రయాచ్చ ముచ్యేత నారీసౌభాగ్యమాప్నుయాత్। కల్యాణానివివ
ర్ధంతే సంపదశ్చ నిరాపదః॥ యుధిష్ఠిర ఉవాచ॥ శ్రుతాని దేవదేవేశ వ్రతానిసు
బహూనిచ। నాంప్రతంత్వవ్యదాచక్ష్వ వ్రతంపాపప్రణాశనం॥ శ్రీకృష్ణః॥
అథాన్యదపి రాజేంద్ర పంచమ్యామృషిపూజనం। కథయిష్యామి యత్కృ
త్వా నారీపాపాత్ప్రముచ్యతే॥ యుధిష్ఠిర ఉవాచ॥ కీదృశీ పంచమీ కృష్ణ
కథం తదృషిపూజనం। పాతకాన్ముచ్యతే కస్మాన్నారీ యదుకులోద్భవ॥
పాపానిచ బహూన్యత్ర విద్యంతే కిల కేశవ॥ కథం వా ఋషిపంచమ్యాం నారీం
కస్మాత్ప్రముచ్యతే॥ కృష్ణః॥ అజ్ఞానాత్ జ్ఞానతో వాపి యా స్త్రీ జాతా రజ
స్వలా। దృష్ట్వా స్పృశతి భాండాని గృహకర్మణి సంస్థితా॥ ప్రాప్నోతి సామ
హాపాపం సర్వా నార్యో రజస్వలాః। శృణుత త్కారణం యస్మాద్వర్జనీయా
రజస్వలా॥ ప్రోత్సార్యా గృహతే దూరం చాతుర్వర్ణ్యే స భారత। బ్రహ్మ
హత్యాం పురా శక్రో వృత్రం హత్వా హ్యవాప చ॥ తయా వై రాజశార్దూల
పీడితో వృత్రసూదనః॥ బ్రహ్మాణం సముపాగచ్ఛ దాత్మనః శుద్ధికారణాత్।
శుద్ధిం శక్రస్య రాజేంద్ర బ్రహ్మృష్టేనాంతరాత్మనా॥ విభజ్య బ్రహ్మహత్యా
స్తు చతుర్ధాపి చతుర్ముఖః। ప్రాత్ప్రదాజశార్దూల చతుఃస్థానేషు వై తదా।
వహ్నౌ ప్రథమజహ్వాసు నదీనాం ప్రథమోదకే। గిరిపృతౌదిభూమౌచ నారీ
రజసి పార్థివ। తతో రజస్వలా నారీ ప్రోత్సార్యా చ ప్రయత్నతః॥ బ్రహ్మణః
శాసనాత్పార్థ చాతుర్వర్ణ్యేన సర్వదా। ప్రథమేహని చండాల ద్వితీయే
బ్రహ్మఘాతకీ॥ తృతీయే రజకీ ప్రోక్తా చతుర్థేహని శుద్ధ్యతి। అజ్ఞానాత్ జ్ఞాన
తో వాపి జాతం సంసర్గపాతకం॥ తత్పాతసంతుయార్థైవై కార్యేయమృషి
పంచమీ। సర్వపాపప్రశమనీ సర్వోపద్రవనాశినీ॥ బ్రహ్మక్షత్రియవిట్
శూద్ర స్త్రీభిః కార్యా విశేషతః॥ కృష్ణః॥ అత్రార్థే యత్పురావృత్తం ప్రవ
క్ష్యామి కథానకం। పురా కృతయుగే రాజా విదర్భాణాం బభూవహ॥ సేన
జిన్నామ రాజర్షి శ్చాతుర్వర్ణ్యస్య పాలకః। తస్య దేశే వసన్విప్రో వేదవేదాం
గపారగః॥ సుమిత్రో నామ రాజేంద్ర సర్వభూతహితే రతః। కృషిం కృత్వా
సదా యుక్తం కుటుంబపరిపాలకః॥ తస్య భార్యా సుసాధ్వీ చ పతిశుశ్రూషణే
రతా॥ జయశ్రీర్నామ విఖ్యాతా బహుభృత్యసుహృజ్జనా। అతిచింతాన్వి
తా సా చ ప్రావృట్కాలే చ మధ్యమా। క్షేత్రాదిషు రతా సాధ్వీ వ్యాకులీ
కృతమానసా॥ ఏకదా సాత్మనః ప్రాప్త మృతుకాలం స్వలోకయత్। రజ
స్వలాపి సా రాజన్ గృహకర్మ చకార హ॥ భాండాదీన్యస్పృశద్రాజన్ ప్రా
ప్తే ర్తరపి భామినీ। కాలేన బహునా సాధ్వీ పంచత్వమగమత్తదా॥ తస్యా భర్తా

నిప్రేషో కాలధర్మముపేయివాన్ । ఏవంతౌదంపతీరాజన్ స్వకర్మవశగౌ
దా॥ భార్యాతేస్యజనుస్త్రీనా ఋతుసంసర్గదోషతః । శునీయోనిసము
త్పన్నా శునీచాభూన్నరేశ్వర॥ తస్యాస్సంసర్గదోషేణ బలీవర్దోబభూవసః॥
వంతౌదంపతీరాజన్ స్వకర్మవశగావితౌ॥ ఋతుసంసర్గదోషేణ తిర్య
గ్యోనిముపాగతౌ। స్వధర్మాచరణాజ్జాతా వుభౌజాతిస్మరౌతథా॥ సుతస్యై
గృహేరాజన్ స్మరంతౌపూర్వపాతకం। సుమిత్రస్యచపుత్రోభూ ద్గురు
శ్రూషణేరతః॥ సుమతిర్నామధర్మజ్ఞో దేవతాతిథిపూజకః। అథక్షయా
హేసంప్రాప్తే పితుస్సుమతిస్తదా॥ భార్యాంచంద్రవతీంప్రాహ పైతృ
శ్రద్ధయాన్వితః। అద్యసాంవత్సరదినం పితుర్మేచారుహాసినీ॥ భోజనీయా
ద్విజాభిరు పాకశుద్ధిర్విధీయతాం। తథాకృతాపాకశుద్ధి స్సుతేశ్వాసనా
గృహే॥ ముక్తంపాయసభాండేవై సర్పేనగరళంతతః। దృష్ట్వాబ్రహ్మ
ధాన్యేతా శునీభాండానిసాస్పృశత్ ॥ ద్విజభార్యాచ తాందృష్ట్వా
ల్యుల్ముకేనజగానహ । భాండాదీనిచప్రక్షాళ్య త్యక్త్వాపాకం సుమ
మా॥ పునఃపాకంచకృత్వాతు శ్రాద్ధంకృత్వావిధానతః। తతోభుక్తే
షువిప్రేషు నోచ్ఛిష్టంచదదౌబహిః॥ భూమావుచ్ఛిష్టంతయాశూన్య ఉపవా
స్తతోభవత్। తతోరాత్ర్యాంప్రవృత్తాయాం సాశునీక్షుధితాభృశం॥
బలీవర్దముపాగత్య భర్తారమిదమబ్రవీత్। బుభుక్షితాగృహేభర్తుర్నద
త్తంభోజనాదికం॥ గ్రాసాదికంచనప్రాప్తం క్షుధామాంబాధతేభృశం।
అస్యస్మిన్ దినేపుత్రో మమతేహ్యందదాత్యసౌ॥ అస్యమహ్యంకిమప్యేవ
చ్ఛిష్టముపినోదదౌ। పాయసంతేపపాతాస్యగరళంసర్పసంభవం॥ మయావి
చింత్యమనసామరిష్యంతిద్విజోత్తమాః। సంస్పృష్టంపాయసంగత్వాతత్రా
హంతాడితాభృశం। దుఃఖితంతేనమేగాత్రం గతిర్భగ్నాకరోమికిం। తతఃప్రా
హసచానడ్వాన్ భద్రేతేపాపజంఫలం। కింకరోమిహ్యశక్తోహంభారవాహో
స్యసంస్థితః। అద్యాహమాస్మజస్యేత్రి వాహితఃసకలందినం। మారితశ్చా
ప్యనేనాహం ముఖంబధ్వాబుభుక్షితః। గృహాత్తిర్ధంకృతంతేన జాతాద్యము
నిష్ఫలా॥ కృష్ణఉవాచ॥ తయోస్సంవదతోరేవం మాతాపిత్రోశ్చభారత।
శ్రుత్వాపుత్రస్తదావాక్యం యదుక్తంచతదోభయోః। తతోరజన్యాంతత్ర్యా
లంపదాతస్యైవభోజనం। పితరౌతౌవిదిత్వాతుదత్తవాన్ సుమతిస్తదా। తదా
సోదుఃఖితఃపుత్రో జ్ఞాత్వావస్థాంతదాతయోః। మాతాపిత్రోస్సరాజేంద్ర
దుఃఖితఃప్రస్థితోవనం। జ్ఞాతుమిచ్ఛామిచిష్టంవై మాతాపిత్రోశ్చభావంతత్ర
గత్వాస్థానమృషీకృషీన్ సన్ముని… ప్రణిపత్యాబ్రవీద్వాక్యం హితం

చైనతదాతయోః॥సుమతిః॥కథయధ్వంవిప్రవర్యాః ప్రశ్నమేకంసమాహితాః।
కేనకర్మవిపాకేన పితరౌ మేతపోధనాః। ఇమాముపస్థాం సంప్రాప్తౌ ముచ్యతే
పాతకాత్కథం॥శ్రీకృష్ణః॥ తదాకర్ణ్యవచస్తస్య సుమతేర్దుఃఖితస్యచ। ఋషీ
స్సర్వజ్ఞపోనామ సర్వజ్ఞఃకరుణాన్వితః। సుమతింప్రత్యువాచేదం తత్పిత్రో
స్సూక్తయేతదా॥ఋషిరువాచ॥తవమాతాపురావిప్ర స్వగృహంబాలభావతః।
ఋతుంప్రాప్తంవిదిత్వాతు సంపర్కమకరోద్ద్విజ। తేనకర్మవిపాకేన శునీ
యోనిముపాగతా। పితాపి పర్శదోషేణ బలీవర్దోబభూవహ। ఏతయోస్సు
క్తికామార్థం కురుత్వమృషిపంచమీం। భార్యయాసహవిప్రేంద్ర ఋషీన్
సంపూజ్యయత్నతః। ఆచరస్వవ్రతంపుత్ర సప్తవర్షంద్విజోత్తమ। అంతేచో
ద్యాపనంకుర్యాద్విత్తశాఠ్యవివర్జితః। శాకాహారస్తుకర్తవ్యోనివారైర్యకామ
కైస్తథా।కథంవాథఫలంమూలహాలంకృష్టంనభంజయేత్।ప్రాప్యభాద్రప
దేమాసి శుక్లపక్షస్యపంచమీం। తస్యాంమధ్యాహ్నసమయే నద్యాదావి
మలేజలే।కృత్వాపామార్గసమిధా దంతధావనమాదితః। ఆయుర్బలంయశో
వర్చః ప్రజాఃపశువసూనిచ।బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేధాంచత్వన్నోదేహివనస్పతే।
సంప్రార్థ్యానేనమంత్రేణ కుర్యాద్వై దంతధావనం। ముఖదుర్గంధనా
శాయ దంతానాంచవిశుద్ధయే। క్షీణనాయచగాత్రాణాం కుర్వేహందంత
ధావనం। అనేనదంతాన్సంశోధ్య స్నాయాన్మృత్స్నానపూర్వకం। తి
లామలకకల్కేన కేశాన్సంశోధ్యయత్నతః। పరిధాయసుసంశుద్ధం వాససీ
యుక్తమాహితః। విధాయనిత్యకర్మాణి గత్వాద్వారవతీన్మృషీన్। స్నాప
యేద్విధివద్భక్త్యా పంచామృతరసైశ్శుభైః। చందనాగరుకర్పూరైః విలిప్యచ
సుగంధిభిః। పూజయేద్వివిధైఃపుష్పైః గంధధూపాదిదీపకైః। సమాచ్ఛా
ద్యశుభైర్వస్త్రైర్యోపవీతైర్యథావిధిః। తతోనైవేద్యసంపన్నైరర్ఘ్యంద
ద్యాచ్ఛుభైఃఫలైః। పూజనుస్వరుషీన్దివ్యా నరుంధత్యాసమన్వితాన్।
కశ్యపోత్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోథగౌతమః।జమదగ్నిర్వసిష్ఠశ్చ సాధ్వీచై
వాప్యరుంధతీ। మంత్రేణానేనసంస్థాప్య పూజయేత్సుసమాహితః। వ్రతేన
త్వృషిపంచమ్యాః కృతేనైవద్విజోత్తమ। సుతుసంపర్కజోదోషః క్షయం
యాతినసంశయః॥శ్రీకృష్ణఉవాచ॥తచ్ఛ్రుత్వాసుమతిర్వాక్యం పరమం
త్వృషిభాషితం। గృహమేత్యవ్రతంచక్రే సభార్యశ్రద్ధయాన్వితః। వ్రతం
తురుషిపంచమ్యా స్సర్వపాపప్రణాశనం। కృత్వాసర్వంయథోక్తంచ మా
తాపిత్రోః ఫలందదౌ। వ్రతపుణ్యప్రభావేన మాతాతస్య శ్వయోనితః।
ముక్తానృపతిశార్దూల విమానపరమాస్థితా। దివ్యాంబరధరాభూత్వా

గతా స్వర్గంచభామినీ। పితాపిసస్వృతో గచ్ఛత్ సుమతిః పతిసంయుతః। స్వర్గం ప్రాప్తమహారాజ వ్రతస్యాస్య ప్రభావతః। దివ్యాంబరధరో భూత్వా గతస్స్వర్గం సభామినీ। కాయికంవాచికం వాపి మానసం యచ్చదుష్కృతం। తత్సర్వం విలయంయాతి వ్రతస్యాస్య ప్రభావతః। తస్యయజ్జాయతే పుణ్యం తచ్ఛృణుష్వనృపోత్తమ। సర్వవ్రతేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషు యత్ఫలం। సర్వదానేషు సత్రేషు తదేవ నర్షివ్రతచారణాత్। కురుతే యా వ్రతం నారీ సాభవేత్సుఖభాగినీ। రూపలావణ్యయుక్తాచ పుత్రపౌత్రాదిసంయుతా। ఇహలోకేసుఖంయాయా త్పరత్రచపరాంగతిం। ఏతత్తేకథితంరాజన్ వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। సర్వసంపత్ప్రదం సౌఖ్యం నారీణాం పాపనాశనం। ధనంయశశ్చస్వర్గం చపుత్రానపియుధిష్ఠిర। పఠతాం శృణ్వతాంచాపి కుర్యాత్పాపప్రణాశనం॥

అథోద్యాపనం.

యుధిష్ఠిరః॥ కిమస్యోద్యాపనం ప్రోక్తం వ్రతంపూర్ణఫలప్రదం। సుమతిః కేనవిధినాచ చారయత్తత్వతః॥ శ్రీకృష్ణః॥ పూర్వస్మిన్ దివసే కుర్యాదేకభుక్తం సమాహితః। ప్రాతరుత్థాయ సుస్నాత స్తతో గురుగృహం వ్రజేత్। ప్రార్థయేత్తమమాచార్యో భవోద్యాపనకర్మణి। పూర్వోక్తేనైవ విధినాస్నాత్వా భక్త్యా సమాహితః। శుచౌదేశే సమాలిప్య సర్వతోభద్రమండలే। అవ్రణం సజలం కుంభం తామ్రం మృణ్మయమేవచ। సంస్థాప్య వస్త్రసంవీతం కంఠదేశే సుశోభనం। పంచరత్నసమాయుక్తం ఫలగంధాక్షతైర్యుతం। సహిరణ్యం సమాసాద్య తామ్రేటపటలేనవా। వంశమృణ్మయపాత్రేణ యవపూర్ణేనచైవహి। ఆచ్ఛాదయేత్తచేలేన లిఖేదష్టదళం తతః। సౌవర్ణీం ప్రతిమాం కార్యా ఋషీణాం భావితాత్మనాం। పలేనవాతదర్థేన తదర్థార్థేనవాపునః। శక్త్యావాకారయేత్తత్ర విత్తశాఠ్యవివర్జితః॥ శ్రీకృష్ణః॥ వితానం పంచవర్ణంచ ఫలపుష్పసమన్వితం। బధ్నీయాదుపరిశ్రీమత్సంభారాన్ సంవిదాయచ। మధ్యాహ్నేపూజయేద్భక్త్యా సప్తర్షీన్ శ్రద్ధాసమన్వితః। కశ్యపోత్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోథగౌతమః। జమదగ్నిర్వసిష్ఠశ్చ సాధ్వీచైవాప్యరుంధతీ। గృహ్ణంత్వర్ఘ్యం మయాదత్తం తుష్టాస్సంతుచమేసదా। ఏవంపూజాంవినిర్వర్త్య ఋషీన్ ధ్యాత్వాసమాహితః। అనేనవిధినాసప్తవర్షాణి వ్రతమాచరేత్। అథానుదిన్యేతథాచాంతే కుర్యాదుద్యాపనంబుధః। ఆచార్యస్వరయేత్సప్త వేదవేదాంగపారగాన్। ప్రతిమాస్తు కుర్వీత సువర్ణేన స్వశక్తితః। జటిలాన్సాక్షసూత్రాంశ్చ కమండలుసమన్వితాన్। సంస్థాప్య కలశే పూర్వే తాన్ సంపూజ్య యేష్వప్రతిమాసుచ। స్నాపయేద్దివ్యపద్యైశ్చ పంచామృతరసాదిభిః। పూ

రోక్తవిధినా రాజన్ కృత్వా పూజాం సమాహితః। రాత్రౌ జాగరణం కు
ర్యాత్పురాణశ్రవణాదిభిః। కృతనిత్యక్రియః ప్రాతః స్నాత్వా హుత్వా తిలసర్పిషా।
నైరోకో వాథ పౌరాణ అధికారానుసారతః। సహస్రమాః సహోనాథ నామమం
త్రైస్తు వా పృథక్। అష్టోత్తరసహస్రం వా శతమష్టోత్తరం తు వా। పునః పూ
జాం తతః కృత్వా గురుం సంపూజయేద్వ్రతీ। స్వర్ణాంగుళీయ వాసోభిః కుండ
లామృతభోజనైః। సప్తగాశ్చైవ దాతవ్యా వస్త్రాలంకారసంయుతాః। దద్యా
దేకాం సవత్సాం చ గురవే గాం పయస్వినీం। పూజయేదృత్విజస్తత్ర వాసోభిర్ద
క్షిణాదిభిః। కలశానుపవీతాంశ్చ దద్యాత్తేభ్యస్సుభక్తితః। ఆచార్యం చ సపత్నీ
కం ప్రణిపత్య సమాపయేత్॥ భోజయేద్బ్రాహ్మణాన్ భక్త్యా దీనానాథాన్
ప్రతర్పయేచ॥ పోస్కరాస్తు ప్రతిమా అనుగార్హ్యభోగ్యాని వేదయేత్। లబ్ధ్వా
చాజ్ఞాం తు భుంజీత ఇష్టైర్బంధుజనైస్సహ। ఉద్యాపనవిధిః ప్రోక్తః సర్వవ్రతా
యం ఫలార్థినాం। అనేనవిధినా సమ్యక్ వ్రతమేతత్సమాచరేత్। సర్వవ్ర
తేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషు యత్ఫలం। సర్వదానేషు దత్తేషు సర్వతత్వ్రత
చారిణాం। ఏవం యా కురుతే భూప ఉద్యాపనవిధిం పరం। సర్వపాపవినిర్ముక్తా
స్వర్గలోకే మహీయతే। ఇహలోకే చిరంకాలం భర్త్రా సహ సుచిస్మితా।
పుత్రపౌత్రైః పరివృతా భుక్త్వా భోగాన్మనోహరాన్। నిష్పాపా సుభగా ని
త్యం లభతే చాక్షయాం గతిం॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే ఋషిపంచమీవ్రతోద్యాపనవిధిః.

ఋషిపంచమీ కథాప్రారంభః.

శ్రీమన్నిఖిలలోకగురుండును సర్వేశ్వరుండును నయిన శ్రీకృష్ణుం
జూచి ధర్మపుత్రుండు వో దేవదేవా యనేకవ్రతంబుల నాలకించితినైనను
వ్రతములలో నుత్తమంబును నెల్లదోషంబుల బోలగంగొట్టునదియు నైన
దొక్క వ్రతంబు వినఁగోరెదననిన ధర్మపుత్రు వచనంబులువిని శ్రీకృష్ణుండు
పలుకుచున్నాడు. వో ధర్మరాజా చెప్పెద వినుము. దేనినాచరించినమాత్రము
న జనులు నరకమునుచూడరో అట్టియుత్తమంబును పాపంబుల బోగొట్టున
దియునైన ఋషిపంచమియనునొకవ్రతంబుగలదు దానివిషయంబున నొక్క
పురాతనేతిహాసంబు చెప్పెద పూర్వమందు విదర్భదేశంబున నుదంకుడను
విప్రోత్తముండు కలడు అతనికి బతివ్రతాశిరోమణియగు సుశీలయను పేరు
గల యొక భార్య యుండెను. ఆమెయందు అతనికి సుభేషణుండను పుత్రుం
డును బుత్రికయొక తెయుం బుట్టిరి. యిట్లునయుంచిన యాసుతుండు వే

వేదాంగపారంగుఁడయ్యె. ఆపుత్రియు సమానుండును కులీనుండునైన యొక వరునకిచ్చఁబడి వివాహితయయ్యె. పటుపిమ్మట గొంతకాలంబునకు నాకన్యక దైవగతిచే వైధవ్యంబుఁబొంది తనపాతివ్రత్యమును కాపాడుకొనుచు బితృగృహంబుఁ జేరి యచ్చటనుండు తల్లి దానితండ్రియైన యుదకుండు తనకూఁతురి వ్యసనంబు చే దుఃఖింపఁబడుచు సుతునింటనుండి పత్నీపుత్రికాసమేతుండై గంగయొడ్డుననుండు వనంబుఁ జేరి యచ్చట శిష్యులకధ్యయనంబు చెప్పుచుండెను. అట్టియెడ నిక్కన్యయు దండ్రికెప్పుడెప్పుడు పరిచర్యలు సేయుచుండి యొకానొక సమయంబున నర్ధరాత్రి వేళ అలసి నిద్రించుచుండఁగా దాని దేహమంతయుం బురుగులు పట్టినవి. యీలాగు పురుగులచే దేహమంతయును వ్యాపింపబడ వస్త్రంబు లేక పరుండియున్న యావనితం జూచి శిష్యులు కరుణాయత్తచిత్తులై దానితల్లికెఱింగింపం దొడంగి, వో పతివ్రతాశిరోమణి యోతల్లి నీకూఁతురి మేనంతయుం బురుగులచే వ్యాపింపబడి వస్త్రంబు లేక బండమీఁదపరుండియున్నది అట్లుండుటకు హేతువిట్టిదని మేమెఱుంగము అని పలికిన శిష్యుల వచనంబులాలకించి యామాటలు యశనిపాతంబులుగాదలంచి యదరిపడి లేచి ఖిన్నమానసయై సత్వరంబు దానిదాపుఁ జేరి చూడఁగా వారు చెప్పినట్లయుండు తనకూఁతుని వీక్షించి శోకాక్రాంతయయి యురస్తాడన పురస్సరంబుగ విలపించి క్రిందపడి మూర్ఛిల్లి మరల గొంతసేపటికి దెలివి తెచ్చుకొని తనపుత్రికను లేపి యొడలంతయుం దుడిచి కట్టిగ గాఁగలించుకొని యాచిన్నదాని వెంటఁబెట్టుకొని తండ్రియయిన యుదంకునివద్దకుంజని యోస్వామీ! యీచిన్నది పతివ్రతయయి యుండియు నేపాపకర్మఫలంబుచే నర్ధరాత్రి వేళ నిద్రించుసమయంబున దీని దేహమంతయు బురుగులుపడినందుకు గారణం బెఱుంగ గోరెద నేను. అది విని యావిప్రుండు కొంతసేపు సమాధినిశ్చల స్వాంతుండై యుండి దానిపూర్వజన్మవృత్తాంతమంతయు నెఱింగి తనభార్యకు దేటపరుపం దొడంగె.

వో నాప్రియురాలా! యీచిన్నది యింతకుముందు ఏడవజన్మంబున విప్రవనితగానుండి రజస్వలయై దైటనుండక యింటిపనులు మొదలయినవి చేయుచు భాండంబులదాకిన దోషంబుచే నిట్లు దేహమంతటయు బురుగులు వ్యాపించినవి. కావున స్త్రీ రజోయుక్తరాలగు నపుడు పాపముకలది యగును. అదియెట్లనిన మొదటిదినంబు చాండాలియు రెండవదినంబు బ్రహ్మఘాతినియు మూడవదినంబు రజకియునయియుండి నాలవదినంబున శుద్ధయగును. రజస్వలా స్వభావం బిట్లుండగని చిన్నపూర్వమందు చెలికత్తెలతోడం గూడి యొకవ్రతోత్తమంబు నవమానించెను నావ్రతంబు నాలోకించిన

మహిమచేనిర్మలంబగు నాకులంబునుత్పత్తియు నవమాసంబుచేసినపాపం
బుచేక్రిమివ్యాపక దేహమున్వసెనిట్లుదీనిపూర్వజన్మవృత్తాంతంబు నీకుదె
లియజేసితిఅనిపలికిన పెనిమిటిపలుకునాలకించి సుశీలవిన్నవించుచున్నది.ఓ
నాప్రాణనాథుడా యేవ్రతముయొక్క దర్శనంబుచే బరిశుద్ధులయినమీపంటి
సత్పురుషులకులమందుజ్జన్మంబునుఅవమానంబుచే బురుగులచేవ్యాపింపబడి
న దేహంబును సంప్రాప్తమగునో అట్టియాశ్చర్యకరంబయిన వ్రతం బెట్టిదో
దాని తెఱంగెఱింగింపవలయుననెను అందులకుదంకుం డుత్తరమివ్వ నుద్యు
క్తుండయ్యె. ఓసుశీలా! ఏవ్రతము నాచరించినమాత్రంబున నారీమణులెల్లపా
పంబులంబాఱదోలి యాధ్యాత్మికాదితాపత్రయంబుల దొలఁగఁగొట్టి సౌభా
గ్యంబుననుభవించుటయేగాక విపద్రహితంబులైన సంపదలునానాటవర్ధిల్లు
నో అట్టివ్రతములలోనుత్తమంబైనవ్రతమొకటికలదు చెప్పెదవినుమనిచెప్పి
సుశీలకుదానివివరంబు దెలిపెను అనిన శ్రీకృష్ణవాక్యంబునువిని ధర్మపుత్రుం
డుపలుకుచున్నాడు. ఓ శ్రీకృష్ణా యీవ్రతమహిమనువివరింపుడన అపుడు శ్రీ
కృష్ణుండు ఓ రాజేంద్రా! ఏవ్రతమునాచరించి యాడుదిసర్వపాపవిముక్తయ
గునో అట్టిఋషిపంచమీవ్రతంబు వినుమనిన ధర్మపుత్రుండు ప్రశ్నసేయుచు
న్నాడు. ఓ దేవదేవా ఋషిపంచమియెట్టిది ఋషులనుపూజించువిధం బేలాగు
లోకంబుననేకపాపంబులుండగా నాడుదియేపాపమునుంచి విముక్తయగును
అనియడిగిన కుంతీతనయుంజూచి కృష్ణుండు వివరింపందొడంగె. ఏసుందరి
రజస్వలయైనందున దోషయుక్తురాలై తెలిసియయినను దెలియకయయినను
గృహంబుసొచ్చి పనులు సేయుచు భాండంబులదాకునో ఆ స్త్రీకిక్కలిపాపం
బునొందును బ్రాహ్మణులు మొదలగునాలుగుజాతులలోను స్త్రీలురజోవతు
లుగానుండునపుడు బయిటనుండుటకు హేతువువచించెదవినుము ముందుశ
క్రుండువృత్రాసురవధసంబంధంబుగలిగిన బ్రహ్మహత్యచే బీడితుండై యాపీడ
నుపోగొట్టుకొనుటకయి బ్రహ్మదేవునొద్దకుంజని శరణంబునొందగా బితామ
హుండదిచూచి యాయింద్రుబ్రహ్మహత్యను నాలుగుభాగంబులుగా విభ
జించి స్త్రీలయందునువృక్షంబులయందును భూమియందును ఉదకంబులయం
దు నీలాగు నాల్గుతావులయందుంచెను. కావున స్త్రీరజోవతి యగునపుడు
బ్రహ్మదేవునియాజ్ఞచే మొదటిదినంబుచాండాలియు రెండవదినంబుబ్రహ్మ
ఘాతినియు మూడవనాడు రజకియునై యుండి నాలవదినంబున బరిశుద్ధియ
గునుగాన రజఃకాలంబున స్నానంబుచేగాని యస్నానంబుచేగాని భాండాదిసం
పర్కంబుగలుగునేని యట్టిపాతకంబు నశించునిమిత్తము సర్వపాప పరిశ్రమ

సంబును సర్వపాపనాశకరంబునైన యీఋషిపంచమీవ్రతము బ్రాహ్మ
ణాది చాతుర్వర్ణ్య స్త్రీలచేతను విశేషముగా నాచరింపదగినది. మఱియు
నివ్విషయంబున నొకపురాతనేతిహాసంబుగలదు చెప్పెదవినుము తొల్లికృత
యుగంబున విదర్భదేశమందు శ్యేనజిత్తనుపేరుగల యొకరాజర్షివర్యుండు
చాతుర్వర్ణ్యంబు పరిపాలించుచుండెను. యిట్లుండ నాతనిదేశంబున వేద
శాస్త్రపారంగతుండును సర్వప్రాణిహితుండునైన సుమిత్రుండను నొక
విప్రోత్తముండు కృషివ్యాపారముచే గుటుంబపోషణం బాచరింపుచుండె
అతనిభార్య మిగులబతివ్రతయు భర్తృభక్తియుక్తయు ననేకపరిచారికామి
శ్రసమేతయు వర్షాకాలంబున గృషివ్యాపారమునం దత్యంత జాగరూక
యునయి జయశ్రీయనునామంబుచే విఖ్యాతియైయుండె. ఇట్లులుండినొకా
నొకప్పుడు రజస్వలయై యింటిపనులుసేయుచు భాండంబులదాకి భర్తృసం
పర్కము చేసినపాపకర్మంబుచే గొంతకాలంబునకు భార్యాభర్తలిద్దరుమృ
తులయి యీలాగు కాలధర్మంబునొందినపిదప ఆజయశ్రీపతివ్రతగానుండి
యు రజస్వలానియతినుల్లంఘించిన దోషంబుచేత ఆడుకుక్కయై ఋతుమతి
గానుండునపుడు దానితో సంపర్కముచేసిన పాతకంబుచే నాసుమిత్రుడు
వృషభంబయ్యుతమకుమారునింటనేపూర్వజన్మజ్ఞానముకలవారలై జన్మిం
చిరి అదియట్లుండ నాసుమిత్రునికుమారుడయిన సుమతియనువాడు ధర్మ
ములనెఱింగినవాడును పెద్దలయందు భక్తిగలవాడును దేవతాతిథిపూజ
కుడునైయుండెను. అటుపిమ్మట నాతనితండ్రి తిథిసంప్రాప్తమయ్యె. అప్పు
డు తనభార్యయయిన ద్రవతియనుదానిం బిలిచి శ్రద్ధాభక్తి పురస్సరంబు
పలుకుచున్నాడు. ఓప్రియురాలా నేడు మాతండ్రికి సాంవత్సరికముగాని
బ్రాహ్మణభోజనం బాచరింపవలయునందుకై వంటసేయుమనిన నామెత
క్షణంబున భర్తృశాసనంబుచొప్పున ననేకశాకాపూపపాయసభక్ష్యా
దుల నాయత్తపరచుచుండెను. అట్టియెడ నొకానొకసర్పంబువచ్చి పాయ
సపాత్రంబుననుండు పాయసంబుద్రావి యందు విషంబుకలిపి మరలిపోవు
చుండ నంగని యాయాడుకుక్క, యీవిషసంయుక్తపాయసాది పదార్థంబులు
భుజించుటచే బ్రాహ్మణోత్తములందఱు న్మరణింతురు గాన నేదాకెద
నని నిశ్చయించి తాకెను. యిట్లు తాకినశునకింజూచి యాచంద్రవతికోపవి
చేగట్టితెఱిమి యన్నాదులంబరిత్యజించి యాపాత్రంబుల గడిగి మరలవం
టచేసి యథావిధిగ శ్రాద్ధంబుపెట్టి విప్రులు భుజించినపిదప శ్వానంబున
కుచ్ఛిష్టంబుకూడ వేయకపోవుటచేత నానాడు రాత్రియాకలిచే బీడింపబడి

తనపెనిమిటియైన వృషభంబుజూచి పలుకుచున్నది. ఓనాప్రియుడా నేడు నాకుకబళమాత్రమయిన నన్నము వేయకపోవుటచేత నాకలినన్ను మిక్కిలి బాధించుచున్నది ప్రతిదినంబును నాపుత్రుడు నాకుచ్ఛిష్టంబునయిన వేయుచుండు నేడదియును లభింపనిదయ్యె. యిదియునుంగాక నేడు శ్రాద్ధంబునకయి చేసినపాకంబునం దొకసర్పంబువచ్చి యక్కడిపాయసంబు గ్రోలి విషంబుగ్రక్కిపోయెను. అది నేనుజూచి ఓహో యీపాయసాదులుభుజించుటచే విప్రోత్తములందఱు మ్రరణింతురుగాన నేడాకిటినేని యంతయును బరిహరించి జీవింతురనిచింతించి పాకంబునన్నియుందాకితిని అందువలన జంద్రవతి కొఱవిచేగొట్టెను. ఆకారణంబున నానడుమువిరిగి దుఃఖంబు జెందితిని నేనేమిచేయుదునని విలపించెను. అట్లు విలపించిన విలాపంబువిని యావృషభంబు తానుపడినపాటులం జెప్పసాగె ఓప్రియురాలా నాయవస్థల జెప్పెదవినుము. మనకు సంభవించునట్టి యీలాటిదుఃఖములన్నియు బూర్వజన్మంబున జేసిన పాపఫలంబు కావున నశక్తుండనైన నేనేమిసేయుదు నేడు శ్రాద్ధదినంబుగానుండియు నాకుమారుడునన్ను ముఖముగట్టించియు కొట్టియు తిట్టియు నానావిధబాధల బెట్టించి తనపొలమునం దస్తమయంబువరకు దున్నించి కష్టపరచెను గాన నాకలిగొన్నవాడనైయున్నాను వాడు చేసిన శ్రాద్ధంబును నష్టంబయ్యెను. నాకుకష్టం బొనగూడెనని చెప్పె శ్రీకృష్ణుండు మరల బలుకుకుచున్నాడు. ఓధర్మనందనా యీలాగు సంవాదంబు జేయుచున్న తలితండ్రుల వచనంబులువిని తత్క్షణంబున వారల కాహారంబులిచ్చినిస్సంశయంబుగ దల్లితండ్రులుగానెఱింగి శోకంబుచే నాక్రాంతుండై వారలకష్టినెడబాపుటకై గృహంబువెడలి వనంబుజేరి యందుండు మునివర్యులను వినయపూర్వకంబుగ సాష్టాంగదండప్రణామంబులచే సంతుష్టులంగావించి సుమతివిన్నవించువిధం బెట్లనిన: ఓమునివర్యులారా నేనొకప్రశ్నచేసెద దానికుత్తరంబు సెలవివ్వవలయును. యేకర్మవిపాకంబుచే నా తలిదండ్రులకు నీవృషభత్వంబులు సంప్రాప్తంబయ్యె. మఱియు నాయవస్థలేలాగుదొలంగునను సుమతివచనంబులాకర్ణించి వారలలోనొకండైన సర్వతపుంకనుమహర్షి దయార్ద్రహృదయుండై సుమతింజూచి వానితలితండ్రుల కష్టవిమోచనంబు జెప్పసాగెను. ఓసుమతీ ముందునీతల్లి రజోవతిగానుండునపుడు బాలభావంబుచే గృహంబుజొచ్చి భాండాదుల స్పృశించుచుండిన పాపంబుచే సారమేయీజన్మంబు సంభవించె అట్టిరజస్వలతో సంభోగంబు జేసిన హేతువువలన నీతండ్రికీ వృషభత్వంబొనగూడె. కావున నీతలితండ్రు

లు ముక్తినెందుటకై నీవు పత్నితోఁ గూడి ప్రయత్నపూర్వకంబుగ సప్త ఋషులం బూజించి యేడు సంవత్సరంబులు ఈ ఋషిపంచమీవ్రతం బాచరింపుము దీనికుద్యాపనంబు ఆదియందుగాని మధ్యమందుగాని లేక యంతమందైనను ద్రవ్యలోభంబు లేకుండనటుల చేయవలసినది. శాకంబులుగాని వరిచామలు కందమూలఫలంబులు వీనిలో నెద్దియైనను భుజింపుచు నావ్రతం బాచరింపవలయును. భాద్రపదమాసంబున శుక్లపక్ష పంచమీనాడు మధ్యాహ్నవేళ నిర్మలోదకంబులుగల నది మొదలగు వానియందు ॥ శ్లో॥ ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాః పశువసూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేధాంచ త్వన్నో దేహి వనస్పతే॥ అను శ్లోకంబుచే యుత్తరేణిపుల్లను ప్రార్థించి దంతధావనం బొనర్చి తిలామలకపిష్టంబులచే కేశసంశోధనంబొనరించి మృత్తికాస్నానపూర్వకంబు శుద్ధోదకస్నానంబుచేసి పరిశుద్ధంబగువస్త్రంబుల ధరియించి నిత్యకర్మంబులుతీర్చికొని యగ్నిహోత్రశాలయందు యథాక్రమంబున భక్తియుక్తుండై సప్తర్షుల నావహింపజేసి శుభంబులగు పంచామృతరసంబులచే నభిషిక్తులంగావించి చందనాగరుకర్పూరాది సుగంధంబులనలంది యనేకవిధకుసుమంబులచే సమర్చించి వస్త్రయజ్ఞోపవీతంబులచే గప్పి ధూపదీపంబులొసంగి శాకాపూపపాయసాదిసహిత షడ్రసోపేతమైన యన్నంబు నివేదించిఫలంబులచే నర్ఘ్యంబిచ్చి ॥ శ్లో ॥ కశ్యపోత్రి ర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రో౽థగౌతమః । జమదగ్నిర్వసిష్ఠశ్చ సాధ్వీచైవాప్యరుంధతీ॥ అను నీమంత్రముచే సావధానచిత్తంబుకలిగి పూజింపవలయునట్లు పూజించిన నావ్రతప్రభావంబుచే రజస్సంపర్కదోషంబు నశించునని జెప్పిన సర్వతపుండను మహర్షి వాక్యంబులువిని సుమతి గృహంబునకుంబోయి పత్నీసమేతుండై శ్రద్ధాయుక్తుండగుచు నెల్లపాపంబులం దొలగజేయునట్టి ఋషిపంచమీవ్రతంబు యథోక్తంబుగ నాచరించి యావ్రతఫలంబు తలిదండ్రులకొసంగెను. అందువలన తక్షణంబున వానితలిదండ్రులు శ్వానవృషజన్మంబులం బరిత్యజించి దివ్యవస్త్రగంధమాల్యాదులచే నలంకృతులయి దివ్యరూపంబులుదాల్చి విమానారూఢులయి యమరలోకంబున కతిథులైరి. కావున నీవ్రతమహిమచే గాయికవాచికమానసికంబులనెడు దోషత్రయంబు లయించి కలిగెడు పుణ్యంబు వచియించెద వినుము. ఓనృపశ్రేష్ఠుడా సర్వవ్రతాచరణఫలంబును సర్వతీర్థస్నాన సుకృతంబును సర్వదానపుణ్యంబును లభించునుంగాన యేమానిని యీవ్రతం బాచరించునో యానారీమణి భోగభాగ్యయుక్తయు రూపసౌందర్యసమేతయు బుత్రపౌత్రులతో గూడిన

దియునై యిహపరసౌఖ్యంబులనొందుగాన నోధర్మనందనా యీవ్రతో త్తమంబు సర్వైశ్వర్యప్రదంబు దీనిచే విశేషంబుగ స్త్రీలపాపంబులు భస్మంబులవును మఱియు పరస్పర్శనలేఖనంబులు చేయువారి పాపంబుల నశింపజేయుటయేగాక ధనపుత్రకీర్తి స్వర్గంబులనిచ్చునని జెప్పిన శ్రీకృష్ణ భాషణంబులువిని యజాతశత్రుండు బలుకుచున్నాడు.

ఉద్యాపనఘట్టము.

ఓ దేవకీనందనా యీవ్రతంబున కుద్యాపనవిధానం బేలాగు సుమతి యెట్లాచరించె దానివివరంబు ననుగ్రహించి సెలవియ్యవలయునని వసు దేవసూనుండు వచింపందొడంగె. ఓ కుంతీకుమారా మొదటిదినంబున నేక భుక్తంబు జేసి యుషఃకాలంబునలేచి స్నానం బాచరించి గురుగృహంబు జేరి యాగురునిజూచి యోస్వామీ నేజేయు నుద్యాపనకర్మంబున కాచా ర్యుండవయి యుండవలయునని ప్రార్థించి ముందుచెప్పినవిధిచే స్నాతుం డయి భక్తితో బరిశుద్ధప్రదేశంబు నలికి సర్వతోభద్రమండలం బేర్పరచి యందు తామ్రమయంబులుగాని మృణ్మయంబులుగానియవ్రణంబులయిన జలకుంభంబులనునిచి వానిమెడలయందు వస్త్రసూత్రంబులుచుట్టి పంచ రత్నంబులునిచ్చి ఫలగంధాక్షతలచే నర్చించి యాకలశంబులమీద సువర్ణ రజత తామ్రంబులలో దేనిచేతనైనను శక్తికతిక్రమింపక సప్తర్షిబింబం బులం జేయించి యాకుంభంబులమీదనునిచి ఫలపుష్పములతోడంగూడిన పంచవర్ణవితానంబులంగట్టించి సమస్తపూజాద్రవ్యంబులతో మధ్యాహ్న కాలంబున శ్రద్ధాభక్తియుక్తుండై కశ్యపాదిసప్తర్షులంబూజించి యరుం ధతీసహిత కశ్యపాత్రి భరద్వాజ విశ్వామిత్ర గౌతమజమదగ్ని వసిష్ఠు లారా నాచేనివ్వబడిన యర్ఘ్యంబు బ్రతిగ్రహించి సంతోషంబులభింపు డని ప్రార్థించి యివ్విధంబున బూజనొనర్చి స్థిరచిత్తుండై యిట్టివిధానం బుచే నీవ్రతం బేడుసంవత్సరంబు లాచరింపవలయు దీనికుద్యాపనం బాది మధ్యాంతకాలంబుల నెప్పుడయిన జేయందగును. మఱియు వేదవేదాంగ పారంగతులయిన నేడుగురు ఋత్విక్కుల వరియించి జటాజూటాక్షసూత్ర కమండలు సమన్వితంబులును స్వర్ణమయంబులునైన సప్తర్షిబింబంబులను శక్తికొలదిజేయించి యా కలశములమీద నునిచి పంచామృతరసంబులతో భక్తితో స్నానంబు జేయించి పూర్వోక్తవిధిచే సప్తర్షులంబూజించి యా రాత్రి పురాణ శ్రవణాదులచే జాగరణంబును జేసి మఱునాడుదయంబున స్నానసంధ్యావందనాది నిత్యకృత్యంబులం దీర్చికొని వేదోక్తమంత్రంబుల

చేతనైనను బురాణోక్త మంత్రంబులచేతనైనను వారివారి యధికారము
ననుసరించి తిలాజ్యంబులచేత నానుమంత్రంబులు జెప్పి యష్టోత్తర సహస్ర
సంఖ్యచేనైనను లేక యష్టోత్తరశత సంఖ్యచేనైనను వేర్వేరుగ వేల్వ
వలయును.

ఇట్లువ్రేల్చి పునఃపూజనుసల్పి స్వర్ణాంగుళీయవస్త్రకుండలామృత
భోజనాద్యనేకదానంబులచే నాచార్యు సంతుష్టుంగావించి వస్త్రాదులచే
నలంకరింపబడిన యేడుగోవులనొసంగి యాపిదప గురువుకొఱకు వత్సంబు
లతోఁగూడిన మంచిపాలిచ్చునట్టి యొకపశువునిచ్చి తదనంతరంబున నేడ్గురు
ఋత్విక్కులకు వస్త్రయజ్ఞోపవీతకలశదక్షిణాదులు భక్తితోనిచ్చి పూజించి
భార్యతోఁగూడిన యాచార్యునకు ప్రదక్షిణపూర్వకంబులైన సాష్టాంగ
దండప్రణామంబులిడి తదనుజ్ఞచే వ్రతసంపూర్తిగావించి యావెనుక భక్తి
పూర్వకంబైన మృష్టాన్నప్రదానంబుచే విప్రోత్తముల సంతృప్తులంజేసి
దీనానాథాదిజనులకు యథేచ్ఛంబుగ నన్నంబులుపెట్టి ఋత్విక్కులకుఁ
తాంబూలదక్షిణాసహితంబుగ ప్రతిమాదానంబు లాచరించి యమోఘా
శీర్వాదములొంది వారిచే ననుజ్ఞాతుండై యిష్టబంధుజనసహితంబుగ
భుజింపవలయు.

ఓధర్మపుత్రుడా! యెల్లెడలఫలంబులగోరువారిచెప్పబడినవిధంబున
నుద్యాపనంబుచేసి వ్రతంబాచరింపవలయు నిట్లాచరించిన నీవ్రతంబు సర్వ
తీర్థస్నానఫలంబును సర్వవ్రతాచరణంబు సర్వదానసుకృతంబు నిచ్చును
గాన నోకురునందనా! యేవనిత యీవిధానంబున నీవ్రతంబాచరించునో
యామానిని సమస్తపాపములనుంచి విముక్తియై యిహలోకంబున బహు
కాలంబు పుత్రపౌత్రభర్తృసహితయై యనేకభోగంబుల ననుభవించి
నిత్యసౌభాగ్యంబుతో స్వర్గలోకంబునం బూజింపఁబడి యక్షయంబైన
మోక్షంబుజెందునని చెప్పిన శ్రీకృష్ణవాక్యంబు లాకర్ణించి ధర్మనంద
నుండు సంతోషతరంగితహృదయుండయ్యె. ఇట్లు ఋషిపంచమీవ్రతకథ
ముగిసెను.

శ్రీరస్తు.

అమావాస్యా సోమవతీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ-విశేషణ-విశిష్టాయాం-శుభతిథౌ - మమ సమస్తజన్మ సౌభాగ్య సిద్ధ్యర్థం - మనోవాక్కాయకృత మహాపాతక నివృత్త్యర్థం - మహదైశ్వర్యప్రాప్త్యర్థం - పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం - ఐహికాముష్మికఫలావాప్త్యర్థం - శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థం - భవిష్యోత్తరపురాణోక్త ప్రకారేణ అమావాస్య సోమవారవ్రత పూజాంకరిష్యే - తదంగకలశపూజాం కృత్వా ॥ కలశస్యంకురు ॥ అదౌగణపతిపూజా ॥ పీఠపూజా ॥ ద్వారపూజాంకుర్యాత్ ॥ అతోదేవా ఇతిమంత్రేణా శ్వత్థమూలే విష్ణుం ధ్యాత్వా స్పృష్ట్వాపూజయేత్ ॥ అశ్వత్థేవోనిషదన మితిమంత్రేణ మూలతో బ్రహ్మరూపాయేతీ పురాణమంత్రేణాశ్వత్థస్య షోడశోపచారాన్కుర్యాత్ ॥ ఇంద్రాదిసురసంసేవ్య యోగనిద్రాపరాయణ । లక్ష్మ్యాసహాసురశ్రేష్ఠ సుస్థిరో భవసర్వదా ॥ దేవదేవమహాప్రాజ్ఞ లోకేశసురపూజిత । యావత్పూజాంసమాప్యేహం తావత్త్వంసన్నిధిర్భవ ॥ అతోదేవాఇతి సర్వత్ర మంత్రానుషంగతః ॥ శ్రీమదశ్వత్థనారాయణ దేవతాభ్యోనమః ॥ ధ్యానం సమర్పయామి ॥ శరణంమేజగన్నాథ శరణంభక్తవత్సల । వరదోభవహేనాథ కరుణాకరశాశ్వత ॥ ఆవాహనం ॥ ఓంనమోవాసుదేవాయ సత్యానందచిదాత్మనే । రత్నసింహాసనంతుభ్యం దాస్యామిస్వీకురుప్రభో ॥ సింహాసనం ॥ గజవాహన సర్వజ్ఞ సర్వలక్షణసంయుత ॥ పాద్యంగృహాణ మద్దత్తం శ్రియాసహాసురోత్తమ ॥ పాద్యం ॥ పరిత్రాణపరానంద పద్మపత్రేక్షణ ప్రభో । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం కృష్ణవిష్ణోజనార్దన ॥ అర్ఘ్యం ॥ నమోనిత్యాయ శుద్ధాయ యోగధ్యానపరాయణ । మధుపర్కంగృహాణేదం సర్వలోకైకనాయక ॥ మధుపర్కం ॥ సంస్నాపనంకరిష్యామి లక్ష్మీనారాయణప్రభో । స్నానేనానేన దేవేశమమపాపంవ్యపోహతు ॥ పంచామృతస్నానం ॥ గంగోదకం సమానీతం సువర్ణకలశస్థితం । స్నానార్థంమయానీతం గృహాణపరమేశ్వర ॥ శుద్ధోదకస్నానం ॥ దేవదేవజగన్నాథ నమఃశ్రీవత్సధారిణే । వస్త్రయుగ్మంప్రదాస్యామి సంగృహాణజనార్దన ॥ వస్త్రయుగ్మం ॥ లక్ష్మ్యాశాయసమస్తేస్తు త్రాహిమాంభవసాగరాత్ । బ్రహ్మసూత్రంచోత్తరీయం

గృహాణ ప్రార్థితో మయా ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ కుంకుమోన్మిశ్రచందనం । తుభ్యందాస్యామి దేవేశ సంగృహాణ నమోస్తుతే ॥ గంధం ॥ తండులానార్ద్రకాన్ స్వచ్ఛాన్ మహావ్రీహిసముద్భవాన్ । అక్షతానర్పయేత్తుభ్యం సంగృహాణసురేశ్వర ॥ అక్షతాన్ ॥ మాల్యానిచసుగంధీని మాలత్యాదీనిచప్రభో । మయాహృతానిపూజార్థం గృహాణకమలాధిప ॥ నానావిధపుష్పాణి ॥ అథాంగపూజా ॥ నారాయణాయనమః - పాదౌపూజయామి ॥ కేశవాయనమః - గుల్ఫౌ ॥ హరయేనమః - జంఘౌ ॥ సంకర్షణాయనమః - ఊరూ ॥ వరాహాయనమః - కటిం ॥ పద్మనాభాయనమః - నాభిం ॥ దామోదరాయనమః - ఉదరం ॥ కాలాత్మనేనమః - స్తనౌ - రామాయనమః - స్కంధౌ ॥ వైకుంఠనాథాయనమః - కంఠం ॥ అనిరుద్ధాయనమః - బాహూ ॥ పరమేశ్వరాయనమః - హస్తౌ ॥ దేవాదిదేవాయనమః - ముఖం ॥ పుష్కరనేత్రాయనమః - నేత్రే ॥ వాసుదేవాయనమః - శ్రోత్రే ॥ సర్వవ్యాపినేనమః - శిరః ॥ సర్వేశ్వరాయనమః - సర్వాంగానిపూజయామి ॥

అథ నామావళిః.

ఓం పరమాత్మనే	ఊర్ధ్వమూలాయ	అరణయే	కాలాత్మనేన
పరమేశ్వరాయ	అధశ్శాఖాయ	సమిదాకరాయ	రామాయ
పరబ్రహ్మణే	ఛన్దపర్ణాయ	సూర్యాశ్వజాయ	వైకుంఠనాథాయ
విరిఞ్చయే	అవ్యయాయ	విభూతయే	నమః
శివాయ	పాపఘ్నాయ	శమీపతయే	అనిరుద్ధాయ
రుద్రాయ	జ్ఞానవృక్షాయ	అశ్వత్థాయ.	పరమేశ్వరాయ
నారాయణాయ	భూతవాసాయ	నారాయణాయ	దేవాదిదేవాయ
వనస్పతయే	పుణ్యాయన	కేశవాయ	పుష్కరనేత్రాయ
వృక్షరాజాయ	శివాకారాయ	హరయేన	వాసుదేవాయ
వేదాత్మనే	మహామూలాయ	సంకర్షణాయ	సర్వవ్యాపినే
ప్రకృతయే	ఋషిసేవితాయ	వరాహాయ	సర్వేశ్వరాయ
దేవాత్మనే	తపఃఫలాయ	పద్మనాభాయ	అశ్వత్థనారాయ
త్రిమూర్త్యాత్మనే	అగ్నిగర్భాయ	దామోదరాయ	ణస్వామినే

నానావిధపరిమళపత్రపుష్పాణి సమర్పయామి.

గుగ్గులంఘృతసంయుక్తం నానాగంధైస్సుసంయుతం । ధూపం గృహాణకృపయా సుప్రీతో వరదోభవ ॥ ధూపం ॥ జ్ఞానదమనాయేతి జ్ఞాన

బుద్ధిప్రదో భవ। వహ్నినా యోజితం దీపం గృహాణ పరయా ముదా ॥ దీపం॥ దివ్యాన్నం షడ్రసోపేతం నానాభక్ష్యైశ్చ సంయుతం। మయా ప్రదత్తం నైవేద్యం సంగృహాణ శ్రియా సహ ॥ నైవేద్యం ॥ గంగోదకం సమానీతం పానార్థం పరమం శివం। హృషీకేశ నమస్తుభ్యం గృహాణ పరయా ముదా॥ మధ్యే మధ్యే పానీయం॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ హిరణ్యపాత్రం మథోరితి మంత్రేణ నీరాజనం। శ్రీపతే సర్వభూతాత్మన్ త్రాహి మాం భవసాగరాత్। మధుసూదన దేవేశ గృహాణ కుసుమాంజలిం॥ మంత్రపుష్పం॥ ప్రదక్షిణత్రయం దేవ ప్రయత్నేన మయా కృతం। తేన పాపాని సర్వాణి నాశయాశు మహావ్యయం॥ ప్రదక్షిణం॥ నమస్కరోమ్యహం భక్త్యా సర్వపాపహరావ్యయ। కురు మే జన్మ సఫలం త్వత్పాదాంబుజవందనాత్॥ నమస్కారం॥ లక్ష్మీశ సర్వలోకేశ సర్వసంపత్ప్రదో భవ। గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం కృపయా పరయా ముదా॥ ప్రసన్నార్ఘ్యం॥ దేవదేవ జగన్నాథ సృష్టిసంహారకారక। శరణ్యం త్వాం ప్రపన్నోఽస్మి త్రాహి మాం పురుషోత్తమ॥ నిర్విఘ్నోఽస్మి మహాఘోరే సంసారే దుఃఖసాగరే। మాముద్ధర హృషీకేశ భోభో భవభయాపహ॥ ప్రార్థనం॥ యస్యస్మృత్యా చ॥ అశ్వత్థనారాయణస్సుప్రీతో వరదో భవతు॥ మూలతో బ్రహ్మరూపాయ మధ్యతో విష్ణురూపిణే। అగ్రతశ్శివరూపాయ వృక్షరాజాయ తే నమః॥ అథ వాయనం॥ అశ్వత్థ ప్రతిగృహ్ణాతు అశ్వత్థో వై దదాతి చ। అశ్వత్థస్తారకోభాభ్యాం అశ్వత్థాయ నమో నమః.

అథ కథా.

సూత ఉవాచ॥ శరతల్పగతం భీష్మముపగమ్య యుధిష్ఠిరః। కృతప్రణామో ధర్మాత్మా హితం వచనమబ్రవీత్॥ యుధిష్ఠిరః॥ హతేషు కురుముఖ్యేషు భీమసేనేన కోపినా। తథా పరేషు భూతేషు హతేషు యుధి జిష్ణునా॥ దుర్యోధన కుమంత్రేణ జాతోఽస్మి కంకులక్షయః। నసంతి భువి భూపాలా బాలవృద్ధాతురాస్తృతే॥ అవశిష్టావయం పంచ నంశే భారతసంజ్ఞకే। ఏకాతపత్రమపి చ రాజ్యం మహ్యం న రోచతే॥ జీవితేపి జిగుప్సాస్య స్మృతే న సుగతిః క్వచిత్। దృష్ట్వా సంతతివిచ్ఛేదం సంతాపో హృదయే నిశం॥ అశ్వత్థామాస్త్రనిర్దగ్ధ స్యోత్తరా గర్భసంభవః। అతో మే ద్విగుణం దుఃఖం పిండవిచ్ఛేదదర్శనాత్॥ కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి పితామహ సదాధునా। యేన సంసద్య తే సద్య సంతతిశ్చిరజీవనీ॥ భీష్మః॥ శృణు రాజన్ ప్రవక్ష్యామి వ్రతా

నాముత్తమంవ్రతం। యస్యస్మరణమాత్రేణ సంతతిశ్చిరజీవినీ॥ అమావా
స్యాయదాప్రాప్తా సోమవారయుతాభవేత్। తదాహ్యశ్వత్థమాగత్య పూజ
యేచ్చజనార్దనం॥ అష్టోత్తరశతంకుర్యాత్ తస్మిన్వృక్షేప్రదక్షిణాన్। తావ
త్సంఖ్యాన్యుపాదాయ రత్నధాతుఫలానిచ॥ వ్రతరాజమిదంరాజన్ విష్ణోః
ప్రీతికరంశుభం। మున్యాదిభిర్ముక్తారః ప్రసీదంతితదాత్మకాః॥ మూర్తిత్ర
యాత్మకోశ్వత్థస్సర్వదేవమయస్తథా। పూజయాంవేదవృక్షస్య సర్వేష్టా
ర్థానవాప్నుయాత్॥ ఉత్తరాంకారయప్రాజ్ఞ గర్భోజీవితమాప్స్యతి। భవి
ష్యతిగుణైఃపుత్ర త్రిషులోకేషువిశ్రుతః॥ శ్రుత్వాపితామహప్రోక్తం
ప్రత్యువాచయుధిష్ఠిరః॥ యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ తద్వ్రతంవ్రతరాజాఖ్యం విస్త
రేణప్రకాశయ। కేనప్రకాశితంమర్త్యే కేనేదంవిహితంవిభో॥ భీష్మఉవాచ॥
అస్తియాసర్వవిఖ్యాతా కాంచీసంజ్ఞామహాపురీ॥ రజతాచలసంకాశ సౌధ
సంఘైర్విరాజితా। సువేషైర్నాగరజనై ర్నారీభిరుపశోభితా॥ బ్రహ్మక్ష
త్రియవిట్శూద్రైః స్వస్వకర్మరతైర్వృతా। రూపచాతుర్యయుక్తాభి ర్వే
శ్యాభిస్సమలంకృతా॥ అత్రరాజారత్నసేనో బభూవామితవిక్రమః। తస్మి
న్వసతిభూపాలే జనానందకరేశుభే। తస్యరాజ్యేవసద్విప్రో దేవస్వామీతి
విశ్రుతః। తస్యస్త్రీరూపసంపన్నా నామ్నాధనవతీశుభా॥ యథార్థనామధే
యాసాలక్ష్మీరివసువిగ్రహా। తస్యాంసజనయామాస సప్తపుత్రాన్గుణా
న్వితాన్॥ ఏకాందుహితరంరమ్యాం నామ్నాగుణవతీంనృప। కృతదారా
శ్చతేపుత్రా విహరంతియథాసుఖం॥ కన్యాకుమారికాచాసీ దనురూపప్రి
యార్థినీ। అత్రాంతరేద్విజఃకశ్చి ద్భిక్షార్థంసముపాగతః॥ దీప్యమానస్స్వతే
జోభి ర్మూర్తిమానివపావకః। ద్వారదేశముపాగత్య ప్రయుయోజాశిషం
తదా॥ దేవస్వామిస్నుషాస్సప్త సముత్థాయససంభ్రమం। భిక్షాంప్రత్యేక
మానిన్యు ర్దదుస్తస్మైద్విజన్మనే॥ అనైధవ్యాశిషంప్రాదా త్తాభ్యస్సౌభా
గ్యవర్ధనః। తతోగుణవతీమాత్రా ప్రహితాసహభిక్షయా॥ విప్రాయ
భిక్షాంప్రదదౌ కృత్వాపాదాభివందనం। ఆశిషంచదదౌవిప్రః శుభేధర్మవతీ
భవ॥ సావైలక్ష్యంగుణవతీ శ్రుత్వాగత్వాయయౌగృహం। మాత్రేనివే
దయామాస ఆశిషంతేనయోజితాం। శ్రుత్వాధనవతీపుత్రీం కరేధృత్వా
సమాకులా॥ ప్రణతింకారయామాస పునస్తస్మైద్విజన్మనే॥ తథైవా
శిషముచ్చార్య విప్రస్తామభ్యనందయత్। శ్రుత్వాశిషంధనవతీ సంచితా
ప్రత్యువాచహ॥ ధనవతి॥ ప్రసీదభగవన్విప్ర వచనంమేఽవధారయ।
స్నుషాభ్యఃప్రణతాభ్యోమే త్వయానత్వాదరాశిషః॥ అనైధవ్యకరాఃప్రో

సుఖసౌభాగ్యదాయకాః। సుతాయాం ప్రణతాయాం మే విపరీతం త్వయో
దితం॥ భద్రే ధర్మవతీ భూయా ఇత్యుదీర్య పునః పునః। ఆశీః ప్రయుక్తా విప్రక్షే
కారణం వద సత్వరం॥ ద్విజ ఉవాచ॥ ధన్యాసి త్వం ధనవతి ప్రఖ్యాతచరితా
భువి। యథాయోగ్యం ప్రయుక్తేయం మయాశీర్దుహితుస్తవ॥ ఇయం సప్త
పదీమధ్యే వైధవ్యం సమవాప్స్యతి। ధర్మాచరణమత్యర్థం కర్తవ్యమన
యా శుభే॥ అతో మయాశీర్దత్తేయం శుభే ధర్మవతీ భవ। శ్రుత్వా ధనవతీ వా
క్యం చింతాకులితచేతనా। ఉవాచ వచనం దీనం ప్రణిపత్య పునః పునః॥ ధన
వత్యువాచ॥ ఉపాయం వేత్సి విప్రేంద్ర వద శీఘ్రం దయాం కురు। అపాయం
వేత్సి చేద్విప్ర కింకరోమి దయానిధే॥ ద్విజ ఉవాచ॥ యదాగతా భవేత్సో
మా గృహే వై తవ సుందరీ। తస్యాః పూజనమాత్రేణ భవేద్వైధవ్యనా
శనం॥ ధనవతీ॥ కాసా సోమా త్వయా ప్రోక్తా కా జాతిః కుత్ర సంస్థితా॥ యస్యా
గమనమాత్రేణ భవేద్వైధవ్యభంజనం। ఏతద్వద మహాభాగ సకలం విస్త
రస్య మే॥ ద్విజ ఉవాచ॥ సోమా నా రజకీ జాతి స్థితిస్తస్యాశ్చ సింహళే। సా చే
దాయాతి దేవేశ్మ తదా వైధవ్యభంజనం। ఇత్యుక్త్వా బ్రాహ్మణోన్యత్ర
గతో భిక్షాం ప్రతీక్షయా। ధనవత్యపి పుత్రేభ్యః ప్రోవాచ వచనం తదా॥ ధన
వతీ॥ ఇయం దుర్లలితా పుత్రాః స్వసా గుణవతీ శుభా। సోమాగమనమా
త్రేణ భవేద్వైధవ్యభంజనం॥ యస్యాస్తి భక్తిః పితరి మాతుర్వచనగౌర
వం। స ప్రయాతు సహ స్వస్రా సోమామానయితుం ధ్రువం॥ పుత్రా ఊచుః॥
జ్ఞాతం మాతస్తవ స్వాంతం పుత్రీస్నేహవశంగతం। యాత దేశాంతరం పుత్రాః
ప్రఖ్యాపయసి దుర్గమం॥ అంతరే దుస్తరస్సింధుశ్శతయోజనవిస్తరః। అశ
క్యం గమనం తత్ర నకుమాగమనే నయం॥ దేవస్వామ్యువాచ॥ అపుత్రస్త్రి
భిః పుత్రైరహం యాస్యామి సింహళం। ఆనయిష్యామి తాం సోమాం పుత్రీ
వైధవ్యనాశినీం॥ ఏవం వాదిని సక్రోధే దేవస్వామిని తత్క్షణే। శివస్వామీ కని
ష్ఠస్తు పుత్రః ప్రోవాచ సన్నతః॥ తాత మా వద చైనం త్వం రోషావేశవశంగతః।
మయి తిష్ఠతి కశ్శక్తో గంతుం ద్వీపం హి సింహళం। ఇత్యుక్త్వా సహసోత్థాయ
ప్రణమ్య శిరసా ముదా॥ ప్రతస్థే సహితస్స్వస్రా ద్వీపం సింహళసంజ్ఞితం॥ సకి
యద్భిర్దినైర్గత్వా తీరం ప్రాప సరిత్పతేః। తరం తేమంబుధిం తత్ర ప్రయత్న
మకరోద్ద్విజః॥ స దదర్శ సువిస్తీర్ణం న్యగ్రోధద్రుమమంతికే। తత్కోటరే
సుఖాసీనా గృధ్రరాజస్య బాలకాః॥ తత్పాదపతలే స్థిత్వా తాభ్యాం నీతం తు
తద్దినం। శాబకానాం కృతే గృధ్రో గృహీత్వా శిశుభోజనం॥ ప్రాదాన్న శా
బకా గృధ్రా భోజనం జగృహుర్భ్రళం। స ప్రపచ్ఛ బాలకాన్ గృధ్రో చింతా

కులితమానసాః॥ గృధ్రఉవాచ॥ కథంనభుంజతేపుత్రా భవంతఃక్షుధితా
అపి। ఆనీతంకోమలంమాంసం భవద్భోగ్యమిదంమయా॥ శాబకావూచుః॥
ఏతస్యవృక్షస్యతాత మానవాప్రతతిష్ఠతః। అభుంజతో స్తయోరద్య కథం
భుంజామహేవయం॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాతుగృధ్రస్తు కరుణాహృష్టచేతసః।
తయోరంతికమాగత్య వచనంసమభాషత॥ గృధ్రః॥ జ్ఞాతస్తుమునయోఃకా
మో వక్తవ్యోత్రనునుద్విజ। క్రియతేసర్వథావిప్ర భోజనంకర్తుమర్హసి॥
ద్విజఉవాచ॥ సింహళంగంతుకామోహం జలధేఃపారమద్యవై। సోమాంగ
మనమిచ్ఛామి సర్వవైధవ్యనాశనం॥ గృధ్రః॥ త్వామహంపారయిష్యా
మి జలధేఃప్రాతరేవహి। సోమాగృహమపిబ్రహ్మన్ దర్శయిష్యామిసిం
హళే॥ తతోరాత్ర్యాంవ్యతీతాయాం ముదితేతుదివాకరే। పారముత్తారితౌ
తౌతు గృధ్రరాజేనవేగినా॥ సింహళద్వీపమాగత్య స్థితౌసోమాగృహాం
తికే। తతఃప్రత్యూషసమయే సమ్మార్జ్యాంకణమండలం॥ లేపనంచక్రతు
స్తస్యా దినేదినేశుభం। ఏవంవిదధతో స్తత్ర పూర్ణస్సంవత్సరోగతః॥
స్నుషాఃపుత్రాన్ సమాహూయ సోమాప్రచ్ఛవిస్మితా। మార్జనంలేపనం
కోత్ర కరోతిమమకథ్యథా॥ ఏకదైవాథజగదు స్సర్వాఃకృత్యమిదంహినః।
తతఃకదాచిద్రజకీ విభృతాంసంస్థితానిశి॥ దదర్శబ్రాహ్మణీంకన్యాం మార్జ
యంతీంగృహాంగణం। లింపంతీమంకణంప్రాప్తం భ్రాతరంచశుచివ్రతం॥
సోమాప్రచ్ఛతౌగత్వా కౌయువాంకథ్యతాంమమ। ఊచతుస్తౌతదాసో
మా మావాంబ్రాహ్మణపుత్రికా॥ సోమోవాచ॥ దగ్ధాస్మిబతనష్టాస్మి
బ్రాహ్మణౌగృహమార్జకౌ। కాంగతింబతయాస్యామి వాపాదస్నానసంశ
యం॥ సాహజాతిరహంఖ్యాతా రజకీసర్వథాద్విజ। కథంత్వంబ్రాహ్మణో
భూత్వా విశుద్ధంమేచికీర్షసి॥ శివస్వామ్యువాచ॥ ఏషాగుణవతీనామ్నా
స్వసామమసుమధ్యమా। అస్యాస్సప్తపదీమధ్యే వైధవ్యంసంప్రపత్స్యతే॥
తవసాన్నిధ్యమాత్రేణ భవేద్వైధవ్యభంజనం। అతోహేతోస్సహస్వస్రా
వాచర్నకరోమితే॥ సోమోవాచ॥ ఇతఃపరంనకర్తవ్య మాయామితనశాస
నాత్। ఇత్యుక్త్వాహమాగత్య స్నుషాభ్యఃప్రత్యువాచహా॥ యఃకశ్చిన్నమ
విప్రేప్సిన్ మ్రియతేమానవఃక్వచిత్। తథైవరక్షణీయోసౌ యావదా
గమ్యతేమయా॥ కస్యచిద్వచనాత్తోపి నైవదాహ్యఃకథంచన॥ తథేత్యు
క్త్వాస్నుషాభిస్సా సోమాయాతామహాంబుధిం॥ పారముత్తారయామాస
చేతసద్విజపుత్రికా। స్వయమాకాశమార్గేణ సోత్రతారసుధాన్వితం॥ ప్రా
ప్తాఃకాంచిపురీంసాద్య నిమేషాత్తత్పతిభావతః। సోమాంస్పృష్ట్వాధనవతీ హృ

ష్ఠాపూజామథాకరోత్॥ అత్రాంతరే శివస్వామీ తదా దేశాంతరాన్స్వసుః
సదృశంవరమానేతుం జగామోజ్జయినీంప్రతి॥ అనినాయవరంతత్ర దేవ
శర్మసుతంసుధీః॥ బ్రాహ్మణంరుద్రశర్మాణం గుణినంసదృశంస్వసుః। తత్ర
స్నారజకీసోమా వైవాహికమథాకరోత్। సులగ్నేచసునక్షత్రే దేవస్వా
మీతుకన్యకాం॥ దదాతస్మై గుణవతీం మునేరుద్రశర్మణే। తతో వైవా
హికైర్మంత్రైః స్తూయమానేహుతాశనే॥ తతస్సప్తపదీమధ్యే రుద్రశర్మా
మృతస్తదా। రురుదుర్బాంధవాస్సర్వే స్థితాసోమానిరాకులా॥ ఆక్రందశ్శ
మహానాసీ ల్లోకానాంతత్రపశ్యతాం॥ గుణవత్యైచసాతూర్ణం వ్రతరాజ
ప్రభావజం। పుణ్యంసంకల్ప్యవిధివ ద్దదౌమృత్యునిరాసదం। రుద్రశర్మా
పితస్మాచ్చ వ్రతరాజప్రభావతః॥ ఆససాదతదాజీవం సుప్తవత్సహసోత్థితః।
ఏవంవివాహంనిర్వర్త్య వ్రతరాజంనివేద్యచ॥ ఆమంత్ర్యశ్రితాంధనవతీం
సోమాప్రాయాద్గృహంప్రతి। ఏవంసారజకీసోమా జీవయిత్వామృతంద్వి
జం॥ చచాలహర్షసంపూర్ణా పూర్ణకామాస్వమందిరం॥ అత్రాంతరేగృ
హేతస్యాః ప్రథమంతనయామృతాః॥ పునస్స్వామిమృతస్తస్యా జామా
తాచతతోమృతః। ఆగచ్ఛంత్యాస్తదాతస్యా స్సోమవారాన్వితాతిథిః।
అమావాస్యాబభూవాథ మృతసంజీవినీతిథిః। సాదదర్శజలోపాంతే వృద్ధాం
కాంచిత్స్త్రియంతదా॥ తూలభారభరాక్రాంతాం క్రందమానాంసుదుః
ఖితాం॥ వృద్ధోవాచ॥ అవతారయమేపుత్రి తూలభారంశిరస్థితం॥ ఏతద్భా
రభరాక్రాంతాం క్రందమానాంసుదుఃఖితాం॥ సోమోవాచ॥ అమావా
స్యాద్యగేహే వృద్ధే సోమవారయుతాతిథిః॥ తూలకంనస్పృశామ్యద్య నియ
మోయంమయాకృతః। పునర్దదర్శయాంతీంసా మూలభారవతీంస్త్రియం।
సాచోవాచతతఃపుత్రీ మూలభారోమహానితి। అవతీర్యక్షణంతిష్ఠ సంగే
హాస్యామ్యహంతవ॥ సోమోవాచ॥ అద్యమూలం తథాతూలం నస్పృశా
మికదాచన। తతోశ్వత్థతలంప్రాప్య నదీతీరభవంశుభం॥ స్నాత్వాదేవం
సముభ్యర్చ్య శర్కరాభిఃప్రదక్షిణాః। సాచకారమహాభాగా తథైవాష్టో
త్తరంశతం॥ భీష్మఉవాచ॥ యదాప్రదక్షిణంకర్తుం కృతంశర్కరహస్తయా।
తదాజీతవం స్తేజా మాతృపతిపుత్రకాః॥ నగరంశ్రీసమాకీర్ణం తద్గృహంచ
విశేషతః। అథయాతామహాభాగా సోమాస్వభవనంప్రతి॥ జీవితంవీక్ష్య
భర్తారం పుత్రాన్జామాతరంతథా। అభిజ్ఞాతాన్సమాసాద్య జగామకృతకృ
త్యతాం। ప్రణిపత్యస్నుషాస్సర్వాః సప్రచ్ఛుస్తాంతపస్వినీం। మృతా స్తే
తనయాందేవి పతిజామాతృబాంధవాః॥ జీవితా స్తేకథంసోమే మృతా స్తేచ

కథంవద॥ సోమోవాచ॥ గుణవత్యైమయాదత్తం వ్రతరాజస్యపుణ్యకం॥
మృతాస్త్రీదివ్యదేహేన పతిజామాతృపుత్రకాః। తూలకంసమయాస్పృష్టం
మూలాంచలేధాన్యదాః॥ అశ్వత్థేదేవముఖ్యశ్చకృతాస్త్రత్రప్రదక్షిణాః।
శర్కరాహస్తయాతత్ర కృతమష్టోత్తరంశతం॥ జీవితాస్తత్ప్రసాదేన అద్య
జామాతృపుత్రకాః। సర్వాభిఃక్రియతాంసద్య వ్రతరాజోవిధానతః॥ భవి
ష్యతిసదైవస్యం సౌభాగ్యంసంభవిష్యతిః। స్నుషాస్త్వంకారయామాసతథా
సోమావ్రతేశ్వరం॥ భుక్త్వాభోగాన్బహూన్ స్త్రీ పుత్రపౌత్రాదిభిస్సహా।
తైశ్చసర్వైఃపరివృతా విష్ణులోకమవాప్సా॥ ఇత్యేతత్కథితంప్రార్థ విస్త
రేణమయాతవ॥ యుధిష్ఠిరః॥ మాహాత్మ్యంవ్రతరాజస్య కోవిధిర్వదవిస్త
రాత్॥ కస్మిన్యాంకేనభీష్మేదం నారీభిఃపురుషేణవా॥ భీష్మఉవాచ॥ అమా
వాస్యయదాపార్థ సోమవారాన్వితాభవేత్॥ తదాపుణ్యతమఃకాలోదే
వానామపిదుర్లభః। ప్రాతరుత్థాయవ్రతినా స్నానంకార్యంజలాశయే॥
స్నాత్వావధౌతేనకౌశేయం పరిధాయవ్రతీతతః। గత్వాచాశ్వత్థవృక్షస్య
సమీపంకురునందన॥ అశ్వత్థమూలేకర్తవ్యం విష్ణ్వాద్యమరపూజనమ్। వ్య
క్తావ్యక్తస్వరూపాయ సృష్టిస్థిత్యంతకారిణే। ఆదిమధ్యాంతహీనాయ విష్టర
శ్రవసేనమః॥ ఇతివిష్ణుముఖాన్ దేవా నర్చయేద్విధిపూర్వకం॥ ఛందోమయే
వృక్షరాజే సర్వేదేవాస్సమాహితాః। మూర్తింత్రియాత్మన్యశ్వత్థే నారా
యణసమాహ్వయే॥ పూజితేవిశ్వరూపోసౌ పూజ్యతేభగవాన్హరిః।
అశ్వత్థేవోనిషదనం త్వావరాత్తేఅగ్నిరస్వితి॥ నమశ్చగృత్సస్యతేచోర్ధ్వ
మూలంతద్విష్ణుమంత్రతః। ఆత్వాహంతుదేవావై బ్రహ్మజజ్ఞానమిత్యపి।
పూజయేత్సర్వదేవాంశ్చ విష్ణుంసర్వాత్మకంతథా। మూలతోబ్రహ్మరూ
పాయ మధ్యతోవిష్ణురూపిణే॥ అగ్రతశ్శివరూపాయఅశ్వత్థాయనమోనమః॥
ఏవంసంపూజ్యదేవేశం పీతవస్త్రైఃఫలైః। కుసుమైర్వివిధైశ్చైవ భక్ష్య
భోజ్యైస్తథావిధైః॥ అశ్వత్థపూజనంకార్యం ప్రోక్తమంత్రేణపాండవ॥
అశ్వత్థహుతభుగ్వాస గోవిందస్యసదాప్రియ। అశేషంహరమేపాపం వృక్ష
రాజనమోస్తుతే॥ ప్రాణిసంజీవకస్వామిన్ భూతావాసవనస్పతే। అశ్వత్థ
ప్రభవపాపఘ్న వృక్షరాజనమోస్తుతే। ఏవంపూజావిధింకృత్వా తతఃకుర్యా
త్ప్రదక్షిణాః। మౌక్తికైఃకాంచనైరౌప్యైః క్షీరకైర్నాళిభిస్తథా॥ నాంర్య
పాత్రైర్వస్త్రైఃపాత్రైర్భక్ష్యపూర్ణైః పృథక్పృథక్। గృహీత్వాభర్తృణాం
కార్యం ప్రదక్షిణమష్టోత్తరంశతం। సమర్పితంచయత్కర్తస్యమర్పయేద్గురవేశుభం।

సువాసిన్యశ్చ సంపూజ్యా సోమసంతుష్టిహేతవే। దద్యాచ్చాన్నంతు
త్రేభ్య స్స్వయంభుంజీత వాగ్యతః॥ ఏవ మేకదితో భూప వ్రతరాజవిధి
యా। ద్రౌపదీంచ సుభద్రాంచ కారయ స్వ్రతము త్తమమ్॥ ఉత్తరా గర్భసం
స్థస్తు జీవితంచ లభేచ్చిరాత్॥ యుధిష్ఠిరః॥ యాస్వల్పవిభవా నారీ కాంచనా
ద్రైర్దివా నాకృతా॥ సా కథం లభతే పూర్ణం వ్రతరాజఫలం వద॥ భీష్మ ఉవాచ
ఫలైః పుష్పైః స్సుధా భక్త్యా వస్త్రైర్ద్రవ్యైరపి పాండవః। కుర్యాత్ప్రదక్షిణా వ
నాపి పూర్ణం లభేత్ఫలమ్॥ వ్రతమిదమఖిలం సురేంద్ర విష్ణో స్వబుధగణస్య చకి
తంను యాస్య। పతిసుతధనమిచ్ఛతీ పురంధ్రీ సపది కరోతు ఫలాని సంతు నిత్యం

అథోద్యాపనం.

శృణు పార్థ ప్రవక్ష్యామి హ్యుద్యాపనవిధిం శుభం। యం వినా ప్రా
తాపస్య వ్రతరాజస్య నైష్ఫలం॥ కారయేత్సర్వతోభద్రం తన్మధ్యే కుంభ
ముత్తమమ్। నృపరాజంసువర్ణస్య పశ్చాద్రత్నస్య వేదికాం॥ తన్మాత్రే
మాంవిష్ణో స్సౌవర్ణంచ చతుర్భుజామ్॥ లక్ష్మీంవాహనసంయుక్తాం మా
ద్వయపలార్ధతః। బ్రహ్మరుద్రాది దేవానాం యథాశక్త్యాతు కారయేత్
రిక్తస్య సర్వ దేవాత్మా విష్ణురేవ విశిష్యతే। ఉపచారైరనంతైశ్చ యథావిభ
వవిస్తరైః॥ నైవేద్యైః పుష్పధూపైశ్చ దీపైశ్చాక్షతస్థితైః। రాత్రౌ జాగర
ణంకుర్యాత్ప్రభాతే హోమమాచరేత్॥ సమిద్భిః సైంపలాభశ్చ పాయసేన
తిలైస్తథా। ఇదం విష్ణుర్వితిమంత్రేణ హుత్వా చ ప్రణవేన వా॥ విష్ణవ్యక్ష
మంత్రేణ శివపంచాక్షరేణ వా। సర్వదైవతమంత్రైశ్చ విష్ణుర్న్యైవిశిష్యతే
మాష్ట్రత్రయంత్కాశ్వత్థం హుత్వా పూర్ణాహుతించరేత్। ఆచార్యం
పూజయేత్పశ్చాద్గ్రాశ్చ దద్యాత్పయస్వినీః॥ బ్రాహ్మణాంశ్చ సుభూషాద్యై
స్సహస్రంచ ప్రపూజయేత్। బ్రహ్మణే కలశైశ్ఛన్నో విష్ణోరేవ ప్రధానతః
రుద్రాది సర్వదేవానాం దశానుగమతః స్మృతాః। ఏవం ద్వాదశ దద్యాద్వై
తదశక్తో తయాంతథా। ఋత్విజో భక్తమాతూర్వజ్య ఘృతపాయసభోజనైః
ఉపవీతాని వస్త్రాణి తేభ్యో దద్యాచ్చ దక్షిణాం॥ ప్రణమ్య దండవద్భూమౌ
ప్రార్థయిత్వా విసర్జయేత్। ఏవం ద్వాదశ వర్షేషు మధ్యే చాద్యాసమాచరేత్
కృత్వా హ్యుద్యాపనం సమ్యగ్వ్రతరాజఫలం భవేత్। సర్వంనివేదయేత్పశ్చా
మాచార్యాయ దక్షిణాం॥ అచ్ఛిద్రం వాచయేత్పశ్చాత్స్వయం భుంజీత వా
గ్యతః॥ ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే సోమవత్యమావాస్యా వ్రతోద్యాపనం
సంపూర్ణము.

కథా ప్రారంభము.

ధర్మనందనుఁడైన శ్రీయుధిష్ఠిరుఁడు శరతల్పమునఁ శయనించియున్న తాతయగు భీష్మునియొద్దకుఁబోయి సాష్టాంగముగ నమస్కరించి యడిగెను. కౌరవులును మఱికొందరు రాజులును గతించియుండిరి. అందువలన భీమసేనుఁడు కోపమునుజెంది జయించెను. దుర్యోధనునియొక్క దుర్గాలోచనచేత మనకులమంతయును నశించెను. పుత్రమిత్రబంధులు పోలిసిరి. భూమియందు పిన్నవాండ్రు ముసలివ్యాధిగ్రస్థులు పీనులుతప్ప మఱియెవరును లేరు. సుభారతవంశమునందు మేము అయిదుగురు మిగిలితిమి. అట్టి యేకపుత్రాధిపత్యముకుండ ప్రకాశింపనిదాయెను. సంతతి నాశముచూచి హృదయమున కొంచమయినను సంతోషముగలుగనేరదు. అశ్వత్థామయొక్క యస్త్రముచేత నుత్తరాగర్భము దగ్ధమైయుండఁ బిండవిచ్ఛిత్తి కలిగెనని శోకము కల్గించెను. కావున నేనేమిచేయుదు నెక్కడఁబోవుదు తమవంశమున బహుకాలము జీవించియుండునట్టి సంతాన మేలాగుగలుగునో అట్టియుపాయము చెప్పవలయును. అని యిట్లుగ భీష్ముఁడు చెప్పుచున్నాడు. ఓధర్మపుత్రుఁడా! దేనిని జేసినంతలోనే చిరకాలముగా బ్రతుకగల సంతానముకలుగునో అట్టివ్రతములలో నుత్తమమయినవ్రతము చెప్పెద వినుము. అమావాస్యసోమవారముతో కూడునట్టిదినమున అశ్వత్థమూలమందు విష్ణువునుపూజించి నూటయెనిమిదిలెక్కలుగల రత్నములుగాని సువర్ణము మొదలైనవిగాని పండ్లు మొదలయినవిగాని గ్రహించుకొని ఆ వృక్షమునకు నూటయెనిమిది ప్రదక్షిణములు చేయవలయును. ఓరాజా! యీవ్రతరాజము మహావిష్ణువునకు మిక్కిలి యిష్టంబును శ్రేష్ఠంబునయినది. ఉత్తర యీవ్రతముచేత జీవించిన గర్భముకలది యగును. గుణవంతుడును ముల్లోకములయందు ఖ్యాతిచెందినవాడునయిన కొడుకు పుట్టగలడు అని చెప్పిన భీష్మునిమాట విని ధర్మపుత్రుఁడు చెప్పుచున్నాడు. ఓపితామహా! వ్రతరాజమనెడు పేరుగల వ్రతమును నాకు వివరముగా దెలియజేయుము. ఆవ్రతమును భూలోకమునం దెవరాచరించి రనుభవించిరి. ఇట్లడిగిన ధర్మపుత్రుంజూచి భీష్ముఁడు పలికెను. ఓధర్మరాజా! చెప్పెదవినుము. అంతట బ్రఖ్యాతినొందిన కాంచియను గొప్పపట్టణ మొకటిగలదు. ఆనగరమున తమతమ ధర్మమునందుండు దానశక్తిగల బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులను నాలుగువర్ణములతో కూడియున్నది. కుబేరుని యలకాపురంబనఁదగును ఇంద్రుని యమరావతి భాతియును అగ్నిహోత్రుని తేజోవతి

మాష్కియు ముఖ్యమయినది. అచ్చట మిక్కిలి బలవంతుండయిన రత్న
సేనుడను రాజొకడుండెను. ఆరాజు భూమిని బరిపాలనముచేయుచుండగా
దేవతలును ప్రజలును సంతోషించుచుండిరి. అతనిరాజ్యమున దుర్భిక్షము
గాని ఈతిబాధలుగాని కలుగలేదు. ఇట్లుండగా ఆనగరములో దేవస్వా
మియని ఖ్యాతిజెందిన యొక బ్రాహ్మణుడుండెను. ఆయనభార్య మంచి
గుణవతియు ధనవతియను పేరుగలది. ఆమె యథార్థమయిన పేరుకలిగి
లక్ష్మివలె పతివ్రతగానుండెను. పిమ్మట నామె మంచియోగ్యులయిన యేడు
గురు కొడుకులను మంచిరూపముగలిగి చూడతగిన యొకకొమార్తెను
కనెను. ఈలాగుకని తన పెనిమిటితోను కొడుకులు మనుమగండ్లతోను
సంతోషించుచుండెను. ఇట్లుండగా గొంతకాలమునకు తన తేజస్సులచేత
నగ్నివలె జ్వలించుచున్న బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుడు భిక్షార్థమై వచ్చెను. అతనిం
జూచి దేవస్వామియొక్క కోడండ్రేడుగురును ప్రేమతోగూడ నతనికి వారు
వారు ప్రత్యేకముగా భిక్షలు తెచ్చివేసిరి. ఆవిప్రుడును సంతుష్టుడయి
యావనితలజూచి మీకు సౌమంగల్యంబును సత్సంతానంబును గలుగు
గాక యని దీవించెను. ఆపిమ్మట ధనవతి తనకూతురయిన గుణవతింబిలిచి
యోపుత్రీ! నీవిప్రునకు భిక్షంబు పెట్టుమనిన నదియు నట్లుజేసి నమస్కరిం
చెను. అప్పుడా విప్రుండు ఓశుచిస్మితయైన చిన్నదానా! నీవు ధర్మవతికమ్మనెను.
అదివిని యాగుణవతి సిగ్గుతో తల్లికడకుంబోయి యావిప్రుడాశీర్వదించిన
తెఱంగెఱింగించెను. అదివిని యాధనవతి కూతుందోడ్కొని మరల నావిప్రు
నొద్దకుంజని నమస్కారముచేయింపగా నాబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుడు మునుపటి
యట్ల యాశీర్వదించెను. అదివిని యాధనవతి వగనొంది విప్రునిజూచి వచిం
పుచున్నది. ఓమహీసురవర్యా! నీవు ప్రసన్నుడవయి నావిన్నపం బాకర్ణింప
వలయు నియమయుక్తులయిన నాకోడండ్రకుమాత్రము సౌమంగల్యకరం
బును సత్సంతానకరంబునయిన మంగళాశీర్వాదంబు లొసర్చి నాకూతురు
నమస్కరించునపుడు ధర్మవతియు దీర్ఘాయువునయి కమ్మని వ్యత్యస్తముగా
మాటిమాటికి బలుక గారణంబేమో వచింపవలయుననెను. ఇట్లడిగిన ధన
వతింజూచి విప్రుండు ఓధనవతీ! నీవు పుణ్యవంతురాలవు కీర్తిగలదానవు
నీకొమార్తెకు తగినటుల నిచ్చినయాశీర్వాదంబులకు హేతువు జెప్పెద
వినుము. ఈచిన్నది సప్తపదీమధ్యమందు వైధవ్యంబు చెందగలదు. కాన
నుత్తమంబును నాశరహితంబునయిన ధర్మాచరణంబు మిక్కిలి చేయవల
యు కావున నీలాగు దీవించితిననిన విప్రునివాక్యంబువిని యాధనవతి వగ

చే గలిగినయుల్లంబుతో నతని నమస్కరించి బద్ధాంజలిపుటయయి విన్న
వించుచున్నయది. ఓభూసురవర్యా! ఈవైధవ్యంబు బాపుట కెద్దియయిన
నొకయుపాయం బెఱింగితివేనిం జెప్పవలయునని యడిగిన ధనవతి కావి
ప్రుం డిట్లనియె. ఓధనవతీ! ఈ చిన్నదాని వివాహంబున సోమయనునది
వచ్చి దీనివైధవ్యంబు పోగొట్టుఁగాక యనిన విని ధనవతి యడుగుచున్నది.
ఓద్విజశ్రేష్ఠుడా! సోమయనునది యెవతె! దానిజాతియేమి? యెచ్చోట
నుండునది! దానివృత్తాంతమంతయు వివరింపుమనఁ నపుడు నావిప్రుడు దాని
సమాచారంబు చెప్పసాగెను. ఓధనవతీ! సింహళదేశమందు సోమయను
పేరుగల చాకలది యొకతె యున్నది. అది నీగృహమునకు వచ్చునేని
నీకూతురి వైధవ్యంబు మానునని చెప్పి ఆవిప్రుండు వెడలిపోయెను. అటు
పిమ్మట ధనవతి కొడుకులంబిలిచి యావృత్తాంతం బెఱింగింప నుద్యుక్తురా
లయ్యె. ఓపుత్రులారా! మీతోడబుట్టినదియైన గుణవతికి సప్తపదీమధ్యంబు
న వైధవ్యంబు గలుగంబోవుచున్నదనియు ఆవైధవ్యంబు సింహళద్వీప
నివాసినియైన సోమయను పేరుగల చాకలదానిచే దొలంగుననియు నా
విప్రుండు వచించెంగాన దలిదండ్రులైన మాయందు మీకు గౌరవంబుండె
నేని జింతింపక ఈసోమయుండు పురంబునకు మీరుబోవలయున నెన్న. ఇట్లని
తల్లిమాటవిని కొడుకులు చెప్పుచున్నారు. ఓ తలితండ్రులారా! కొమార్తె
యందుండు ప్రీతిచే మమ్ము దేశాంతరమునకా పంపెదరు. నూరామడదూరం
బును దాటగూడనిదియునైన సముద్రముయొక్క నడుమనుండునట్టి సోమా
నివాసంబైన సింహళదేశంబునకు బోజాలమనిరి. అదివిని వారితండ్రియ
గు దేవస్వామియను విప్రుండు పలికెను. తన యేడుగురుకొడుకులతో
నాను సింహళంబునకుంజని పుత్రియొక్క వైధవ్యంబు దొలగచేయు
టకు సోమయను దానిం దెచ్చెదనని కోపముతో జెప్పగా నదివిని తక్షణంబున
దేవస్వామియను చిన్నకొడుకు తండ్రింజూచి యోతండ్రీ! మీ రాలాగు
చెప్పుటచే మాకు శ్రేయం బొనగూడును. గాన నట్లు చెప్పవలదు. ఇదియును
గాక సింహళద్వీపంబునకు బోవ నేనుండగా మఱియొవరికి శక్తికలగదని జెప్పి
గ్గున లేచి తలిదండ్రులకు నమస్కరించి తోడబుట్టుం దోడ్కొని సింహళం
బునుగూర్చి వెడలిపోయి కొన్నిదినంబులకు సముద్రతీరంబుచేరి యచ్చట
న్యంబును విశాలంబునైన యొక వటవృక్షముక్రింద నివసించుచుండగా
[illegible] నుండు నొకగృధ్రరాజము దేశాంతరమునుంచి తెచ్చిన
[illegible]ంచి మాంసఖండంబుచే బ్రాహ్మణంబును తనపిల్లల గాపాడుచుండెను.

యిట్లుండ నా శివస్వామి యామఱ్ఱిచెట్టు నునికిగాఁగైకొనిన నాటివాఁపున నెప్పటియట్ల యాపక్షిపోతముల చత్తపుమాంసము దెచ్చియియ్యఁగా నాగృధ్రశాబకంబులు దిననియయ్యె నట్లుండంజూచి యాగద్దఱేఁడు తద్దయు గూరిమిచేగలిగి యో నాబిడ్డా! నేదెచ్చిన మెత్తనిమాంసం బాకలిగొన్నవారలయ్యు నేలనారగింపరు వచింపుఁడనగా నోతండ్రీ! యీచెట్టుక్రింద నొకవిప్రుండు నాహారసుప్తైయుండ మేముదినుచుట యుక్తమేయన నాగృధ్రపతి తద్వచనంబు లాలకించి దయార్ద్రహృదయుండై వారిచెంత జేరి జెప్పందొడంగె. మీకోరిక యెఱింగితి భుజింపుఁడు. మిమ్ము రేపటియుషఃకాలంబున సింహళద్వీపంబుచేరునట్లు సముద్రము దాటించెదనని జెప్పి మరల తనబిడ్డల కాహారంబిచ్చి మఱునాటివేకువ నాగృధ్రరాజంబు వారల సముద్రంబు దాటించి తన్మధ్యంబుననుండు సింహళద్వీపంబునందలి సోమాగృహద్వారంబుసూపగా వారు నాడుమొదలు ప్రత్యహంబు దానిగృహంబు నూడ్చి యలికి ముగ్గులువెట్టి యలంకరింపుచు నొకయేఁడు నివసించిరి. అట్లుండ నొక్కనాఁడు రజకియైన సోమయనునది గృహంబువెడలివచ్చి యాసమ్మార్జనపూర్వకంబులైన యపూర్వరంగవల్లిరచనలంగని యచ్చెరువంది యాహా యీలాగు సొంపుగా ముగ్గులుపెట్టినవా రెవ్వరోయని యాలోచింపుచుండగా నావిప్రకన్య యగుపడెను. దనయన్నతోఁగూడ దేహకాంతిచే వెలుంగుచున్న యక్కన్యకనుఁజూచి యమానుషవేషంబుచే నిర్దేశంబుభాషింపుచున్న మీ రెవ్వ రెచ్చోటనుండువా రచ్చోట కేలవిచ్చేసి కుచ్చితంబైన తుచ్ఛపుజాతిగల నాకు సచ్చరిత్రంబుగల యుచ్చజాతియందుత్పన్నులైన మీరు సేవజేయ గతంబేమి సత్యంబు చిత్తగింపుఁడన నపుడు నాశివస్వామి తెలియజేయం దొడంగె. నామభావంబులచే గుణవతియని పేర్కొనబడుచున్న నా చెల్లెలైన యీకన్యకకు సప్తద్వీపమధ్యంబున వైధవ్యంబు సంప్రాప్తంబగునని యొక భూసురుండు భాషింప నదివిని యావైధవ్యం బేలాగు దొలఁగునని మరల నావిప్రున్వేఁడ సింహళద్వీపనివాసినియైన సోమయను చాకలిచేడియ చేయుసేవ నీయుపాయం బుపాయమనెంగాన నిర్దేశం బుద్దేశించి యాముద్దియుం దోఁడ్కొని తద్దయు సుద్దితో నీవద్ద కేతెంచితిని నేను. అదివిని సోమ యొక మీరుదాస్యంబుమానుఁడు. మీయాజ్ఞచే వైధవనివృత్తికొరకే నేతెంచెదనని కోపంబుజూచి యోసన్నుతలారా! నేదేశాంతరం బేగియుండు తఱి నిచ్చోట నెవ్వరేనియు స్మృతినొందిరేని వారినేనచ్చునంతవరకు సొంతనుండి సంతతంబు చింతింపక గాపాడుచుండుఁడన నదివిని యట్లచేసెదమని

ఆపిదప నాసోమ విప్రాశీర్వాదంబుల మిన్న దానిచే సముద్రంబుదాటించి యావలి దరిచేరి మార్గంబులగడచి నిమిషమాత్రంబున మహిమాతిశయం బుచే గాంచీపురంబుననుండు నా దేవస్వామి గృహంబుచేరగా నచ్చట ధన వతి యనుకూమారి వైధవ్యంబు మాన్పుటకై వచ్చిన సోమంగని యతిప్రేమతో యుపచరించెను. అది యిట్లుండగా శివస్వామి తన తోడబుట్టువునకు దగిన వరుం దెచ్చుటకై దేశాంతరంబుపోయి యరసి యుజ్జయిని నగరంబుచేరి యచ్చటనుండు దేవశర్మపుత్రుండైన రుద్రశర్మయను పేరుగల యొకవరునిం దోడ్కొనివచ్చి యతనికిం బదివేలవరహా లొసంగెను. పిదప దేవస్వామి సులగ్న నక్షత్రాదియుక్తంబైన ముహూర్తంబున సోమాసహాయంబుచే గన్యాదానం బొసంగ హోమాదులు చేయింపుచుండ సప్తపదిమధ్యంబున దేవశర్మ యకస్మాత్తుగా విగతజీవుండయ్యె. నట్టిసమయంబున జుట్టంబులు నక్రందం బట్టుకొని గట్టిగ నేడ్చుటంజూచి లోకులందరు జూచుచుండ నా సోమవ్రత రాజప్రభావంబుచే దుర్మరణ నాశకంబైన యావ్రతపుణ్యంబు ససంకల్పపూర్వకంబుగ గుణవతికివ్వగా దేవశర్మ యుదక్షణమున దాని మహిమచే సజీవుండై నిద్రించుచుండినవానివలె లేచుటంజూచి యాసోమ వివాహమహోత్సవంబు సంపూర్ణంబుగావించి వ్రతరాజంబును గుణవతి కుపదేశించి వారిచే సమ్మానపూర్వకంబుగ ననుజ్ఞవడసి యథాగతంబుగ దనదేశంబుగూర్చి మరలెను. ఇట్లుండగా నాసోమయింట మొదట బుత్రుం డు నాపిదప జెనిమిటియు నాతర్వాత నల్లుండు క్రమంబుగ మృతులగుటం జేసి యత్తయు మరదుచొప్పున గోడండ్రందరుంగూడి యాశవంబులం గాపా డుచుండిరి. ఇట్లొకకాలంబున ముగ్గురు మరణించుటచే నానిలయంబు శ్రీనిల యంబయ్యె. అదియట్లుండ నీసోమవచ్చునెడ మార్గంబున మృతసంజీవనం బగు నమవాస్య సోమవారం బాగతంబయ్యె. అప్పు డొకముసలిది దూది మూటమోయలేక మోయుచు నామార్గంబున బోవుచుండి సోమంజూచి యోనాకూతురా! నెత్తిననుండు మూటదింపు. మిక్కిలి భారంబుచే బీడి తనై ప్రాణంబువిడిచెద ననివిని సోమ పలుకుచున్నది. ఓయమ్మా! నేడమా సోమవారంబుగాన దూది దాకనని నియమంబుచేసికొనినపలికి తదనంతరంబ యచ్చట నదీతీరంబుననుండు నొకయశ్వత్థంబుగని యచ్చోట స్నానంబా చరించి మహావిష్ణువు నభ్యర్చించి గులకరాళ్లచే నూటయెనిమిది ప్రదక్షి ణంబు లాచరించెనని భీష్ముండు ధర్మరాజుంజూచి పలికి మరల చెప్పుచు న్నాడు. ఓ ధర్మనందనా! యొప్పను ప్రదక్షిణంబులు సంపూర్ణంబాయెనో

తత్క్షణంబున గృహంబున మృతిజెందియున్న దాని పెనిమిటియు కొమారుడు నల్లుండు సంప్రాప్తప్రాణులైరి. ఆగృహంబు మునుపటియట్ల భాసిల్లెను. సోమయు నావ్రతంబు సంపూర్ణంబుగావించి తనయునికి జేరి పునరుజ్జీవితులైన భర్తృపుత్ర జామాతలంగని సామ్యములేని సంతసంబంది కృతార్థయయ్యె. అట్టియెడ కోడండ్రందఱును సోమకు సాష్టాంగముగ మ్రొక్కి యోయత్తా నీ పెనిమిటియు బుత్రుం డల్లుండును మృతులై మఱల జీవించుటకు హేతు వేమో వచింపుమా యనవిని యాసోమ కోడండ్రంజూచి యోకోడండ్రా! చెప్పెదవినుండు వ్రతరాజంబైన యమాసోమవార పుణ్యంబు గుణవతికిచ్చితిం గాన నా హేతువువలన నిక్కడ వీరు కాలగతింజెందిరి. ఆవెనుక నేవచ్చుచుండగా దారిలో నొకవృద్ధస్త్రీ దూదిమూట నెత్తుకొని పోవుచుండి నన్నుజూచి యోకూతురా! నానెత్తిమూట దింపుమనవిని నేడమాసోమవారంబుగాన దూది తాకనని చెప్పి తాకకయుండి యచ్చటనుండొకానొక యేటియొడ్డునందలి యశ్వత్థంబాలోకించి యందు మహావిష్ణువు నావాహనాది షోడశోపచారంబుల నర్చించి గులకరాళ్ళచే నూటయెనిమిది ప్రదక్షిణంబులు సేసితిం గాన నామహిమచే వీరందఱుం బునరుజ్జీవితులైరి. కావున స్త్రీలందరు దీని నతిక్రమింపక నీవ్రతం బాచరింపుదురేని దీర్ఘసౌమంగల్యంబుతో సత్సంతానసంపద లనుభవింపుదురని చెప్పి సమ్మదంబుతో వ్రతరాజప్రభావం బాకోడండ్ర కెఱింగించి వారిచే జేయించి యాపిదప బుత్రపౌత్రాదులతో ననేకభోగంబులు ననుభవింపుచుండి యంతంబున వారితోగూడ వైకుంఠంబు జెందెనని చెప్పి భీష్ముండు మరల ధర్మపుత్రుంజూచి పలుకుచున్నాడు. యేమనగా ఓకురునందనా! అకాలమృత్యువును నశింపజేయునట్టి యీవ్రతరాజప్రభావంబును అట్టివ్రతం బాచరించిన సోమయొక్క వైధవ్యంబు పోగొట్టునట్టి దివ్యమహిమాతిశయంబును విశదంబుగ వివరించితి ననినవిని యుధిష్ఠిరుండు ఓపితామహా! స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని యీవ్రతం బాచరించువిధం బెలాగు దయచేసి వచింపవలయుననిన భీష్ముండు ఓ ధర్మనందనా! యెప్పుడమావాస్య సోమవారముతో గూడి సంప్రాప్తమగునో యది దేవతలకైన దుర్లభంబైన సమయంబు అట్టి మిక్కిలి పుణ్యంబైన కాలంబున వేకువ లేచి మౌనయుక్తంబుగ మజ్జనం బాచరించి శుద్ధవస్త్రంబులు ధరించుకొని యశ్వత్థసమీపంబుచేరి దానిమూలమున "వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపాయ సృష్టిస్థిత్యంతకారిణే । ఆదిమధ్యాంతనానాయ సహస్రశిరసే నమః" అను శ్లోకంబుచే విష్ణుధ్యానం బాచరించి కీతాం

బని శుభాక్షత ఫలపుష్పధూపదీపనైవేద్య భక్ష్యభోజ్యగీతవాద్యాదిత్ర నీరాజ
నాద్యుపచారంబులం జేసి "అశ్వత్థాద్యుతగీర్వాణ గోవిందస్య సదాశ్రయ।
అశేషంహరమేశోకం వృక్షరాజనమోస్తుతే॥ అశ్వత్థేనోనిమధనం పర్ణేవోవ
సతిః కృతా। గోభాజనత్వే లాంఛయ త్వనసథప్లాగుపం॥ మూలతో బ్రహ్మ
రూపాయ మధ్యతో విష్ణురూపిణే। అగ్రతశ్శివరూపాయ వృక్షరాజాయతే
నమః। యానికానిచపాపాని బ్రహ్మహత్యాసమానిచ। తానిసర్వాణిన
శ్యంతు ప్రదక్షిణపదేపదే" అనునీమంత్రంబుల నుచ్చరింపుచు ముత్యములు,
బంగారు, వెండి, వజ్రము మొదలైన నవరత్నములచేతను భక్ష్యపూర్ణంబు
లైన కంచు రాగి మొదలయిన పాత్రములచేత ధరించుకొని నూటయెని
మిది ప్రదక్షిణంబులుచేసి యశ్వత్థమూలంబున సమర్పించిన వస్తువులు
గురువునకిచ్చి సోమవ్రతికొఱకు సువాసినులం బూజించి షడ్రసోపేతాన్న
ప్రదానంబుచే విప్రులం బరితృప్తులంగావించి యాపిదప మౌనియయి
తాను భుజింపవలయు. గాన నోపుత్రమిత్రా! వ్రతరాజవిధానంబు నీకుం
దెలిపితి నీవుదు ద్రౌపదీసుభద్రలచేతం జేయించితివేని దానిగర్భస్థుండు
జీవించి దీర్ఘాయువై యుండుననిన, భీష్ము వాణంబులివ్విని యుధిష్ఠిరుండు
పలుకుచున్నాడు.

ఓపితామహా! కాంచనాది విభవంబునులేని యాడుదాని కేలాగున
నీవ్రతరాజఫలంబు సంపూర్ణంబుగ లభించుననిన విని గాంగేయుండు విన
రించిన తెఱంగెట్లనిన, ఓపాండునందనా! ఫలపుష్పభక్ష్యాదులచే బ్రద
క్షిణం బాచరించెనేని దరిద్రయై యుండినను పూర్ణఫలంబు నొందును.
దేవదేవుండైన శ్రీమహావిష్ణువున కభిమతంబైన యీవ్రతోత్తమం బేర
మణీమణి భర్తృసుత సంపదభిలాషిణియై యాచరించునో దాని యీప్సి
తార్థంబులన్నియు నొనగూడును. మఱియు నుద్యాపనవిధానంబు వివరిం
చెద వినుము. ఉద్యాపనంబు సేయనివారికి వ్రతము సంపూర్ణము కానే
రదు. సర్వతోభద్రమండలం బేర్పఱచి దానినడుమ పండ్రెండు కలశముల
నునిచి శక్త్యనతిక్రమింపక సువర్ణంబుచేత నశ్వత్థవృక్షంబును దానియడు
గున చతుర్బాహుయుక్తంబైన లక్ష్మీనారాయణప్రతిమయు బ్రహ్మరు
ద్రాదిదేవతాప్రతిమలును బ్రత్యేకంబుగ జేయించి యందు శ్రీమహావిష్ణు
మొదలయిన దేవతల నావాహనాదిషోడశోపచారంబులచే బూజించి విభ
వము కొలది ధూపదీపనైవేద్యము లొసంగి రాత్రిపురాణశ్రవణాదులచే
జాగరణంబుసేసి మఱునాడుదయంబున నశ్వత్థసమిధలచేతను, పాయసతిల

లచేతను ఇదంవిష్ణుః అను మంత్రముచేతనైనను ప్రణవంబుచేతనైనను విష్ణ్వష్టాక్షరమంత్రంబుచేతనైనను శివపంచాక్షర మంత్రంబుచేతనైనను వేల్చి త్రిమూర్తిస్వరూపుండైన యశ్వత్థానికి బూర్ణాహుతి గావించి తదనంతరంబు పయస్వినులయిన గోవులు గురువునకిచ్చి బ్రహ్మపూజ నివ్వర్తించి బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిద్వాదశకలశంబుల విప్రుల కివ్వవలయు నట్లిచ్చుటకు శక్తుండు రెండుకలశంబులైన నివ్వవలయు. ఇట్లు కలశదానంబులు చేసి షడ్రసోపేతాన్నదానంబుచే బ్రాహ్మణసమారాధనం బాచరించి వస్త్రదక్షిణాదులనిచ్చి సాష్టాంగదండప్రమాణంబు లాచరించి ప్రార్థనాపూర్వకంబుగ వారివలన నాశీర్వాదంబులనొంది యనంతరంబు తాను భుజింపవలయు. ఇట్లు పండ్రెండుసంవత్సరములలో నెప్పుడైన నుద్యాపనంబు చేయుదురేని యీవ్రతరాజఫలంబు పూర్ణముగ లభించుననిన పితామహు వాక్యంబులివ్విని యీధర్మనందనుండు నుత్తర మొదలయినవారిచే జేయించినందున నుత్తరాగర్భసంభూతుం డుత్తరాభివృద్ధిజెంది విలసిల్లుచుండెను.

ఇట్లు భవిష్యోత్తరపురాణంబునందలి సోమవత్యమావాస్యవ్రతంబు

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

కృష్ణాష్టమీ వ్రతకల్పము.

శ్లో॥ అద్యస్థిత్వా నిరాహారః శ్వోభూతే పరమేశ్వర। భోజ్యామి దేవకీపుత్ర పూజాంకృత్వా విధానతః॥ నియమమంత్రః॥ తులసీదళసంయుక్తం యస్తోయం శిరసా వహేత్ । స స్నాతః సర్వతీర్థేషు సర్వయజ్ఞఫలంలభేత్ వసంతియానితీర్థాని పుణ్యానిభువనత్రయే॥ తేభ్యస్తీర్థసహస్రేభ్యః . పావనేభ్యోనమోనమః॥ కలశోదకస్థాపనమంత్రః॥ పిబంతం తంపరంధ్యాయేత్ స్వపుత్రం తం వాణీనాపరం। విలోక్యమానం ప్రేమార్ద్రముఖం మాతుస్తనంహర్ష్ణహా॥ అథసంకల్పః॥ ఏవంగుణవిశేషణ, విశిష్టాయాంశుభతిథౌ, అస్మాకంసహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం

సకలమనోరథావాప్త్యర్థం సత్పుజన్మార్జితపాపనివృత్త్యర్థం పుత్రపౌత్రాభి
వృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం శ్రీగోపి
దేవీదేవకీవసుదేవసమేత శ్రీకృష్ణముద్దిశ్య శ్రీకృష్ణప్రీత్యర్థం కృష్ణజన్మాష్ట
మీవ్రతపుణ్యకాలే శ్రీగోపాలకృష్ణపూజాంకరిష్యే॥ తదంగకలశపూజా
శంఖపూజాపీఠార్చనంకృత్వా అథసువర్ణేనరజతేన తామ్రేణ మృణ్మయేన
వాగోపాల శ్రీబాలకృష్ణప్రతిమాంకృత్వా పూజాంకరిష్యే॥ మూలమ
న్త్రేణవావిష్ణు సూక్తేనవాసర్వం ప్రతివాక్యంపూజయేద్ధీమాన్ ॥ అథ
ధ్యానం॥ శ్రీకృష్ణగోపీజనముఖ్యవిష్ణో బ్రహ్మాండకుక్షింభరవాసుదేవ॥
గోపస్త్రీసహస్రషోడశవల్లభాఖ్య గోవిందపీతాంబరశంఖచక్రిన్॥ ఏవంధ్యా
త్వాహృదింసమ్యక్ శ్రీకృష్ణంవిశ్వరూపిణం। ఇష్టకామార్థసిద్ధ్యర్థంపూజాం
కుర్యాద్యథావిధి॥ ఆవాహయామిదేవేశ సిద్ధగంధర్వసేవిత॥ యద్రహస్య
మిదంపుణ్యం సర్వపాపహరోహరిః॥ ఆవాహనం॥ దేవదేవజగన్నాథ ప్రణ
తక్లేశనాశన। రత్నసింహాసనందివ్యం గృహాణమధుసూదన॥ సింహాసనం॥
పాంథితంకురుమేదేవ దుష్కృతంచవినాశయ। పాద్యంగృహాణభగవన్
మాతురుత్సంగసంస్థిత॥ పాద్యంకురుష్వమేదయాన్దేవ సంసా త్రభయాపహ॥
దధిక్షీరజలోపేతం గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ శ్రీపతాంకజ
గదాపాణే శ్రీధరశ్రీనికేతన। ఉపేంద్రదేవకీపుత్ర గృహాణాచమనీయకం॥
ఆచమనీయం॥ గోపవేషనమస్తుభ్యం దధిక్షీరసమన్వితం। మధుపర్కంగృహా
ణేదం మర్యాదత్వంహి కేశవ॥ మధుపర్కం॥ శర్వాయసర్వగతయే గోవిం
దాయమహాత్మనే। స్నానంపంచామృతందేవ గృహాణసురసత్తమ॥ పంచా
మృతస్నానం॥ నారికేళోదకంగంగా యమునాదిసముద్భవం। శుద్ధోదకం
గృహాణేశ స్నానంకురుయథావిధి॥ ఆచమ్యంతాంజగన్నాథ సంసారార్ణవ
తారక॥ గోవిందపరమానంద విశ్వరూపనమోస్తుతే॥ ఆచమనం॥ పీతాం
బరధారణం॥ బ్రహ్మసూత్రంచోపవీతం త్రయీనాథధరాధర। గోవింద
పరమానంద వాసుదేవాయతేనమః॥ యజ్ఞోపవీతం॥ కేయూరవలయంచైవ
గ్రైవేయంకుండలద్వయం। అంగుళీయకరత్నాని భూషణానితుగృహ్య
తాం॥ సర్వాభరణాని॥ చందనాగరుకస్తూరీ ఘనసారసమన్వితం। గంధం
గృహాణగోపాల నానాగంధాశ్చధారయ॥ గంధం॥ గోవిందపరమానంద
హరిద్రాసహితాక్షతాన్। విశ్వేశ్వరవిశాలాక్ష గృహాణపరమేశ్వర॥ అక్ష
తాన్॥ చామంతికావకుళచంపకపాటలాబ్జపున్నాగజాజికరవీరరసాలపుష్పైః॥
బిల్వప్రవాళతులసీదళమల్లికాభిస్త్వాం పూజయామిజగదీశ్వరవాసుదేవ।

గోపాలకృష్ణాభ్యాంనమః॥ పుష్పాణి॥ శ్రీకృష్ణంబలభద్రంచ వసుదేవంచ దేవకీం। రోహిణీంచసుభద్రాంచ యశోదానందమేవచ। దుర్గాంచైవ మునీంశ్చైవ పూజయేద్గోపసత్తమ॥ బ్రహ్మాదీన్ పూజయేత్ ॥అష్టదిక్పాలకాన్పూజయేత్ ॥కశ్యపాదిసప్తర్షీన్ పూజయేత్ ॥ అథాంగపూజా॥ త్రివిక్రమాయనమః॥ పాదౌపూజయామి॥ గంగాప్రభవాయనమః-గుల్ఫౌ॥ విష్వక్సేనాయనమః॥ జంఘే॥ జనార్దనాయనమః-జానునీ॥ పీతాంబరాయనమః-ఊరూ॥ గరుడవాహనాయనమః-కటిం ॥ లోకప్రభవాయనమః-గుహ్యం॥ పద్మనాభాయనమః-నాభిం॥ దామోదరాయనమః-ఉదరం॥ కౌస్తుభధారిణేనమః-హృదయం॥ వనమాలినేనమః-స్తనౌ॥ కంబుగ్రీవాయనమః-కంఠం॥ దివ్యాయుధానమః-స్కంధౌ॥ శార్ఙ్గపాణయేనమః-బాహూన్ ॥ శంఖచక్రధరాయనమః-హస్తౌ॥ చంద్రముఖాయనమః-ముఖం॥ దేవగర్భాయనమః-ఓష్ఠం॥ ఉపేంద్రాయనమః-ఘ్రాణం॥పుండరీకాక్షాయనమః-నేత్రే॥ విష్టరశ్రవసేనమః-కర్ణౌ ॥ మాధవాయనమః-లలాటం ॥ సర్వాత్మనేనమః-శిరః॥ దేవకీసూనవేనమః-సర్వాంగానిపూజయామి.

అథాష్టోత్తరశతనామాని.

ఈగ్రంథమునందలి 30-వ పేజియందుండు అష్టోత్తరము చెప్పవలయు.

శ్లో॥ దశాంగంగుగ్గులంధూపం గోఘృతేనసమన్వితం। ధూపంగృహాణదేవేశ సర్వలోకనమస్కృత॥ ధూపం॥ త్రిలోకేశమహాదేవ సర్వజ్ఞానప్రదాయక। దీపందాస్యామిదేవేశ రక్షమాంభక్తవత్సల॥ దీపం॥ సర్వభక్ష్యైశ్చభోజ్యైశ్చ రసైష్షడ్భిస్సమన్వితం। నైవేద్యంతుమయానీతం గృహాణపురుషోత్తమ॥ నైవేద్యం॥ సుధారసంసువిపులం మయానీతంతుమాధవ। గృహాణకలశానీతం యథేష్టముపభుజ్యతాం॥ పూర్వాపోశనం॥ పానీయంపావనంశ్రేష్ఠం మేలకాదిసువాసితం। కర్పూరవాసితంతోయం ప్రీత్యర్థం మధుసూదన। మధ్యేపానీయం॥ ఉత్తరాపోశనంగ్రాహ్యం హస్తప్రక్షాళనంకురు॥ పాదప్రక్షాళనం॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యుతం। లవంగైలాచూర్ణయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ స్వర్ణపుష్పమిదందేవ గృహాణపురుషోత్తమ। కోటిసూర్యప్రతీకాశం స్వర్ణపుష్పంమనోహరం॥ సువర్ణపుష్పం॥ కర్పూరవర్తిసంయుక్తం దీపమాలామనోహరం। నీరాజనంగృహాణేశ దేవక్యానందవర్ధన॥ నీరాజనం॥ శ్రీకృష్ణ సర్వలోకేశ నానాపుష్పసుసౌరభైః। పుష్పాంజలింప్రదాస్యామి గృహా

నేశమయార్పితం॥ పుష్పాంజలిం॥ దేవదేవజగన్నాథ వాంఛితార్థఫలప్రద।
ప్రదక్షిణంకరోమిత్వాం సంసారార్ణవతారక॥ ప్రదక్షిణం॥ కృష్ణాయవాసు
దేవాయ దేవకీనందనాయచ। నందగోపకుమారాయ గోవిందాయనమో
నమః॥ సాష్టాంగనమస్కారాన్॥ అపరాధసహస్రాణి క్రియంతేహర్నిశం
మయా। దాసోహమితిమాంమత్వా క్షమస్వపురుషోత్తమ॥ ప్రార్థనా॥ తతో
గంధాక్షతైఃపుష్పైః పూజయేచ్చంద్రమండలం। తత్రార్ఘ్యపాత్రేనిక్షిప్య
అర్ఘ్యద్రవ్యాణినిక్షిపేత్॥ జ్యోతిష్మతేనమస్తుభ్యం నమస్తేజ్యోతిషాంపతే।
నమస్తేరోహిణీకాంత సుధాకరనమోస్తుతే॥ చంద్రప్రార్థనమంత్రః॥ జాతః
కంసవధార్థాయ భూభారోత్తారణాయచ। దానవానాంవినాశాయ వసు
దేవకులోద్భవ॥ శ్రీకృష్ణాయనమః॥ ప్రథమార్ఘ్యంసమర్పయామి॥ పాండ
వానాంహితార్థాయ ధర్మసంస్థాపనాయచ। కౌరవాణాంవినాశాయ వసు
దేవకులోద్భవ॥ శ్రీకృష్ణాయనమః॥ ద్వితీయార్ఘ్యం॥ శ్రావణ్యాంకృష్ణపక్షే
తు అష్టమీరోహిణీయుతా। తస్యాంచంద్రోదయేరాత్రౌ బాలకృష్ణసము
ద్భవః॥ శ్రీకృష్ణాయనమః॥ తృతీయార్ఘ్యం॥ క్షీరోదార్ణవసంభూత అత్రినే
త్రసముద్భవ। గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం రోహిణ్యాసహితశ్శశిన్॥
శ్రీకృష్ణాయనమః॥ చంద్రార్ఘ్యం॥ యస్యస్మృత్యాచ॥ వ్రతంసువ్రత
మస్తు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణమ్.

శ్రీకృష్ణాష్టమీవ్రతకథారంభః.

శ్లో॥ నమఃపరమకల్యాణ నమస్తేవిశ్వమంగళ। వాసుదేవాయశాం
తాయ యదూనాంపతయేనమః॥ నారదఉవాచ॥ జయంత్యాశ్చైవమా
హాత్మ్యం శ్రీకృష్ణస్యమహాత్మనః। యత్కృత్వాహంగమిష్యామి తద్విష్ణోః
పరమంపదం॥ పితామహఉవాచ॥ శృణువత్సప్రవక్ష్యామి జయంత్యాశ్చ
ప్రభావకం। జయంపుణ్యంచలభతే శీఘ్రంపాపస్యనాశనం॥ స్మరణాత్కీర్త
నాత్పాపం సప్తజన్మార్జితంమునే। జయంతీహరతేసర్వం కింపునశ్చోపవా
సినాం॥ కృష్ణజన్మాష్టమీలోకే పవిత్రాపాపనాశనీ। క్రతూనాంచఫలం
తేషాం తీర్థాయుతఫలంభవేత్॥ కపిలాగోసహస్రంతు యోదదాదినేదినే।
తత్ఫలంసమవాప్నోతి జయంత్యాస్సముపోషణే॥ రత్నకోటిసహస్రాణి
అశ్వనాగయుతానిచ। మత్తేభానాంసహస్రాణి యోదదాతిదినేదినే॥
కన్యాకోటిసహస్రంచ తత్ఫలంత్వృషిభిస్స్మృతం। హేమభాండసహస్రాణి
కురుక్షేత్రేప్రయచ్ఛతి॥ గుర్వర్థంబ్రాహ్మణార్థంవా స్వస్వర్థంవాత్యజే
ద్వసుం। తత్ఫలంసమవాప్నోతి జయంత్యాస్సముపోషణాత్॥ ఆసన్నాత్తి

హరాణాంచ తీర్థసేవారతాత్మనాం। సత్యవ్రతానాంయత్పుణ్యం జయం
త్యాస్సముపోషణాత్॥ యత్ఫలంశ్రాద్ధకర్తౄణాం పితౄణామిందుసంక్ష
యే। గంగాయాంనర్మదాయాంచ సరయూచంద్రభాగయోః॥ అన్యేషు
పుణ్యతీర్థేషు యత్స్నానంకురుతేనరః। ద్వాదశీనాంతుసర్వాసాం యత్ఫ
లంకృష్ణజన్మని॥ జయంత్యేకోపవాసేన జాగరేణతుతత్ఫలం। అంబరీషేణ
శూరేణ శిశుపాలేనగాధినా॥ ఏతైశ్చాన్యైశ్చరాజన్యైర్ధర్మజ్ఞైస్సత్యవా
దిభిః। తుష్ట్యర్థం దేవకీసూనోర్జయంత్యాస్సముపోషణాత్॥ కృత్స్నంరా
జ్యంమహీంభుక్త్వా ప్రాప్తాస్తేశాశ్వతీంగతిం।జయంత్యాశ్చోపవాసేనవిష్ణో
ర్లోకంగతాశ్చతే। వాలఖిల్యాదయోవిప్రాః వసిష్ఠాద్యాద్విజోత్తమాః॥
గౌతమేనచగార్గ్యేణ జామదగ్న్యేనధీమతా॥ వాల్మీకినాకృతంపూర్వం
మహాతాపసరూపిణా। కృతంరామాయణంయేన విష్ణోఃపరమముత్తమం॥
ప్రాజాపత్యర్క్షసంయోగే నభోమాసేసితేష్టమీ। తస్యామేవచకర్తవ్యం
తుష్ట్యర్థంచక్రపాణినః॥ జన్మోపార్జితపాపంచ జన్మాంతరకృతానిచ।బ్రహ్మ
హత్యాదయస్సర్వే నశ్యంతిస్మరణాదపి॥ పురతోవాసుదేవస్య జయంత్య
ఖిలకామదా। కోటిజనార్జితంపాప జ్ఞానాజ్ఞానేనయత్కృతం॥ తస్యాముపో
షణేనైవ యామార్థేనవిలీయతే। శూద్రాన్నేనతుయత్పాపం శవహస్తేస
భోజనం॥ తత్పాపంసమవాప్నోతి జయంత్యాంభోజనేకృతే। నభఃకృష్ణా
ష్టమీప్రాప్తే భునక్తేతుద్విజాధమాః॥ త్రైలోక్యసంభవంపాపం భుంజం
త్యేవనసంశయః। బ్రహ్మఘ్నస్యసురాపస్య గోఘ్నస్యస్త్రీవధస్యచ॥ నరకో
మునిశార్దూల జయంతీవిముఖస్యచ। ప్రజాహీనస్యమూర్ఖస్య పరాన్నం
భుంజతోపిచ॥ నతస్యసుకృతోలోకః జయంతీవిముఖస్యచ। యేకుర్వంతి
హరేఃపూజాం జయంతీవాసరేమునే॥ సుప్రసన్నాభవేత్తుష్టా దేవకీవిష్ణునా
సహ। వ్రతేనారాధయేద్దేవం దేవకీసహితంహరిం॥ త్యక్త్వాయమపురీం
ఘోరాం యాంతివిష్ణోఃపరంపదం। జన్మాష్టమీవ్రతంయేవై ప్రకుర్వంతి
ద్విజోత్తమాః॥ ఆరాధయంతివిప్రేంద్రలక్ష్మీస్తేషాంప్రసీదతి। రాజకందైవి
కంచైవ భయంచాగ్నిసముద్భవం॥ సార్పంవిద్యుత్ప్రజాతంచ వాయుజాం
గాంబుజంతథా। స్మరణాద్వాసుదేవస్య క్షణమాత్రాద్వినశ్యతి। గావస్త
స్యవివర్ధంతే ప్రభూతాధాన్యసంపదః। కుటుంబంవర్ధతేతస్యమోక్షశ్చాంతే
నసంశయః॥ దుఃఖజంవ్యాధిజంచైవ భయంసర్పసముద్భవం। నకలిశ్చ
కాలశ్చనోపసర్గోమహామునే॥ రక్షణాయకులస్యైవ సర్వత్రవిజయాయచ।
జయంతీబుధవారేణ రోహిణీసహితాయది॥ అన్యైశ్చమునిశార్దూల కింకృ

తైర్వ్రతకోటిభిః। సమస్కారేణయత్పుణ్యం మాతాపిత్రోర్హితేనథా। ఆచార్యపాలనాద్వత్స తత్ఫలంశతసమ్మితం। యత్రవిష్ణోఃకథాదివ్యా వర్తతే మునిసత్తమ। నారదఉవాచ॥ సుదూరమపిగంతవ్యం యత్రభాగవతోజనః। త్రేతాయుగంద్వాపరేసమ్యక్ కృతేచైవకలౌయుగే॥ కృత్వాప్యన్యవిధా నేన కర్తవ్యంపుణ్యవర్ధన। కథయస్వసురశ్రేష్ఠ జయంతీకేనతుష్యతి॥ తాం పూజాంయద్విధానేన బ్రూహిమేత్రిదశేశ్వర। సమ్యగ్వ్రతఫలంయేన బ్రూహిమేత్రిదశేశ్వర॥ బ్రహ్మా॥ పురాసనత్కుమారేణ హరిశ్చంద్రస్య ధీమతా। ఉక్తమేతన్మహాభాగ వ్రతమేతన్మహామునే॥ నియమాత్ఫలమా ప్నోతి నవ్రతేయోనియమంవినా। అష్టమ్యాంత్వానిరాహార శ్శోభ్వభూతేపరమే శ్వర॥ భక్త్యాచదేవకీపుత్ర అస్మిన్ జన్మాష్టమీవ్రతే। ఉపోషితస్తంమధ్యా హ్నే స్నాత్వాకృష్ణతిలైశ్శుభైః॥ ధాత్రీఫలంధారయిత్వా మహాపుత్రాది వర్ధనం। కృత్వాతులసిమిశ్రేణ జలంపిబతిసువ్రతీ॥ స్నానంవాకురుతేతత్ర తీర్థకామఫలంలభేత్। కృత్వామాధ్యాహ్నికంకర్మ శుచిర్భూత్వాసమా హితః॥ గృహమధ్యేథవాచైవ విష్ణుస్థానేచసువ్రతం। గోమయేనోపలిప్యాథ స్థాపయేన్నూతనంఘటం॥ పూరయేచ్ఛుద్ధసలిలం నవరత్నైశ్చసంయుతం। వస్త్రేణావేష్టయేత్కుంభం తండులోపరివిన్యసేత్॥ తత్రనిక్షిప్యతత్పాత్రం కాంస్యంతామ్రంమృదంతువా। పూరయేత్తండులైశ్శుభ్రైః పంచరత్నసమ న్వితైః॥ వస్త్రేణాచ్ఛాదనంకృత్వా పాత్రమధ్యేస్యశేధరిం। కర్షమాత్ర సువర్ణేన బాలకృష్ణంప్రపూజయేత్॥ యథావిభవసారేణ శక్తియుక్తేనచే తసా। శ్రాద్ధేదానేతథాహోమే సర్వతీర్థవ్రతేషుచ॥ విత్తశాఠ్యంనకుర్వీత తథాచాన్యేషుసువ్రత। దేవతావ్రతకార్యేషు విత్తశాఠ్యంకరోతియః॥ సర్వధర్మవినిర్ముక్తో నరకేషునిమజ్జతి। జీవితంయాతియఃకాలే జయంతీవాస రంవినా॥ తత్ఖండమాయుషోవ్యర్థం నరాణాముపజాయతే। వ్యతిక్రమ్యగు రోర్వాక్యం గురుంధర్మోపదేశకం॥ విప్రేంద్రస్వేచ్ఛయాధర్మం కుర్వాణో నరకంవ్రజేత్। ధర్మమర్థంచకామంచ యదీచ్ఛేదాత్మనఃప్రియం॥ దద్యాచ్చ శక్తితోభక్త్యా గాంమహీంకాంచనంచయత్। ఫలంధాన్యంచవస్త్రంచ య త్కించిద్భూరిదంతథా॥ దేవక్యాఃప్రసవేకాలే జాతేకృష్ణేజగత్పతౌ। జా తకర్మాదికర్తవ్య ముపదేశశ్చచక్రిణః॥ పురాణోక్తేనమన్త్రేణ కృష్ణంసమ్పూ జయేన్నిశి। శైలోవ్యచారాన్ దేవస్య తతోవిప్రాన్ప్రపూజయేత్॥ అది తే దేవమాతస్త్వం సర్వపాపప్రణాశిని। అతస్త్వాంపూజయిష్యామి భీతోహం భవసాగరాత్॥ పూజితాసియథాదేవైః ప్రసన్నాత్వం సరాసనే। పూజితా

చయథాభక్త్యా ప్రసాదంకురుసువ్రతే ॥ యయారాత్రౌహరింలబ్ధ్వా ప్రాప్తా
త్వంనిర్వృతింపరాం । తామేనిర్వృతిందేహి సుపుత్రందర్శయస్వమే ॥
దేవపూజామంత్రః ॥ అవతారసహస్రాణి కరోతిభగవాన్హరిః । తేషాంచై
వతుమాహాత్మ్యం కశ్చిజ్జానాతినైవభువి॥ దేవబ్రహ్మాదయోయేపి స్వరూపం
నవిదుస్తవ। అతస్త్వాంపూజయిష్యామి మాతురుత్సంగసంస్థితం॥ వాంఛితం
కురుమేతత్ర దుష్కృతంచైవనాశయ । కృపాంకురుష్వమేదేవ సంసారార్తి
భయాపహ ॥ కృష్ణప్రార్థనమంత్రః ॥ ఏవంసంపూజ్యగోవిందం పాత్రేతు
లసీసంయుతే । చంద్రోదయేతునిర్గత్య స్థండిలేసమలంకృతే ॥ శంఖతో
యంసమాదాయ సుపుష్పఫలచందనం । సమంత్రముపనీంగత్వా చంద్రా
యార్ఘ్యం నివేదయేత్ ॥ అర్ఘ్యమంత్రంసముచ్చార్య సర్వపాపైః ప్రము
చ్యతే॥ అర్ఘ్యమంత్రః॥ క్షీరోదార్ణవసంభూత హ్యత్రినేత్రసముద్భవ । గృహా
ణార్ఘ్యంమయాదత్తం రోహిణ్యాసహితశ్శశిన్ । జ్యోత్స్నాపతేనమస్తుభ్యం
నమస్తే జ్యోతిషాంపతే । నమస్తేరోహిణీకాంత సుధాకర నమోస్తుతే ॥
ఇతి చంద్రార్ఘ్యం ॥ నారికేళోదకేనైవ దదాదర్ఘ్యం విచక్షణః । శ్రీకృష్ణ
పరయాభక్త్యా శంఖేకృత్వావిధానతః ॥ అథ కృష్ణార్ఘ్యమంత్రః॥ జాతఃకంస
వధార్థాయ భూభారోత్తారణాయచ । పాండవానాం హితార్థాయ ధర్మ
సంస్థాపనాయచ॥ కౌరవాణాంవినాశాయ వసుదేవకులోద్భవ । దేవకీగర్భ
సంభూత భక్తానామభయప్రద ॥ గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం ప్రసీదపురు
షోత్తమ । దధిదూర్వాక్షతైర్యుక్తం దత్వాతంశశినేమునే ॥ తతస్తుపరతో
విష్ణుం నిశాంతంశశితోషయేత్ । అర్ఘ్యందత్వాద్విజశ్రేష్ఠ తస్యపుణ్యఫలం
శృణు॥ యోదద్యాత్సఫలాముర్వీం సర్వరత్నసమన్వితాం । అర్ఘ్యదానేన
తత్పుణ్యం లభతేనాత్రసంశయః ॥ గీతాశాస్త్రకథాలాపైః కుర్యాజ్జాగర
ణంనిశి । ధూపందీపంచనైవేద్యం తాంబూలందాపయేన్నరః ॥ ఫలానిచ
విచిత్రాణి దివ్యానివివిధానిచ । ధూపంనీరాజనంచైవ కుర్యాద్దేవంపునః
పునః ॥ వాసదేవాసుదేవస్య గీతంవా వాచయేత్స్వయం। జన్మకోటికృతం
పాపం దహ్యతేతృణరాశివత్ ॥ యత్రభాగవతంశాస్త్రం శ్రూయతేహరి
వాసరే। తత్రజాగరణంకుర్యాద్దన్యథాపాపభాగ్భవేత్ ॥ స్నానంప్రభాత
సమయే విమలేసూర్యదీపితే। కృత్వాపూర్వాహ్ణికంకర్మ ఏకాగ్రకృత
మానసః॥ తతస్స్వయంసమశ్నీయా జ్జయంత్యాంసముపోషితః । స్త్రీబాల
వృద్ధసహితో మిత్రద్విజసమన్వితః ॥ విధినానేనసహితో జయంతీంప్రకరో
తియః । నారీచేత్కారయేద్భక్త్యా పురుషేణైకవింశతిః ॥ సదార్ధ్యాగ్యంస

వైధవ్యం నతస్యాస్తు శుభం గృహే। ఏకాదశ్యష్టవింశత్యః కోటయస్సము
పోషితాః॥ తాభిస్తుల్యా జయంతీయం తస్మాదస్యాముపోషితా। అస్యా
ముపోష్యవిధివద్దేహాంతే హరిసన్నిధిం॥ విమానశతకైర్దివ్యైః పతాకధ్వజ
శోభితైః॥ వేణువీణామృదంగైశ్చ కృతశబ్దమహర్నిశం॥ ఆరుహ్య దేవనక్షత్ర
ముదితస్స్వజనైస్సహ। స్త్రీరత్నైదంష్ట్రైశ్చ కుతూహలేన సంసేవ్యమానస్తుము
హుర్ముహుస్సః॥ ప్రయాతివిద్యాధరబృందజుష్టోమార్గంచవిష్ణోఃపరమేశ్వరస్య।
సూర్యోదయథానాశయతేతమిస్రం నాచారహీనఃకులకీర్తిసంపదః॥ రాష్ట్రం
యథానాశయతేకురాజాతథాజయంతీబహుపాపసంచయం। సఏవపాపీసపశు
స్సగోఘ్న స్సబంధువర్గస్సశోచనీయః॥ జన్మాష్టమీంయోనకరోతిమూ
ఢస్సనాపచారీనరకేషుపచ్యతే। కిమన్నదానైర్గజగోప్రదానైః కింవామ
ఖౌఘైర్గ్రహణేషుసత్కృతైః॥ కిమాశ్రమైర్ధ్యానతపోభిరుగ్రైర్జయంత్యు
పోయేనకృతానతస్య। యథోక్తా తేమయావిప్ర జయంతీసర్వకామదా॥
యాముపోష్యసకృద్భక్త్యా కృతకృత్యోభవేన్నరః। తస్మాత్త్వమపిదేవర్షే
కురుచాస్యాముపోషణం॥ ఉపోషణాద్ధరిశ్చంద్రః పరాంస్థితిమవాప్తవాన్।
సత్యంసత్యంపునస్సత్యం పారాశర్యేణభాషితం॥ నాస్తిలోకేపరంనాన్యజ్జ
యంత్యాస్సుసమంవ్రతం। నగంగానగయాకాశీ నావంతీమధురాపురీ॥ సర
యూర్గండకీచైవ జయంత్యానసమామతా। ధర్మదాకామదాచైవ హ్యర్థ
దామోక్షదాకలౌ। కురుష్వద్విజశార్దూల జయంతీవ్రతముత్తమం। జయంతీ
వ్రతమాహాత్మ్యం లిఖింతంయస్యమందిరే॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్ష్యే నారా
యణసమంహితత్। యత్రయత్రకలౌప్రాప్తం భవేజ్జన్మాష్టమీవ్రతం॥ త
త్రతత్రహరిర్యాతి త్రిదశైస్సహనారద। స్వయమాయాతిదేవేశో గృహంజ
న్మాష్టమీదినే॥ తేనేష్టంజన్మనస్సారం ఫలంత్రైలోక్యదుర్లభం। కలౌగృ
హేతుయఃకృష్ణ జయంతీంశాస్త్రసంమతం॥ విత్తానుసారవిభవైర్భక్త్యా
యశ్చప్రపూజయేత్। పాపకోటివినిర్ముక్తో యాతివిష్ణోఃపరంపదం॥ సర్వవేదే
షుయత్పుణ్యం తత్ఫలంచవ్రతాదికం। నరకేతేనమజ్జంతి యావదాభూతసం
ప్లవం॥ జయంతీదినేప్రాప్తే యేర్చయంతిద్విజోత్తమాః। సప్తజన్మార్జితం
పాపం తక్షణాదేవనశ్యతి॥ తస్మాద్విత్తానుసారేణ శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః।
జయంత్యాశ్చవ్రతంకుర్యాత్సంసారార్ణవతారకం। కలౌధేనుసహస్రాణి
తిలధేనుశతానిచ। దత్వాయత్ఫలమాప్నోతి శ్రీజయంతీవ్రతేకృతే॥ హే
మభారసహస్రంతు మేరుదాద్యద్దానముత్తమం। తత్ఫలంలభతేమర్త్యో
జయంతీజాగరేణహి॥ ప్రతిమాదానమంత్రః॥ ఆచార్యంపూజయేత్॥

షోడశోపచారాన్ కృత్వా॥ శ్రీకృష్ణప్రతిమాదాన ముత్తమంశ్రోత్రియ స్యతు॥ వస్త్రాలంకారభూషాద్యై స్తాంబూలందక్షిణాసహ॥ శ్రీకృష్ణః ప్రతిగృహ్ణాతు శ్రీకృష్ణోవైదదాతిచ। శ్రీకృష్ణస్తారకోభాభ్యాం శ్రీకృష్ణా యనమోనమః॥ ఇతి మంత్రేణశ్రీకృష్ణ ప్రతిమాదానమాచరేత్॥ కోటి జన్మకృతంపాపం సద్యఃకాలేవినశ్యతి॥ ఇహభుంక్త్వాఖిలాన్భోగాన్ సర్వ కామఫలప్రదం।పుత్రపౌత్రధనంధాన్యం భవేత్కృష్ణస్యజన్మని॥ కృష్ణబ్ర హ్మనందరసం కృష్ణనామసుధారసం। కృష్ణపాదాంబుజరసం పిబజిహ్వేని రంతరం॥ శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః॥ కరారవిందేనపదారవిందం ముఖార విందేవినివేశయంతం। వటస్యపత్రస్యపుటేశయానం బాలంముకుందంమన సాస్మరామి॥ న్యూనాతిరిక్తానిపరిస్ఫుటాని యదీహకర్మాణిమయాకృతాని। క్షమ్యాణిచైతానిమమక్షమస్వ ప్రయాహితుష్టః పునరాగమాయ॥ కాయే నవాచామనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనావాప్రకృతేస్స్వభావాత్। కరోమి యద్యత్సకలంపరస్మై నారాయణాయేతిసమర్పయామి॥ ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురా ణే బ్రహ్మనారదసంవాదే శ్రీకృష్ణజయంతీవ్రత కథావిధానం సంపూర్ణమ్॥

శ్రీకృష్ణాష్టమీవ్రత కథారంభము.

శ్రీమునిశ్రేష్ఠుడైన నారదుండు లోకహితంబునకై సత్యలోకంబున కుంబోయి యచ్చట శ్వేతపద్మాసనాసీనుండైన పద్మసంభవువీక్షించిసాష్టాం గంబుగ నమస్కరించి శ్రీకృష్ణాష్టమీమాహాత్మ్యంబు వినగోరెదనని విన యముతో బలికెను. అందుకు పితామహుండు ఓనాబిడ్డయైన నారదా! కలి కల్మషంబుల భస్మంబు జేయునదియు జయసుకృతంబుల నిచ్చునదియునైన కృష్ణాష్టమీవ్రతప్రభావంబు వచించెద వినుము. జయంతియని స్మరించిన మాత్రమున నేడు జన్మంబుల దుష్కృతంబులు నిశ్శేషంబుగ నిర్మూలంబ గుచుండగా నుపవసించువారికి పాతకంబులన్నియు బోవుననుటకు సంది యంబేమి? యీకృష్ణజన్మాష్టమి పరిశుద్ధంబు మఱియు పాతకంబులబోగొ ట్టునది దీనినాచరించువారి కశ్వమేధాదియాగానుష్టానసుకృతంబును, సమ స్తతీర్థస్నానఫలంబును లభించును. జయంతీదినంబున నెవ్వ డుపవాసముచే యునో వాడు సహస్రకపిలాగోదానఫలంబును రత్నకోటిసహస్రదానఫలం బును పదివేలగుఱ్ఱంబులొసంగిన సుకృతంబును వెయ్యియేనుంగులిచ్చినపు ణ్యంబును సహస్రకనకాభరణంబులు కురుక్షేత్రంబున నిచ్చినఫలంబును కోటికన్యాదానఫలంబును జెందును. గురువుకొఱకుగాని బ్రాహ్మణో త్తము లకొఱకుగాని యజమానునికొఱకుగాని దేహత్యాగము చేయువానిఫలం

...ను ఆసన్నుల కాంచనభోగోట్టుఫలంబును తీర్థయాత్ర జేయువారి సుకృతంబు
...ను సత్యవంతుల కొనగూడు పుణ్యంబును పితృప్రీతికరంబుగ జేయుదర్శశ్రా
...ద్ధంబుచే గలుగు సుకృతంబును గంగ నర్మద సరయువు ఆనదులయందు
...ను మఱియు దక్షిణపుణ్య తీర్థములయందును స్నానంబువలన ఫలంబును
...ర్వాదశులయందు పారణసేయువారి కబ్బెడుసుఖంబును, జయంతియందు
...వసించి జాగరణంబుసేయువారికి సులభంబగును. ఇదియునుంగాక ధర్మవే
...త్తలును సత్యసంధులు నయిన అంబరీష గాధి శిశుపాలప్రభృతు లైనరా
...జన్యులచే దేవదేవుండయిన దేవకీసూను సంతుష్టికొఱకు కృష్ణాష్టమియం
...దుపవసించి యందుచే బ్రాప్యంబైన యశేషరాజ్యంబు జెంది మహీమండ
...లంబున్నహితంబుగ ననుభవింపుచుండి యంతంబు ననంతునియనుగ్రహం
...బుచే నకుంఠంబైన వైకుంఠలోకమున కలితులైరి. మఱియు వాల్మీకి వాల
...ఖిల్య వసిష్ఠ గౌతమ గార్గ్య జామదగ్న్యప్రభృతులైనమహాత్ములందఱు నాచ
...రించి శ్రావణమాసంబున రోహిణీనక్షత్రముతోగూడిన కృష్ణపక్షాష్టమీ
...దివసంబుల నీవ్రతం బాచరించిరి. జన్మజన్మాంతరసంభవంబులైన బ్రహ్మహ
...త్యాదిపాపంబులంచతుర్భుజుండైన చక్రపాణియొక్క చరణానుగ్రహంబుచే
...దొలంగును. యీవ్రతం బెల్లకోరికెల నిచ్చునదిగాన ముకుందునిముందర
...నుపవాసంబుతో భక్తియుక్తంబుగ బూజించి రేయినర్ధయామమాత్రపూజచే
...వారిదోషంబులన్నియు దొలంగునదియునుంగాకం గృష్ణాష్టమినాడు భుజిం
...చువారు ముల్లోకములయందలిపాపంబుల భుజియించువారగుటయేగాక శూ
...ద్రాన్నప్రేతాన్నభోజనంబులచే గలుగు పాపంబులబొందుదురు. యీవ్రత
...విముఖుండైన నరుండు గోబ్రాహ్మణ స్త్రీవధసురాపానప్రాణిహింసాపరు
...లు మూర్ఖులు పరాన్నాసక్తులునుబొందునట్టి పాపంబులబొరయును. యించు
...కైనను సుఖంబునొందడు. ఓనారదా! జయంతీవాసరంబున శ్రీకృష్ణపూజ
...నెవ్వరాచరింపుదురో వారివిషయంబున దేవకీదేవిపుత్రుండైయవతరించిన పు
...రుషోత్తమునితోగూడి సంతోషముచే బ్రసన్నయగును. కావున వ్రతదినంబు
...దేవకీసహితుండైన హరినారాధించుమానవులు ఘోరంబై యమపురంబు
...దరించి శుభాస్పదంబైన విష్ణుపదంబు జేరుదురు. జన్మాష్టమీవ్రతంబుసేయువి
...ప్రోత్తములకు లక్ష్మీప్రసాదంబు సంపూర్ణంబగును. మఱియు వాసుదేవస్మరణ
...చే రాజదైవాగ్నిసర్పదంభోళి వాయుజలంబులవలనిభయంబులుమానును.
...ధనధాన్యసంపదలువర్ధిల్లును. ఇహలోకంబున కుటుంబవృద్ధిగలిగియంతం
...బున మోక్షంబుసంఘటిల్లును. రోగదుఃఖాదులవలనిభయంబులు భస్మంబు

లగును. కలహము నుపద్రవమును కలలోనైనం గలుగదు. మఱియు నొకవిశే
షంబుగలదు. ఈవ్రతంబు రోహిణీనక్షత్ర బుధవారంబులతో గూడెనేని నట్టి
సమయంబున నాచరించువారికిఁ గులోత్తారణంబును, ఎల్లెడల విజయంబును
గలుగును. ఓమునివర్యుండైన నారదా! వేయివిధంబుగ జెప్పనేల? ఈవ్రతా
చరణంబుచే మాతృపితృపూజల గలుగుఫలంబును గురుపూజచే గలుగు
ఫలంబును లభించును. అనిన నారదుండు చెప్పుచున్నాఁడు. ఓపితామహా!
యీజయంతీవ్రత మేలాగు జేయందగు. దీనివిధానం బెట్టిది. నాకుపదేశింపు
మనవుడు సురశ్రేష్ఠుండైనచతుర్ముఖుండు వచింపందొడంగె. ఓనారదా!
తొల్లిసనత్కుమారుండు హరిశ్చంద్రునిచే ప్రార్థితుండయి యతని కీవ్రత
ముపదేశించెను. ఏవ్రతంబైనను నియమంబుచే నాచరింపబడినదైన సఫలంబ
గును. నియమరహితంబుగ నాచరింపబడినవ్రతంబు శ్రేయోనాశంబగును.
కావున భక్తియుక్తుండై ఈవ్రతదినంబున నుపవాసముగైకొని మధ్యాహ్న
కాలంబున బుత్రమిత్రకళత్రాదివృద్ధికరంబైన తిలామలకభేషంబుచే గృ
తస్నానుండై తులసీమిశ్రమంబైనయుదకంబుచే నుపస్పృశించి మాధ్యా
హ్నికంబు నిర్వర్తించి సమాహితచిత్తుండును బరిశుద్ధుడునై గృహమధ్యం
బుననైనను విష్ణ్వాలయాదులయందైనను గోమయంబుచే స్థలశుద్ధిగావించి
రంగవల్లులురచియించి శుద్ధజలసమృద్ధంబును నవరత్నయుక్తంబునైన నూ
త్నకుంభంబు దెచ్చి యడుగున బియ్యముపోసి యందుమీఁద నాఘటమును
నిచి గంధపుష్పాక్షతలచే నలంకరించి వస్త్రంబుజుట్టి యాకలశంబుమీఁద
ద్రవ్యలోభము లేక శక్తికొలఁది బంగారుచే జేయబడిన బాలకృష్ణబింబంబు
నునిచి యథావిధానంబుగ బూజింపవలయు. నీలాగుననే శ్రాద్ధదానహో
మతీర్థయాత్రాదులయందును సర్వవ్రతంబులయందును లోభము వర్జింపవ
లయును. అట్లుచేయనియెడ నెల్లధర్మంబులచే విడువబడినరకంబుమునుఁగును.
గురువచనంబునదలి స్వేచ్ఛానుసారంబుగ వర్తించుమానవుఁడు నరకగర్తం
బునబడు గాన నేధర్మంబైనను యథావిధానంబుగ నియమంబుతో నాచరిం
పవలయు. మఱియు దేవకీగర్భంబునుంచి జగజ్జనకుండయిన జనార్దనుండు
జన్మించుసమయంబున జాతకర్మాదులాచరించి తదర్థంబైన స్వశక్తితో భ
క్తియుక్తంబుగ గోభూకాంచనధనధాన్యఫలవస్త్రదానంబులు జేసి "శ్లో॥ అ
దితే దేవమాత స్త్వం సర్వపాపప్రణాశిని। అతస్త్వాంపూజయిష్యామి భీతో
హంభవసాగరాత్ ॥ పూజితాసియథా దేవైః ప్రసన్నాత్వంవరాననే ।
పూజితాచయథాభక్త్యా ప్రసాదంకురుసువ్రతే॥ యయారాత్రౌహరింలబ్ధ్వా

ప్రాప్తాస్త్వం నిర్వృతిం పరాం। తామేవ నిర్వృతిం దేహి సుపుత్రం దర్శయస్వ మే" అను నీపురాణశ్లోకంబులచే దేవకీప్రార్థనంబును "శ్లో॥ అవతారసహస్రాణి కరోతి భగవాన్ హరిః। తేషాంచైవతు మాహాత్మ్యం కశ్చిజ్జానాతివై భువి। దేవబ్రహ్మాదయో యేపి స్వరూపం నవిదుస్తవ। అతస్త్వాం పూజయిష్యామి మాతురుత్సంగసంస్థితం। వాంఛితం కురుమే తత్ర దుష్కృతంచైవనాశయ। కృపాం కురుష్వ మే దేవ సంసారార్తిభయాపహ" అను నీశ్లోకంబుల గృష్ణప్రార్థనంబును చేసి యర్ధరాత్రంబున నావాహనాది షోడశోపచారంబులచే బూజించి చంద్రోదయసమయంబున బయలువెడలి యచ్చట నలంకృతంబయిన భూమియందు ఫలపుష్పచందనసంయుతంబుగ శంఖంబుచే నుదకంబు గైకొని "శ్లో॥ క్షీరోదార్ణవసంభూత హ్యత్రినేత్రసముద్భవ। గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం రోహిణ్యాసహితశ్శశిన్। జ్యోత్స్నాపతే నమస్తుభ్యం నమస్తే జ్యోతిషాం పతే। నమస్తే రోహిణీకాంత సుధాకర నమోస్తు తే" అను నీశ్లోకంబుల నుచ్చరించి భూమియం దుపవిష్టుండై చంద్రునికొఱ కర్ఘ్యప్రదానంబిచ్చి యావల నారికేళోదకంబు శంఖంబుచే గ్రహించుకొని "శ్లో॥ జాతః కంసవధార్థాయ భూభారోత్తారణాయచ। పాండవానాం హితార్థాయ ధర్మసంస్థాపనాయచ। కౌరవాణాం వినాశాయ వసుదేవకులోద్భవ। దేవకీగర్భసంభూత భక్తానామభయప్రద। గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం ప్రసీదపురుషోత్తమ" అను నీశ్లోకంబులచే శ్రీకృష్ణప్రీతిగ నర్ఘ్యప్రదానం బాచరించి యారాత్రి భగవత్కథలచే జాగరణంబు చేసి ధూపదీపనైవేద్య తాంబూలంబులిచ్చి కర్పూరనీరాజనం బొసంగి గీతవాదిత్రనృత్యంబులచే నారాధింపగా జన్మాంతరీయజనితదుఃఖంబులన్నియు ననలంబుచే తృణంబుచందంబున భస్మంబగు ఇదియునుంగాక మరునాటి వేకువ స్నానసంధ్యావందనాది ప్రాతరాహ్నికంబుల నేకాగ్రచిత్తుండై దీర్చుకొని షడ్రసోపేతశాల్యన్నప్రదానంబుచే విప్రస్త్రీ బాలవృద్ధమిత్రబంధువుల బరితృప్తులంగావించి తానును భుజింపవలయు. ఈవ్రతంబు నెల్లవారును ఈప్రకారంబుగ నాచరింపందగు. మఱియు యీవ్రతమును జేయించు మానినికి దౌర్భాగ్యవైధవ్యదుఃఖంబులు దొలంగుటయేగాక యిరువదియెనిమిదికోట్ల యేకాదశులు పోషించినపుణ్యంబు గలుగుగాన నీవ్రతమును విధ్యుక్తంబుగ నాచరించువారు మహిమచే వీణావేణుమృదంగాదివాద్యయుక్తంబులైన విమానంబుల నెక్కి విహగపతివాహనుండైన విష్ణుదేవునియొక్క విషయంబు జేరుదురు. కావున మిహిరుండు తిమిరంబులు దొలంగద్రోయునట్లీయు ఆహారహీనుండు కులంబు నెరుచు

భంగియు దుష్టరాజదేశంబుల బడగొట్టురీతియు నీజయంతీవ్రతంబు పాపసంఘంబుల బారదోలును. జన్మాష్టమీవ్రతం బాచరింపనివాడు పశుగోబంధుహత్యలు జేసినవాడగును. ఈవ్రతం బాచరింపక గ్రహణాదిపుణ్యకాలంబులయందు గజదానగోదానంబులు మొదలగు ననేకదానంబులుచేసియు నేమిప్రయోజనము కనబడదు. కావున ఓనారదా ! నీవును నీవ్రతం బాచరింపుము. సత్యంబుగ జెప్పెద దొల్లి హరిశ్చంద్రుం డీవ్రతం బాచరించి సిద్ధులుపడసెను. గంగాదినదులుగూడ నీవ్రతమునకు సమములుకానేరవు. ఇది ధర్మార్థకామమోక్షంబులనిచ్చునది యీవ్రతగ్రంథము వ్రాయబడి యెవరియింట పూజింపబడునో వారికి నారాయణసాన్నిధ్యంబు సమకూరు. యీవ్రతదినంబున భగవదారాధనంబు గావింపుదురేని నచ్చట సర్వదేవతాసమేతుండైన సర్వేశ్వరుండు సన్నిహితుండగును. శక్త్యనుసారంబుగ నీవ్రతము నాచరించువారు సమస్తపాపంబులచే విముక్తులగుటయేకాక సర్వవేదాధ్యయనఫలంబులంబొంది పరమపవిత్రం బయినపురుషోత్తముని పదంబు జెందుదురు. ఈవ్రతం బాచరించుటచే సహస్రగోదానఫలంబును భారసహస్రసువర్ణదానఫలంబును జెందుదురు. ఈలాగీవ్రతం బాచరించి వస్త్రాలంకారభూషణతాంబూలదక్షిణాదులతో బ్రతిమాదానం బివ్వవలయు నిట్లిచ్చిన నిహలోకంబున బుత్రపౌత్రధనధాన్యసంపదలనుభవించి యంతంబున ననంతుపాదారవిందసమీపంబుచేసుదు రనిన పలుకులకు లాలకించి నారదుం డిట్లుం జేసి యపరిమితసమ్మదభరితుండయ్యె.

కృష్ణాష్టమీవ్రతకథ సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

గరుడపంచమీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం-శుభతిథౌ-అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్యఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం దీర్ఘసువాసినీత్వసిద్ధ్యర్థం సమస్తమంగళావాప్త్యర్థం వర్షేవర్షేప్రయుక్త ఫణిగౌరీదేవతాము

ద్విశ్చ ఫణిగౌరీ దేవతాప్రీత్యర్థం గౌరీపూజాంకరిష్యే ॥ ఆదౌ కలశగణపతిపూజాంకృత్వా ॥ ఆగచ్ఛదేవదేవేశి శంకరార్ధశరీరిణి । ఆవాహయామిభక్త్యాత్వాం ఫణిగౌరినమోస్తుతే ॥ ఆవాహనం ॥ మాణిక్యవజ్రవైడూర్య నీలరత్నాదిశోభితం । రత్నసింహాసనందివ్యం గృహాణపరమేశ్వరి ॥ సింహాసనం ॥ గంగాగోదావరీతోయం కృష్ణవేణీసముద్భవం । అర్ఘ్యందాస్యామితే దేవి ఫణిగౌరినమోస్తుతే ॥ అర్ఘ్యం ॥ సుశీతలంజలంరమ్యం కర్పూరాగరుశోభితం । ఇదంపాద్యంమయాదత్తం స్వీకురుష్వసురేశ్వరి ॥ పాద్యం ॥ ఫణిగౌరినమస్తుభ్యం శుభ్రంజలమనుత్తమం । ఆచమ్యతాంమహాదేవి వరదాభవమేసదా ॥ ఆచమనం ॥ మధుపర్కంప్రదాస్యామి దధిశర్కరసంయుతం । భక్త్యామయార్పితం దేవి ఫణిగౌరినమోస్తుతే ॥ మధుపర్కం ॥ పయోదధిసమాయుక్తం ఘృతశర్కరసంయుతం । పంచామృతైస్స్నానమిదం గృహాణాసురమర్దని ॥ పంచామృతస్నానం ॥ ఆపోహిష్ఠేతి శుద్ధోదకస్నానం ॥ రక్తపీతమయంవస్త్రం దుకూలంచమనోహరం । మయాదత్తమిదంవస్త్రం ధార్యతాంభండమర్దని ॥ వస్త్రం ॥ బ్రహ్మసూత్రంశుభ్రమిదం త్రిగుణంత్రిగుణైర్యుతం । బ్రహ్మగ్రంథియుతం దేవి ధారయస్వమహేశ్వరి ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ గౌరీర్మమాయేతికుంకుమాదిపరిమళద్రవ్యాణిచ ॥ ముక్తామాణిక్యవైడూర్య రత్నహేమాదినిర్మితం । దివ్యమాభరణందేవి గిరిజాయైనమోస్తుతే ॥ ఆభరణం ॥ శ్రీగంధందనోన్మిశ్రం కస్తూర్యాదిసమన్వితం । గంధంగృహాణదేవేశి మయాదత్తమిదంశుభే ॥ గంధం ॥ అక్షతాన్ధవళాకారా న్శాలీతండులమిశ్రితాన్ । హరిద్రాచూర్ణసంయుక్తాన్ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం ॥ అక్షతాన్ ॥ శామంతికావకుళచంపకపాటలాబ్జైః పున్నాగజాజికరవీరరసాలపుష్పైః । బిల్వప్రవాళతులసీదళమల్లికాద్యై స్త్వాంపూజయామిజగదీశ్వరి తేపదాబ్జే ॥ పుష్పాణిపూజయామి ॥ అథాంగపూజా ॥ శివాయైనమః - పాదౌపూజయామి ॥ భవాన్యైనమః - గుల్ఫౌ ॥ రుద్రాణ్యైనమః - ఊరూ ॥ శర్వాణ్యైనమః - జంఘే ॥ సర్వమంగళాయైనమః - కటిం ॥ అపర్ణాయైనమః - స్తనౌ ॥ మృడాయైనమః-కంఠం ॥ చండికాయైనమః - బాహూ ॥ ఆర్యాయైనమః - ముఖం ॥ సత్యైనమః - నాసికాం ॥ సునేత్రాయైనమః - నేత్రే ॥ సుకర్ణాయైనమః - కర్ణౌ ॥ మేనకాత్మజాయైనమః - లలాటం ॥ ఫణిగౌర్యైనమః - శిరః ॥ మహాగౌర్యైనమః - సర్వాంగానిపూజయామి ॥

అథాష్టోత్తర శతనామపూజా.

మహాగౌర్యై నమ
మహాదేవ్యై
జగన్మాత్రే
సరస్వత్యై
చండికాయై
లోకజనన్యై
సర్వదేవాదిదేవ
పార్వత్యై [తా
పరమాయై
ఈశాయై
నగేంద్రతనయా
యై
సత్యై
బ్రహ్మచారిణ్యై
శర్వాణ్యై
దేవమాత్రే
త్రిలోచన్యై
బ్రహ్మణ్యై
వైష్ణవ్యై
రౌద్ర్యై
కాళరాత్ర్యై
తపస్విన్యై
శివదూత్యై
విశాలాక్ష్యై
చాముండాయై
విష్ణుసోదర్యై
చిత్కళాయై [యై
చిన్మయాకారా
మహిషాసురమర్ద
న్యై

కాత్యాయన్యై
కాలరూపాయై
గిరిజాయై
మేనకాత్మజాయై
భవాన్యై
మాతృకాయై
గౌర్యై
రమాయై
రామాయై
శుచిస్మితాయై
బ్రహ్మస్వరూపిణ్యై
రాజ్యలక్ష్మ్యై
శివప్రియాయై
నారాయణ్యై
మహాశక్త్యై
నవోఢాయై
భాగ్యదాయిన్యై
అన్నపూర్ణాయై
సదానందాయై
యౌవనాయై
మోహిన్యై
జ్ఞానశుద్ధ్యై
జ్ఞానగమ్యాయై
నిత్యానిత్యస్వరూ
పిణ్యై
కమలాయై
కమలాకారాయై
రక్తవర్ణాయై
కళానిధయేన
మధుప్రియాయై

కల్యాణ్యై
కరుణాయై
జనస్థానాయై
వీరపత్న్యై
విరూపాక్ష్యై
విరాధితాయై
హేమాభాయై
సృష్టిరూపాయై
సృష్టి సంహార కా
రిణ్యై
రంజనాయై
యౌవనాకారాయై
పరమేశప్రియాయై
పరాయై
పుష్పిణ్యై
పురుషాకారాయై
పురుషార్థప్రదాయి
కులన్యై నమః
మహారూపాయై
మహారౌద్ర్యై
మహాపాతకనా
శిన్యై
కామాక్ష్యై
వామదేవ్యై
వరదాయై
భయనాశిన్యై
వాగ్దేవ్యై
వచస్యై
వారాహ్యై
విశ్వమేహిన్యై

ర్ణనిలాయై
విశాలాక్షాయై
సంపత్ప్రదాయిక
న్యై
ఆర్తదుఃఖచ్ఛేదద
క్షాయై
అంబాయై
నిఖిలయోగిన్యై
సదాపురస్థాయి
న్యై
తరోర్మూలతలంగ
తాయై
హరవాహసమా
యుక్తాముని మో
క్షపరాపరాయై
ధదాధరభవాయై
ముక్తాయై
పురమంత్రాయై
కరప్రదాయై
కార్యై
వాగ్భవ్యై
దేవ్యై
క్లీంకార్యై
సంవిదే
ఈశ్వర్యై
హ్రీంకారాక్షర
బీజాయై
శాంభవ్యై
ప్రణవాత్మికాయై
శ్రీమహాగౌర్యై

వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యై ర్నానాగంధైస్సుసంయుతః। ఆఘ్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపం॥ భక్త్యాదత్తంమయానేనంత్రివర్తిఘృతసంయుతం। అంధకారనివృత్యర్థం గృహాణాజ్ఞాననాశనీ॥ పుంర్వనీరాజనం॥ భక్ష్యైర్భోజ్యైశ్చ చోష్యైశ్చ పరమాన్నంసశర్కరం। నైవేద్యంగృహ్యతాం దేవీశంభుపత్నినమోస్తుతే॥ నైవేద్యం॥ పూగీఫలసమాయుక్తంనాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ సువర్ణపుష్పదక్షిణాం సమర్పయామి॥ మనోహింగంసీజ్ఞాతవేదఇత్యుత్తరనీరాజనం॥ జాతవేదసేసునవామేతి మంత్రపుష్పం॥ యానికానిచపాపానిజన్మాంతరకృతానిచ॥ తానితానిప్రణశ్యంతిప్రదక్షిణః దేవదే॥ఆత్మప్రదక్షిణం॥ ఫణిగౌరినమస్తేస్తుకైలాసనిలయేస్థితే। లోకమాతర్నమస్తుభ్యం సౌభాగ్యందేహిమేసదా॥ ప్రార్థనం॥ దశగ్రంథిసమాయుక్తం కుంకుమాక్తంసుదోరకం। కరేబధ్నామివరదే తవప్రీతికరం శుభం॥వాయనదానం॥ ఫణిగౌరీచగృహ్ణాతు ఫణిగౌరీదదాతిచ। తారకౌఫణిగౌరీచఫణిగౌరినమోస్తుతే॥ పునఃపూజాంకరిష్యే॥ యస్యస్మృత్యాచ॥అనేనఫణిగౌరీదేవతా సుప్రీతా వరదాభవతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

గరుడపంచమీ వ్రతకథా ప్రారంభః.

కుసుమాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా॥

సూతఉవాచ॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। యస్యానుష్ఠానమాత్రేణ నారీమంగళతోభవేత్॥ భ్రాతృమత్యాచకర్తవ్యం పంచమీవ్రతముత్తమం। శుక్లేశ్రావణికేమాసే పంచమ్యాంచశుభేదినే॥ సువాసినీవ్రతమిదంకుర్యాద్దశసువత్సరః॥ శౌనకః॥ సూతసూతమహాప్రాజ్ఞఈదృశంవ్రతముత్తమం। శ్రద్దధానాయమహ్యంత్వంబ్రూహితద్వదతాంవర॥ సూతః॥ యయాకయాసువాసిన్యా భ్రాతృమత్యావిశేషతః। శ్రావణేమాసిసంప్రాప్తే పంచమ్యాంప్రాతరుత్థితా॥ నారీసుమంగళద్రవ్యైర్హరిద్రాచూర్ణసంయుతైః। కృత్వాతుమంగళస్నానం ధౌతవస్త్రాణిధారయేత్॥ తతఃఫలసుమాద్యైశ్చ మంటపంచప్రకల్పయేత్। తతోమంటపమధ్యేతు రంగవల్లీంచకారయేత్॥ తన్మధ్యేచాసనందివ్యం సంస్థాప్యచయథాక్రమం। తస్మింస్తుతండులంన్యస్య కుసుమాక్షతసంయుతం॥ స్వర్ణేనరజతేనాపి తామ్రేణాపికృతఃఫణిః। అథవామృణ్మయేనాపి విత్తశాఠ్యంనకారయేత్॥ ఫణేర్మధ్యేచగౌరీంతాం ధ్యానేనావాహనాదిభిః। పంచామృతైఃపంచగవ్యైర్వస్త్రైరాభరణైశ్శుభైః॥ గంధాక్షతైఃపుష్పమాల్యైః ధూపదీపైః ప్రదీప

యేత్। నైవేద్యంపరమాన్నైర్భక్ష్యైర్భోజ్యైశ్చ లేహ్యకైః॥ తాంబూలం
స్వర్ణపుష్పాది మంత్రపుష్పైః ప్రపూజయేత్ । తతఃప్రదక్షిణంకృత్వా న
మస్కారాదిపూర్వకం॥ దశగ్రంథియుతందివ్యం దోరకంచ ప్రపూజయేత్
తద్దోరకంకరేధృత్వా వాయనంచద్విజాతయే ॥ సదక్షిణంసతాంబూలం
గౌరీభక్తిసమన్వితా । బ్రాహ్మణాయసమర్ప్యాథ స్వయంభుంజీతభక్తితః
ఏవంవ్రతంతుయానారీ దశాబ్దంచసమాచరేత్।తస్యాఃఫలంచసర్వేష్టాః పతి
లోకంచగచ్ఛతి॥ ఇహభుక్త్వాసువిపులాన్సర్వాన్భోగాన్యథేప్సితాన్ । అను
భూయసుఖేనైవ అంతేకైవల్యమాప్నుయాత్॥ శౌనకాదయఊచుః॥సూత
సూతమహాభాగ గరుడస్యమహాత్మనః । జన్మకర్మచవీర్యాణి శ్రోతుమిచ్ఛా
మహేవయం ॥ శ్రీసూతః॥ కశ్యపోనామ దేవర్షిర్బ్రహ్మపుత్రోభవత్పురా
తస్యభార్యాసుపర్ణీచ తస్యాంపుత్రమజీజనత్ ॥ గరుత్మానితివిఖ్యాతో మ
హాబలపరాక్రమః। దాసీకర్మచసంప్రాప్తాం మాతరంవీక్ష్యసాదరః ॥ సపత్నీ
నిలయేమాతః కిమర్థందాస్యమర్హసి । అమృతానయనేనైవ దాస్యముద్యసి
వర్తతే॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా శీఘ్రంగత్వా సురాలతాం। అమృతాహర
ణార్థాయ గరుత్మాన్యత్రతిష్ఠతి॥ ఇంద్రాదయస్తుతంద్రుష్ట్వా సర్వేశస్త్ర
స్త్రపాణయః। గరుడంఛాదయామాసుః పరిఘాయుసపట్టసైః ॥ పక్షాభ్యాం
వారయామాస క్షణమాత్రేణపశ్యతాం। ఆనీతమమృతంశీఘ్రం తార్క్ష్య
పుత్రేణధీమతా॥ సపత్నీమాతరంద్రుష్ట్వా అమృతం తేమయార్పితం।తథేతి
ద్రూసంగృహ్యసుపర్ణీమిదమబ్రవీత్ ॥ దాస్యంత్వయానివృత్తంమే గృహం
గచ్ఛయథాసుఖం । ఇంద్రాదయస్సమాగత్య గృహీత్వామృతమాయ
యుః ॥ ఏవంవిధానికర్మాణి బహూన్యాచరితానిచ । తస్యజన్మచమాహా
త్మ్యం విస్తార్యకథితంమయా ॥ పంచమ్యాంజాయమానత్వా త్పంచమీ
తార్క్ష్యపంచమీ। యేచరంతివ్రతమిదం యేపఠంతిద్విజాతయః॥ తేసర్వేపా
నిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిం ॥ ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే-గరుడపం
చమీవ్రతకథా సంపూర్ణా॥

గరుడపంచమీ వ్రతకథారంభము.

శ్రీమత్పౌరాణికవర్యుం డైనసూతుండు శౌనకాదిమహర్షులంజూచి
పలుకందొడంగిన విధం బెట్లనిన ; ఓశౌనకాదిమునులారా ! వ్రతములలో
నుత్తమంబైన వ్రత మొకటిచెప్పెద వినుండు. దేనిననుష్ఠించినమాత్రమ
బున నారీమణులు సౌమంగల్యయుక్తలై వరగుదురో అట్టి యావ్రతమును
శ్రావణశుక్లపంచమీదినంబున సోదరులుగలవారిచే బదిసంవత్సరంబులు

మునగినది. అనిచెప్పిన పౌరాణికప్రసంగభాషణంబులువిని శౌనకాది విప్ర
ములు ప్రశ్న జేయసాగిరి. ఓపౌరాణికసత్యంబా! శ్రద్ధాళువులైన మాకు నీ
యుత్తమవ్రతమాహాత్మ్యంబు కరుణతో నుపదేశింపవలయుననిన సూతుండు
వచింపందొడంగె. ఓతాపసోత్తములారా! అన్నదమ్ములు గలిగియున్న
యాడుది శ్రావణశుక్ల పంచమీదినంబున వేకువ నిద్రమేల్కొని హరిద్రా
స్నానాది మంగళద్రవ్యంబులచే మంగళస్నాతయై శుద్ధవసనంబులందాల్చి
చతురశ్రంబైన మంటపంబేర్పఱచి ఫలకుసుమాదులచే దాని నలంకరించి
పంచవర్ణ ముగ్గులుబెట్టి దానినడుమ నుత్తమంబైన యాసనంబునిచి దాని
మీద బియ్యంబుపోసి స్వర్ణరజత తామ్రమృణ్మయంబులలో దేనిచేతనై
ను ద్రవ్యలోభంబు లేకుండునటుల శక్తికొలది సర్పప్రతిమజేయించి బి
య్యంబుమీద దానినునిచి దానిఫణామధ్యంబున గౌరీబింబంబు స్థాపించి
శేషఫణామండలవర్తినియగు గౌరీదేవిని ధ్యానావాహనాభరణ గంధపుష్పా
క్షతమాల్య ధూపదీపభక్ష్యభోజ్యసహిత నైవేద్య తాంబూల నీరాజన
స్వర్ణమంత్రపుష్ప ప్రదక్షిణనమస్కారాది సర్వోపచారంబుచే సమ్మోదితం
బుగావించి పదిముళ్లుగల దివ్యదోరంబుపూజించి యాదోరంబు హస్తంబున
ధరించి తాంబూలదక్షిణాసహితంబుగ ద్విజోత్తములకు వాయనదానం
బొసంగి బ్రాహ్మణ సంతర్పణగావించి పిదప దానును భుజింపవలయు.
యిలాగున నేలలనామణి సుశీలయై పదిసంవత్సరంబు లాచరించునో ఆకా
మిని కామితార్థంబులన్నియు నొసడసి యిహలోకంబున భోగంబులన్నియు
ననుభవించి యంతంబున మోక్షంబున కర్హవగును. అనిచెప్పిన సూతువా
క్యంబు లాకర్ణించి తాపసాగ్రేసరు లయినశౌనకాదిమునులు బలుకం
దొడంగిరి.

శ్రీమద్వేదవ్యాసానుగ్రహ సంజాత నిఖిలపురాణ పారావార పారం
గమ పాటవంబుగల ఓసూతామహాత్ముండైన గరుడునియొక్క జనన చరి
త్రపరాక్రమంబులన్నవినగోరెదమనవుడు నాకృష్ణద్వైపాయన కృపాపాత్రుం
డు వచింప నాయుత్తముండై యాతాపసులంజూచి యోమునులారా! మున్ను
బ్రహ్మపుత్రుండైన కశ్యపమహర్షి తనపత్నియగు సుపర్ణియందు మిగుల వీర్య
పరాక్రమసంపన్నుండైన గరుత్మంతుడను నొకపుత్రుంబడసెను. అతడు
పిల్లయుండగ నొకప్పుడు వానితల్లికి సంప్రాప్తంబైన దాస్యత్వంబుజూచి
యోతల్లీ! నీకీలాటిదురవస్థ జెందిన తెఱంగెఱింగింపు మిపుడనిన నాస్వృత్తాం
తంబు దెలియజేసి ఓనాపుత్రుడా! నీసవతి తల్లికొడుకులైన కాద్రవేయుల

కమృతంబు దెచ్చి యొసంగితివేని నాదాస్యంబు మాను ననినవిని తక్షణంబున సాక్షాత్పుండరీకాక్ష కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్రుండైన తార్క్ష్యం డంతరిక్షమార్గంబు దాటి క్షణంబులో సహస్రాక్షాలయంబు జొచ్చి యందనేక కక్ష్యాంతరంబుల్ వీక్షించి దానికుక్షియందు రుద్రాక్షయంత్రంబుచే సురక్షితంబైన సహస్రాక్షభక్ష్యంబు గొల్లగొను క్షణంబున సృభుక్షాది విపక్షాక్షౌహిణుల్ కాక్షేమ కాద్యా యథోత్క్షేపణంబులచే క్షపియింపం దొడంగ నక్షీణపరాక్రముండగుటం జేసి పక్షఃకక్షపక్షపాతంబుచే శిక్షాయుక్తంబుగ క్షీరసాగర సారరక్షకుల శిక్షించి యాయమృతం బెత్తికొని వచ్చి సవతి తల్లికిచ్చి, ఓయమ్మా! మాతల్లి దాస్యంబు మానుపు మనవుడు నాకద్రువ కాకోదరవచనంబు లాకర్ణించి సుపర్ణుంజూచి నీదాస్యంబు దొలంగె నీవు యథేచ్ఛంబుగ స్వేచ్ఛాచిత్తుండవై యేగుమని దాస్యవృత్తిని యెడబాపెను. అట్టియెడ సుత్రామాదిసురసమూహంబులు సంభ్రమంబుగ నేతెంచి సరీసృపంబులు పాలుపడుటకు మున్న యాసుధం గ్రహించుకొని సాగిరి. ఈలాటి యనంతకృత్యంబుల నాచరించిన పతంగపతిచరితంబుల నాతతంబుగ నుతింప దశశతవదనుండగు ఫణిపతికైనం దరమే. ఇదియునుంగాక శ్రావణ శుక్ల పంచమి దినంబున యమృతాపహరణంబు జేసెంగాన గరుడపంచమి యనంబరగె. మఱియు నీవ్రతం బాచరించువారును ఈవ్రతకథ బఠించువారును వ్రాసెడి వారు వినువారు ఐహికసుఖంబు లనుభవించి సారసామ్రాజ్య లక్ష్మీకరగ్రహోదిత నిజహృదయసరోజోల్లాసులగుదురు. అనిన సూతభాషణంబులు శ్రుతిభూషణంబులుగ దాల్చిన శౌనకాది తాపసోత్తములందఱు తత్పరతం దనివినొంది పులకిత తనువులయి సంతతసంతోషసముదితాంతరంగులయిరి. ఇట్లు బ్రహ్మాండపురాణంబు సందలి బ్రహ్మనారదసంవాదరూపంబగు గరుడపంచమీవ్రతకథ ముగిసెను.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామనవమీ వ్రతకల్పము.

ఇదం చ చైత్రశుక్లనవమ్యాం పరవిద్ధాయాం మధ్యాహ్నవ్యాపిన్యాం కార్యం। తదుక్తం అగస్త్యసంహితాయాం॥ శ్లో॥ చైత్రశుద్ధాతు నవమి పున

ర్వసుయుతాయది । సైవమధ్యాహ్నయోగేన మహాపుణ్యతమాభవేత్ ॥
వాక్యం ॥ దినద్వయేచన్మయోగే మధ్యాహ్నేవ్యాప్తా వేకదేశవ్యాప్తా
వాపరాన్యథా పూర్వా ॥ తదుక్తంతత్రైవ నవమీచాష్టమీ విద్ధా త్యా
జ్యావిష్ణుపరాయణైః। ఉపోషణంనవమ్యాంవై దశమ్యాంపారణంభవేత్ ॥
చైత్రేమాసేనవమ్యాంతు జాతోరామస్స్వయంహరిః । పునర్వస్వృక్ష సం
యుక్తా సాతిథిస్సర్వకామదా ॥ శ్రీరామనవమీప్రోక్తా కోటిసూర్యగ్రహా
ధికా । కేవలాపిసదోపోష్యా నవమీశబ్ధసంగ్రహాత్ ॥ తస్మాత్సర్వాత్మనా
సర్వైః కార్యంవై నవమీవ్రతం॥ అథ అగస్త్యసంహితాయాం॥ చైత్రేనవ
నమ్యాంప్రాక్పక్షే దివాహ్నేచపునర్వసౌ। ఉదయేగురుగౌరాంశే స్వోచ
స్థేగ్రహపంచకే ॥ మేషంపూషణిసంప్రాప్తే లగ్నేకర్కటకాహ్వయే ॥ ఆ
విరాసీత్సకలయా కౌసల్యాయాంపరఃపుమాన్ ॥వాక్యం॥ప్రాక్పక్షేశుక్లపక్షే
ఉదయలగ్నేగురుగౌరాంశే గురునవమాంశే ॥ తస్మిన్ దినేతుకర్తవ్య ముప
వాసవ్రతంసదా। తత్రజాగరణంకుర్యా ద్రఘునాథపరోభువి॥ భువిఇతి ఖట్వా
దివ్యావృత్త్యర్థం॥ ప్రాతర్దశమ్యాంకృత్వాతు సంధ్యాద్యాః కాలికాః క్రియాః॥
సంపూజ్యవిధివద్రామంభక్త్యావిత్తానుసారతః। బ్రాహ్మణాన్ భోజయేద్భక్త్యా
దక్షిణాభిశ్చతోషయేత్ ॥గోభూతిలహిరణ్యాద్యై ర్వస్త్రాలంకారభూషణైః।
రామంభక్త్యాప్రయత్నేన పూజయేత్పరయాముదా ॥ ఏవంయః కురుతేభ
క్త్యా శ్రీరామనవమీవ్రతం। అనేకజన్మసిద్ధాని పాతకానిబహూన్యపి ॥ భస్మీ
కృత్వావ్రజత్యేవ తద్విష్ణోఃపరమంపదం । సర్వేషామప్యయంధర్మో భుక్తి
ముక్త్యేకసాధనః ॥ అశుచిర్వాపిపాపిష్ఠః కృత్వేదంవ్రతముత్తమం । పూ
జ్యస్స్యాత్సర్వభూతానాం యథారామస్తథైవసః॥ యస్తురామనవమ్యాం
వై భుంక్తేసచనరాధమః । కుంభీపాకేషుఘోరేషు పచ్యతేనాత్రసంశయః॥
అకృత్వారామనవమీ వ్రతంసర్వవ్రతోత్తమం । వ్రతాన్యన్యానికురుతే న
తస్యఫలభాగ్భవేత్ ॥ రహస్యకృతపాపాని ప్రఖ్యాతానిబహూన్యపి।మహాం
తిచప్రణశ్యంతిం శ్రీరామనవమీవ్రతాత్ ॥ ఏకామపిసరోభక్త్యా శ్రీరామన
వమీంమునే। ఉపోష్యకృతకృత్యస్స్యా త్సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే॥ నరోరా
మనవమ్యాంతు శ్రీరామప్రతిమాప్రదః। విధానేనమునిశ్రేష్ఠ సభక్తోనా
త్రసంశయః॥సుతీక్ష్ణఉవాచ॥శ్రీరామప్రతిమాదానం విధానంవాకథంమునే।
కథయస్వమునిశ్రేష్ఠ భక్తస్యమమవిస్తరాత్ ॥ అగస్త్యః॥ కథయిష్యామితద్ది
వ్యప్రతిమాదానముత్తమం। విధానంచాపియత్నేనయతస్త్వంవైష్ణవోత్త
మః ॥ అష్టమ్యాంచైత్రమాసేతు శుక్లపక్షేజితేంద్రియః । దంతధావనపూ

ర్వంతు ప్రాతస్స్నాయాద్యథావిధి ॥ నద్యాంతటాకేకూపేవా ప్రహ్రదేప్రస్ర
వణేపివా। తతస్సంధ్యాదికాః కార్యాస్సంస్మరన్రాఘవంహృది ॥ గృహ
మాసాద్యవిప్రేంద్ర కుర్యాత్పూజాదికంపరం। దాంతంకుటుంబినంవిప్రం వే
దశాస్త్ర పరంసదా ॥ శ్రీరామపూజానిరతం సుశీలందంభవర్జితం। విధిజ్ఞం
రామమంత్రాణాం రామమంత్రైకసాధనం ॥ ఆహూయభక్త్యాసంపూజ్య
వృణుయాత్ప్రార్థయన్నితి। శ్రీరామప్రతిమాదానంకరిష్యేహంద్విజోత్తమ॥
భక్త్యాచార్యోభవప్రీత శ్శ్రీరామోసిత్వమేవచ । ఇత్యుక్త్వాపూజ్యవిప్రేం
ద్రం స్నాపయిత్వాతతః పరం ॥ తైలేనాభ్యజ్యచస్నాయా చ్చింతయన్రా
ఘవంహృది ॥ తైలేనస్నాపయిత్వేత్యన్వయః ॥ శ్వేతాంబరధరస్స్వేత గం
ధమాల్యానిధారయన్। అర్చితోభూషితశ్చైవం కృతమాధ్యాహ్నికక్రియః॥
అర్చితః కృతార్చనః ॥ ఆచార్యంభోజయేద్భక్త్యాసాత్వికాన్నైనవిస్తరం ॥
భుంజీతస్వయమప్యేవం హృదిరామమనుస్మరన్ । ఏకభుక్తవ్రతీతత్ర సహా
చార్యోజితేంద్రియః ॥ శృణ్వన్రామకథాందివ్యా మహశ్శేషంనయేన్మునే!
సాయంసంధ్యాదికాః కుర్యాత్క్రియా రామమనుస్మరన్॥ ఆచార్యసహితో
రాత్రా వధశ్శాయీజితేంద్రియః । వసేత్స్వయంనచైకాంతే శ్రీరామా
ర్పితమానసః ॥ తతఃప్రాతస్సముత్థాయ స్నాత్వాసంధ్యాంయథావిధి । ప్రా
తస్సర్వాణికర్మాణి శీఘ్రమేవ సమాపయేత్ ॥ తతస్స్వస్థమనాభూత్వా విద్వ
ద్భిస్సహితోనృప। స్వగృహస్యోత్తరేదేశే ద్వాదస్యోత్తరమంటపం ॥ స్వ
గృహస్యసమీపే ॥ చతుర్ద్వారంపతాకాఢ్యం సవితానంసతోరణం। మనో
హరంమహోత్సేధం పుష్పాద్యైస్సమలంకృతం ॥ శంఖచక్రహనూమద్భిః
ప్రాగ్ద్వారే సమలంకృతం ॥ గరుత్మచ్ఛార్ఙ్గబాణైశ్చ దక్షిణేసమలంకృ
తం॥ గదాఖడ్గాంగదైశ్చైవ పశ్చిమేసువిభూషితం। పద్మస్వస్తికనీలైశ్చకౌ
బేరేసమలంకృతం॥ మధ్యేహస్తచతుష్కాఢ్యం వేదికాయుక్తమాయుతం।
ప్రవిశ్యనృత్తగీతైశ్చ వాద్యైశ్చాపిసుసంయుతం ॥ పుణ్యాహంవాచయేత్త
త్ర విద్వద్భిఃప్రీతిమానసః । తతస్సంకల్పయేద్దేవం రామమేవస్మరన్మునే॥
అస్యాంరామనవమ్యాంచ రామారాధనతత్పరః। ఉపోష్యాష్టసుయామేషు
పూజయిత్వాయథావిధి ॥ ఇమాంస్వర్ణమయీంరామ ప్రతిమాంచప్రయ
త్నతః । శ్రీరామప్రీతయేదాస్యే రామభక్తాయధీమతే ॥ ప్రీతోరామోహ
రత్వాశు పాపానిసుబహూనిమే। అనేకజన్మసిద్ధాని అభ్యస్తానిమహాంతిచ।
విలిఖేత్సర్వతోభద్రం వేదికోపరిసుందరం। మధ్యేతీర్థోదకైర్యుక్తం పాత్రం
సంస్థాప్యచర్చితం ॥ సౌవర్ణేరాజతేతామ్రే పాత్రేషట్కోణమాలిఖేత్ ।తత్ర

స్వర్ణమయీం రామప్రతిమాం పలమాత్రతః ॥ నిర్మితాం ద్విభుజాం దివ్యాం
వామాఙ్కస్థితజానకీం। బిభ్రతీం దక్షిణకరే జ్ఞానముద్రాం మహామునే ॥ వా
మేనాథః కరేణేశాం దేవీమాలిఙ్గ్య సంస్థితా। సింహాసనే రాజతే త్రిపలద్వ
యవినిర్మితే ॥ పంచామృతస్నానపూర్వం సమ్పూజ్య విధివత్తతః। మూలమ
న్త్రేణ నియతో న్యాసపూర్వమతంద్రితః ॥ దివైవం విధివత్కృత్వా రాత్రౌ జాగ
రణం చరేత్। దివ్యాం రామకథాం శ్రుత్వా రామభక్తైస్సమన్వితః॥ నృత్తగీ
తాదిభిశ్చైవ రామస్తోత్రైరనేకధా। రామాష్టకైస్సదా పూజాం గంధపు
ష్పాక్షతాదిభిః ॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ కల్హారాద్యైరనేకధా। పూజయన్వి
ధివద్భక్త్యా దివారాత్రం నయేద్బుధః ॥ తతః ప్రాతస్సముత్థాయ స్నానసం
ధ్యాదికాః క్రియాః। సమాప్య విధివద్రామం పూజయేద్విధివన్మునే ॥ తతో
హోమం ప్రకుర్వీత మూలమంత్రేణ మంత్రవిత్ । పూర్వోక్తపద్మకుండే వా
స్థండిలే వా సమాహితః॥ లౌకికాగ్నౌ విధానేన శతమష్టోత్తరం తతః। అన్నేన పా
యసేనైవ స్మరన్నామమనన్యధీః ॥ తతో భక్త్యా సుసంతోష్య ఆచార్యం పూ
జయేన్మునే। కుణ్డలాభ్యాం సరత్నాభ్యా మంగుళీయైరనేకధా॥ గంధపుష్పా
క్షతైర్వస్త్రైర్విచిత్రైస్సుమనోహరైః । తతో రామం స్మరన్దద్యా ద్దేవం
మంత్రముదీరయన్॥ ఇమాం స్వర్ణమయీం రామప్రతిమాం సమలంకృతాం।
చిత్రవస్త్రయుగచ్ఛన్నాం రామాయం రాఘవాయ తే ॥ శ్రీరామప్రీతయే
దాస్యే తుష్టో భవతు రాఘవః। ఇతి దత్వా విధానేన దద్యాద్వై దక్షిణాం పునః॥
అన్యేభ్యశ్చ యథాన్యాయం గోహిరణ్యాది శక్తితః। దద్యాద్వాసోయుగం
ధాన్యం యథావిభవమాదృతః ॥ బ్రాహ్మణైస్సహ భుంజీత తేభ్యో దద్యా
చ్చ దక్షిణాం। బ్రహ్మహత్యాదిపాపేభ్యో ముచ్యతే నాత్ర సంశయః॥ తులా
పురుషదానాది ఫలం ప్రాప్నోతి సువ్రత। అనేకజన్మసంసిద్ధపాపేభ్యో ముచ్య
తే ధ్రువం ॥ బహునా కిమిహోక్తేన ముక్తిస్తస్య కరే స్థితా। కురుక్షేత్రే మహా
పుణ్యే సూర్యపర్వణ్యశేషతః ॥ తులాపురుషదానాద్యైః కృతైర్యల్లభతే
ఫలం। తత్ఫలం లభతే మర్త్యో దానేనానేన సద్వ్రతీ॥ ఇతి రామప్రతిమాదా
నోద్యాపనవిధిః.

అథ రామపూజా.

ఆచమ్య॥ ప్రాణానాయమ్య మాసపక్షాద్యుల్లిఖ్య సకలపాపక్షయకా
మః శ్రీరామప్రీతయే శ్రీరామనవమీవ్రతం కరిష్యే॥ తదంగత్వేన రామపూ
జాం కరిష్యే ॥ తథా రామమంత్రేణ షడంగన్యాసం కలశార్చనం కరిష్యే ॥
ఫలపుష్పాక్షతసహితం జలపూర్ణం తామ్రపాత్రం గృహీత్వా। ఉపోష్యేన

నవమీంత్వదర్థే యామేవ్యష్టసురాఘవ । తేనప్రీతోభవత్వంమే సంసారా
త్త్రాహిమాంహరే ॥ ఇతిమంత్రేణపాత్రస్థం జలంక్షిపేత్ ॥ తతస్స్వశక్తి
తః॥ హైమీంరామప్రతిమాంకృత్వా అగ్న్యుత్తారణపూర్వకం । కపోలా
స్పృష్ట్వా మూలమంత్రం ప్రణవాదిచతుర్థ్యంతం నామరామాయదేవత్వం
సంఖ్యాయస్వాహేతిమన్త్రింపఠన్ ॥ ప్రాణప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్ ॥తతః॥శ్లో॥కో
మలాంగంవిశాలాక్షమింద్రనీలసమప్రభం। దక్షిణాంగేదశరథం పుత్రాపే
క్షణతత్పరం। పృష్ఠతోలక్ష్మణందేవం సచ్ఛత్రంకనకప్రభం। పార్శ్వేభరత
శత్రుఘ్నౌ తాళవృంతకరావుభౌ॥ అగ్రేవ్యగ్రహనూమంతంరామానుగ్ర
హకాంక్షిణం ॥ ఇతిధ్యాయేత్ ॥ అథ షోడశోపచారైఃపూజయేత్ ॥ ఆవా
హయామివిశ్వేశం జానకీవల్లభంప్రభుం । కౌసల్యాతనయంవిష్ణుం శ్రీరా
మంప్రకృతేఃపరం ॥ సహస్రశీర్షేత్యావాహనం ॥ శ్రీరామాగచ్ఛభగవ న్ర
ఘువీరనృపోత్తమ। జానక్యాసహరాజేంద్ర సుస్థిరోభవసర్వదా।రామభద్ర
మహేష్వాస రావణాంతకరాఘవ । యావత్పూజాంసమాప్యేహం తావత్స
న్నిహితోభవ॥ సన్నిధానం॥ రఘునాయకరాజర్షేనమోరాజీవలోచన ।రఘు
నందనమేదేవ శ్రీరామాభిముఖోభవ॥ ఇతిసమ్ముఖీకరణం॥ రాజాధిరాజరా
జేంద్ర రామచంద్రమహీపతే। రత్నసింహాసనంతుభ్యం దాస్యామిస్వీకురు
ప్రభో॥ పురుషఏవేదమిత్యాసనం॥ త్రైలోక్యపావనానంత నమస్తేరఘునా
యక । పాద్యంగృహాణరాజర్షే నమోరాజీవలోచన ॥ ఏతావానస్యేతి
పాద్యం॥ పరిపూర్ణపరానంద నమోరామాయవేధసే। గృహాణార్ఘ్యంమయా
దత్తం కృష్ణవిష్ణోజనార్దన ॥ త్రిపాదిత్యర్ఘ్యం ॥ నమస్సత్యాయశుద్ధాయ
నిత్యాయజ్ఞానరూపిణే। గృహాణాచమనంనాథ సర్వలోకైకనాయక ॥ తస్మా
ద్విరాడిత్యాచమనం॥ నమశ్శ్రీవాసుదేవాయ తత్త్వజ్ఞానస్వరూపిణే।మధు
పర్కంగృహాణేదం జానకీపతయేనమః॥ మధుపర్కం॥ పంచామృతంమయా
నీతం పయోదధిఘృతంమధు। శర్కరాజలసంయుక్తం శ్రీరామప్రతిగృహ్య
తాం॥ పంచామృతస్నానం॥ శుద్ధోదకం॥ యత్పురుషేణేతిస్నానం ॥ తతో
లలఘుమంత్రేణ సర్వోపచారాన్కుర్యాత్ ॥ సప్తాస్యాసన్నితివస్త్రం॥ తం
యజ్ఞమితియజ్ఞోపవీతం ॥ తస్మాద్యజ్ఞాదితిమంత్రేణగంధం ॥ తస్మాద్యజ్ఞా
దితక్షతాన్ ॥ తస్మాదశ్వాదితిపుష్పం ॥ యత్పురుషమితిధూపం ॥ బ్రాహ్మ
ణోస్యదీపం॥ చంద్రమాఇతి నివేదనం॥ నాభ్యాఆసీదితి తాంబూలమ్॥ వే
దాహమితి నీరాజనం ॥ ధాతేతిప్రదక్షిణం ॥ యజ్ఞేనేతిమంత్రపుష్పం॥ య
స్యస్మృత్యేతి పూజాసమాపనమితి ॥ మధువర్కానంతరోపార్చనం ॥ తతః

నిర్మాల్యం విసృజ్య॥ రామతాపినీ పురుషసూక్తేన॥ నారాయణాద్యైరభి షిచ్య॥ బ్రహ్మాండోదరమధ్యస్థైః తీర్థైః శ్వేరఘునందన। స్నాపయిష్యామ్యహం భక్త్యా తంగృహాణజనార్దన॥ స్నానం॥ సప్తకాంచనసంకాశం పీతాంబరమి దంహరే। సంగృహాణజగన్నాథ రామచంద్రనమోస్తుతే॥ తంయజ్ఞమితి వస్త్రం॥ శ్రీరామాచ్యుతయజ్ఞేశ శ్రీదరాంతమరాఘవ। బ్రహ్మసూత్రం చోత్తరీయం గృహాణరఘునందన॥ యజ్ఞోపవీతం॥ కుంకుమాగరుకస్తూరీ కర్పూరచందనంతథా। తుభ్యందాస్యామిరాజేంద్ర శ్రీరామస్వీకురుప్రభో॥ తస్మాదశ్వా ఇతిగంధం॥ అక్షతాఃపరమాదివ్యాః కుంకుమాగరుభూషి తాః। మయాహృతాశ్చపూజార్థం స్వీకార్యారఘునాయక॥ తులసీకుంద మందార జాజీపున్నాగచంపకైః। కదంబకరవీరైశ్చ కుసుమైశ్శతపత్రకైః। నీలాంబుజైర్బిల్వదళై రర్చయేద్రాఘవంవిభుం। పూజయిష్యామ్యహంభ క్త్యాసంగృహాణజనార్దన॥ పుష్పాణిపూజయామి॥

అథాంగపూజా.

శ్రీరామచంద్రాయ-పాదౌ॥ రాజీవలోచనాయ- గుల్ఫౌ॥ రావణాం తకాయ – జానునీ॥ వాచస్పతయే – ఊరూ॥ విశ్వరూపాయ - జంఘే॥ లక్ష్మ ణాగ్రజాయ – కటిం॥ విశ్వమూర్తయే – మేఢ్రం॥ విశ్వామిత్రప్రియాయ- నాభిం॥ పరమాత్మనే – హృదయం॥ శ్రీకంఠాయ - కంఠం॥ సర్వాస్త్రధా రిణే- బాహూ॥ రఘూద్వహాయ - ముఖం॥ పద్మనాభాయ–జిహ్వాం॥ దా మోదరాయ – దన్తాన్॥ సీతాపతయే - లలాటం॥ జ్ఞానగమ్యాయ - శిరః॥ సర్వాత్మనే – సర్వాంగానిపూజయామి॥

అథారామాష్టోత్తర శతనామావళిః.

ఓం శ్రీరామాయ	జితామిత్రాయ	వ్రతధరాయ	హరకోదండఖండ
రామభద్రాయ	జనార్ధనాయ	సదాహనుమదా	నా
రామచంద్రాయ	విశ్వామిత్రప్రియా	శ్రయాయ	జామదగ్నిమహాద
శాశ్వతాయ	దాంతాయ	కౌసలేయాయ	ర్పదళనాయ
రాజీవలోచనాయ	శరణత్రాణ తత్ప	ఖరధ్వంసినే [తా	తాటకాన్తకాయ
శ్రీమతే	రాయ	విరాధవధ పండి	వేదాంతసారాయ
రాజేంద్రాయ	వాలిప్రమథనాయ	విభీషణ పరిత్రా	వేదాత్మనే [య
రఘుపుంగవాయ	వాగ్మినేస	త్రేన [య	భవరోగైకభేషజా
జానకీవల్లభాయ	సత్యవాచే	దశగ్రీవశిరోహరా	దూషణ త్రిశిరో
జైత్రాయ	సత్యవిక్రమాయ	సప్తతాళప్రభవే	హంత్రే

త్రిమూర్తయే
త్రిగుణాత్మకాయ
త్రివిక్రమాయ
త్రిలోకాత్మనే
సత్యవ్రతాయ
త్రిలోకరక్షకాయ
ధన్వినే
దండకారణ్యపు
ణ్యకృతే [యు
అహల్యాపావనా
పితృభక్తాయ
వరప్రదాయ
జితేంద్రియాయ
జితక్రోధాయ
జితామిత్రాయ
జగద్గురవే
ఋక్షవానరసం
ఘాతాయ
చిత్రకూటసమా
శ్రయాయ [దా
జయంతత్రాణవర
సుమిత్రాపుత్రసే
వితాయ

సర్వదేవాదిదేవా
మృతవానరజీవ
నాయ
మాయామారీచ
సంహర్త్రే
మహాభోగాయ
మహాభుజాయ
సర్వదేవస్తుతా
సౌమ్యాయ [య
బ్రహ్మణ్యాయ
మునిసత్తమాయ
మహాయోగినే
మహోదరాయ
సుగ్రీవేప్సితరా
జ్యదా [లా
సర్వపుణ్యాధికఫ
స్మృతసర్వాఘ
నాశనాయ
ఆదిదేవాయ [నా
పుణ్యచారిత్రకీర్త
పుణ్యోదయాయ
దయాసారాయ
పుణ్యశ్రవణకీర్తనా

స్మితవక్త్రాయ
మితభాషిణే
పూర్వభాషిణే
రాఘవాయ [రా
అనంతగుణగంభీ
ధీరోదాత్తగుణో
త్తమాయ
మాయామానుష
చారిత్రాయ
మహాదేవాదిపూ
జితాయ
సేతుకృతే
జితవారాశినే
సర్వతీర్థమయాయ
హరయే
శ్యామాంగాయ
సుందరాయ
శూరాయ
పీతవాససే
ధనుర్ధరాయ
సర్వయజ్ఞాధిపాయ
యజ్వనే [య
జరామరణవర్జితా

విభీషణప్రతిష్ఠాత్రే
సర్వాపగుణవర్జి
పరమాత్మనే [తా
పరబ్రహ్మణే
సచ్చిదానందవిగ్ర
హాయ
పరస్మైజ్యోతిషే
మహాదేవాయ
పురాణపురుషోత్త
మాయ
పరాత్పరాయ
పరేశాయ
పారగాయ
పారాయ [య
పరస్మైధామ్నే
పరాకాశాయ
సర్వదేవాత్మకా
యనమః
శివాయ
శ్రీరామచంద్ర స
ద్గురు పరబ్రహ్మణే
శ్రీకృష్ణార్పణ
మస్తు.

వనస్పతిరసోద్భూతో గంధాఢ్యో గంధఉత్తమః। రామచంద్రమహీపాల ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ యత్పురుషమితిధూపం ॥ జ్యోతిషాం పతయేతుభ్యం నమో రామాయ వేధసే। గృహాణదీపకంచైవ త్రైలోక్యతిమిరాపహ ॥ బ్రాహ్మణోస్యేతిదీపం॥ ఇదందివ్యాన్నమమృతంరసైః షడ్భిస్సమన్వితం। రామచంద్రేశనైవేద్యం సీతేశప్రతిగృహ్యతాం ॥ చంద్రమాఇతినైవేద్యం ॥ తతఃఆచమనం॥ ఇదమితిఫలం॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తంపూగీఫలసమన్వితం। తాంబూలంగృహ్యతాంరామ కర్పూరాదిసమన్వితం ॥ నాభ్యాఆసీదితితాంబూలం॥ హిరణ్యగర్భేతిదక్షిణాం ॥ రాజాధిరాజాయ

తిరాజనమ్॥ నృత్యైర్గీతైశ్చవాద్యైశ్చ పురాణపఠనాదిభిః। రాజోపచా
రైరఖిలైస్సంతుష్టోభవరాఘవ। మంగళార్థంమహీపాల నీరాజనమిదంహ
రే। సంగృహాణజగన్నాథరామచంద్రనమోస్తుతే॥ కర్పూరనీరాజనం॥ న
మోదేవాదిదేవాయ రఘునాథాయశార్ఙ్గిణే। చిన్మయానందరూపాయ సీ
తాయాః పతయేనమః॥ సప్తాస్యాస్సన్నితి నమస్కారః॥ సర్వలోకశరణ్యాయ
రామచంద్రాయవేధసే। బ్రహ్మానందైకరూపాయ సీతాయాః పతయేన
మః॥ యస్త్రైనేతిపుష్పాంజలిః॥ యానికానిచపాపాని బ్రహ్మహత్యాసమా
నిచ। తానితానివినశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే॥ ఇతిప్రదక్షిణం॥ అశోకకుసు
మైర్యుక్తం రామాయార్ఘ్యంనివేదయేత్। దశాననవధార్థాయ ధర్మసంస్థా
పనాయచ॥ రాక్షసానాంవినాశాయదైత్యానాంనిధనాయచ। పరిత్రాణాయ
సాధూనాం జాతోరామస్స్వయంహరిః॥ గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తంభ్రా
తృభిస్సహితోనఘ॥ ఇత్యర్ఘ్యం॥ ఇతిపూజావిధిః॥ అథకథా.

అగస్త్యఉవాచ॥ రహస్యంకథయిష్యామి సుతీక్ష్ణమునిసత్తమ। చై
త్రమాసే నవమ్యాంతు శుక్లపక్షేరఘూత్తమః॥ ప్రాదురాసీత్తతోబ్ర
హ్మ బ్రహ్మానందైకకేవలః॥ తత్రజాకరణంకుర్యాద్రామస్యపురతోబుధః॥
ప్రతిమాయాంయథాశక్తి పూజాంకార్యాయథావిధి। ప్రాతర్దశమ్యాంస్నా
త్వైవనకృత్వాసంధ్యాదికాఃక్రియాః॥సంపూజ్యవిధివద్రామ భక్తివిత్తానుసా
రతః। బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్సమ్యక్ దక్షిణాభిశ్చతోషయేత్॥ గోభూతిల
హిరణ్యాద్యైః వస్త్రాలంకారభూషణైః। రామంభక్త్యాప్రయత్నేన ప్రీణ
యేత్పరయాముదా॥ ఏవంయఃకురుతేభక్త్యా శ్రీరామనవమీవ్రతం।అనేక
జన్మజాతాని పాపానిసుబహూనిచ॥ జ్ఞానేనభస్మసాత్కృత్వా యాతివిష్ణోః
పరంపదం। సర్వేషామప్యయంధర్మోభుక్తిముక్త్యైకసాధనః॥ అశుచిర్వా
పిపాపిష్ఠఃకృత్వేదంవ్రతముత్తమం। పూజ్యస్స్యాత్సర్వభూతానాం యథా
రామస్తథైవసః॥ యస్తురామనవమ్యాంవై భుంక్తేసతునరాధమః। కుంభీ
పాకేషుఘోరేషు పచ్యతేనసంశయః॥ అకృత్వారామనవమీవ్రతంసర్వో
త్తమోత్తమం। వ్రతాన్యన్యానికురుతేనతేషాంఫలభాగ్భవేత్॥ మహాంత్య
పిప్రణశ్యంతి పాపానినవమీవ్రతాత్। ఏకామపినరోభక్త్యా శ్రీరామనవ
మీంప్రతి॥ ఉపోష్యకృతకృత్యస్స్యాత్సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే॥ నరోరా
మనవమ్యాంతు శ్రీరామప్రతిమాపరః। విధానేననరశ్రేష్ఠఃముక్తోనాత్రసం
శయః॥ సుతీక్ష్ణః॥ ప్రాయేణహీనరాస్సర్వే దరిద్రాఃకృపణామునే॥ కథం

కుర్వంతివిస్తారార్య శ్రీరామనవమీవ్రతం ॥ అగస్త్యః ॥ దరిద్రస్యమహాభాగ
స్వస్యవిత్తానుసారతః॥ ఫలార్ధేనతదర్ధేనతదర్ధార్ధేనవాపునః । విత్తశాఠ్యమ
కృత్వైవనకుర్యాద్దేవంవ్రతంమునే॥ యదిఘోరతరందుష్టం పాతకంరహసిక్వ
చిత్ । అకించనోపియత్నేన ఉపోష్యనవమీదినే॥ ఏకచిత్తోతియత్నేనసర్వ
పాపైఃప్రముచ్యతే। ప్రాప్తేశ్రీరామనవమీ దినేమర్త్యోవిమూఢధీః॥ ఉపో
షణంనకురుతే కుంభీపాకేషుపచ్యతే। యత్కించిద్రామముద్దిశ్య క్రియతే
నస్వశక్తితః। రౌరవేసతుమూఢాత్మా పచ్యతేనాత్రసంశయః॥సుతీక్ష్ణః॥యా
మాష్టకేషుపూజావై తత్రచోక్తామహామునే। మూలమంత్రేణసంయుక్తాం
తాంకథాంవదసువ్రత ॥ అగస్త్యః ॥ సర్వేషాంరామమంత్రాణాం మంత్ర
రాజంషడక్షరం ॥ ఇతంతుస్కాందే మోక్షఖండే రుద్రగీతాయాం శ్రీరా
మంప్రతిరుద్రవచనమ్ ॥ ముమూర్షోర్మణికర్ణ్యాంతే అర్ధోదకనివాసినః ।
అహందిశామితేమంత్రం తారకస్యోపదేశతః ॥ శ్రీరామరామరామేతిహ్య
తత్తారకముచ్యతే। అతస్త్వంజానకీనాథ పరంబ్రహ్మాభిధీయతే ॥ తారకం
బ్రహ్మచేత్యుక్తం తేనపూజాప్రశస్యతే। పీఠాంగదేవతానాంతు ఆవృత్తి
నాంతథైవచ ॥ ఆదావేదప్రకుర్వీత దేవస్యప్రీతయేర్చనం। ఉపచారైష్షోడశ
భిఃపూజాకార్యాయథావిధి ॥ ఆవాహనంస్థాపనంచ సమ్ముఖీకరణంతథా ।
ఏవంముద్రాప్రార్థనాంచ పూజాముద్రాంప్రయత్నతః ॥ శంఖపూజాంప్ర
కుర్వీత పూర్వోక్తవిధినాతతః। కలశంవామభాగేచ పూజాద్రవ్యాణిచా
దరాత్ । పీఠేసంపూజ్యయత్నేన ఆత్మానంమంత్రముచ్చరేత్ । పాత్రా
సాదనమప్యేవం కుర్యాద్యామేష్వతంద్రితః। పీతాంబరాణిదేవాయ ప్రార్థ
యన్నర్చయేత్సుధీః। స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాని దద్యాద్దేవాయభక్తితః॥ నానా
రత్నవిచిత్రాణి దద్యాదాభరణానిచ। హిమాంబుధృష్టంరుచిరంఘనసారం
మనోహరం ॥ క్రమాత్తుమూలమంత్రేణ ఉపచారాన్ప్రకల్పయేత్ । కల్హా
రైః కేతకైర్జాతీపున్నాగాద్యైఃప్రపూజయేత్॥ చంపకైశ్శతపత్రైశ్చ సుగం
ధైస్సుమనోహరైః। పాద్యచందనధూపైశ్చ తత్తన్మంత్రైఃప్రపూజయేత్॥
భక్ష్యభోజ్యాదికంభక్త్యా దేవాయవిధినార్పయేత్ ॥ ఏవంసోపస్కరందేవం
దత్వాపాపైఃప్రముచ్యతే॥ జన్మకోటికృతైర్ఘోర నానారూపైశ్చదారుణైః॥
విముక్తస్సాన్యక్షణాదేవ రామవద్భవేన్మునే॥ శ్రద్ధధానస్యదాతవ్యం శ్రీ
రామనవమీవ్రతం। సర్వలోకహితాయేదం పవిత్రంపాపనాశనం॥ లోహే
ననిర్మితంవాపి శిలయాదారుణాపివా। ఏకేనైవప్రకారేణ యస్మిన్కస్మిన్త
థామునే ॥ కృతంసర్వంప్రయత్నేన యత్కించిదపిభక్తితః। జపేదేకాంత

మాసీనో యూపత్సనవమీదినం ॥ అనేన వ్రతపుణ్యేన పూజయా దశమ్యాం
భోజయేద్విజాన్ । భక్త్యాభోజ్యైశ్చ వివిధైః స్వాద్యైశ్చభక్ష్యైః సదక్షిణాం ॥
కృతేకృతే ప్రభవే త్తేన సద్యోరామః ప్రసీదతి । తూష్ణీంస్థిత్వన్నరోవాపి పుస
రావ త్రివర్తితః । ద్వాదశాబ్దైః కృతేనాపి యత్పాపం నవిముచ్యతే । విల
యంయాతితత్సర్వం శ్రీరామనవమీవ్రతాత్ ॥ జపేశ్చరామమంత్రాణాం
యోనజానాతితస్యవై । ఉపోష్యసంస్మరేద్రామం న్యాసపూర్వమతంద్రి
తః ॥ గురులబ్ధేతు మంత్రేస్తు స్వసేనాన్యసపురస్సరః । యామేయామేచ
విధినా కుర్యాత్పూజాంసమాహితః॥ ముముక్షుశ్చసదాకుర్యాచ్ఛ్రీరామన
వమీవ్రతం। ముచ్యతేసర్వపాపేభ్యో యాతిబ్రహ్మసనాతనం॥ ఇతిశ్రీస్కాం
దపురాణే-అగస్త్యసంహితాయామగస్త్యసుతీక్ష్ణసంవాదే - శ్రీరామనవ
మీవ్రతోద్యాపనం సంపూర్ణం॥

శ్రీరామనవమీవ్రతకథారంభము.

శ్రీమచ్ఛివభక్తాగ్రేసరుండయిన యగస్త్యమహర్షి సుతీక్ష్ణమహర్షిం
జూచి యోసుతీక్ష్ణమునీ! నేనొక్కరహస్యంబువక్కాణించెదనని నుడువనను
ద్యుక్తుండయ్యె. చైత్రమాసంబున శుక్లపక్షనవమినాడు సచ్చిదానందస్వరూ
పియు సవితృసంతతి సరిత్పతిసోముండునైన రామచంద్రుం డవతరించెంగాన
నాటిదినంబున నుపవసించి యారాత్రి శ్రీరామునిషోడశోపచారాదులచే గా
రాబముతో నారాధించి పురాణశ్రవణంబుచే జాగరణంబు జేసి మఱునాటి
వేకువ పూర్వాహ్నికంబులదీర్చుకొని భక్తిశక్తివిత్తంబులననుసరించి సమా
యుక్తచిత్తుండై రఘుకులతిలకుంబూజించి మృష్టాన్నప్రదానాదులచే శిష్టా
గ్రజన్మల సంతుష్టాంతరంగులంగావించి గోభూతిలహిరణ్యవస్త్రాలంకార
భూషణంబులొసంగి కౌసల్యానందను నానందితుం జేయవలయు. ఈలా
గున నీశ్రీరామనవమీవ్రతంబు భక్తియుక్తంబుగ నాచరించువాని జన్మాం
తరపాపంబులన్నియు జ్ఞానాగ్నిచే భస్మంబులగుటయేగాక సర్వోత్తమంబైన
విష్ణుపదంబును లభించును. ఈధర్మం బెల్లవారికి నిహపరలోకంబులందు భోగ
మోక్షంబులనిచ్చునదికావున శుచియైనను పాపిష్ఠుండైన నీవ్రతమునాచరించు
టచే లోకాభిరాముండగు శ్రీరామునివలె నెల్లలోకంబులలో నుత్కృష్టుం
డై విలసిల్లును. ఈశ్రీరామనవమీవ్రతదినంబున భుజించునరాధముడు కుం
భీపాక నరకంబునబడుట కెంతయు సంశయంబు లేదు. సర్వోత్తమోత్తమం
బగు నీవ్రతము నాచరింపక యితరవ్రతంబులు సేసియు సఫలంబుగావు.
కావున నీవ్రతంబునొకతూరియైనను నుపోషించి భక్తితో నాచరించిరేని వారి

మహాపాతకంబులన్నియు నశించుటచే గృతార్థులగుదురు. అందువలన నవ
మీదినంబున శ్రీరామప్రతిమార్చనంబు విధానంబుచే నాచరించువాడు ము
క్తుండగునని చెప్పిన కుంభసంభవుపలుకు లాలకించి సుతీక్ష్ణుఁడుఁగందొాడంగె.
ఓలోపాముద్రావతీ! తఱుచుగా ద్రవ్యహీనులైన నరులకు సులభంబైనయు
పాయంబు సెలవియ్యవలయుననిన నగస్త్యుండు పలుకుచున్నాడు. ఓసుతీక్ష్ణా!
దరిద్రుండగుమానవుండు తనకుగలిగియున్నవరకు స్వర్ణరజతాదులలో దేని
చేనైనను ద్రవ్యలోభంబు సేయక శ్రీరామప్రతిమ జేయించి యీవ్రతం బా
చరించెనేని నానుజనిరహస్యకృత్యంబులైనపాపంబుదొలంగుగాన నేలా
గునైన నీవ్రతదినంబున నుపోషించి నిశ్చలస్వాంతుండై జానకీకాంతుని పూ
జింపవలయు. మఱియు నీవ్రతదినంబున భక్తికొలది నేమియు సేయనివాడు
రౌరవంబునం బడును. అనిన విని సుతీక్ష్ణుండు ఓఅగస్త్యమహర్షీ ! శ్రీరామ
మూలమంత్రప్రభావంబు నాకెఱింగింపవలయుననిన నగస్త్యుండు వివరింపు
చున్నాడు. సమస్తంబులైన రామమంత్రంబులలోను రామషడక్షరియను
మంత్రరాజంబుత్తమంబని స్కాందమోక్షఖండంబునందలి రుద్రగీతయందు
శ్రీరాముని గూర్చి రుద్రుండు జెప్పుచున్నాడు. ఓరామ! మణికర్ణికయొద్దను మర
ణము జెందగలమానవుని దక్షిణకర్ణంబున 'శ్రీరామ రామ రామ' యను నీసం
బంధంబగు తారకమంత్రంబు నుపదేశించెంగాన నీవు తారకపరబ్రహ్మంబని
చెప్పబడుచున్నావు కావున పూజారంభమున పీఠాంగదేవతాపూజలొనర్చి
శ్రీరఘునందనుని ధ్యానావాహనాసనార్ఘ్యపాద్యపీతాంబరసువర్ణోపవీతవివి
ధమణిగణఖచితదివ్యభూషణచారుచందనవిలేపనాద్యుపచారంబుల వరుస
గా మూలమంత్రంబుచే నాచరించి కల్హారకేతకీకరవీరజాతిజపాపాటలీ పు
న్నాగపారిజాత మల్లికామాలతీ కుందమందారకర్ణికాద్యనేక పుష్పంబుల
చే సహస్రార్చనయొనర్చి ధూపయామంత్రంబులచే ధూపదీపంబు లొసంగి
శాకాపూపసూపలేహ్యచోష్య పాయసపానీయసహితంబైన శాల్యన్నంబు
నివేదించి తాంబూలకర్పూరనీరాజన మంత్రపుష్పంబులం జేసి యనేకకో
టిజన్మంబుల నాచరించిన పాపౌఘంబులచే విముక్తుండగును. కావున నిరిసు
గ్ధంబును పాపనాశనంబైన నీశ్రీరామనవమీవ్రతము శ్రద్ధాభక్తియుక్తుండ
గుమానవున కుపదేశయోగ్యంబు. ఇదియునుంగాక సువర్ణరజతతామ్రశిలా
దారువులలో దేనిచేతనైన శ్రీరామబింబంబునర్చి యందు దేవు నావహింప
జేసి పూర్వోక్తప్రకారంబుగ పూజయొనర్చి యాబింబసమీపంబున నా
నవమీదినంబున నేకాగ్రచిత్తుండై జపించుచుండి మఱునాడు పునఃపూజ

యొనర్చి మృష్టాన్నదక్షిణాదానంబులచే విప్రులను యథాశక్తి నంతుష్టులం
గావించుటచే లోకాభిరాముండైన శ్రీరాముడనుగ్రహించును గాన నందు
వలన మనుజుడు కృతార్థుండగును. ఈరీతిగను బండ్రెండుసంవత్సరంబు
లాచరించుటచే సర్వపాపకర్మనిర్ముక్తుండగును. రామమంత్రం బెలుగనివా
డీవ్రతంబున ననుసరించి శ్రీరామస్మరణ జేసెనేని సర్వాఘౌఘ నిర్ముక్తుం
డగును. సద్గురూపాసనచే లబ్ధమంత్రుండయ్యెనేని బ్రతియామంబును నిశ్చ
లచిత్తుండును మోక్షకాంక్షియునై పూజించువాడు సర్వదోషంబులచే
విముక్తుండై నాశరహితంబైన శ్రీరామతారకపరబ్రహ్మంబు నొందునని
యగస్త్యమహర్షి సంతోషకలితమానసుండయ్యె.

శ్రీరస్తు.

గజగౌరీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాంశుభతిథౌ॥ మమ ఇహజన్మజన్మాంత
రేషుసమస్తపాపక్షయార్థం॥ ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థ
సిద్ధ్యర్థం॥ స్కాందపురాణోక్త ప్రకారేణ గజగౌరీ పూజాంకరిష్యే॥ అదౌ
గణపతిపూజాంకృత్వా॥ కలశారాధనం॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుఃసన్నిధింకురు॥
జగన్మాతేమహాదేవి సర్వకామార్థసిద్ధయే। జ్ఞానరూపేమహాదేవి యజ్ఞ
రూపేనమోస్తుతే॥ ధ్యానం॥ చతుర్భుజాంత్రినేత్రాంచ శూలండమరుకం
తథా। కపాలఖడ్గసంయుక్తాం గౌరీంధ్యాయేనమోస్తుతే॥ ఆవాహనం॥ కిరీ
టహారకేయూర పద్మవైడూర్యసంయుతం। నానామణిసమాకీర్ణం గృహాణా
సనముత్తమం॥ ఆసనం॥ గంగాజలసమానీతం గంధకర్పూరసంయుతం।
అర్ఘ్యందాస్యామ్యహం దేవి కాత్యాయనినమోస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ కలశం
పూజయేద్గంగా యామునోశీరసంయుతం। ఆచమ్యతామిదం దేవి గజగౌరి
నమోస్తుతే॥ ఆచమనీయం॥ దధిమధ్వాజ్య సంయుక్తం శర్కరాఫలసం
యుతం। సర్వపాపహరే దేవిసింహారూఢేనమోస్తుతే॥ పంచామృతస్నానం॥
హేమకుంభాంబుచాదాయ గంగాజల సమన్వితం। హరిద్రాసహితంస్నా
నం మహాదేవ్యైనమోస్తుతే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ విచిత్రవస్త్రయుగళంపట్టు
మానుషసమన్వితం। కంచుకంచసమాయుక్తం హైమవత్యైనమోస్తుతే।

వస్త్రయుగ్మం॥ కార్పాసగంధసత్వేన త్రిరావృత్య త్రిరావృతం। యజ్ఞోప
వీతధారిణ్యై బ్రహ్మవాదిన్యై నమోస్తు తే॥ యజ్ఞోపవీతం॥ కంఠాభరణతాటంక
మంగుళీయకరత్నకైః। లలాటరత్నసంయుక్తా మంగళాయై నమోస్తు తే॥
ఆభరణం॥ చందనాగరుకస్తూరీ గోరోచనసమన్వితం। కుంకుమాంకోదరా
లోక్యం పార్వత్యై తే నమోస్తు తే॥ గంధం॥ అక్షతాన్ ధవళాన్ శుభ్రాన్
సృష్టిప్రియకరాన్ శుభాన్। గృహాణ త్వం మయా దేవి అక్షతాంశ్చామర
ప్రియే॥ అక్షతాన్॥ పాటలీమల్లికాకుంద చంపకీకేతకీతథా। కమలాజాజికా
పుష్పాణ్యంబికాయై నమోస్తు తే॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా॥ చంచలాయై
నమః-పాదౌ పూజయామి॥ చపలాయై నమః-జానునీ॥ కమలవాసిన్యై నమః-
కటిం॥ జగన్నాథాయై-నాభిం॥ పద్మవాసిన్యై నమః- స్తనౌ॥ లలితాయై
నమః-భుజద్వయం॥ ఉత్కంఠాయై నమః-కంఠం॥ మాయాయై నమః-ముఖం॥
శ్రియై నమః-శిరః॥ శ్రీమహాగౌర్యై నమః-సర్వాంగాని పూజయామి॥ గుగ్గు
లం ఘృతమిశ్రంతు క్రోష్టుచందనసంయుతం। అక్షజాజిరసాపట్కం చండి
కాయై నమోస్తు తే॥ ధూపం॥ ఘృతవర్తిసమాయుక్త మజ్ఞానతిమిరాపహం॥
సూర్యతేజస్సమావృత్తం రుద్రశక్తి నమోస్తు తే॥ దీపం॥ పూరికాఘృత
పక్వాన్నం శాల్యన్నం ఫలసంయుతం॥ నివేదయామి నైవేద్య మంబికాయై
నమోస్తు తే॥ నైవేద్యం॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం।
కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥
సువర్ణపుష్పం॥ మానో హింగీస్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్। అబిభ్రి
దగ్నఆగహి శ్రియామాపరిపాతయ॥ నీరాజనం॥ నమస్తే దేవదేవేశి శంక
రార్ధశరీరిణి। గజగౌరి నమస్తుభ్యం ప్రదక్షిణనమస్తు తే॥ ప్రదక్షిణనమస్కా
రాన్॥ నమస్తే జగతాం మాతః నమస్తే భువనేశ్వరి। నమస్తే జగతాం వంద్యే
శివార్ధాంగి నమోస్తు తే॥ ఇతి ప్రార్థనం॥ దోరబంధనం॥ జయ దేవి నమస్తుభ్యం
జయ శక్తిపరప్రదే। జయ శంకరవామాంగి మంగళే సర్వమంగళే॥ పాయసం॥
యస్యస్మృత్యా చ సుప్రీత సుప్రసన్నా వరదా భవతు॥ ఇతి గజగౌరీపూజా
విధానం సంపూర్ణం.

కథారంభః.

సూతఉవాచ॥ మునిశ్రేష్ఠ నారదో నామ సఖీరాపే పార్వతీపతే। పశ్యన్
పాండవీపుణ్యాని ప్రయయౌ హస్తినాపురీం॥ పూజితో ధృతరాష్ట్రేణ
గాంధార్యా చ పుత్రకైః। కించిద్విశ్రమ్య గాంధారీం పశ్యన్ప్రాహ మునీ
శ్వరః॥ నారదః॥ అహో గాంధారి తే భాగ్యం పాతివ్రత్యమనుత్తమం। పుత్రా

శ్చబహవో రాజ్య మిహాస్మిన్ శ్రియముత్తమాం॥ గాంధారీ॥ త్వత్కృతే
నమునే ప్రాప్తం సర్వమేతత్త్వయోదితం। కింకార్యమధునా తే శ్రేయః కురునా
థ సువ్రతే॥ దుర్బలా బుద్ధిరహితా సుతప్రతా బహవోపిచ। ఏషాంసంస్థైవ
దామోదాః ప్రబలా బుద్ధిసత్తమా॥ అనేన జీవితుం శక్యం పుత్రాణాంమ
మత్తేస్సహా। మయాజయంతి తాన్పుత్రాన్ [illegible] నాంకుశ॥ నారదః॥
ఏవం చేత్కురు గాంధారి గజగౌరీవ్రతం పరం। యేనాభీష్టఫలం మర్త్యో జగి
తాంలభతే శ్రియా॥ అత్రైవోదాహరంతీమ మితిహాసం పురాతనం। పాప
ఘ్నం పుణ్యదం పుంసాం సర్వాభీష్టకరం శుభం। పురారత్నశిలారమ్యే మం
దారాచలకందరే। సార్ధం నిజగణై ర్వాస శ్శితికంఠస్సహోమయా॥ ఐరావ
తసమారూఢా దివ్యనారీసమావృతా। శచీసమాగతా తత్ర పార్వతీపతిమీ
క్షితుం। పతిభాగ్యం సమీక్ష్యాథ విరరామాథ పార్వతీ। తాం దృష్ట్వా స్వప్రి
యాంఖిన్నాం భూతేశః పార్వతీప్రియః॥ శచీభాగ్యగజారూఢా మేవంనిశ్చి
త్యశంకరః॥ ప్రియాంగజయుతాంకర్తు ముద్యోగంకృతవాన్తదా॥ భద్ర
హస్తగణేశాన మకరోద్భద్రహస్తినం। గౌరీమారోపయామాస సానందం
తత్రశంకరః॥ సేవ్యమానాతదా గౌరీ దాసీభిర్దాసకైస్సహా। శ్రియాచైవతు
సావిద్యా గాయత్ర్యా పరివారితా॥ సింహనాథగణైశ్చైవ సుపథాజయ
ఘోషణైః। సాసంభ్రమేణ బభ్రామ భువనాని చతుర్దశ। బ్రహ్మేంద్రాదిసు
రైశ్చైవ దేవాద్యైస్తత్రపూజితా। చచారత్రిషులోకేషు సుభగాపార్వ
తీతథా॥ ఉవాసగౌరీసానంద మేవంషోడశవత్సరాన్। తదాప్రభృతి దేవర్షి
సిద్ధవిద్యాధరాంగనాః। దినేహస్తర్క్షసంవేశే సమయే శుద్ధయామృదా।
కృత్వాకంఠీవరంభద్రం సర్వలక్షణసంయుతం॥ తత్రసంస్థాపయామాస
గౌరీప్రతికృతింశుభాం। గంధపుష్పాక్షతైర్ధూపై ర్దీపైర్నైవేద్యనందనైః॥
మహోపహారసంచారైశ్చ పూజయామాసురన్వహం। షోడశేదివసేప్రాప్తే
నృత్యవాద్యాదిపూర్వకం॥ దేవ్యాః కృత్వామహాపూజా ముపాయాన్షోడశామ
లాన్। సూపకంచుకతాటంక రాజతాప్యజ్ఞనైర్యుతం॥ శుద్ధవస్త్రం సువా
సినీభ్యో దద్యాద్దేవభక్తిపూర్వకం। వ్రతం సమాప్య విధివ ద్యథావిత్తాను
సారతః॥ గాయంత్యో గజమారూఢాం నద్యాం సంపూజ్య పార్వతీం। అథత
ద్వ్రతమాహాత్మ్యం తాస్సర్వాస్సర్వసంపదః॥ సర్వాన్కామాన్సుదం
ప్రాప్య సర్వైః పరివారితాః। అతస్త్వమపి గాంధారి విధినానేనసువ్రతం॥
కృత్వాసుఖార్థం సంపూర్ణం షోడశవార్షికం। ఇత్యుక్త్వాచ వ్రతంతస్యా ప్ర
దాప్య ప్రయయౌ మునిః॥ వ్రతకాలేతుసంప్రాప్తే గాంధారీబహుపుత్రిణీ।

గజార్థంమృగయాహర్తుం ప్రేషయామాసపుత్రకాన్ ॥ తస్యాఃపుత్రశతా
నీకం తథాజాతంమహాగజం। ఆరోప్యతత్రతాంగౌరీం వ్రతంతదుపచక్రమే॥
సీవతీపాండుమహిషీ తదాతదవలోక్యచ। అశక్తాతద్వ్రతంకర్తుం హృదయే
ఖిన్నమానసా॥ పుత్రైర్ధర్మాదిభిఃపృష్టా సోవాచక్లేశకారణం। అథకుంతీ
సుతాన్ప్రాహ దుఃఖాద్బాష్పాకులేక్షణా॥ కుంతీ॥ గాంధార్యాక్రియమా
ణంయత్కర్తుకామాస్మితద్వ్రతం। భవద్భిరానీతమృదా పంచభిఃకింభవి
ష్యతి॥ గజోహిసదృశంనైవ భవత్యేకశోహిమేధునా॥ అర్జునః॥ ఏతావద్వ
దకింమాతః స్వచిత్తక్లేశకారణం ॥ ఆనేష్యామిగజందివ్యం కురువ్రతమశ
క్తితా ॥ ఇత్యుక్త్వాధనురాధాయ పార్థఃపరపురంజయః। హస్తికామస్తు
తస్యాన్యే లిఖిత్వాముంచదర్థతః॥ శక్రస్యపురతశ్శీఘ్రం సపపాతశిలీముఖః।
జ్ఞాత్వైవపార్థసంవేశం తదగ్రేలిఖితాక్షరైః ॥ గజంసంప్రేషయామాస శర
సోపానమార్గతః। అవతీర్ణేగజేదివ్యే ప్రశంసంతిచతంముదా॥ గౌరీమారో
పయామాస సానందందివ్యహస్తినం। పౌరైఃప్రగీయ్యమానాసా చకార
విధివద్వ్రతం। నారీస్సువాసినీస్సమ్యక్ అతుష్యత్సదుపాయనైః। తత్త
దాలోక్యగాంధారీ వ్రతంతస్యాసుదుఃఖితా॥ గాంధారీతువ్రతంసమ్యగ్జ
హౌదుఃఖేనలజ్జితా। చకారవిధివత్కుంతీ వ్రతంషోడశవార్షికం॥ తస్యాస్త
ద్వ్రతమాహాత్మ్యమనయాలోకవిశ్రుతం। ఆసీదనుపమంశ్లాఘ్యం లక్ష్మీ
రాజ్యసమన్వితం॥ తస్యాత్పృథివ్యాంయానారీ కుర్యాద్గౌరీవ్రతంగజం।
సాసంపదాచపుత్రైశ్చబహురాజ్యవతీభవేత్ ॥ యేశృణ్వంతీదమాఖ్యాసం
భక్త్యాపఠతిమానవః। తేసర్వేసుఖసంయుక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిః॥
ఇతి స్కాందపురాణే - గాంధారీనారదసంవాదే - గజగౌరీవ్రతకల్ప
స్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

షోడశగౌరీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ-విశేషణ-విశిష్టాయాం - శుభతిథౌ, మమ ఇహజన్మని
న్మాంతరేషు సమస్తపాపక్షయార్థం - ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫల
పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం - స్కందపురాణోక్తప్రకారేణ షోడశగౌరీపూజాంక

షే॥ ఆదౌగణపతిపూజాంకృత్వా॥ కలశారాధనం॥ కలశస్య॥ కురు॥ పద్మాసనేపద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే । భక్తాభీష్టప్రదేదేవి సుప్రీతా భవసర్వదా॥ ధ్యానం॥ గచ్ఛాగచ్ఛ దేవిత్వం సర్వమంగళదాయిని। శ్రద్ధా భక్తిసమాయుక్తా ధ్యాయామిపరమేశ్వరి ॥ ఆవాహనం ॥ విచిత్రస్వర్ణసం యుక్తం చిత్రపర్యంకశోభితం। గౌరిసింహాసనందేవి దాస్యామిశుభలోచనే॥ ఆసనం॥ గంగాజలసమాయుక్తం సుగంధంగంధసంయుతం । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం మంగళంకురుమేశివే॥ అర్ఘ్యం॥ పుణ్యతీర్థంసమానీతం పవిత్రంద్రవ్యసంయుతం । పాద్యంచప్రతిగృహ్ణాతు గౌరీదేవినమోస్తుతే॥ పాద్యం॥ సర్వతీర్థసముద్భూతం పవిత్రంవిమలంజలం। గృహాణాచమనందేవి శంకరార్థశరీరిణి॥ ఆచమనీయం॥ శర్కరామధుసంయుక్తం దధిక్షీరఘృతంతథా।పంచామృతంగృహాణత్వం గౌరిదేవినమోస్తుతే॥పంచామృతస్నానం॥ గంగాజలసమానీతం సర్వతీర్థసముద్భవం। స్నానార్థంచగృహాణత్వం సర్వకామఫలప్రదే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ దివ్యాంబరంసమానీతం విచిత్రంచోత్తరీయకం। గృహాణత్వంమయాదేవి సర్వమంగళదాయిని॥ వస్త్రం॥ అంగుళ్యముక్తాభరణాదియుక్తం హస్తావలంకృత్యకరైశ్చబంధం। మాణిక్యముక్తాఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధివైడూర్యకృతాంశ్చహారాన్ ॥ఆభరణం॥ శ్రీఖండంచందనంచైవ కర్పూరాగరుసంయుతం । విలేపనంసురశ్రేష్ఠే ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥గంధం॥అక్షతాన్ ధవళాన్ ద్రమ్యాన్ హారిద్రాసంయుతాన్ శుభాన్ । అనుగృహ్ణాతుమే దేపి వాంఛితార్థఫలప్రదే॥ అక్షతాన్॥ శతపత్రైర్జాతికుసుమైః మల్లికాదిమనోహరైః । కేతకీకరవీరైశ్చ అర్చయామిహరప్రియే॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా॥ మహాదేవ్యైనమః-పాదౌపూజయామి॥ కమలోద్భవాయైనమః-గుల్ఫౌ॥ సర్వలోకజనన్యైనమః - జానునీ॥ పుణ్యమూర్త్యైనమః-జంఘ్యే॥ విశ్వమూర్త్యైనమః-ఊరూ॥ మహాగౌర్యైనమః-కటిం ॥ అధోక్షజాయైనమః-హృదయం॥ కంబుకంఠ్యైనమః-కంఠం॥ పరమాత్మనేనమః-స్కంధౌ॥ అంభోజహస్తాయైనమః - హస్తౌ ॥ రమ్యముఖాయైనమః - ముఖం ॥ ధర్మకృతాయైనమః-కర్ణౌ॥ శర్వాణ్యైనమః - లలాటం ॥ విష్ణుమూర్త్యైనమః-శిరః॥ శ్రీమహాగవ్యైనమః - సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥ అథగ్రంథిపూజా ॥ దేవ్యైనమః-ప్రథమగ్రంథింపూజయామి ॥ కమలోద్భవాయైనమః-ద్వితీయగ్రంథిం॥ ఇందుచూడామణ్యైనమః-తృతీయగ్రంథిం॥ సర్వలోకజనన్యైనమః-చతుర్థగ్రంథిం॥పుణ్యమూర్త్యైనమః-పంచమగ్రంథిం॥

పరమాత్మనేనమః - షష్ఠమగ్రంథిం ॥ ధర్మకృతాయైనమః - సప్తమగ్రంథిం॥ సరస్వత్యైనమః - అష్టమగ్రంథిం ॥ మహాగౌర్యైనమః - నవమగ్రంథిం॥ మన్మథవాసిన్యైనమః- దశమగ్రంథిం॥ పుణ్యమూర్త్యైనమః ॥ ఏకాదశగ్రంథిం॥ శుభ్రవర్ణాయైనమః-ద్వాదశగ్రంథిం॥ సరస్వత్యైనమః-త్రయోదశగ్రంథిం॥ ధర్మకృతాయైనమః-చతుర్దశగ్రంథిం॥కనకాభరణాయైనమః॥ పంచదశగ్రంథిం ॥ సర్వలోకజనన్యైనమః - షోడశగ్రంథింపూజయామి ॥ దశాంగంగుగ్గులంధూపముత్తమంగంధసంయుతం। తవప్రియార్థమానీతం గృహాణపరమేశ్వరి॥ ధూపం ॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంమయా। గృహాణమంగళందీపం త్రైలోక్యంతిమిరాపహే ॥ దీపం॥ అపూపాన్వివిధాన్ స్వాదూన్ శాలిగోధుమపాచితాన్ ॥ షోడశీకాన్ గుడయుక్తాన్ గృహాణపరమేశ్వరి॥ నైవేద్యం ॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం । కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం స్వాదుకర్పూరసంయుతం। చిత్రంనీరాజనందేవి గృహాణహరవల్లభే॥ నీరాజనం ॥ అక్షతాన్శ్వేతదూర్వాంశ్చ మల్లికాకుసుమాన్వితా। పుష్పాంజలింప్రదాస్యామి గృహాణకరుణానిధే॥ మంత్రపుష్పం॥ గౌరీమిమాయేతిమంత్రపుష్పం॥ నృత్యైశ్చగీతవాద్యైశ్చ పురాణశ్రవణాదిభిః। రాజోపచారైర్బహుభిస్సంతుష్టాభవసర్వదా॥ దేహిగౌరిసదారోగ్యం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం। త్వత్పాదపద్మయుగళం పూజయామిహరప్రియే॥ ప్రార్థనమంత్రః ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే సర్వమంగళదాయిని। సర్వసంపత్కరంశీఘ్రం గౌరిదేవినమోస్తుతే॥ దోరబంధనం॥ ఏవంసంపూజ్యభక్త్యాచ గౌరీందేవీంస్వశక్తితః। దాతవ్యంషోడశాపూపా న్వాయనంతుద్విజాయచ॥ గంధాదిభిరలంకృత్య బ్రాహ్మణాయ ప్రదీయతాం॥ వాయనమంత్రః॥ శ్రీగౌరీప్రతిగృహ్ణాతు శ్రీగౌరీవైదదాతిచ। శ్రీగౌరీతారకోభాభ్యాం మహాగౌర్యైనమోస్తుతే ॥ ఇతి ప్రార్థనమంత్రః॥ యస్యస్మృత్యాచవరదాభవతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

కథారంభః- పుష్పాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా.

సూతఉవాచ॥ శృణుధ్వమ్మునయస్సర్వే వ్రతంపాపహరంశుభం।సర్వసంపత్కరంస్త్రీణాం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం॥పురాత్రేతాయుగేవిప్రః గంగాతీరముపాశ్రితః। ధర్మవర్తీతివిప్రేంద్రో ధర్మశాస్త్రవిశారదః। తస్యాభవత్సుతారత్న ద్వయంభూలోకవిశ్రుతం। చల్లమావల్లమాఖ్యేతే కన్యేకేలోపసుందరే। సర్వావయవసంపూర్ణే పూర్ణచంద్రనిభాననే। సుతేయావన

సంపన్నే దృష్ట్వా రాజా ప్రహర్షవాన్॥ మగధాధిపతిశ్శూరః కన్యాద్వయం సము
పాగతః। కులశీలసుసంపన్న సౌశీల్యదయాదిమాన్॥ తస్మైసుతాంచల్ల
మాంబాం దదాధర్మార్థమాదరాత్ । ద్వితీయాంమలమాంబాంతు దదాత
స్మైతథైవతాం॥ వివాహ్యతాభ్యాంపత్నిభ్యాం మాగధఃస్వపురంయయౌ।
వ్రతకాలేతుసంప్రాప్తే సర్వసంపత్సమన్వితా॥ వ్రతంసదూషణంకృత్వా
మల్లమాఖ్యాతిగర్వితా। తద్వ్రతస్యపరిత్యాగాత్ దరిద్రాతత్క్షణాదభూ
త్॥ వ్యాఘ్రైశ్చపశవోనష్టాః ధనంసర్వంమహీంగతం। వస్త్రంధాన్యంగృ
హంసర్వ మగ్నిదగ్ధమభూత్తదా॥ జ్ఞాతయోరాతయోభూపా బాంధవాశ్చై
వద్వేషిణః। వస్త్రాన్నహీనతాజాతా మల్లమాచల్లమాలయం॥ గత్వాత
త్సంపదందృష్ట్వా మల్లమాలజ్జితాననా। అన్నవస్త్రవిహీనత్వాత్ దుర్బలా
చపలాసతీ॥గచ్ఛంతీవిపినంమందంపాషాణంచాదదర్శహ॥పాషాణత్వంమహా
భాగ దృష్టాగౌరీత్వయావద॥ తామువాచాథపాషాణః నదృష్టాపాపినామ
యా।కుటజంతత్ప్రపాత్రంతు నరపక్షివివర్జితం॥పుష్పహీనాంమాధవీంచ మ
హిషీక్షీరవర్జితాం। కన్యాచకోటరంచైవ మృగవ్యాధివివర్జితం॥ అజంఖరం
కుంజరంచశూన్యంవై గ్రామముత్తమం।తృణసంపూర్ణధాన్యంచక్షీరభాండ
మనంతరం॥ ఏతానిసర్వాణిదృష్ట్వా గచ్ఛద్గౌరీవనంతథా। బభూవవిహ్వ
లారణ్యే జనతోయవివర్జితే॥ విషణ్ణాభూత్తరోర్మూలే విషాదమహాసతీ॥
అన్నతోయపరిత్యాగా న్మూర్ఛితాతరుమూలతః॥ ఏతస్మిన్నంతరేదేవీ కృ
పాళుర్భక్తవత్సలా। నాతిదూరేప్రసన్నాభూత్తూర్యఘోషమహాస్వనైః॥
మూర్ఛాంవిహాయసహసా మల్లమాఖ్యాశనైశ్శనైః। జగామగౌరీంసంస్థా
నం దదర్శచతథాసతీ॥ నిపాతభువఃస్పృష్ట్వా క్షమస్వకరుణానిధే।క్షమస్వపాప
నిరతాం క్షమస్వజగదంబికే॥ మయాకృతంతుయత్పాప మైశ్వర్యమదమ
త్తయా। తత్క్షమస్వదయాసింధో దయావారాహిసాధవః॥ నమస్తేగిరిజా
యైతే లోకమాత్రేనమోనమః। నమస్తేలోకసాక్షిణ్యై తుభ్యంభూయో
నమోనమః॥ ఇతిస్తుత్వాతథాదేవీం పాదయోర్నిపపాతహ॥ గౌరీసంతుష్ట
మనసా దోర్భ్యామాలింగ్యసాదరం॥ గచ్ఛభద్రేయథాసౌఖ్యం కురువ్రత
మశంకితా। పుత్రపౌత్రసుఖంప్రాప్య ధనధాన్యాదికంమహత్॥ అంతేభ
ర్త్రాసహదేవి గచ్ఛమల్లోకమంజసా। కురుషోడశవర్షంచ వ్రతంపాపప్రణా
శనం॥ ఇతిగౌరీవచశ్శ్రుత్వా మల్లమాఖ్యాయశస్వినీ। పశ్యామిమార్గమధ్యే
షుఅద్భుతానిమహాంతిచ॥ పాషాణంకుటజంపాత్రం నరపక్షివివర్జితాం।
మాధవీంమహిషంచైవ కన్యాంస్థాణుంమహోన్నతం॥ వాద్యంచాజంఖరం

చైవకుంజరంగాంతథైవచ। జనహీనంతథాగ్రామంతృణసమ్పూర్ణధాన్యకం।
క్షీరభాండంమయాదేవి దృష్ట్వాన్యతానిమార్గతః। కిమేతత్కారణంబ్రూహి
సందేహోమయివర్తతే॥ శ్రీగౌరీ॥ భర్తురాగమనేకాలే నోత్థితానాశిలాభవ
త్।సమ్పూర్ణధనధాన్యోపి బలిదానవివర్జితః॥ సపాపసుమధూతార్థం తరుత్వ
మభిజాయతే। అన్నవస్త్రాదిసమ్పూర్ణే శ్వశ్రూత్యక్త్వాసదాగృహే॥పుత్ర
స్త్రీషుమహాద్వేషాదన్నపానాదిశోషణాత్॥ అరణ్యేనిర్జలేదేశేతస్తపాత్రత్వ
మాగతా॥ఏవమాలోడ్యతత్తోయం జంతుభాగవివర్జితం। తేనదోషేణమహా
తావిప్రశ్చాభూత్సరస్తథా॥ నాద్యాపిజంతుభిఃపీతం నతృణార్థేభువిస్థలే।
మాధవీతువసంతర్తౌ సంపూర్ణకుసుమాన్వితే॥ జనానాంనోపకారాయ
యథాభూతంతంథావనే। మహిషీరాజపత్నీనాం వ్రతంనోపోషణంచవా॥
తేనదోషేణ మహతామహిషోభూన్మహాధ్వని॥ సుకన్యాపితృగృహేస్థాణుః
దూషయంతీవరాన్ బహూన్॥ కన్యాత్వేసంస్థితత్వాచ్చ తేనతత్త్వేవకాన
నే। స్థాణుఃపూర్వభవైర్భావైః విప్రోసౌకుంజరోత్తమః॥ తచ్చారువాకత
యాకర్ణ్య సంత్యజ్యస్థాణుతాంగతః। వ్యాధోభవన్మహారాజా అపరాధంవి
నామృగాత్। హత్వాసౌవ్యాధతాంయాతః అరణ్యేనిర్జలేతథా। ఖరస్సర్వ
త్రసర్వేషు జనేషుపరుషాక్షరం॥ వదన్ నృపస్సదానిత్యం తదాగాసభతాం
గతః। నాగఃపూర్వభవేకశ్చి ద్విప్రోమగధదేశజః॥ తేనధర్మోపివిక్రీతః తస్మా
త్కుంజరతాంగతః। గౌఃపురారాజభవనే రాజపత్నీయశస్వినీ॥ ఊషరక్షేత్ర
దానేన గవురీసీత్తుతథాజలే। గ్రామఃపూర్వభవేకాలే రాజాద్రవిడదేశజః॥
సోపద్రవస్యగ్రామస్య దానేనాపివృధాభవేత్। తృణంసశుష్కంగ్రీష్మర్తౌ
సమ్యక్త్వైర్భక్షితంపురా॥ గృహద్వారేసదాతిష్ఠన్ జనానాంనిందితస్సదా।
విప్రోసౌతృణతాంయాతిపూర్వపాపంమహత్తరం। మేఘోన్నతంధాన్యరాశిః
పుత్రార్కక్షీణకంవిధిః। ధాన్యాగమేతుదేవానాం బంధూనాంయాచతేపి
వా॥తస్యధాన్యస్యభ్రష్టత్వం సోభుత్కర్షకఏవహి।భాండంచతద్భోజనంతు
మునురండాముదీరితం॥కాచిత్పూర్వమభూచ్ఛూద్రీ ప్రభూతక్షీరవత్యసి।నద
దాత్యపిబాలానాంసాభూద్భాండంమహాధ్వని॥ గచ్ఛబాలేస్వభవనంవ్రతం
షోడశవార్షికం।నభస్యశుక్లపక్షస్య తృతీయాయాముపక్రమాత్॥ దీపపద్మా
నిచూర్ణాని నమస్కారప్రదక్షిణే॥కృత్వాషోడశసంఖ్యాకైర్దోరంబధ్వాకరే
ముదా॥ కృత్వాతుషోడశాపూపాన్ద్వేపిందత్వాతుషోడశ॥ సువాసిన్యైతథా
త్వేవం కథాశ్రవణమాచరేత్॥ ఏవంషోడశవర్షాణి కృత్వావ్రతమనుత్త
మం। ఉద్యాపనంప్రకుర్వీతద్వాత్రింశచ్ఛూర్పమాచరేత్॥ అపూపైఃపూ

గళసూత్రైశ్చ తాటంకైః కర్ణనేమిభిస్తథా । పూర్వవత్పూజయేద్దేవీం మంత్రమేవ ముదీరయన్ ॥ జయదేవి జగద్వంద్యే జయశంకరవల్లభే। పూజాంగృహాణమత్ప్రీత్యై సఫలం మద్వ్రతం కురు॥ ఆరభ్య షోడశస్త్రీణాం గంధపుష్పాక్షతాదిభిః। తాభ్యోదద్యాత్సముద్భూతం వేణుపాత్రద్వయంముదా ॥ విసృజ్య తాంపునర్దేవీం విసృజేత్సర్వభూషితాం। కన్యాస్త్రీగీతవాద్యైశ్చ చతురంగోపరిస్థితాం॥ సైకతే రాగతాసిత్వం సైకతే సవివర్ధనే। తథైకసైకతంగచ్ఛమమసిద్ధింప్రయచ్ఛమే। ఏవంకురువ్రతంభద్రే గచ్ఛత్వంభవనంముదా। ఇతితస్యైవరంసమ్యగ్ గౌరీసాదర్శనంగతా। మల్లమాఖ్యాతదాహర్షముదాస్వభవనంయయౌ। చచారతద్వ్రతంభక్త్యా గౌరీలోకమవాపసా ॥ ఏతద్వ్రతమిదమాఖ్యానం యేచకుర్వన్తిభక్తితః। తేసర్వేపాపనిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిం॥

ఇతి స్కాందపురాణే-గౌరీకాండే-షోడశోమాగౌరీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

కుజగౌరీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం- శుభతిథౌ ॥ మమ ఇహజన్మనిజన్మాంతరేషు సమస్తపాపక్షయార్థం ॥ యావజ్జీవంసువాసినీత్వసిధ్యర్థం - ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం-స్కాందపురాణోక్తప్రకారేణ కుజగౌరీపూజాంకరిష్యే॥ తదంగంకలశారాధనం॥ ఆదౌ గణపతిపూజాంకృత్వా॥ కుసుమాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా ॥ ఆగచ్ఛత్వంమహాదేవి సర్వమంగళదాయిని। భక్తిశ్రద్ధాసమాయుక్తాధ్యాయామిశివవల్లభే॥ శ్రీమంగళగౌరీదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానంసమర్పయామి॥ పద్మాసనేసుఖాసీనే సర్వలోకైకసేవితే। మహేశ్వరప్రియే దేవి సుప్రీతాభవసర్వదా॥ఆవాహనం॥ విచిత్రస్వర్ణయుక్తంచ చిత్రపర్యంకశోభితం ॥ మమపూజాంగృహాణేదం వరంమేదేహిసర్వదా॥ ఆసనం ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే శంకరప్రియవల్లభే। గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం మంగళంకురుమేశివే ॥ అర్ఘ్యం ॥ పుణ్యతీర్థంసమానీతం పవిత్రద్రవ్యసంయుతం ॥ గంధపుష్పాక్షతైర్యుక్తం మయాకల్పితముత్తమం॥ పాద్యం॥ ఆచమ్యతాముమా దేవి సర్వసిద్ధిప్రదాయిని। సర్వతీర్థసముద్భూతం సర్వాభీష్టప్రదాయిని॥ఆచమనీయం॥ శర్కరామధుసంయుక్తం దధిక్షీరఘృతంతథా। స్నానంపంచామృతందివ్యం గృహా

ణాపరమేశ్వరి॥ పంచామృతస్నానం॥ గంగాజలసమానీతం సర్వతీర్థైస్సముద్భ
వం। మహాపాపానిసర్వాణి నివారయమహేశ్వరి॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ పుష్పైప
ర్ణానావిధైర్దివ్యైః గృహాణపరమేశ్వరి। సువాసితమిదంతీర్థం కుజగౌరీన
మోస్తుతే॥ పుష్పోదకస్నానం॥ దివ్యాంబరంమయానీతం విచిత్రంచోత్త
రీయకం। తస్మాత్తుభ్యంప్రదాస్యామి గృహాణాసురమర్దని॥ వస్త్రం॥ తప్త
హేమమయంచారు బ్రహ్మసూత్రంసునిర్మలం। గృహాణత్వంమయాదేవి
గౌరీమంగళదాయిని॥ యజ్ఞోపవీతం॥ అంగుళ్యముద్రాభరణాదియుక్తా హ
స్తాస్యలజ్జాలతైస్సకరైశ్చబద్ధం। మాణిక్యముక్తాఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధికవై
డూర్యకృతాంశ్చహారాన్॥ ఆభరణం॥ మలయాచలసంభూతం శీతలంప్రి
యముత్తమం। విలేపనంమహాదేవి చందనంప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధాన్॥
అక్షతాన్ధవళాకారాన్ హరిద్రాచూర్ణసంయుతాన్। అనుగృహ్ణాతుమే
దేవి వాంఛితార్థఫలప్రదే॥ అక్షతాన్॥ హరిద్రాచందనం దేవి కుంకుమా
గరుసంయుతం। సువాసితమిదంద్రవ్యంమయాదత్తంతవప్రియే॥ హరిద్రాదికం
సమర్పయామి॥ హరిద్రంకుంకుమంరక్తం మయానీతంచకజ్జలం। నీలోత్పలై
శ్చకల్హారైః రాజీవైశ్శతపత్రకైః॥ కేతకీకరవీరైశ్చ అర్చయిత్వాహరప్రియే॥
నానావిధపుష్పాణిసమర్పయామి॥ అథాంగపూజా॥ మహాదేవ్యై-పాదౌ॥
గిరిజాయైనమః- గుల్ఫౌ॥ లోకజనన్యై-జానునీ॥ లోకమాత్రేనమః - జం
ఘే॥ పుణ్యమూర్తయేనమః- ఊరూ॥ శంభుప్రియాయైనమః-కటిం॥ అధో
క్షజాయైనమః- నాభిం॥ శర్వాణ్యైనమః- హృదయం॥ కపర్దిన్యైనమః- వక్ష
స్థలం॥ తురంగనిలయాయైనమః-భుజౌ॥ అమ్భోజహస్తాయైనమః- హస్తౌ॥
శక్తిమత్యైనమః- కుక్షిం॥ శుభాయైనమః-ముఖం॥ ధర్మప్రసూతాయైనమః-
కర్ణౌ॥ శర్వాణ్యైనమః-లలాటం॥ లోకమాత్రేనమః-శిరః॥ కుజగౌర్యైన
మః-సర్వాంగానిపూజయామి॥ కంచుకంరత్నసంయుక్తం ముక్తాహారవిభూ
షితం। శోభితంకాంచనంసౌఖ్యం ధార్యతాంశివవల్లభే॥ కంచుకం॥ కజ్జలం
త్రిజగద్వంద్యే శంకరార్ధశరీరిణి। కస్తూర్యగరుసంయుక్తం లేపనంకురుశాం
భవి॥ కజ్జలం॥ అథగ్రంథిపూజా॥ శివాన్యైనమః - ప్రథమగ్రంథింపూజ
యామి॥ విశ్వమూర్తయేనమః- ద్వితీయగ్రంథింపూజయామి॥ పరమాత్మి
కాయైనమః- తృతీయగ్రంథిం॥ పరమాత్మికాయైనమః - చతుర్థగ్రంథిం॥
మహాగౌర్యైనమః- పంచమగ్రంథింపూజయామి॥ అథ దిక్పాలకపూజా॥
చమ్పకైః కరవీరైశ్చ జాతిభిర్వకుళైస్తథా। నీలోత్పలైశ్చ కేతక్యైః పాటలైః
కింశుకైస్తథా॥ శుభైస్సుగంధైః పుష్పైశ్చ పూజయేహరవల్లభే॥ నానావిధ

పారిజాతపుష్పాణి ॥ అష్టోత్తరశతేనానుపూజాంకుర్యాత్ ॥ దశాంగంగుగ్గులంధూపం సుగంధంసుమనోహరం । తవప్రియార్థమానీతం గృహాణపరమేశ్వరి ॥ ధూపం ॥ సాజ్యమగ్నిప్రకాశోద్య కోటిసూర్యసమన్వితం ॥ సత్యదీపం మహాదేవి కుజగౌర్యైనమోస్తుతే ॥ దీపం ॥ మంటపాన్ వివిధాన్ దివ్యాన్ శాలీగోధూమపాచితాన్ । పృథులస్తానిసంయుక్తాన్ గృహాణపరమేశ్వరి ॥ నైవేద్యం ॥ ఉష్ణోదకంశుద్ధికరం గంగాదిసరిదుద్భవం। హస్తప్రక్షాళనం దేవి గృహాణపరమేశ్వరి ॥ హస్తప్రక్షాళనం ॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం । కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ తాంబూలం ॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం సర్వముకర్పూరసంయుతం । చిత్రనీరాజనం దేవి గృహాణహరవల్లభే ॥ ఉత్తరనీరాజనదీపం ॥ సువర్ణపుష్పసంయుక్తం మల్లికాకుసుమాన్వితం । శతపత్రైశ్చకల్హారై ర్దదామికుసుమాంజలిం ॥ మంత్రపుష్పం ॥ గౌరిమిమాయేతిమంత్రపుష్పం ॥ స్వస్తిప్రజాభ్య ఇతిప్రదక్షిణనమస్కారం ॥ నమస్తేనమస్తేదయాసింధువర్తే నమస్తేనమస్తేఖిలాధారమూర్తే। నమస్తేనమస్తేమరారాధితాంఘ్రే నమస్తేనమస్తేఖిలాసంసారహాపే॥ దేహిగవురిసదారోగ్యం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం। త్వత్పాదపద్మయుగళం పూజయామిహరప్రియే ॥ అథప్రార్థనా ॥ యత్రతిష్ఠామిగిరిజే సర్వసౌభాగ్యదాయినీ। అనుజ్ఞాం దేహిమే దేవి కుజగవురినమోస్తుతే ॥ వ్రతదోరనమస్కారమంత్రం ॥ గ్రంథిభిః పంచభిర్యుక్తం పంచతంతుసమన్వితం। గృహాణరక్షణార్థంతు పంచసూత్రంతవప్రియే ॥ గవురీశః ప్రతిగృహ్ణాతు గవురీశోవైదదాతిచ। సువాసిన్యాదిసౌభాగ్యం సూత్రరూపంతుధారయేత్ ॥ పంచసూత్రమిదంరూపం శ్రీగవురిసూత్రరూపకం। ధారయేహస్తమూలేతు మమజన్మసుజన్మసు ॥ దోరధారణం ॥ ఏవంసంపూజ్యభక్త్యాచ కుజగవురిం స్వశక్తితః। దాతవ్యంమంటకాన్పంచ వాయనంతుద్విజాయతే॥ గంధాదిభిరలంకృత్య సుశీలాయకుటుంబినే। దద్యాద్దైవదక్షిణాసాంగం దానంకృత్వాసమాహితః ॥ వాయనదానం ॥ కుజగవురీస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ॥ ఉభాభ్యాముదంవాం పాద్యంసుపాద్యం॥ నమోస్త్వనంతాయసహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే। సహస్రనామ్నేపురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః ॥ యథాభాగశః ॥ ఆమోదోగంధాః॥ సుగంధాః ॥ అలంకరణార్థాఇమేఅక్షతాః ॥ సంప్రోక్షితాః ॥ ఇమానిసఃపుష్పాణి॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితమస్తు॥ అస్మైబ్రాహ్మణాయ యజుశ్శాఖాధ్యాయినే [illegible]గోత్రాయ [illegible]నామ్నే ప్రతిగ్రహిత్రే శ్రీమాన్ [illegible]గోత్రః నామా

దాతాసహకుటుంబోహం ఇదంకుజగవురిప్రీతిం కామయమానః అపూప
ప్రత్యాయతంతులవాయనదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ దేవ
స్యత్వాహస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్ణాతు ॥ వాయనసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాదానం
తుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ। కుజగవురిప్రసాదసిద్ధిరస్తు ॥ కుజగవురిప్రతి
గృహ్ణాతు కుజగవురిదదాతిచ। కుజగవురితారకాద్వాభ్యాం కుజగవురినమో
స్తుతే ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే శివేసర్వార్థసాధకే। శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి
నారాయణినమోస్తుతే ॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా కుజగవురిదేవ
తాసుప్రీతాప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణమ్.

కథారంభః.

సోమవంశోద్భవోరాజా చిత్రవర్మ ఇతిశ్రుతః। సర్వవేదేషునిరత స్సర్వ
శాస్త్రవిశారదః ॥ దేవప్రభాసదాచారా సర్వలక్షణసంయుతా। తయాసహ
పురీంరమ్యాం విశాలాంగుణవిశ్రుతాం॥ పృథివీంపాలయన్నిత్యం జితశత్రు
ప్రభావతః। గోషుసేవాపరోనిత్యం బ్రాహ్మణేషుతథైవచ॥ తారగాస్యపృష్ఠధా
రాశ్చగణ్యంతేభువిపాంసవః। నగణ్యంతేగుణాస్తస్య గుణవద్భిశ్చసాత్విక ॥
గోస్పర్శనందనంచైవ గోపూజాంచప్రదర్శనం। ప్రాతర్దర్శనమేతాని వ్రతమ
స్యచనిత్యశః ॥ గామేకాంకపిలాంనిత్యం సంపూజ్యసనరాధిపః। సమాప్యని
త్యకర్మాణి జలపానంచభోజనం॥ దైవాత్కదాచిత్సాధేను ర్మార్గభ్రంశాది
తస్తతః। చరన్గవాశనోకించి స్సస్మరన్పృథివీంపతిః॥ ౭॥ విలపంతీంమార
యిత్వ తచ్ఛిన్నానిచగోపయత్ । తతఃప్రభాతేసంచారే గాంవినాదృశ్యత
నస్తతః ॥ గోపాలకోగవాంస్థానం దృష్ట్వాధేనుంనలోకయత్। శ్రుతవాన్తో
మహారాజో సార్వత్ర్యసప్రబీస్వదః॥ భటాఃకుశలినోయాంత గవాన్వేషణత
త్పరాః। తేగత్వాదదృశుర్మార్గే ధేనోస్తస్యాశ్చమూలికం। విషాణపుచ్ఛశృం
గాణి గృహీత్వాథసవిస్మయాః। గోఘ్నాలిసంతతోబద్ధ్వా గృహీత్వానృప
తింయయూ॥ ధర్మాధికారిణోవీక్ష్య రాజావచసమబ్రవీత్ । ఏవంవిధంచపా
పిష్టం కింకర్తవ్యమితఃపరం॥ గ్రామాద్బహిర్మహాశూలే తస్మిన్నారోపయేది
హ।తథాకృతేతస్యభార్యా రాత్రౌశూలాంతికంయయౌ॥ రుదతీపతిముద్దిశ్య
తత్రతదుఃఖముపాగతం। అథనందిసమారుహ్య పార్వతీపరమేశ్వరౌ ॥ గత్వా
తన్మార్గనికటే లోకసంరక్షణాయహి। చండాలీంరుదతీందృష్ట్వా పార్వతీప్రా
హకారణం ॥ కారణంచాస్తిమేదేవి భర్తానాలేహతస్స్వయం। ఏవంచే
న్మంగళేగౌరీ వ్రతంకురుయథావిధి ॥ జీవత్యపిచతేభర్తా ధేనుశ్చాపివిస్మ
యం ॥ చండాలీ॥ మయిప్రసాద్దామాతస్మే వ్రతంబ్రూహికిరోమ్యహం ।

పార్వతి ॥ శుక్లపక్షే భౌమవారే స్వస్తిగోమయమండలే। లిఖిత్వా పంచపద్మాని
తత్ర గౌరీం ప్రపూజయేత్ ॥ హరిద్రయా కృతాం దేవీ ముపచారైశ్చ పూజయే
త్। తదగ్రే ధృతవస్త్రార్థం సూత్రైః షడ్భిరేవచ ॥ పంచగ్రంథిసుసంయుక్తా
న్పూజయిత్వా తదగ్రతః। పంచవర్తిసమాయుక్తం దీపం దత్వా సమాహితః॥
మందిరం ప్రాంగణే చైకం పాకస్థానేప్యుతాఖిలే। గోమయేన సమాలిప్య పం
చపద్మాని లేఖయేత్। పంచమంటపకాన్ కృత్వా మాషపంచకతండులైః।
ఏవం గౌరైః ప్రదాతవ్యం సువాసిన్యై స్వయం తథా ॥ స్వయం స్వయంతు భుంజీ
యాత్ ఘృతపక్వగుడాన్వితం। బధ్వాగ్రహస్తం నిర్బధ్య మధ్యే సూత్రం
సుపూజితం ॥ ప్రదక్షిణాని పంచైవ నమస్కారాణి పంచచ। వ్రతగ్రహణ
మారభ్య భౌమవారేషు సర్వదా॥ మాసపంచకపర్యంతం శ్రావయేత్తు కథా
మిమాం। సిధ్యంతి సర్వకార్యాణి మనసా చింతితాన్యపి ॥ పంచమాసైః పం
చశారైః దివసైశ్చ ముహూర్తకైః। సర్వకార్యాణి సిధ్యంతి కుజగౌరీప్రసా
దతః ॥ వ్రతమేతత్తదా సర్వం పార్వతీ తామకారయేత్। వ్రతస్యకరణాదేవ
గోఘ్నధేనూజజీవితే ॥ గత్వా ధేనుశ్చ తత్కాలే గోష్ఠే తిష్ఠద్యథాపురా। భా
ర్యయా సహ చాండాలః స్వమందిరముపాగతః ॥ వ్రతప్రభావమాలోక్య దేవీ
సాశ్చర్యమాయయా ॥ నందీ ॥ అహం జానామి తే దేవీ కథయిష్యామి తత్క
దాం। పూర్వజన్మనియుక్తో సౌ శివభక్తిపరాయణః ॥ పుష్పభద్ర ఇతి ఖ్యాతో
భార్యా రత్నప్రభేతి చ। పాపాన్యద్గూఢపాపాభ్యాం లూనపుష్పాణి చాహ
రన్ ॥ ఈశ్వరం పూజయామాస తత్సమీపముపాగతః। పాపాన్యదా స్వస్య స
హారః సమయాత్ శాపమబ్రవీత్ ॥ చండాలయోనిం సంప్రాప్య సభార్యః
పాపసంచయాత్। స్వామిన్నేతస్య శాపస్య విముక్తిం వద మే ప్రభో ॥ ఇహమ
ర్త్యమలోకస్థో మయా కార్యం మహేశ్వరః। తదా శాపవిముక్తోభూత్సభార్య
స్త్వం మమాజ్ఞయా ॥ ఏతద్వ్రతస్య మాహాత్మ్యం చిత్రవర్ణో మహానృపః।
శ్రుత్వా సభార్యకృతవాన్ కుజగౌరీవ్రతం తథా ॥ సర్వసౌభాగ్యమైశ్వర్యం
లబ్ధ్వా శివపదం గతః। సర్వాన్కామానవాప్యాథ పుత్రపౌత్రసమన్వితః ॥
తద్వ్రతం యే చ శృణ్వంతి తేయాంతి పరమాం గతిం॥

ఇతి స్కాందపురాణే కుజగౌరీవ్రతకథా సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

గోపద్మవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాంశుభతిథౌ॥ మమ సకుటుంబస్యక్షేమస్థైర్యాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం శ్రీరుక్మిణీసత్యభామాసమేత శ్రీమదనగోపాలదేవతాముద్దిశ్య శ్రీమదనగోపాలదేవతాప్రీత్యర్థం చాతుర్మాస్య వ్రతఫలసిద్ధ్యర్థం భవిష్యోత్తరపురాణకల్పోక్తప్రకారేణ గోపద్మవ్రతపూజాంకరిష్యే॥ కలశశంఖపీఠద్వారపూజాంకుర్యాత్॥ కలశస్యముఖే॥ కురు ఆదౌగణపతిపూజాంకృత్వా॥ ఓంనమోభగవతే వాసుదేవాయేతి మంత్రేణ సర్వంపూజయేత్॥ అథ ధ్యానం॥ శాంతాకారంభుజగశయనం పద్మనాభంసురేశం విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణంశుభాంగం। లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం వందేవిష్ణుంభవభయహరం సర్వలోకైకనాథం॥ ఆగచ్ఛ దేవదేవేశ బలదేవేనసంయుత। కరుణాకరలక్ష్మీశ జగదీశనమోస్తుతే॥ శ్రీరుక్మిణీ సత్యభామాసమేత మదనగోపాలదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానంసమర్పయామి॥ ఆవాహయామి దేవేశం భక్తానామభయప్రదం। సుస్నిగ్ధవదనం శాంతం మనసావాహయేద్ధరిం॥ఆవాహనం॥సువర్ణమణిభిర్దివ్యైః ఖచితం దేవనిర్మితం। దివ్యసింహాసనంతుభ్యం యచ్ఛామ్యమరసత్తమ॥ సింహాసనం॥ పాద్యోదకంసురశ్రేష్ఠ సువర్ణకలశస్థితం। గంధపుష్పాక్షతైర్యుక్తం గృహాణమయాసహ॥ శ్రీరుక్మిణీసత్యభామాసమేత మదనగోపాలదేవతాభ్యోనమః॥ పాద్యం॥ అష్టగంధసమాయుక్తం స్వర్ణపాత్రస్థితంజలం। అర్ఘ్యం దేవసమస్తుభ్యం పురాణపురుషోత్తమ॥ ఆనీతంనిర్మలంతోయం రత్నమండలమిశ్రితం। మధుపర్కంగృహాణేశ జగన్నాథనమోస్తుతే॥ మధుపర్కం సమర్పయామి॥ గంగాదిసర్వతీర్థేభ్య స్సంభృతైఃపుణ్యవారిభిః। స్నానం గృహాణసర్వేశ పురాణపురుషోత్తమ॥ స్నానం॥ పీతాంబరయుగందివ్యం సువర్ణరజతంమహత్। శ్రీదేవ్యాసహితో దేవ సంగృహాణమయార్పితం॥ వస్త్రయుగ్మం॥ బ్రహ్మసూత్రంచోత్తరీయం నవతంతువినిర్మితం। గృహాణదేవసర్వజ్ఞ త్రాహిమాంకర్మబంధనాత్॥ యజ్ఞోపవీతం॥ కేయూరమకుటవలయై ర్హాత్నకై రంగుళీయకైః। నిర్మితస్వర్ణరత్నాని గృహాణాభరణానిచ॥ ఆభరణాని॥ శ్రీఖండంచందనోన్మిశ్రం కర్పూరాగరుసంయుతం। విలే

...ంసురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ గంధం॥ షోడశస్త్రీసహస్రేశ సముద్రసుతవల్లభ । అక్షతాన్ ధారయద్దేవ శ్రీకృష్ణాయనమోనమః॥ అక్షతాన్॥ శతపత్రైశ్చకల్హారైశ్చంపకైర్వకుళాదిభిః । కేతకీకరవీరాద్యైస్తులసీప్రతిగృహ్యతాం॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా॥ హరయేనమః-పాదౌపూజయామి ॥ జగత్పతయేనమః-గుల్ఫౌ ॥ జగన్నాథాయనమః-జంఘే॥ కేశవాయనమః-జానునీ ॥ నారాయణాయనమః ॥ ఊరూ॥ మాధవాయ - గుహ్యం॥ గోవిందాయనమః-కటిం॥ విష్ణవేనమః-ఉదరం॥ కమలనాభాయనమః-నాభిం॥ మధుసూదనాయన-హృదయం॥ అభయహస్తాయనమః-హస్తౌ॥ భువనేశ్వరాయనమః-భుజౌ॥ పురుషోత్తమాయనమః-స్కంధౌ॥ హరయేనమః॥ పృష్ఠం॥ కంబుకంఠాయనమః-కంఠం॥ శ్రీధరాయనమః-వక్త్రం॥ హృషీకేశాయనమఃనాసికాం॥ అనిరుద్ధాయనమః-నేత్రే ॥ మకరకుండలాయనమః-కర్ణౌ॥ వాసుదేవాయనమః-భ్రూమధ్యం ॥ ప్రద్యుమ్నాయనమః-లలాటం॥ పురుషోత్తమాయనమః-శిరః ॥ శ్రీకృష్ణాయ - సర్వాంగానిపూజయామి॥ అథసహస్రనామపూజాంకుర్యాత్॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతః । ఆఘ్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపం॥ దీపందాస్యామిదేవేశ ఘృతాక్తైర్వర్తిభిఃకృతం । గృహాణభగవన్ దివ్యం కర్పూరసహితంహరే॥ దీపం॥ నైవేద్యంషడ్రసోపేతం గోధుమాపూపసంయుతం । నానావ్యంజనసంయుక్తం నైవేద్యమవధారయ॥ నైవేద్యం ॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తం తాంబూలంరాగవర్ధనం। పూగఖండాన్వితంకృష్ణ గృహ్ణీష్వాతిమనోహరం॥ తాంబూలం ॥ నీరాజనంగృహాణేశ మంగళార్తివిరాజితం। గోవిందపరమానంద దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే॥నీరాజనం॥ ఇదంఫలంమయాదేవ స్థాపితంపురతస్తవ। తేనమేసఫలావాప్తిర్భవేజ్జన్మనిజన్మని॥ ఇతి ఫలం॥ దేవదేవజగన్నాథ సర్వలోకహితేరత । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం కృష్ణరామనమోస్తుతే॥ ఇతిమంత్రేణ త్రయస్త్రింశత్పుష్పార్ఘ్యాణిదత్వా॥ ప్రదక్షిణత్రయం దేవ కరోమియదువల్లభ। మమపాపానిసర్వాణి వినాశయసురోత్తమ॥ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ ॥నమోస్తునారాయణరామకృష్ణ నమోస్తుతే దేవవరప్రసీద । నమోస్తుతేశాశ్వతదేవదేవ నమోస్తుతే శుద్ధజగన్నివాస ॥ మమవాంఛాంప్రయచ్ఛాశు త్వత్పాదాంబుజదర్శనాత్ ॥ బ్రాహ్మణపూజా॥ ఉపాయనదానంకుర్యాత్ ॥ శ్రీకృష్ణాయనమోనమః॥ యస్యస్మృత్యాచభక్తిహీనంజనార్దనయత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుమే॥ అనేనరుక్మిణీసత్యభామాసమేత శ్రీమదన

గోపాలకృష్ణ దేవతా సుప్రీతా వరదా భవతు ॥ న్యూనాతిరిక్తాని పరిస్ఫుటాని యదీహ కర్మాణి మయా కృతాని । క్షమాపయే తాని మమ క్షమస్వ మయా హి తుష్టః పునరేహి కృష్ణ॥ ఇతి గోపద్మపూజావిధానం.

కథారంభః.

ధర్మాన్బహువిధాః ప్రోక్తా ఋషయశ్శౌనకాదయః। సూతం పృష్ట్వా మహాత్మానం ప్రణిపత్య యథాక్రమం॥ సర్వధర్మాన్ సముద్దిశ్య సర్వవ్రతమనుత్తమం। సర్వపాపప్రశమన మాయుర్వర్ధనముత్తమం॥ ధర్మార్థకామమోక్షాణాం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం। ధనధాన్యసమృద్ధ్యర్థం వదనో మునిపుంగవ॥ శ్రీసూతః॥ సర్వేత్వృషిగణాయూయం శృణుధ్వమిహ సువ్రత । సర్వేషాం బహుశాస్త్రిణాం ధర్మాణామధికం విదుః॥ పురా కైలాసశిఖరే సర్వదేవసుశోభనే॥ సదాశివేన చోక్తం హి పార్వతీం వినయాన్వితాం ॥ సర్వపుణ్యాధికఫలం సర్వపాపప్రణాశనం । సర్వసంపత్కరం న్నృణాం భోగమోక్షప్రదాయకం॥ స్త్రీణాం సౌభాగ్యజనక మనంధ్యం పుత్రదాయకం । ధనధాన్యాభివృద్ధిశ్చ మన్యైధన్యం యశస్కరం ॥ సువాసినీత్వం నారీణాం సర్వమంగళదాయకం । యద్వ్రతే సభవేదేవ తద్వ్రతం బ్రూహి శంకర॥ ఈశ్వరః॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి వ్రతానాముత్తమం వ్రతం। గోపద్మమితి విఖ్యాతం సర్వకామఫలప్రదం॥ పార్వతీ॥ విధినా కేన కర్తవ్యం కః కాలః కస్య పూజనం। కో మంత్రః కశ్చ దేశో వా తథ్యం మే బ్రూహి శంకర॥ ఈశ్వరః ॥ ఆచరేత్పంచవర్షాణి చాతుర్మాస్యవ్రతం పరం, ఆషాఢస్య సితే పక్షే ఏకాదశ్యాముపోషితా॥ పతిభక్తిమతీ సాధ్వీ సతతం మంజుభాషిణీ । నిత్యస్నానవిధిం కృత్వా గోపద్మవ్రతమాచరేత్ ॥ గోష్ఠే బృందావనే నద్యాం విధిర్దేవాలయే వనే॥ స్నానం కృత్వా పంచవర్ణైః స్త్రయః త్రింశత్పృథక్పృథక్। రంగవల్లీం లిఖేత్తత్ర త్రయస్త్రింశత్ప్రయత్నతః। తన్మధ్యే స్థాపయేత్కృష్ణ సత్యభామాం సరుక్మిణీం ॥ ఆవాహనాసనార్ఘ్యంచ పాద్యమాచమనీయకం। పూజాం కృత్వా విధానేన స్నానం పంచామృతైః పృథక్ ॥ స్నానం వస్త్రోపవీతంచ సర్వాభరణభూషితం। గంధాక్షతాన్ పుష్పపత్రే ధూపదీపాంశ్చ కారయేత్ ॥ పంచప్రస్థప్రమాణేన త్రయం త్రింశచ్చ సంఖ్యయా॥ ప్రథమే సలయాకారా ద్వితీయే లడ్డుకాస్స్మృతాః ॥ తృతీయే మాషభక్ష్యాణి చతుర్థే లడ్డుకాస్స్మృతాః । పంచమే మండికాశ్చైవ పరమాన్నం సశర్కరం । నైవేద్యం ప్రదసోపేతం సఫలాజ్యం సశర్కరం। యథాశక్త్యుపచారైశ్చ పూజాం కుర్యాద్విధానతః । వస్త్రేవష్టేచనియమా ద్దద్యాద్విప్రాయ వాయనం॥ ఓం నమో భగవతే. వాసుదే

వాయేతిమంత్రేణ సర్వేషాంపూర్ణతాంకురు॥ ఇతిమంత్రేణయఃపూజాంతస్య
ధాన్యాంసుసన్నిధేః। శ్రీకృష్ణాయనమస్తుభ్యం నమస్తేసుచారిణే॥ ఏవం
యఃకురుతేనిత్యం కార్తిక్యాంనరోత్తమా। ఏభిర్మంత్రైశ్చనియమాం దేశాద
శాస్త్రం ప్రయత్నతః॥ ప్రాతఃస్నానాదికంకృత్వా నియమవ్రతమాచరేత్।
రాత్రౌపూజాంజాగరణం ద్వాదశ్యామునయేచ్ఛుచిః॥ నిత్యకర్మసమాప్యాథ
దేవదేవంప్రపూజయేత్॥ క్షీరాన్నభక్ష్యభోజ్యైశ్చ నైవేద్యమథదక్షిణాం।
దత్వాదేవస్యతాంబూలం బ్రాహ్మణంప్రార్థయేత్తతః। ఏవంయఃకురుతే
దేవి పంచవార్షికముత్తమం॥ యమలోకంనగచ్ఛేచ్చ నైధవ్యంనైవజా
యతే॥ పార్వతీ॥ వ్రతస్యాస్యప్రభావశ్చ త్వత్ప్రసాదాచ్ఛ్రుతోమయా।
ఉద్యాపనఞ్చకథయ యైస్సమాచరితంపురా॥ త్వాంప్రత్యాఖ్యాపయేదంచ
కృపాపాత్రాసిశఙ్కర॥ ఈశ్వరః॥ శృణుదేవిప్రవక్ష్యామి వ్రతస్యోద్యాపనం
క్రమాత్। ఆదౌమధ్యేతదాచాంతే గోపద్మోద్యాపనంచరేత్। ఆషాఢే
శుక్లపక్షేచ ఏకాదశ్యాంప్రయత్నతః। వ్రతప్రారంభణంకుర్యా చాతుర్మా
స్యే యథావిధి॥ కార్తికేశుక్లపక్షేతు బోధనైకాదశీదినే। ఉద్యాపనంచ
కర్తవ్యం స్వగృహోక్తవిధానతః॥ దినేదినేచనియమం సర్వకర్మసమాచరే
త్। ఆచార్యంవరయేద్రాత్రౌ పుణ్యాహంవాచయేత్తతః॥ మండలంకారయే
త్తత్ర రంగవల్లింలిఖేత్తతః॥ మంటపంపాలవల్లీంచ పతాకాదివిచిత్రితం॥
రమ్యాస్తంభైరిక్షుసంస్థైః కారయేదిష్టదేవతాః॥ రుక్మిణీంసత్యభామాంచ
శ్రీకృష్ణంచప్రపూజయేత్॥ ఓంనమోభగవతే వాసుదేవాయేతి మూల
మంత్రేణపూజయేత్। త్రయస్త్రింశచ్చసంఖ్యాకాన్ కలశాన్వస్త్రసంయు
తాన్॥ స్వశక్త్యాచసువర్ణేన ప్రతిమావిష్ణుదేవతా। మూలమంత్రేణదేవేశం
పూజాంకుర్యాద్యథావిధి॥ త్రయస్త్రింశద్వర్తిదీప మర్ఘ్యానిచసమర్పయేత్।
త్రయస్త్రింశద్భక్ష్యదానం వాయనంచసమంత్రకం। తాంబూలందక్షిణాం
చైవ బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్। రాత్రౌజాగరణంకుర్యాద్ద్వాదశ్యాముద
యేశుచిః॥ నాత్రపూజాంచనిర్వర్త్య నైవేద్యందాపయేద్వ్రతీ। స్వగృహోక్త
ప్రకారేణ హోమంకుర్యాద్యథావిధి॥ అతోదేవేతిమంత్రేణ పురుష
సూక్తేనహావయేత్। ఆశావమిథాజ్యస్య గ్రహేభిస్తిలమిశ్రితైః॥ అష్టోత్త
రశతంహుత్వా గోఘృతాన్ వ్యాహృతిభిస్తథా। పూజయేద్బ్రాహ్మణాన్ సచ్ఛ్రుతి
వేదవేదాంగపారగాన్॥ సువాసినీస్త్రియంపూజ్య గంధపుష్పాదిభిస్సహ।
గాంసవత్సాంచసంపూజ్య గోగ్రాసంచసమర్పయేత్॥ ఆచార్యాయప్రదా
పంచపాత్రాణ్యతోవస్త్రాణి। మంటపాన్ రక్షకంభాశ్చ బ్రాహ్మణేభ్యో

నివేదయేత్॥ త్రయస్త్రింశదపూపాదికాని త్రయస్త్రింశత్ఫలానికాని॥ త్రయ
స్త్రింశదపూపాని వలయానిగ్రైవేచ॥ ఈశ్వర ఉవాచ॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యా
మి వ్రతస్యాఖ్యానముత్తమం। ఆసీత్పురా సత్యలోకే సంవాదో బ్రహ్మణా
సహ॥ సమాగతాశ్చ తత్రైవ రుద్రా ఏకాదశాస్స్మృతాః। వసవోష్టౌ ద్వాద
శాదిత్యా దిక్పాలాశ్చ తథైవచ॥ బ్రాహ్మణాశ్చోపవిష్టాశ్చ స్వేష్వస్థానేషు
సంస్థితాః॥ ఉపవిష్టేషు దేవేషు యమదూతాస్సమాగతాః॥ తేతు విజ్ఞాప
యాంచక్రుర్నత్వా లోకపితామహం। దేవదేవ జగద్వ్యాపిన్ సర్వజ్ఞోసి జ
గత్పతే॥ పూర్వం త్వయాధియుక్తాస్స్మః పూర్వకర్మోపదేశతః। యమస్య
చైవ మహోత్సవం పూజయంతు కుతేకుతే॥ ఇతి ప్రైషం సముచ్చార్య భేరీఘో
షశ్చ నిర్ఘోషః। వాద్యమానాపి సా భేరి ధ్వనిర్నోత్పద్యతే విభో॥ నజానీమో
సంశయంకించి త్తత్ర హేతుర్విచార్యతాం। ఇతి శ్రుత్వా తతో బ్రహ్మ క్షణంధ్యా
నసమాహితః॥ విజ్ఞాయ తత్రకృత్యంచ యమదూతానభాషత॥ బ్రహ్మో
చాతుర్మాస్యవ్రతేష్వత్ర యానారీ నకరోతిచ। తస్యాశ్చాస్మపిధానేన స
ఘోషో నాయతే ధ్వనిః॥ ఇతి నిశ్చిత్య తద్దూతస్తే బ్రహ్మాణం జగదుస్తదా। నజా
నీమో వయం దేవ చాతుర్మాస్యవ్రతేషుచ॥ గోపద్మాఖ్యం వ్రతం శ్రేష్ఠం
యానారీ నాచరేద్వ్రతం। తాం సమాచక్ష్వ భగవన్ ఆనేష్యామస్తు తత్క్షణం।
ఇతి శ్రుత్వాచ తేషాం బ్రహ్మధ్యాత్వా తతో బ్రవీత్। యాంత దూతా ద్వా
రవతీం కృష్ణేన పరిపాలితాం॥ తస్యానుజా సుభద్రాపి సర్వలక్షణసంయుతా
కదాచిదపి సా దేవీ చాతుర్మాస్యవ్రతానిచ॥ తేషు గోపద్మనిత్యవ్రతం నచ
చారసుమధ్యమా। తస్యాశ్చర్మసమానాయ దేహంచిత్వా విదారణాః
ఇత్యుక్త్వా విష్ణ్వాం సమాదాయ గంతుంకృతధియస్తతః। ఏతస్మిన్నంతరే కాలే
భగవాన్ విశ్వగోచరః॥ గత్వా ప్రాహ సుభద్రాం తాం స్వమిత్రాన్ వికసుతః
సుభద్రే త్వం మామతిష్ట ఆశ్చర్యశ్రూయతాం పరం॥ కించిద్వ్రతం నచాకర్షీః
చాతుర్మాస్యవ్రతేషుచ। గోపద్మమితి విఖ్యాతం తాన్యాచరేద్యథావి
సుభద్రా॥ సాతదా త్వంచ సుమధ్రితా అస్మిన్నస్తు పతిశ్చమమ। ఉద్యాశాధా గో
పద్మాఖ్యం వ్రతాన్యన్యస్య పాతకం॥ శ్రీకృష్ణః॥ ఏవం మానససుశ్రో
వ్రతం సమ్యక్సమాచరం। నోచేద్యమభటాశ్చాస్య చర్మనేష్యంతి సత్వరం
బ్రాహ్మణోక్తం మహాఘోరం తదాఖ్యాతం సుమధ్యమే। అతిభీతా సుభ
గవాస్య కృష్ణం ప్రీత్యాభివందన॥ శ్రీకృష్ణః॥ వ్రతం కురు సుమహాభాగే గోపద్మా
ఖ్యం మహావ్రతం। యేన చీర్ణేన హే దేవి నరకం నైవ పశ్యతి। ఇత్యుక్త్వా మహా
నుభావం కారయామాస తత్క్షణాత్। సుభద్రయా వ్రతం తత్ర కారయామాస

కేశవః॥ తస్మిన్నాజ్ఞాపితే ధర్మదూతాః ప్రవిశ్యగృహాంతర్యమే । దర్శనార్థంతు
సమాదాయ కిమాశ్చర్యమితి సంభటాః॥ శ్రీకృష్ణః॥ భోభో యమభటాయూ
యం మద్గృహేచరితంవ్రతం। కిమర్థమాగతాస్సర్వే గంతవ్యంయమదూ
తకాః॥ దూతాః॥ శ్రీకృష్ణభగవన్ దేవ భేరీజీర్ణముపాగతా । తస్యాస్సంరక్ష
ణార్థంవై గోపద్మరహితాశ్రియః॥ తచ్చర్మభేదనార్థంచ యమేనాజ్ఞాపితా
వయం। ప్రవిశ్యద్వారకాముద్యత్ సుభద్రాయాశ్చపృష్ఠతః॥ తస్యాశ్చర్మస
మాదాతుం ఇతిశీఘ్రంసమాగతాః। తేనాస్మస్సర్వప్రయత్నేన తద్గృహం
ప్రవిశంగతాః॥ నవ్రతస్థాసుభద్రేతి దృష్ట్వాస్మాభిఃపురాసదా॥ శ్రీకృష్ణః॥
ఇత్యమామాంతతాన్ కృష్ణః సర్వంగోపద్మమాకృతం । త్రయస్త్రింశస్తుప
ద్మాని త్రయస్త్రింశచ్చదీపకృత్ ॥ త్రయస్త్రింశత్పరిమితం షోడశానాంప్ర
పూజనం। సువర్ణకలశాంశ్చైవ పూర్వోక్తప్రతిమాస్తథా ॥ గోపద్మవ్రత
మాచారముద్యాపనవిధిక్రియాం। చాతుర్మాస్యవ్రతంసర్వం కృత్వాశీ
ఘ్రంహుతాశనం॥ మూలేనవిష్ణుసూక్తేన పాయసాజ్యేనవాపునః । అష్టో
త్తరశతంహుత్వా చాపూర్ణాం పూజయేద్వ్రతీ॥ సతాంబూలంసకలశాన్
ప్రతిమాదక్షిణాసహ। స్వర్ణశృంగీంరౌప్యఖురాం సహస్త్రాంహేమమాలి
నీం॥ సవత్సాంధేనుకాంచైవ బ్రాహ్మణాయప్రదాపయేత్ ॥ బ్రాహ్మ
ణాన్ భోజయేత్పశ్చా ద్వ్రతసాద్గుణ్యసిద్ధయే ॥ తేభ్యశ్చదక్షిణాందత్వా
సుభద్రాప్రావిశద్గృహం। దర్శయిత్వాతుతత్సర్వం తథ్యంతథ్యంమహా
భటాః॥ శ్రీకృష్ణవాక్యశ్రవణా ద్దర్శనాచ్చమహాభటాః । నిరాశాయమసా
న్నిధ్యం సముపేత్యయథావిధి। సర్వంవిజ్ఞాపయామాసు ర్యస్మిత్తోభూద్య
మస్తథా। తత్రస్థదేవతాశ్శ్రుత్వా విస్మితాశ్చగణైస్సహ॥ గోపద్మంభువివి
ఖ్యాతం కృష్ణేనచసుభద్రయా। ఏవంతంతీకమాఖ్యానం శృణ్వంతిశ్రద్ధయా
న్వితాః॥ తేసర్వపాపనిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమంపదం। గోపద్మవ్రతమా
హాత్మ్యం స్త్రీణాంచైవమునీశ్వరాః॥ సర్వవ్రతానామధికం సదశ్శతగుణం
భవేత్ । ఉమామహేశసంవాదం యేశృణ్వంతివిస్తరం ॥ సర్వపాపవిని
ర్ముక్తా అంతేమోక్షంచశాశ్వతం॥

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే-గోపద్మవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

సంకటచతుర్థీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ॥ మమ సర్వవిఘ్ననివృత్తిద్వారా సకలకార్యసిద్ధ్యర్థం స్కాందపురాణోక్తప్రకారేణ సంకటచతుర్థీ కల్పోక్తసిద్ధివినాయకపూజాంకరిష్యే - శుచౌ దేశే గోమయేనోపలిప్య॥ తత్రాష్టదళపద్మంలిఖిత్వా॥ కలశం స్థాప్యతస్యోపరి వేణుపాత్రే గణేశంప్రతిష్ఠాప్య॥ తత్రాదౌద్వారపూజా॥ పూర్వద్వారే ద్వారశ్రియైనమః- దక్షిణద్వారే ద్వారశ్రియైనమః - గౌర్యైనమః - గౌరీపతయేనమః- పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియైనమః - రత్యైనమః-రతిపతయేనమః- ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రియైనమః - మహ్యైనమః యజ్ఞవరాహాయనమః - అథపీఠపూజా॥ గంగనపతయైనమః-దక్షిణదిశి॥ సంపరస్వత్యైనమః-ఉత్తరదిశి॥ మధ్యేమహాలక్ష్మ్యైనమః - వాస్తుపురుషాయనమః - గంగణపతయేనమః - దుందుర్గాయైనమః-గుంగురవేనమః . అధారశక్త్యైనమః-అనంతాయనమః- ధర్మాయనమః-జ్ఞానాయనమః - వైరాగ్యాయనమః- ఐశ్వర్యాయనమః - అనంతాత్మనేనమః-ఆధారశక్తిపూజా ॥ తీవ్రాయైనమః-జ్వాలిన్యైనమః - సంధాయైనమః-భోగాయైనమః - కామరూపిణ్యై - దూరాయైనమః - తేజోవత్యైనమః-సిద్ధ్యైనమః- ప్రమోదాయైనమః-అథాష్టదళపూజా॥ పూర్వదళే విఘ్నహంత్ర్యైనమః-ఆగ్నేయదళే ప్రమోదిన్యైనమః - దక్షిణదళే శంఖనిధయేనమః - నైఋతిదళే మదనమోహితాయైనమః - పశ్చిమదళే దుర్ముఖమదనవత్యైనమః-వాయవ్యదళేవిధాతుద్రావిణ్యైనమః-ఉత్తరదళే పద్మనిధయేనమః-ఈశాన్యదళే సుముఖాయైనమః-తతఃకలశపూజా॥కలశస్యకుకు॥ అసునీతేతిప్రాణప్రతిష్ఠాపనం॥ తతో మహాగణపతిన్యాసం కుర్యాత్॥ గణానాం త్వేత్యస్యమంత్రస్య గృత్సమదఋషిః॥ గణపతిర్దేవతా ॥ జగతీఛందః॥ మహాగణపతిన్యాసే వినియోగః- గణానాం త్వేత్యంగుష్ఠాభ్యాంనమః-గణపతిగ్ంహవామహ ఇతితర్జనీభ్యాంనమః - కవింకవీనామితి మధ్యమాభ్యాంనమః - ఉపమశ్రవస్తమమిత్యనామికాభ్యాంనమః - జ్యేష్ఠరాజంబ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఇతి కనిష్ఠికాభ్యాంనమః - ఆనశ్శృణ్వన్నూతిభిస్సీదసాదనమితి కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - ఏవంహృదయాదిన్యాసః । భూ

హృదయస్పృశో మితిదిగ్బంధః ॥ గణానాం త్వేతిశిరసేస్వాహా ॥ గణపతిమితి లలాటాయనమః - హావానుహాతితి ముఖాయనమః-కవింకవీనామితి హృదయాయనమః - ఉపమశ్రవస్తమమితి నాభ్యైనమః - జ్యేష్టరాజమితి కట్యైనమః - బ్రహ్మణామిత్యూరుభ్యాంనమః - బ్రహ్మణస్పతఇతి జానుభ్యాంనమః- ఆనశ్శృణ్వన్నితి జంఘాభ్యాంనమః - ఊతిభిరితి గుల్ఫాభ్యాంనమః - సీదసాదనమితి పాదాభ్యాంనమః-ఇతి మూలన్యాసంకృత్వా॥ అస్యశ్రీహేరంబన్యాస మంత్రస్య-శుక్లార్క ఋషిః - హేరంబో దేవతా-అనుష్టుప్ఛందః, గంబీజం,ఓంశక్తిః, స్వాహా కీలకం మమసమస్తమనోరథసిద్ధ్యర్థం సుమంగళమాప్తుంన్యాసంకరిష్యే-ఓంనమో హేరంబాయఅంగు- నమః - మదనమోహితాయతర్జనీ-నమః - మమసంకటమధ్యమా - నమః-నివారణాయ అనామికా-నమః - హుంఫట్ కనిష్ఠికా-నమః-స్వాహా కరతల-ఏవంహృదయాదిన్యాసంకుర్యాత్ -క్లీం ఇతిదిగ్బంధః - వినాయకపూజాంకుర్యాత్ ॥ వినాయకం హేమవర్ణం పాశాంకుశధరంవిభుం । ధ్యాయేద్గజాననం దేవం బాలచంద్రసమప్రభం ॥ శ్రీవినాయకాయనమః-ధ్యాయామి ॥ సహస్రశీర్షాపురుషః-దశాంగులం-ధ్యానం॥ సింధూరారుణకుంభంచ కుంకుమాక్షితమాలినం। సర్వవిఘ్నక్షయకరం సిద్ధిదంసర్వకామదం-పురుషఏవేదగ్ ॥ సోహాలి-గణాధిపతయేనమః-ఆవాహనం ॥ చతుర్భుజంమహాకాయం పూర్ణచంద్రసమప్రభం । ఏకదంతంశూర్పకర్ణం పూర్ణమోదకధారిణం - ఏతావానస్య-అమృతందివి ॥ ఏకదంతాయనమః - ఆసనం ॥ ఇంద్రాదివందితం దేవం సిద్ధగంధర్వసేవితం। పాద్యంగృహాణ దేవేశ వినాయకనమోస్తుతే॥ త్రిపాదూర్ధ్వ,అభి॥ హేరంబాయనమఃపాద్యం॥ గజాననమహాకాయ నాగయజ్ఞోపవీతినే। సూర్యకోటిప్రతీకాశ గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥తస్మాద్విరా-పురః॥ ఉమాసుతాయనమః- అర్ఘ్యం॥ దేవదేవనమస్తుభ్యం నిర్విఘ్నగణనాయక। గంగోదకంమయానీత మిదమాచమనంకురు॥యత్పురుషేణ-శరద్ధవిః-లంబోదరాయనమః, ఆచమనీయం॥ పయోదధిఘృతంగవ్యం శర్కరామధుసంయుతం। పంచామృతంమయానీతం స్నానంకురువిధానతః॥ సప్తాస్యాసన్, పంచామృతస్నానం - పురుషసూక్తేన శుద్ధోదకస్నానం॥ రక్తవర్ణంవస్త్రయుగ్మం దేవానాంచసుమంగళం॥ గృహాణేశ్వరసర్వజ్ఞ లంబోదరశివాత్మజ॥ తంయజ్ఞంబర్హిషి-శ్చయే-వస్త్రం॥ ధారణార్థంబ్రహ్మసూత్రం సౌవర్ణచోత్తరీయకం। వక్రతుంఽగృహాణేదం భక్తానాంవరదాయక॥తస్మాద్యజ్ఞా-గ్రామ్యాశ్చయే॥ వక్రతుండాయనమః-యజ్ఞోపవీతం॥ సువర్ణేనకృతం

హారం మౌక్తికైశ్చసుశోభితః। భక్త్యాసమర్పితంతుభ్యం భూషణంప్రతిగృ
హ్యతాం॥ తస్మాద్యజ్ఞా - దజాయత - గుణశాలినేనమః - సర్వాభరణాని-
గంధంగృహాణ దేవేశ దివ్యచందనమిశ్రితం। కర్పూరకుంకుమాయుక్త ము
మాపుత్రనమోస్తుతే॥ తస్మాదశ్వా,అజావయః - కపిలాయనమః-గంధం॥
శాలీయశ్వేతవర్ణాభాన్ రక్తచందనమిశ్రితాన్ ।అక్షతాంశ్చమయాదత్తాన్
గృహాణసురవల్లభ॥ యత్పురుషం-వ్యచ్యతే - విఘ్నరాజాయనమః - అక్ష
తాన్ ॥ కమలోత్పలకల్హార పున్నాగబృహతీనిచ । నానావిధానిదివ్యాని
పుష్పాణిప్రతిగృహ్యతాం ॥ బ్రాహ్మణోస్య-శూద్రోఅజాయత - వికటా
యనమఃపుష్పాణి॥ అథైకవింశతిపత్రపూజా॥ గణాధిపతయేనమః- మాచీ
పత్రం॥ ఉమాపుత్రాయనమః- భృంగిపత్రం॥ గజాననాయనమః - బిల్వ
పత్రం॥ హరసూనవేనమః- దూర్వాపత్రం॥ ఇభవక్త్రాయనమః - శమీప
త్రం॥ వికటాయనమః - కరవీరపత్రం॥ వినాయకాయనమః - అశ్వత్థపత్రం॥
కపిలాయనమః-అర్కపత్రం॥భద్రప్రియాయనమః - జంబూపత్రం॥ దేవేశా
యనమః-విష్ణుక్రాంతపత్రం॥ వటవేనమః - దాడిమీపత్రం॥ సురాపతయే
నమః - చూతపత్రం॥ ఫాలచంద్రాయనమః-జంబీరపత్రం ॥ హేరంబాయ
నమః - శ్వేతదూర్వాపత్రం॥ ఏకదంతాయనమః-మల్లికాపత్రం॥ శూర్పక
ర్ణాయనమః - జాతీపత్రం ॥ సురరాజాయనమః - మరువకపత్రం॥ సురార్చి
తాయనమః - ఆమలకపత్రం ॥ పాశాంకుశధరాయనమః - అపామార్గ
పత్రం॥ సుముఖాయనమః - మాచీపత్రం॥ గణాధిపతయెనమః - బృహతీ
పత్రం॥ ఇతి పత్రపూజా ॥ అథైకవింశతిపుష్పాణి ॥ గజాననాయనమః -
మల్లికాపుష్పం॥ విఘ్నరాజాయనమః - మాలతీపుష్పం॥ లంబోదరాయ
నమః - పున్నాగపుష్పం ॥ శివాయనమః-బిల్వపుష్పం ॥ వక్రతుండాయన
మః - చంపకపుష్పం॥ శూర్పకర్ణాయనమః - కపిత్థపుష్పం॥ కుబ్జాయనమః
కరవీరపుష్పం ॥ గణేశాయనమః - భూకాంచపుష్పం॥ విఘ్ననాశినేనమః -
వకుళపుష్పం॥ వికటాయనమః - పారిజాతపుష్పం॥ వామనాయనమః-కాం
చనపుష్పం ॥ సర్వదేవాదిదేవాయనమః - కేతకీపుష్పం ॥ సర్వార్తినాశినే
నమః - శమీపుష్పం॥ సరదేవాధిపతయెనమ - శతపత్రపుష్పం॥విఘ్నహం
త్రేనమః - కర్కతపుష్పం ॥ ఏకదంతాయనమః - కల్హారపుష్పం ॥ కృష్ణ
పింగళాయనమః - పద్మపుష్పం॥ ఫాలచంద్రాయనమః-నింబపుష్పం॥ గణే
శాయనమః - కదంబపుష్పం॥ శంకరసూనవేనమః-పాటలీపుష్పం॥ చింతా
మణయెనమః-అర్కపుష్పం॥ తతోదూర్వాదిపూజా ॥ గణాధిపతయెనమః

దూర్వాయుగ్మం। ఉమాపుత్రాయనమః-దూర్వాః॥ అఘనాశాయనమః-
దూర్వాః॥ ఏకదంతాయనమః-దూర్వాః॥ఇభవక్త్రాయనమః-దూర్వాః॥ మూ
షకవాహనాయనమః-దూర్వాః॥కుమారగురవేనమః-దూర్వాః॥శూర్పకర్ణా
యనమః-దూర్వాః॥సర్వసిద్ధిప్రదాయనమః-దూర్వాః॥విఘ్నరాజాయనమః-
దూర్వాః॥ ద్వైమాతృకాయనమః-దూర్వాః॥ హేరమ్బాయనమః- దూర్వాః॥ ల
మ్బోదరాయనమః - దూర్వాః॥ సుముఖాయనమః- దూర్వాః॥ కపిలాయ-
దూర్వాః॥ వికటాయనమః-దూర్వాః॥ విఘ్నరాజాయనమః-దూర్వాః॥ ఫాల
చంద్రాయనమః-దూర్వాః॥ సురరాజాయనమః-దూర్వాయుగ్మం॥ ఇతిదూ
ర్వాపూజా ॥ అథాంగపూజా ॥ గణాధిపతయేనమః ॥ పాదౌపూజయామి॥
ఉమాపుత్రాయనమః-జానునీ ॥ ఈశపుత్రాయనమః-ఊరూ ॥ సర్వసిద్ధిప్ర
దాయకాయ-కటిం॥ ఏకదంతాయనమః-పృష్ఠం ॥ గజాననాయనమః-నా
భిం ॥ సుముఖాయనమః-వక్షస్థలం ॥ వికటాయనమః-ముఖం ॥ విఘ్ననాశ
నాయనమః-దంతం ॥ హేరంబాయనమః-నాసికాం ॥ సురరాజాయనమః-
కర్ణౌ ॥ వటవేనమః-నేత్రం॥ ఆఖువాహనాయనమః-ఉదరం ॥ ఫాలచంద్రా
యనమః-లలాటం ॥ ద్వైమాతృకాయనమః-శిరః పూజయామి ॥ సురార్చి
తాయనమః-సర్వాణ్యంగానిపూజయామి ॥ దశాంగంగుగ్గులందివ్య ముత్త
మంగణనాయక। ధూపంగృహాణదేవేశ గౌరీపుత్రనమోస్తుతే ॥ ధూపం॥
సర్వజ్ఞసర్వదేవేశ సర్వసిద్ధిప్రదాయక। గృహాణమంగళందీపం రుద్రప్రియ
నమోస్తుతే॥ దీపందర్శ॥ మోదకాపూపలడ్డుకా తిరసానిచసఘృతం। పర
మాన్నంచనైవేద్యం ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥నైవేద్యం॥ గంగోదకంస
మానీత కర్పూరాగరుసంయుతం। భక్త్యాదత్తంగృహాణేదం విఘ్నరాజన
మోస్తుతే ॥ మధ్యేమధ్యేపానీయంసమ ॥ ఉత్తరాపోశనం ॥ కర్పూరమిశ్రి
తంతోయం కస్తూర్యాదిసమన్వితం। గృహాణవిఘ్నరాజేంద్ర కరోద్వర్తన
కంశుభం॥ పునరాచమనం॥ నారికేళంచనారంగ కదళీమాతులుంగకం। ఇ
క్షుదండంగృహాణేశ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం ॥ దాడింబబదరీజంబూ క
పిత్థప్రభృతీనిచ। ద్రాక్షాఖర్జూరపనస ఫలానిప్రతిగృహ్యతాం ॥ నాగవల్లీద
ళైర్యుక్తం పూగీఫలవింశతిసంఖ్యయా। క్రముకంచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం
ప్రతిగృహ్యతాం ॥ తాంబూలం॥ సౌవర్ణంరజతంచైవ నిక్షిప్తంచతవాగ్ర
తః। సువర్ణపుష్పందేవేశ సర్వవిఘ్నహరోభవ ॥ దేవోత్తమాయనమః-సు
వర్ణపుష్పం ॥ చంద్రాదిత్యౌచభూమిశ్చ విద్యుదగ్నిస్తథైవచ। త్వమేవసర్వ
జ్యోతీంషి వార్తిక్యంప్రతిగృహ్యతాం ॥ నీరాజనం ॥ నిమస్తాదేవిమంత్రపు

ష్పం ॥ నమస్తే దేవ దేవేశ భక్తానామభయప్రద। విఘ్నంనాశయకాలేశ హరాత్మజనమోస్తు తే ॥ ప్రదక్షిణత్రయం దేవ ప్రయత్నేన మయా కృతం। దాసోఽహమితిమాంరక్ష నమస్తే భక్తవత్సల ॥ కృతం మేహర దేవేశ శివపుత్ర నమోస్తు తే ॥ సిద్ధిప్రదముమాపుత్ర సర్వాన్కామాన్ప్రపూరయ । విఘ్ననాశాయ దేవేశ విఘ్నరాజనమోస్తు తే ॥ త్వత్ప్రసాదేన సర్వాణి కార్యాణిచ కరోమ్యహం । శత్రూణాం ప్రాశనంచైవ విఘ్నానాంధ్వంసనం కురు ॥ ఇతి ప్రార్థనం ॥ యస్యస్మృత్యాచ ॥ తతః అర్ఘ్యందద్యాత్ ॥ గౌరీసుతనమస్తేస్తు సర్వసిద్ధిప్రదాయక । సర్వసంకటనాశార్థం గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తు తే ॥ వినాయకాయనమః ॥ ద్వితీయార్ఘ్యంసమర్పయామి ॥ ఫాలచంద్రనమస్తుభ్యం భక్తానాంభద్రదాయక। గంధపుష్పఫలైర్యుక్తం గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తు తే ॥ తృతీయార్ఘ్యంచ॥ తీర్థానాముత్తమం దేవి గణేశప్రియవల్లభే । సర్వసంకటనాశార్థం చతుర్థార్ఘ్యంనమోస్తు తే ॥ చతుర్థార్ఘ్యం ॥ తతఃచంద్రార్ఘ్యః ॥ నమస్సోమాయ దేవాయ ద్విజరాజాయపాలినే । పాహిమాంకృపయా దేవ నక్షత్రేశనమోస్తు తే ॥ మంత్రేణానేనసంపాద్య చంద్రార్ఘ్యంచనివేదయేత్ ॥క్షీరోదార్ణవసంభూత అత్రినేత్రసముద్భవ । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం రోహిణ్యాసహితప్రభో ॥ సోమాయనమః-ప్రథమార్ఘ్యం ॥ నమస్తేరోహిణీకాంత సుధారూపనిశాకర । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం రమానుజనమోస్తు తే ॥ నిశాకరాయనమః ॥ ద్వితీయార్ఘ్యం॥ సంసారపీడావ్యథితంహిమాంసదా సంకష్టభూతంసుముఖప్రసీద । సత్వంహిమేనాశయకష్టసంఘాన్నమోనమః కష్టవినాశకాయ ॥ ఇతి ప్రార్థనా॥ గచ్ఛసత్వముమాపుత్ర మమానుగ్రహకారణాత్ । పూజితోసి మయాభక్త్యా గచ్ఛస్వస్థానకంప్రభో ॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణమ్.

అథకథా.

ఋషయఊచుః॥ దరిద్రరోగశోకాద్యైః నానాసంకటసంయుతైః॥కిం కర్తవ్యంచతైర్దేవ యోగక్షేమార్థసిద్ధయే॥ స్కందఉవాచ॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే వ్రతంసర్వార్థసాధకం । వ్రతరాజంమహాపుణ్యం నరాణాంసిద్ధిదాయకం॥ నరాణాంతువిశేషేణ పుత్రసౌభాగ్యదాయకం । సర్వదుఃఖప్రశమనం సర్వసంకటనాశనం॥ కృష్ణేనకథితంపూర్వం ధర్మరాజాయధీమతే। తస్యకష్టవిమోహార్థం తచ్ఛృణుధ్వంద్విజోత్తమా ॥ యుధిష్ఠిరః ॥ కేనోపాయేన దేవేశ సంకష్టమఘనాశనం । ముక్తోభవామితంబ్రూహి సర్వజ్ఞోసిగదాధర ॥ కృతప్రశ్నోహృషీకేశఃప్రోక్తవాన్తస్యయుధిష్ఠిరః। ప్రయతంప్రాం

జలిం ప్రాహ సమస్తప్రత్యూహనాశనః॥ శ్రీకృష్ణః॥ తతస్తస్యాముఖో రాజన్ ప్ర
తం సర్వార్థదాయకం। గాణాపత్యం మహాపుణ్యం వ్రతానాముత్తమం వ్రతం॥
పురాకృతయుగే పుణ్యే హిమాచలసుతా శుభా। పార్వతీనామసంపన్నా మ
హేశం పతిమిచ్ఛతి॥ తపస్తప్త్వా మహాఘోరం దుస్తరం రోమహర్షణం। సం
ప్రాప్తం తు ఫలం కించిద్గణేశం శంకరప్రియం॥ స్మృత్వా చారాధయామాస
త్రిసన్నోభూద్గణేశ్వరః। ప్రాహ ప్రసన్నవదనః పార్వత్యా పూజితః స్వయం॥
ం ప్రార్థయసి దేవేశి సర్వలోకైకకారణం। ఏవముక్తా తు సా దేవీ ప్రోవాచేదం
రం తథా॥ దేహి దేవ నమస్తుభ్యం యేన భర్తా మహేశ్వరః। భవిష్యతి చనా
న్యో మే రోచితం వాంఛితం ప్రియం॥ దాస్యామి శోభనే తుభ్యం ప్రార్థితం నాత్ర
సంశయః॥ వ్రతస్య చరణం పుణ్యం సంకష్టస్య సుదుష్కరం॥ యేన తేజాయ
తే సిద్ధిః కార్యాణ్యపి చ పార్వతి॥ పార్వతీ॥ తద్వ్రతం బ్రూహి మే శీఘ్రం విఘ్న
రాజ మహామతే॥ వినాయకః॥ శ్రావణే బహులే పక్షే చతుర్థ్యాం విధూదయే॥
తస్మిన్నేవ వ్రతం కార్యం సంకష్టస్య సురేశ్వరి। ప్రాతశ్శుచిర్భవేత్ స్నాత్వా
దంతధావనపూర్వకం। నిరాహారో ద్య దేవేశి యావచ్చంద్రోదయో భవేత్।
భో త్వామిపూజయిత్వాహం గణేశం శరణం భవ। ఇతి సంకల్ప్య చాదౌ తు
స్నాయాచ్ఛుక్లతిలైశ్శుభైః। ఆహ్నికం తు విధాయైవ పూజాం మే కురు సువ్రతే।
యథాశక్త్యా తు సౌభాగ్యం ప్రతిమాం తు విధాయ చ। పద్మమష్టదళం కృత్వా
గంధాద్యైరపి పూజయేత్। షోడశైరుపచారైశ్చ భక్తిభావసమన్వితః।
లంబోదరం చతుర్బాహుం రక్తవర్ణం త్రినేత్రకం। నానావర్ణసమాయుక్తం
ప్రసన్నాస్యం విచింతయేత్॥ ఆవాహనం గజాస్యేతి విఘ్నరాజేతి చాసనం।
పాద్యం లంబోధరాయేతి అర్ఘ్యం శంకరసూనవే। ఉమాసుతాయాచమనం
వక్రతుండేతి స్నానకం। శూర్పకర్ణాయ నైవ వస్త్రం కుబ్జాయేత్యుపవీతకం। గం
ధం గణేశ్వరాయేతి పుష్పం విఘ్నవినాశనే। ఏకవింశతిదూర్వాగ్రైర్విశేషే
ణైవ పూజయేత్। వికటాయేతి వై ధూపం వామనాయేతి దీపకం। నైవేద్యం స
ర్వ దేవాయ ఫలం సర్వార్థసాధనే। విఘ్నహర్త్రేతి తాంబూలం ధూమ్రాయేతి
ప్రదక్షిణం। సర్వ దేవాది దేవాయ నమస్కారం సమర్పయేత్॥ మోదకాన్ కార
యేద్దేవం తిలజాం దశసంఖ్యయా। దేవాగ్రే స్థాపయేత్పంచ పంచవిప్రాయ
దాపయేత్। పూజయిత్వాదుతం విప్రం భక్తిభావేన పూజయేత్॥ దక్షిణాం
తు యథాశక్త్యా దత్వా పంచైవ మోదకాన్। భక్షయేన్నిశి చంద్రస్య అర్ఘ్యం
దత్వా శుచిస్మితే॥ మంత్రః॥ క్షీరోదార్ణవసంభూత సుధారూప నిశాకర।
గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం గణేశప్రియవర్ధన। గణేశ్వర నమస్తుభ్యం

మహాకామఫలప్రద। వాంఛితం దేహి మేనిత్యం సర్వవిఘ్నవినాశన।
బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తత్ర గణేశప్రీతికారణం॥ స్వయంభుంజీతసంచైవ
మోదకాన్ ఫలసంయుతాన్। అశక్తశ్చేత్సమస్తంచై భుంజీతాతిథినా
సహ। అరివాభోజనంకార్యమేకవారమిదంద్విజః। ప్రతిమాంగురవేదద్యా
ద్యథాశక్తించదక్షిణాం॥ గచ్ఛగచ్ఛసురశ్రేష్ఠ స్వస్థానంచవినాయక। వ్రతే
నానేనమేదేవ యథోక్తఫలదోభవ। యేనంవ్రతంప్రకర్తవ్యం చతుర్థ్యాం
శ్రావణేసితే। గాణాపత్యంతదాకార్యం సర్వశాస్త్రవిశారద। ఆచార్యం
పూజయిత్వాతదా పూర్వోక్తవిధినాతతః। ఏకవింశతివిప్రాన్వై వస్త్రాలం
కారభూషణైః॥ పూజయేత్ గంధపుష్పాద్యైః మోదకాంశ్చైవదాప
యేత్। అష్టోత్తరసహస్రంతు శతమష్టాధికంతువా। అష్టావింశతికిష్టావా
హారంచైవతువాహయేత్। పూర్ణేసమంటపంకృత్వా గణేశంస్థాపయే
త్తతః। పూజయేద్భక్తిభావేన గురుతంత్రేప్రపూజయేత్। సంకర్షకంసువ
ర్ణాద్యైశ్చ గోభిర్విప్రాదిభూషణైః। ఛత్రంచచామరాద్యంచ కమండలుగృ
హాదిభిః। ఆచార్యంపూజయేద్దేవం గణేశస్యచతుష్టయే। ఏవంకృతేత్వహంచై
వోక్తః ప్రసన్నోహంనసంశయః। దదామివాంఛితాన్కామాన్ తద్వ్రతం
కురుసువ్రతే। ఏవంలేకధితంపూర్వం గణేశేనస్వయంనృప। పార్వత్యారా
ధితేనైవ వ్రతమేతత్ప్రకీర్తితం। వ్రతేనానేనసాప్రాప మహాదేవంప్రతి
ప్రభుం। క్రీడతేతేనసార్థంచ చిరందేవప్రసాదతః। తత్కురుష్వమహారాజ
సర్వకష్టవినాశనం। చతుర్థీసంకటోనామ వ్రతమేతత్తథాచరేత్। ఏవంకృష్ణ
ముఖాత్ప్రాప్తం వ్రతంసంకష్టనాశనం। కృతధర్మేణవిప్రేంద్రా రాజ్యకా
మేనసర్వదా। తేనశత్రూన్నిహంత్యేవ స్వరాజ్యంప్రాప్తవానసౌ। తస్మాత్స
ర్వప్రయత్నేన వ్రతంకార్యంవిచక్షణైః। ఏషధర్మార్థకామాంశ్చ మోక్ష
శ్చాపిభవేదిహ॥ వాంఛితందేవకార్యార్థం నృపాణాంచవిశేషతః। యదాయ
దాతుసంవర్త్యైన్నరోనైసంకటేషుచ॥ తదాతదాతుకర్తవ్యం వ్రతంసర్వా
ర్థసాధకం। రావణేనకృతంపూర్వం బలిర్బంధనసంకటే। సీతావియోగకా
లేతు కృతంరామేణవీర్యవత్। భర్తారంలభతేసీతా ఆవాహ్యచపునఃపునః।
విద్యార్థీలభతేవిద్యాం ధనార్థీలభతేధనం। పుత్రార్థీ లభతేపుత్రాన్
మోక్షార్థీ మోక్షమాప్నుయాత్। ఏతద్వ్రతం సమాదిష్టం యత్కృ
త్వాతుమహావ్రతం। భవద్భ్యోమునయస్సర్వే ఏవముక్తంమయానఘాః॥
యఇదంశ్రావయేద్భక్త్యా యశ్శృణ్వంతంద్విజః। ఇహలోకేసుఖంప్రాప్య
అంతేముక్తిమవాప్నుయాత్॥ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే-స్కందఋషిసంవా

చే-పార్వతీగణపత్యుపదేశే - సంకటచతుర్థీ వ్రతకల్పస్సంపూర్ణః ॥ శ్వేత
మహారాజ్ఞంకురపూజా॥ వినాయకనమస్తేస్తు ఉమాపుత్రాఘనాశన । వినాయ
కేతిమంత్రేణ సర్వసిద్ధిప్రదాయక॥ ఏకదంతేభవక్త్రేతి తథా మూషకవాహ
న। కుమారగురవేతుభ్యం పూజనీయః ప్రయత్నతః॥ ఇతి త్రివారంజపేత్॥

శ్రీరస్తు.

నిరశనార్క-వారవ్రతకల్పము.

పూర్వేద్యురేకభుక్తంస్యాదుపవాసోరవేర్దినే। పారణంసోమవారే స్యాద్దినత్రయయుతంవ్రతం॥ తత్రాదౌమాఘభానువారాద్యనుకూలశుభదినే స్నానాదిశుద్ధింసంపాద్యపుణ్యాహంవాచయిత్వా వ్రతసకాశాద్వ్రతసంప్రదాయం పరిగృహ్యఋతుమతీచే ద్వర్షత్రయంగతార్తవా చేత్సార్థసంవత్సరం వ్రతమిదంకుర్యాదుద్యాపనంచ॥

దంపతిభ్యామిదంకార్యం నార్యేకాపిసమాచరేత్ । గృహేవావిధవావాపి ఋతుదోషానుత్తయే॥ స్నాత్వాచమ్య ॥ సంకల్ప్య దేశకాదిసంకీర్త్య॥సువాసినీచేదావయోర్దంపత్యోరితి-విధవాచేన్మమేతి ॥ ఇహజన్మని జన్మాంతరేషుచ సంజాతసమస్తపాపక్షయార్థం విశేషేణ అస్మిన్ జన్మనిప్రథమార్తవదినమారభ్య ఏతావత్పర్యంతం ఋతుకాలికశాస్త్రీయ నియమలోపేనక్రీడాదిసమయే స్పర్శాదిదోషేణచ సమాపాదితమహాపాపనివృత్త్యర్థం-కామచారేణ నిషిద్ధకాలకృతమైథునాదిదోషప్రాయశ్చిత్తార్థం -కాయికవాచికమానస సకామ్యకమవ్యభిచారపరపురుషపరస్త్రీసంభాషణాదిప్రాయశ్చిత్తార్థం-గార్హస్థ్యధర్మలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం-ఆరోగ్యసిద్ధ్యర్థం-యావజ్జీవం నేత్రారోగ్యసిద్ధ్యర్థం-ఉత్తరాయణమరణ సూర్యలోకాదిప్రాప్తిద్వారా ముక్తిసిద్ధ్యర్థంచ శ్రీసూర్యనారాయణముద్దిశ్య శ్రీసూర్యనారాయణప్రీత్యర్థం-పురాణోక్తప్రకారేణసమ్భవతానియమేన సమ్భవద్భిర్ద్రవ్యైస్సమ్భవద్భిరుపచారైశ్చశ్రీమన్మహాగణపతిస్మరణచ్ఛాయాసంజ్ఞాసమేతశ్రీసూర్యనారాయణోద్దేశ్యక నిరశనార్క వారవ్రతం-అపరభానువారవ్రతంవారరిష్యే॥ తదంగగణపతిపూజాంకృత్వా॥ గోమయులిప్తభూమౌ సర్వతోభద్రమండలం విలిఖ్యతదుపరి తామ్రాదిపీఠంనిధాయ।తదుపరిసూర్యమండలంకథంచ చంద

నగన్ధేన విలిఖ్య తన్మధ్యే సూర్యయంత్రం విలిఖ్య తత్పురతః ఖగపతియంత్రం
విలిఖ్య తదుపరి గణపతిప్రతిమాం నిధాయ పూజయేత్ -అగమార్థంతు॥ సుము
ఖశ్చైకదంతశ్చ॥ గణానాం త్వేతి ప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనం కృత్వా॥ గం గణపతయే
నమ ఇతి మంత్రేణ సుముఖాదిభిర్వా షోడశోపచార పూజాం కృత్వా॥ గణ
పతిః ప్రియతామితి సమర్ప్య॥ గణపతేరనుజ్ఞయా అరుణపూజనం కరిష్య ఇతి
సంకల్ప్య సూర్యరథపురోభాగే అరుణమావాహ్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా॥
శ్లో॥ వినతాతనయో దేవః కర్మసాక్షీ సురేశ్వరః। సప్తాశ్వసప్తరజ్జుశ్చ అరు
ణో మే ప్రసీదతు॥ ఇత్యావాహ్య॥ రజ్జువేత్రకళాపాణిం ప్రసన్నం కశ్యపాత్మ
జం॥ సర్వాభరణదీప్తాంగ మరుణం ప్రణమామ్యహం॥ ఇతి ధ్యానం॥ అరు
ణాయ-ఆసనం॥ అనూరవే-అర్ఘ్యం॥ కశ్యపాత్మజాయ-ఆచమనం॥ కశ్యపాణ
యే-స్నానం॥ రవిసారథయే-వస్త్రం॥ ఉదయప్రభాయ-ఉపవీతం॥ రవిరథగా
మినే-గంధం॥ రక్తవర్ణాయ-అక్షతాన్॥ అధిసూనవే-ఆభరణం॥ వినతా
పుత్రాయ-పుష్పాణి.   అథారుణనామావళిః.

ఓం అరుణాయనమః-సప్తరజ్జవే నమః-కర్మసాక్షిణే నమః - ఉదయప్ర
భాయ-అనూరవే నమః - కశ్యపాణయే నమః-సురేశ్వరాయనమః-రవిరథగా
మినే-వినతాసుతాయనమః-వేత్రహస్తాయనమః - సప్తాశ్వాయనమః.

కర్మతాయ-ధూపం॥ రక్తవర్ణాయ-దీపం॥ అరుణాయ-నైవేద్యం॥ అరు
ణప్రభాయ-తాంబూలం॥ బ్రహ్మజ్యోతిషే-నీరాజనమ్॥ వినతాతనయాయ-
పుష్పాంజలిం॥ కశ్యపాత్మజాయ-ప్రదక్షిణం॥ గరుడాగ్రజాయ-నమస్కారాన్॥
అనయా పూజయా చ అరుణః ప్రీయతామ్॥ భో అరుణ త్వదాజ్ఞయా శ్రీఛా
యాసంజ్ఞాసమేత శ్రీసూర్యనారాయణపూజాం కరిష్యే॥ రథమధ్యే షట్కో
ణయంత్రే మధ్యవర్తులే ప్రణవం కోణేషు। ఈశాన్యాదిహ్రామిత్యాది షడ
క్షరాణి విలిఖ్య తదుపరి జలభరం తామ్రకలశం నిధాయ ప్రణవం హ్రామితి
విలిఖ్య పూజయేత్। అథ సూర్యనారాయణస్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా- ఆస
త్యేన॥ భాస్కరాయ విద్మహే తరణిర్విశ్వఘృణిః సూర్య-ఆదిత్యావాయేమ
ఇతి మంత్రైర్గాయత్ర్యా హ్రామిత్యాదిమంత్రైశ్చ ఆవాహ్య తతస్త్రిచక్లే
న। మిత్రాదితాదశనామభి॥ హ్రామిత్యాది ప్రణవహితబీజైశ్చ సానులోమవి
లోమాదిసమ్మిళితైః పురుషసూక్తేన పౌరాణికమంత్రైశ్చ షోడశోపచారై
స్సంపూజ్య॥ శ్లో॥ ధ్యేయస్సదా సవితృమండలమధ్యవర్తీ నారాయణస్సరసి
జాసనసన్నివిష్టః। కేయూరవాన్మకరకుండలవాన్ కిరీటీహారీహిరణ్మయవ
పుర్ధృతశంఖచక్రః॥ సమస్తవిశ్వేజగదేకచక్షుషే జగత్ప్రసూతిస్థితినాశహే

వే। త్రయీమయాయత్రిగుణాత్మధారిణే విరించినారాయణశంకరాత్మనే॥
లోకాత్మా సర్వభూతాత్మా వేదాత్మా విశ్వతోముఖః। జన్మమృత్యుజరా
వ్యాధి సంసారభయనాశనః॥ ఉదయే బ్రహ్మరూపశ్చ మధ్యాహ్నేతుమ
హేశ్వరః। అస్తకాలే స్వయంవిష్ణు స్త్రయీమూర్తిర్దివాకరః। పద్మాసనః
పద్మకరః పద్మగర్భసమద్యుతిః। సప్తాశ్వస్సప్తరజ్జుశ్చ ద్విభుజస్స్యాత్సదా
॥ ఇతిధ్యానం॥ సూర్యమిత్రసహస్రాంశో తేజోరాశేసురేశ్వర। సింహా
శ్రీప్రభో స్వామి న్నాసనం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ఆసనం॥ కిరణైస్సర్వతీర్థాని
మాస్పృశ్య జగత్పతే। సృష్టిప్రదోసిలోకానాం పాద్యంస్వీకురుభాస్కర॥
ద్యం॥ దేవైర్బ్రహ్మర్షిభిశ్చైవ మునిభిర్యాజ్ఞికాదిభిః। త్వంహిపూజ్య
కాలార్ఘ్యై రర్ఘ్యంస్వీకురుభాస్కర॥ అర్ఘ్యం॥ దివాకరరసోసిత్వం జగ
నభాస్కర॥ మధుపర్కం గృహాణేదం మయాతుభక్త్యాసమర్పిత॥ మధుప
ం॥ వేదాత్మనః పావన స్త్వం బ్రహ్మజ్యోతిర్దివాకర। స్నాపయిష్యామిభ
క్త్యాహం తీర్థపాదం జగత్పతిం॥ స్నానం॥ పంచామృతేనస్నపనం భాస్కర
కరోమ్యహం। పంచపాపానినశ్యంతు భాస్కరస్యప్రసాదతః॥ ఆప్యాయ
స్వేత్యాదిపంచామృతస్నానం॥ కాళిందిజనకస్యామిన్ తీర్థపాలదివాకరః।
మూర్తిజగన్నేత్ర స్నానంశుద్ధోదకైఃకురు॥ శుద్ధోదకస్నానమ్॥ సత్క
నోపేత సచ్చిదానందవిగ్రహ। జ్యోతిర్మయజగన్నేత్ర ఛాయాసంజ్ఞా
తే ప్రభో॥ త్రిమూర్త్యాకలకాలాత్మ న్కిరణప్రభయావృత। రక్తవస్త్రద్వ
ంభానో కంచుకం ప్రతిగృహ్యతాం॥ వస్త్రం॥ యజ్ఞోపవీతిభిస్సర్వై స్త్రి
ధ్యంపూజ్యసేరవే। బ్రహ్మసూత్రగృహాణేదం కశ్యపాత్మజభాస్కర॥ ఉప
ం॥ త్వత్ప్రభా సర్వలోకానాం భూషణంచవిభూషణం। గృహాణహారకే
యూర కిరీటాద్యంవిభూషణం॥ సత్కర్మగంధమాఘ్రాయ జనానాంసత్ఫల
ద। పుష్పగంధకరాదిత్య చందనంప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధం॥ అక్షత
తగమ్యాయ నిత్యాక్షతసుఖాయచ। అక్షతాంశ్చప్రదాస్యామి చక్షుషే
తాముషి॥ అక్షతాన్॥ త్వంవేదశాఖినఃపుష్పం రక్తపుష్పంప్రియప్రభో।
ంపుష్పాయుభసతే పుష్పందాస్యామిభాస్కర॥ పుష్పం॥ హారిద్రాం
కుంకుమంచైవ తాటంకంకజ్జలాదికం। దదామిమంగళద్రవ్యం ఛాయాసం
తే ప్రభో॥ మంగళద్రవ్యాణి॥ అథాంగపూజా॥ మిత్రాయనమః-పాదౌ
జయామి॥ రవయే-జంఘే-ఊరూస్తే॥ జానునీ-భానవే - గుల్ఫౌ-ఖగాయ॥
టిం-హిరణ్యగర్భాయ॥ నాభిం-మరీచయే॥ హృదయం - ఆదిత్యాయ॥

బాహూ॥ పవిత్రే॥ కంఠంపూజయామి॥ అర్కాయ-ముఖం॥ భాస్కరాయ-శిరః॥ జగచ్చక్షుషే- నేత్రేపూజయామి॥ శ్రుతిస్తుతా- శ్రోత్రే ॥ వేదజిహ్వాయ- జిహ్వాంపూజయామి॥ తపోమయాయ - లలాటం॥ సర్వాత్మనే- సర్వాంగానిపూజయామి ॥ అథ సూర్యసహస్రనామాదినా రక్తపుష్ప క్రమం తులసీబిల్వాదిభిర్యథాశక్తిపూజయేత్ ॥

అథ సూర్యాష్టోత్తర శతనామావళిః.

ఓంసూర్యాయై	శుక్రాయ	వేదకర్త్రే	విశ్వకర్మణే
అర్యమ్ణే	బుధమమాయై	వేదాంగాయై	తమోనుదాయై
భగాయై	అంగారకాయై	వేదవాహనాయై	ఓంవరుణాయై
వివస్వతే	ఇంద్రాయై	కృతాయై	సాగారాంశవే
దీపాంశవే	కాష్టాయై	త్రేతాయై	జీమూతాయై
శుచయే	ముహూర్తాయై	ద్వాపరాయై	అరిఘ్నే
త్వష్ట్రే	పక్షాయై	కల్యాయై	భూతాశ్రయాయై
పూష్ణే	మాసాయై	ఓంసర్వామరాశ్ర	భూతపతయే
అర్కాయై	ఋతవే	కలాయై [యా	సర్వభూతనిషేవి
పవిత్రే	సంవత్సరాయై	ఓంకామదాయై	గుణయే [తాయై
రవయే	అశ్వత్థాయై	సర్వతోముఖాయై	సుపర్ణాయై
గభస్తిమతే	శౌరయే	జయాయన	భూతాయై
అజాయై	ఓంశనైశ్చరాయై	విశాలాయై	ధన్వంతరయే
ఓంకారాయై	బ్రహ్మణే	వరదాయై	ధూమకేతవే
మృత్యవే	విష్ణవే	శీఘ్రాయై	ఆదిదేవాయై [యై
ధాత్రే	రుద్రాయై	ప్రాణధారణాయై	ఓంఆదితేస్సుతా
ప్రభాకరాయై	స్కందాయై	కాలచక్రాయై	ద్వాదశాత్మనే
పృథివ్యై	వైశ్రవనాయై	ఓంవిభావసవే	అరవిందాక్షాయై
అద్భ్యై	యమాయై	పురుషాయై	పిత్రే
తేజసే	వైద్యుతాయై	శాశ్వతాయై	ప్రపితామహాయై
వాయవే	జాఠరాయై	యోగినే	స్వర్గద్వారాయై
ఖగాయై	అగ్నయే	వ్యక్తావ్యక్తాయై	ప్రజాద్వారాయై
పరాయనాయై	ఓంఐంధనాయై	సనాతనాయై	మోక్షద్వారా
ఓంసోమాయై	తేజసాంపతయే	లోకాధ్యక్షాయై	త్రివిష్టపాయై [యై
బృహస్పతయే	ధర్మధ్వజాయై	సురాధ్యక్షాయై	దేవకర్త్రే

ప్రశాంతాత్మనే	విశ్వతోముఖాయై	సూక్ష్మాత్మనే	కరుణాయై
విశ్వాత్మనేనమః	చరాచరాత్మనే	మైత్రేయాయై	శ్రీసూర్యనారాయ

దశాంగంగుగ్గులోపేతం గంధాఢ్యంఘ్రాణతత్పరం।సత్కర్మవాసనోపేతం ధూపంస్వీకురుభాస్కర ॥ ధూపంజగత్ప్రకాశకస్వామి న్నాపోజ్యోతిస్త్వమేవహి। త్వంచక్షుస్సర్వభూతానాం దీపంస్వీకురుభాస్కర ॥ దీపం ॥ గవ్యదుగ్ధకృతంశుద్ధం శర్కరైలాసమన్వితం। పరమాన్నంచమధురం భక్ష్యంచవివిధంశుభం॥ రంభాదిఫలసంయుక్తం ఘృతయుక్తమిదంహరిః।మంత్రపూతంగృహాణేదం నైవేద్యంచదివాకర ॥ నైవేద్యం ॥ పానీయమువిశుద్ధాంబు పునరాపోశనంతథా। శుద్ధమాచమనంచైవ కురుసూర్యజగత్పతే॥ శుద్ధాచమనం॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। తాంబూలంసుధయోపేతం భాస్కరస్వీకురుప్రభో॥ తాంబూలం ॥ హిరణ్యగర్భతిదక్షిణాం ॥ జ్యోతిశ్చంద్రాగ్నిగసూన్సర్య త్వమేవపరమేశ్వర । నీరాజయామిత్వాంభానో స్వప్రకాశదివాకర ॥ నీరాజనం ॥ ఇదఫలంమయానత్తం మృదుళంమధురంశుచి । దేవార్హంస్వీకురుస్వామి సంపూర్ణఫలదోభవ ॥ ఫలం ॥ పద్మినేపద్మగర్భాయ కోపలోకశుభోదయ । మంత్రపుష్పంప్రయచ్ఛామి వేదరాశేదివాకర॥ మంత్రపుష్పం ॥ మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వ న్కాలాత్మన్కాలదర్శక। ప్రదక్షిణంకరోమిత్వాం పాపనాశకభాస్కర । ప్రదక్షిణం॥ ఛాయామారిసంజ్ఞాసమేతాయ రవయేలోకసాక్షిణే। హరయేనూరుసూతాయ సప్తాశ్వాయనమోనమః॥ నమస్కారం ॥ పునరర్ఘ్యంగృహాణేశ గణేశారుణభాస్కర।సర్వపాపక్షయంకృత్వా రక్షమాంశరణాగతం ॥ పునరర్ఘ్యం ॥ పూర్వోచ్ఛ్రితశుభతిథౌ నిరశనార్కవారవ్రతాంగ గణేశారుణనమస్కారపూర్వకం। శ్రీసూర్యనమస్కారాః కరిష్యే ॥ త్రిచకల్పేనప్రహోమిత్యాదినా మభిరాదిత్యహృదయేన మహాసారేణారుణేన స్తోత్రమంత్రైశ్చ సూర్యనమస్కారాః కుర్యాత్-ఓం॥ ఓంగణానాంత్వా-సాదనం ॥ మహాగణపతయేనమః॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్సమర్పయామి॥ సుముఖశ్చైకదంతశ్చ ॥ గజాననః॥ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానా మావిర్భావాదికారణ। నమోనమస్తేవిఘ్నేశ బ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పతే॥ భవసంచితభ జేనక్రకతుంప-సర్వదా ॥ వినతాతనయోదేవః కర్మసాక్షీసురేశ్వరః।సప్తాశ్వస్సప్తరజ్జుశ్చ అరుణోమేప్రసీదతు॥ రజ్జువేత్రకశాపాణిం ప్రసన్నంకాశ్యపాత్మజం।సర్వాభరణదీప్తాంగ మరుణంప్రణమామ్యహం ॥ కాశ్యపచ్చాప్యనుజోసూరు ర్వేదాత్మా గరుడాగ్రజః । సూరసూతస్సువాద్యశః స్సర్వజ్ఞప్రియతాంసదా॥అరుణాయనమః॥ప్రదక్షిణనమస్కారా

న్సమర్పయామి॥అథసూర్యనమస్కారః॥త్రిచకల్పః॥ ఓంహ్రాం-ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః-మిత్రాయ॥ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ఓంహ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాందివమ్। రవయే॥ ఓంహ్రూం హృద్రోగంమమసూర్య-సూర్యాయ॥ ఓంహ్రైం-హరిమాణంచనాశయ। భానవే॥ ఓంహ్రౌం-శుకేషుమేహరిమాణం ఖగాయనమః ॥ ఓంహ్రః రోపనాకాసుదధ్మసి-పూష్ణేనమః ॥ ఓంహ్రః-అథోహారిద్రవేషుమే హిరణ్యగర్భాయనమః ॥ ఓంహ్రాం-హరిమాణంనిదధ్మసి-మరీచయేనమః ॥ ఓంహ్రైం-ఉదగాదయ మాదిత్యః-ఆదిత్యాయనమః-ఓంహ్రూం ॥ విశ్వేనసహాసాసహ-సవిత్రేనమః।ఓంహ్రీం-ద్విషంతంమమరన్ధయన్ ॥ నారాయణాయనమః-ఓంహ్రాం-మోఅహంద్విషతోరథం-భాస్కరాయనమః। ఓంహ్రాంహ్రీంఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ఆరోహదివం మిత్ర రవిభాన్నమః ॥ హ్రూంహ్రఇంహృద్రోగ్యహ్రైంసూర్యభానుభ్యాం నమః ॥ హ్రాంహ్రః శుకేషు-ణంరూపసిఖగపూషభ్యాం ॥ హ్రహ్రాం అథోహామేహరి-హిరణ్యగర్భమరీచిభ్యాం॥ హ్రైంహ్రూంఉదగావిశ్వేనహా ఆదిత్యసవితృభ్యాంనమః ॥ హ్రీంహ్రాం ద్విషంతం-మోహంఅర్కభాస్కరాభ్యాంనమః ॥ హ్రాంహ్రీం హ్రూంహ్రైం-ఉద్యన్ ఆరోహృద్రో-హరి-మిత్రరవిసూర్యభానుభ్యోనమః-హ్రౌంహ్రః హ్రాం-హ్రీంశుకేషు-రోపనా అథోహా హరిమాణం నిదధ్మసి-ఖగపూషహిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యోనమః ॥ హ్రైంహ్రూంహ్రీంహ్రాం ఉదగా-విశ్వేనద్విషంతం మోఅం-ఆదిత్యసవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః ॥ హ్రాంహ్రీంహ్రూంహ్రయింహ్రౌంహ్రః ఉద్యన్-ఆరో-హృద్రో-హరిమాశుకేషురోపనామిత్రరవిసూర్యభానుఖగ పూషభ్యోనమః॥ హః హ్రౌంహ్రఇంహ్రూహ్రీంహ్రాం అథోహా॥ హరిమాణం-దదగా-విశ్వే-ద్విషంతం-మో అహంహిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్కభాస్కరేభ్యోనమః॥ హ్రాంహీంహ్రూంహ్రఇంహ్రౌ-హ్రఃహ్రౌంహ్రయిం హ్రూంహ్రీంహ్రాంఉద్యన్ అరోహృదో-హరిమా-శుకే-రోపనా-అథోహా-హరిమాణం-ఉదగావిశ్వేనద్విషంతం-మోఅహం మిత్రరవిసూర్యభాను ఖగపూషహిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్యసవిత్రర్కభాస్కరేభ్యోనమః ॥ అరుణాఛాయాసంజ్ఞాసమేత శ్రీసూర్యనారాయణస్వామినేనమః। త్రిచకల్పప్రకారేణ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥శ్లో॥అథపౌరాణికైః శ్లోకైరాశైద్వాదశభిశ్శుభైః।ప్రణమేద్దండవద్భానుం సాష్టాంగంభక్తిసంయుతః॥ హంసాభువనధ్వాంతధ్వం సాయామితతేజసే। హంసవాహనరూపాయ భాస్క

రాయనమోనమః ॥ వేదాంగాయ పతంగాయ విహంగారూఢమూర్తయే । హరిద్వర్ణతురంగాయ భాస్కరాయనమోనమః। భువనత్రయదీప్తాయ భుక్తిముక్తిప్రదాయచ। భక్తదారిద్ర్యనాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ లోకలోకప్రకాశాయ సర్వలోకైకచక్షుషే। లోకోత్తరచరిత్రాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ సప్తలోకప్రకాశాయ సప్తసప్తిరథాయచ। సప్తద్వీపప్రకాశాయ భాస్కరాయనమో॥ మార్తాండాయద్యుమణయే భానవే చిత్రభానవే। ప్రభాకరాయమిత్రాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నమస్తే కమలానాథ నమస్తే కమలప్రియ। నమః కమలహస్తాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నమస్తే బ్రహ్మరూపాయ నమస్తే విష్ణురూపిణే। నమస్తే రుద్రరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నిత్యజ్ఞానస్వరూపాయ సహస్రకిరణాయచ। గీర్వాణభీతినాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ సర్వదుఃఖోపశాన్తాయ సర్వపాపహరాయచ। సర్వవ్యాధివినాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ సహస్రపత్రనేత్రాయ సహస్రాక్షస్తుతాయచ। సహస్రనామదేవాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నిత్యాయనిరవద్యాయ నిర్మలజ్ఞానమూర్తయే। నిగమార్థప్రకాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ ఆదిమధ్యాంతశూన్యాయ వేదవేదాంతవేదినే। నాదబిందుస్వరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నిర్మలజ్ఞానరూపాయ రమ్యతేజస్స్వరూపిణే। బ్రహ్మతేజస్స్వరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ నిత్యజ్ఞానాయసత్యాయ నిర్మలజ్ఞానమూర్తయే। నిగమార్థప్రకాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ కుష్ఠవ్యాధివినాశాయ దుష్టవ్యాధిహరాయచ। ఇష్టార్థదాయినేతస్మై భాస్కరాయనమోనమః ॥ భవరోగైకవైద్యాయ సర్వరోగాపహారిణే। ఏకనేత్రస్వరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ దారిద్ర్యదోషనాశాయ ఘోరపాపహరాయచ। దుష్టశిక్షణధుర్యాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ హోమానుష్ఠానరూపేణ కాలమృత్యుహరాయచ। హిరణ్యగర్భదేహాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ సర్వసంపత్ప్రదాత్రేచ సర్వదుఃఖవినాశినే। సర్వోపద్రవనాశాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ తమోధర్మనిదానాయ నమస్సుకృతసాక్షిణే। నమఃప్రత్యక్షరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ సర్వలోకైకపూర్ణాయ కాలకర్మాపహారిణే। నమఃపుణ్యస్వరూపాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ ద్వంద్వవ్యాధివినాశాయ సర్వదుఃఖవినాశినే। నమస్తాపత్రయఘ్నాయ భాస్కరాయనమోనమః॥ కాలరూపాయకల్యాణమూర్తయే కారణాయచ। విద్యాదైభయసంహర్త్రే భాస్కరాయనమోనమః॥

అథ సూర్యనమస్కారస్తోత్రమ్.

ఓం సూర్యసర్వ్యఉవాచ-మూర్ధ్వైస్సవైనావనుభిక్తైస్తు ప్రణమేద్భు
విభాస్కరం। యేషాంపరసమాత్రేణ స్వర్గలోకదాభవేత్॥ మూర్ధ్వై
నావనువాచ॥ ప్రత్యహంభక్తియుక్తేన రవివారేవిశేషతః। సంపూజ్యవిధి
వద్భానుం ప్రణమేచ్చముహుర్ముహుః॥ అభిషేకాద్యథాశంభు రలంకారా
ద్యథాహరిః। నివేదనాన్నగణాధ్యక్షో దేవాశ్చహవిరాదిభిః॥ కన్యేసపితరో
యద్వత్తర్పణేనమహర్షయః। స్తోత్రపాఠాద్యథాభక్తైరాచార్యస్సేవయా
యథా। యద్వైవతపసాధర్మస్సత్యేనైవయథావిధిః। ఆజ్యేనైవయథాగ్నిస్తు
స్వతిగృహీణమాయథా॥ నమస్కారైస్తథాప్రీణాత్యాదిత్యఃకర్మదైవతం।
పూజాయాముపచారాణాం సంభారాణామథాపివా॥ లోపేపిప్రియతేభాను
ర్నమస్కారైస్తుకేవలం। తస్మాత్సూర్యార్చనేకుర్యాద్ నమస్కారాన్విశేషతః॥
సూర్యఆత్మాస్యజగత స్తస్థుషశ్చేతివేదతః। జగతామాత్మభూతాయ
సూర్యాయమహతేనమః॥ సూర్యాగ్నౌశ్చతుహోగేన సాయంప్రాత
ర్యథాహుతిః। అగ్నిరూపాయసూర్యాయ బ్రహ్మవర్చస్వినేనమః॥ ఆదిత్యో
వై తేజఓజ ఇత్యాదిశ్రుతిశాసనాత్। ఓజసేసర్వభూతానాం నమస్సూ
ర్యాఖ్యతేజసే॥ ఆదిత్యస్సత్యమాదిత్య ఋక్సామయజురాత్మకః। బ్రహ్మ
స్వైపాత్రయీవిద్యా సత్యజ్ఞానాత్మనేనమః॥ హిరణ్మయోంతరాదిత్యేసదృ
శ్యాయమితిశ్రుతిః। ఆత్మాంతరాత్మరూపాయ నమస్తేపరమాత్మనే॥ తచ్చ
క్షుకితివేదేన చక్షోస్సూర్యఇతిశ్రుతేః। చక్షురింద్రియనాథాయ చక్షుషే
జగతాంనమః॥ రశ్మిభిర్యాభిరాదిత్యస్తపతేసదివాకరః। తాభిర్వర్షతిపర్జ
న్యస్తస్మైవృష్టికృతేనచ॥ ఆదిత్యేర్గర్భితోవాయు ఉదగాన్మహతోర్ణవాత్।
రవయేలోహితాక్షాయ నమస్తంమేవిపశ్చితే॥ సర్వేషామపిభూతానాం
ప్రాణనాథాయభాస్కరః। ఉదేత్యస్తమయంయాతి తస్మైప్రాణకృతేనమః॥
హంసశ్శుచిషదిత్యాది శుచేర్హంసాత్మరూపిణే। నమోఋతాయబృహతే
తస్మైవోస్యసునదేనమః - ఘృణిస్సూర్యఆదిత్య ఇత్యష్టాక్షరమంత్రతః। సూ
ర్యాయాదిత్యరూపాయ ఘృణయేజ్యోతిషేనమః॥ విశ్వనేత్రమహోబాహో
విశ్వరూపాసిరోచనం। నమస్తస్మైగరిణయే తస్మైజ్యోతిష్మతేనమః॥ నసూ
నామపిరుద్రాణా మాదిత్యానాంత్వహీశ్వరః। నమస్సూర్యాయభూతా
నాం ప్రత్యక్షాయనమోనమః॥ ఇతియఃప్రణమేద్భానుం ప్రత్యక్షపరదై
వతః। సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా సర్వేష్టార్థమవాప్నుయాత్.

ఇతి సౌరపురాణే-సూర్యనమస్కారస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

ఆద్యాద్వాదశకేన-ఆదిత్యహృదయేన - మహాసౌరేణ - అరుణకేతు
ంత్రైః-వివిష్టోత్రైః సహస్రనామభిః - రుద్రాధ్యాయేన అంభస్యోస్యను
కేతునవయుఖాలాభం తత్తదర్థానుసంధానపూర్వకం సపత్నీకస్సాష్టాం
మాదిత్యసహస్రనః శ్వఃప్రణమేత్ -ఉపవిశ్య - సంకల్ప్య అర్ఘ్యప్రదానం
రిష్యే ॥ గణాధిపసురాధ్యక్ష చింతామణిగణేశ్వర । సిద్ధిదాయకవిఘ్నేశ
గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే ॥ ఇదమర్ఘ్యం॥ ఏవంత్రిః ॥ రజ్జువేత్రకశాపాణే
శ్యపేగరుడాగ్రజ । అర్కసూతారుణస్వామిన్ గృహాణార్ఘ్యంనమో
స్తుతే॥ ఏవంత్రిః॥ ఏహిసూర్యసహస్రాంశో తేజోరాశేజగత్పతే। అను
ంపయమాంభక్త్యా గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥ ఏవంత్రిః ॥ మిత్రాది
ద్వాదశనామభిఃమిత్రాయనమః ఇదమర్ఘ్యమిత్యాదిద్వాదశ-కామక్రోధాభి
న్నైః పాతకంసంచవాణ్యహం। సర్వపాపక్షయంకృత్వా రక్షమాంద్యుమ
ప్రభో। ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం జ్ఞానంవిత్తంప్రయచ్ఛమే । స్వర్గమప
వర్గంచ జగధీశ్వరభాస్కర।ఇతిసంప్రార్థ్యబ్రాహ్మణేపూజాంకృత్వా।అపూ
ంవాయనంచేద తాంబూలంసఫలంతథా । సదక్షిణాకందాస్యామి ద్విజా
యరవితుష్టయే॥ ఇత్యువాయనదానం - పూర్వోక్తైరేవనామభిః ఛత్రచా
మరాదికం సంపూజ్యయాంతుచేవేతిసర్జయేత్.

అథ కథా.

పార్వత్యువాచ॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే సర్వదేవర్షి సేవితే। ద్రుమైర్నిత్య
లైశ్చాపి శోభితేరమ్యదర్శనే ॥ కల్పవృక్షసమానంద వాపీగంగారఘురో
వతే। తాత్వికైఃమూర్తిముద్భిశ్చ యోగైస్సిద్ధిభిరేవచ॥ విద్యాభిర్మహిమ
నప్రమరాభిస్సమాశ్రితే ॥ నిత్యముక్తైశ్చసిద్ధైశ్చ శాంభవైర్నిత్యసే
తే॥ రజతాద్రౌమహాకాంతి స్ఫురద్బిల్వవనాశ్రితే । రత్నసింహాసనాసీనం
ంకరంలోకశంకరం॥ సర్వజంపార్వతీదృష్ట్వా నమస్కృత్వాసతుష్టికం। సర్వ
పి వకంథేవీ శివవిద్యాస్వరూపిణి ॥ ఉమాలోకహితార్థాయ పప్రచ్ఛవిన
మాన్వితా। చంద్రశేఖరలోకేశ భూతానుగ్రహకారక ॥ జ్ఞానాజ్ఞానకృతం
పం రజోదర్శనసంభవం । అకాలికరజస్పర్శ మైథునాదిక్రియోద్భవం॥ బ
హుదుఃఖాకరంనానా వ్యాధిదోషానుదర్శనం। స్త్రీభిర్వాపురుషైర్వాపికథం
సివార్యతే ॥ సర్వసంపత్కరంచైవ సర్వత్నశుద్ధివిధాయకం। సర్వాభీష్ట
ప్రదంశుద్ధం ప్రత్యక్షఫలదాయకం॥ సులభంసర్వలోకానాం కలిదోషనికృ
ంతనం। ఉపకారాయచస్త్రీణాం విశేషాద్వదశంకరం॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ సాధు
సాధుత్వయాపృష్టం లోకానుగ్రహకాంక్షయా । కృతంఖలుత్వయాపూర్వం

మద్యుమోక్తం వ్రతోత్తమం ॥ మహామైథునసంకల్పే యదావాం సంగతే
చిరం। తప స్తప్తోప శాంత్యర్థ మావాభ్యాం కృత మేవహి॥ దకారతులసీయు
యదర్పితంవిష్ణురాదరాత్। పిత్రా ...తియుక్తా వ్రతంయదకరోత్పురా
సర్వాయుమార్ష్ఠి ... ప్రసిద్ధంతద్వినాకము। అస్మిన్నస్తార్కవారాఖ్యవ్రత
సూర్యప్రసాదకం ॥ సద్యస్సిద్ధికరన్సాధు దుష్కరంనిశ్చితంప్రియే। అస్మి
శ్శక్య తేకర్తుం యాదృతంనియమానితం ॥ నశక్యమానవైస్సార్ధ్య కర్తు
కర్తుంకలౌయుగే। అల్పాయుషోల్పపుణ్యాశ్చ దుర్బలాశ్చాల్పమేధసః ॥
భావచంచలామూఢాః కామక్రోధాదిదూషితాః। సర్వేస్వార్థపరాలోకాః
శోన్నదరపరాయణాః॥ అనాచారరతామూర్ఖాః మహాపాతకకారిణః। స్త్రీణా
తత్రాపిచాంచల్యం కామశ్చబహుజాయతే॥ మృత్యుభయాచ్చకామినస్యా
భక్తివివర్జితాః। మూఢ్యేపశుతుల్యాశ్చ కర్మశ్రద్ధాంనకుర్వతే ॥ తథా
ధానాం స్త్రీణాంతు నకలాకర్మసిద్ధయః। తస్మాత్కలిజనైస్సాధ్యం తద్దైవ
లభంభవేత్ ॥ మానవానాంసుకంపుణ్య కార్యంసర్వయుగేష్వపి। అస్మి
ర్కవారాఖ్యం మానవైశ్చకృతంభువి॥ పురాకృతయుగేభూపా పుణ్యే
దావరీతటే। కశ్చిద్విప్రసుత స్సాధుః పూర్వపాపాదిశేషితః॥ బ్రాహ్మ
స్తుండిలోనామ బ్రహ్మచారీప్రతిష్ఠితః। కుష్ఠవ్యాధిరభూత్తస్య పూర్వజ
ర్జితాదభూత్ ॥ సదానైగౌషధై ర్వాపి దుస్సహోనినివారితః। తస్యైవిధ
రేకస్మింశ్చ దగ్రహే ద్విజాతయః॥ ఊచుస్సస్విపశ్చిష్టా స్సర్వశాస్త్రవి
రదాః। సత్స్యైః సప్రవతా స్తేషాం సర్వధర్మాచ రేస్థితాః ॥ తత్రార్కశర
యజ్ఞాభూత్సుశీలాతత్కుటుంబినీ । సాచకారానన్యనార్క వారవ్రత
మతంద్రితా॥ సంపూర్ణేతుప్రతేకాలే తద్గోదాన్యసకర్మణి। మాఘే
సప్తమ్యాం భోజనార్థద్విజోత్తమాన్ ॥ సానైనిమంత్రయామా...
జోదాస్యసైనహి। హవిశ్శేషంసదాతేభ్యః పరమాన్నంభక్తితః ॥ తదా
మతిథిర్భూత్వా కుష్ఠవ్యాధియుతోగతః। తుండిరా...ంచి త్త
ప్రాదాదనిశ్చభం॥ తత్పాద్విప్రభావేన తస్యాన్నం... కుష్ఠవ్యా
దివిముక్తోభూత్ తత్క్షణాదేవతుండిలః॥ హిరణ్మయవపుర్భూత్వా మూ
మానసగ్నిరాబభౌ। తదాశ్చర్యమభూల్లష్ట్వా సర్వేకౌతూహలాన్వితాః॥
తంచసుశీలాంచ శశంసుర్విపముత్తమం। అర్కయజ్ఞాసుశీలాచ ...
తత్త్వతసయూరంశుభాం॥ ... స్తుండిలాయాథ ... హినిధానతః। తు
లశ్చగృహీత్వాభూ శ్వస... దేశతః॥ సుశీలానుగ్రహా... ప్రతి
చ్ఛకారసా। తస్మాదనశనంహ్యేత న్నర్కవారవ్రతోత్తమం ॥ యేకుర్వ

...హాం సర్వసిద్ధిస్స్యాదితి వేద్ధ్రువం । కింపునః కలికాలేతు ధార్మికైః కించిదాచి
తం॥ ఫలాయ మహాశ్రేష్ఠాయ త్రిదినం కలికాలకం । ప్రథమే మాసి చండాలీ
ద్వితీయే బ్రహ్మఘాతకీ॥ తృతీయే రజకీ ప్రోక్తా చతుర్థే మాసి రాధుని । బ్రహ్మ
హత్యాకృతం పాపం త్రిభిః ప్రాప్తం పురా ప్రియే॥ నియమేనానానుల్లంఘ్యః
పాపం తత్తన్న కృతం నహి । రజస్సంసర్గజం దోషం గృహస్థానాం దుఃఖదం॥
ఘోరం సంసారదుఃఖానాం మూలమేవహి కారణం । రజోనిర్గమనావస్థే ప్రక్షాళ్య
ధిచారాదిదోషతః॥ అజ్ఞానాద్వ్రతభంగేన మహారోగాధికంహి। ఈదృశా
నాం మహాపాపానాం దారిద్ర్యం రోగపీడనం॥ పుత్రాదిమరణాద్దుఃఖం నధనస్య
సమానతా॥ నరశ్చ భవత్యేవ తస్మాత్ త్రిదినస్నానం మతం ॥ తస్మాత్తాదృశ
పాపస్య సద్యోముక్తివిధాయకం॥ ప్రత్యక్షఫలదం తం తే ప్రవతం త్వద్దశనాత్మ
కం । అహోపస్కరవివారేతు కృతేయాదవిప్రాజయా॥ వత్సరత్రితయాదర్వా
గధవాసార్థవత్సరాత్ । సద్యః పాపైః ర్విముచ్యేత ప్రతీస్వేప్సితమాప్ను
యాత్॥ పార్వత్యువాచ॥ కేన కేన విధానేన కార్యం గలితనైర్వర్తితం । సర్వై
రాస్తికసంశ్రోతైః రశక్తైః పామరైరసి॥ నారీణాం పశుతుల్యానాం రజోదోషా
దిశాంతయే । సౌర్యావ్రతమనుబ్రూహి ప్రవతమేతన్మహేశ్వర ॥ ఈశ్వర
ఉవాచ॥ శృణు గౌరి ప్రవక్ష్యామి కలికాలజనోచితం। సంక్షిప్తనియమం సాధ్యం
పాపఘ్నం సర్వసౌఖ్యదం॥ నారీవాపురుషోవాపి తాదృగిష్టార్థసిద్ధయే। యదా
సంజాయతే భక్తిః శ్రద్ధాకుర్యాదిదం వ్రతం॥ విశేషాద్భుక్తభోగాయేయాశ్చ
నార్యస్తు తద్విధాః । యథా సనాపగమే కార్యం ప్రారభ్య శుభవాసరే ॥ ఉత్త
రాయణగే భానౌ మకరం దేవి శేషతః। శుక్లపక్షే రవేర్వారే సప్తమ్యాంతు
విశిష్యతే॥ వృద్ధైశ్చ భార్యాభిః కార్యం వత్సరత్రితయావధి। అధవాసార్థవర్షాం
తం ప్రతివారమతంద్రితైః॥ గృహస్థః పురుషోహ నారీదాస్యాత్సభర్తృకా।
విధురః పురుషోవాపి నారీచవిధవాస్వయం॥ ప్రత్యర్కవారం కుర్వీత వ్రతం నిర
శనాహ్వయం । నైవాత్రాహారలేశోపి సంపూర్ణం స్యాదుపోషణం ॥ ఫలా
దికమాహర్త్వంవా నైవభుంజీత కించన। కోశమస్నమయం శుష్కంస స్తధాతూ
ష్ణీం శయేత్ ॥ కర్మ యేదింద్రియగ్రామం నిశితేతపసిస్థితైః । కర్మసిద్ధిస్త్వన
శనే తపోనానశనాత్పరం ॥ తద్బుద్ధ్వా దురాధర్షం ప్రతికుర్యాదుపోషణం ।
ఊర్ధ్వమామమమ్యుచ ప్రాణం నాస్తి తైక్యోగధారణం ॥ హంసమంత్రజపః
కార్యః కార్యమం చలం మముక్షైః । ఆసాయం ప్రణవైద్యానం రాత్రౌ జాగ
రణం చరేత్ ॥ తస్మాదయేత్పరమహాన్యైద్విజ కృష్ణాభిర్ద్విజోత్తమం। సోమేతు
పారణం కుర్యాత్ దేకముక్తంచనాచరేత్ ॥ అస్నవర్జార్కవారోయం కేవ

లాహారవర్జితః ॥ యావదేకోనపంచాశత్ మండలంవత్సరంభవేత్ ॥ త్రిక
లాత్మత్రిమూర్త్యాతా త్రిగుణాత్మ మహేశ్వరం। త్రిలోకపూజతో భాన
స్త్రివర్గ ఫలదాయకః ॥ తస్మాత్రిమండలోపేతం త్రివత్సర మిదం
రేత్। ఉత్థాయపశ్చిమేయామే శనిరాత్ర్యాంస్వయంవ్రతీ ॥ స్వస్వాచార
నురోధేన నిత్యకర్మనివర్త్యచ।ఉదయానంతరంభానో స్సార్థద్విఘటికావధి
సంక్షిప్యసర్వకర్మాణి తతస్సూర్యసమర్పయేత్।సంపాద్యారుణసంభారా
రుణాలంకృతిశ్శుచిః ॥ రక్తచందనపుష్పాద్యై ర్మంపనాదివిధానతః। గణేశవ
రుణంఛాయాం సంజ్ఞామాదిత్యమేవచ ॥ పంచాత్మకంపరబ్రహ్మ సూర్యనా
రాయణాహ్వయం। యజేత్పూజావిధానేన తత్తద్యంత్రవిధానతః। హవి
త్యాద్యక్షతైశ్చైవ త్రిచకల్పైనచాసకృత్ । తథాపురుషసూక్తేన గాయ
త్ర్యాప్రణవేనచ॥ అన్యైర్వైశ్చపురాణోక్తైః శ్లోకైస్తోత్రైరనేకధా।యథ
పచారైస్సంపూజ్య యథావిభవవిస్తరం। సహస్రకృత్వసాష్టాంగం ము
త్రైస్తైరేవధారయన్। శశ్వత్సూర్యంనమస్కుర్యాన్ముఖ్యఏషవిధిర్వ్రతే
హృదాకాశేచిదాదిత్య స్సేవ్యయేవం ముముక్షుభిః। బ్రహ్మాండేపదశక్తౌత
బాహ్యావృత్తిముపాశ్రితైః ॥ కర్మిభిస్సముపాస్యోసా వేవంభానుఃఖగేశ్వరః
ఉభయత్రాపిసద్భక్తిశ్శ్రద్ధాచప్రత్యయస్తథా॥ ఆస్తిక్యమశనాభావః పంచై
తేసిద్ధిహేతవః।తపోదానంచయజ్ఞశ్చ త్రిధైతద్వ్రతమాస్థితం॥ విత్తశాఠ్య
నకుర్వీత శక్తిలోపోనశస్యతే।ఆవత్సరత్రయంయత్నా దాత్మానంరక్షయే
ద్వ్రతీ ॥ నియమంధర్మశాస్త్రోక్తం స్వాచారమపినత్యజేత్ ।నాశ్లీలంకీర్తయే
త్కించి న్నాస్పృశ్యమపిసంస్పృశేత్ ॥నాక్షుంభక్షయేత్వాపికుర్యాన్నా క
ర్యమాత్మనా। ఏథమానేతపఃపుణ్యైర్వ్రతీ తేజోబలాన్వితః॥ఆదిత్యసదృశోభ
యా గ్రహాన్నిసనిజార్చిషా।తతఉద్యాపనంకుర్యా న్మధ్యేవిఘ్నోనజాయతే
నిశ్చయాత్కుర్వతఃకర్మ వ్రతస్యానవకీర్ణినః।మధ్యేసంకల్పభంగోవా మరణ
వానజాయతే। తాదృశఃక్రియహీనానా మదాంతానాంకలౌయుగే। అద
వస్యథవామధ్యే ప్రోక్తముద్యాపనంప్రియే। స్వస్వశాఖోక్తతంత్రేణ కల
స్థాపనాదికం। వ్రతాంగకర్మకుర్వీత సరోద్యాపనకర్మణి ॥ అత్రాదిత్యప్రధ
సంస్యాం తన్త్రాశ్చత్రిచకల్పజాః।అష్టాక్షరశ్చగాయత్రీ ప్రాధాన్యేనప్రకీ
తా॥ గణాధ్యక్షోరుణశ్చైవ రుద్రోగ్నిశ్చశనైశ్చరః। చంద్రోధర్మశ్చసావిత్రి
ఛాయాసంజ్ఞాయిమేదశ। విష్ణురేకాదశైవైతే వ్రతేస్మిన్యంగదేవతాః। బ్ర
హ్మణాంకలశేష్వేతా నర్చయేద్ద్వాదశక్రమాత్। తత్తన్మంత్రైర్యథామో
గం యథాకాలంయథాబలమ్। యథాబుద్ధియథాశాస్త్రం యథావిభవ

స్తరం ॥ ప్రధాన దేవతా సూర్యస్సచ ద్వాదశధా స్థితః। మిత్రో రవిశ్చ సూర్యశ్చ భానుశ్చైవ ఖగస్తతః॥ పూషా హిరణ్యగర్భశ్చ మరీచిరదితేస్సుతః। సవితార్కశ్చ భానుశ్చ నామభిస్సవిశేషవాన్ ॥ ఆవృత్త్యా పూజనీయోసౌ ప్రతిమాసుయథాక్రమం। విద్యాత్ఫలాదిమాసంచ స్వశక్త్యా ద్వాదశాత్మకం॥ రాత్రౌ జాగరణంకుర్యాత్ ప్రీతియానంప్రపూజయేత్॥ స్థండిలేశ్వః ప్రతిష్ఠాప్య స్వశాఖోక్తవిధానతః ॥ జుహుయాత్పరమాన్నేన సమిధాజ్యైర్యథాబలమ్। సమిద్భిరర్కసృతస్య సైవ పూర్ణస్యధవా భవేత్ ॥ నమస్కారః మాం దద్యాత్సౌవర్ణీం దక్షిణామపి॥ మత్స్వజ్ఞఖేన కర్తవ్యం దద్యాత్తేభ్యశ్చ దక్షిణాం। కలశాన్వస్త్రసంహితాన్ ప్రీతిమాశ్చ ప్రదాపయేత్ ॥ దద్యాద్ద్వాదశగాశ్చ పరమాన్నం సభాజనం। వాయనాని సపాత్రాణి దానాన్యన్యాని భక్తితః ॥ ఆశిషః ప్రతిగృహ్ణీయా ద్విప్రేభ్యస్సాక్షతాస్తథా। ఏవంకృతే వ్రతే పూర్ణం ఫలంసిద్ధ్యతి నాన్యథా ॥ పార్వత్యువాచ ॥ కదాచిద్విఘ్నయోగేన లుప్తంచేద్ద్వాదశపూజనమ్। కింకర్తవ్యం తదా బ్రహ్మన్ తత్ బ్రూహి దయానిధే॥ ఈశ్వర ఉవాచ ॥ ఉక్తకాలోచితం కర్మ యుక్త్యార్యం న కృతం ప్రియే। తతస్త్రిగుణతే కాలే కుర్యాత్ త్రిగుణం వ్రతీ॥ పార్వత్యువాచ॥ సామాన్యతో న్నాభావస్య కస్సమర్థః కలౌయుగే। అన్నాతురాణాం మర్త్యానాం లభ్యతే తత్కృతం భువి॥ ఈశ్వర ఉవాచ॥ అన్నదగ్ధార్కవారాఖ్య వ్రతాశక్తస్య భామిని। అపర్వభానువారాఖ్య వ్రతం శస్తం వరాననే ॥ భక్ష్యేస్వపక్వవస్తూని తత్ర భుక్త్వాయథాబలం। వ్రతీ సహేతపూర్వోక్తం నియమం ప్రాణదర్శనం ॥ తథావిధాశ్చభూలోకే కేచిత్సిద్ధా భవన్ప్రియే। ఇతి తేసర్వమాఖ్యాతం సర్వపాతకనాశనం ॥ కలౌయుగేతుమర్త్యానాం నారీణాంచ విశేషతః। రజోదోషహారం పుణ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయకం। బహునాత్రకిముక్తేన భానుదుండీగణేశ్వరః। విశిష్యం తేకలాగారి షిప్రసిద్ధిప్రదో రవిః॥ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే-కలిధర్మోత్తరే-సారధర్మే-నిరశనార్కవారవ్రతం సంపూర్ణం.

శ్రీరస్తు.

దానఫలవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ-మమ ఇష్టకామ్యార్థఫలసిద్ధ్యర్థం-సంతానాభివృద్ధ్యర్థం దానఫలవ్రతాంగ-శ్రీసూర్యనారాయణ

దేవతాముద్దిశ్య శ్రీసూర్యనారాయణదేవతా ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారే
ణావాహనాది షోడశోపచారపూజాంకరిష్యే ॥ తదంగంకలశపూజాంకరి
ష్యే ॥ ఆదౌగణపతిపూజాంకరిష్యే॥ ధ్యేయస్సదాసవితృమండలమధ్యవర్తీ
నారాయణస్సరసిజాసనసన్నివిష్టః । కేయూరవాన్మకరకుండలవాన్ కిరీ
టిహారిహిరణ్మయవపుర్ధృతశంఖచక్రః॥ నమస్సవిత్రేజగదేకచక్షుషే జగ
త్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే। త్రయీమయాయత్రిగుణాత్మధారిణే విరించినారా
యణశంకరాత్మనే॥ శ్రీసూర్యనారాయణాయనమః॥ ధ్యానం॥ ఆవాహయేజ్జ
గన్నాథం భాస్కరంవిశ్వరూపిణం । పద్మాసనంపద్మకరం పద్మగర్భసమద్యు
తిం॥ సప్తాశ్వంసప్తరజ్జుంచ ద్విభుజంత్వాంసదారవిం॥ ఆవాహయామి దేవేశ
సర్వాభీష్టఫలప్రద। తవపూజాంకరిష్యామి జగన్నాథనమోనమః॥ సాంగం
సాయుధంసవాహనంసశక్తి సపరివారసహితం అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాస
హిత శ్రీసూర్యనారాయణమావాహయామి ॥ ఏవంధ్యాత్వావ్రతంసమ్య
గ్భాస్కరం దేవరూపిణం। నమఃపద్మాసనాఏతి దదాత్వాసనముత్తమం ॥ ఆ
సనంసమర్పయామి॥ సువర్ణపాత్రమధ్యస్థం రక్తకుంభోదకంశుభం॥పాద్యం
గృహాణదేవేశ తవప్రీత్యైనమోస్తుతే॥ పాద్యంపవిత్రంనిర్మలశ్లాఘ్యం సౌ
రభ్యంశీతలోదకం। త్రైలోక్యాంధనివృత్యర్థం గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తు
తే ॥ అర్ఘ్యం ॥ ఆదాయచనమస్తుభ్యం గంగాజలసమన్వితం। గృహీత్వాచ
మనీయంచ దేవదేవనమోస్తుతే ॥ శుద్ధాచమనీయం ॥ పంచామృతవిధానే
న స్నాపయేద్విశ్వతేజసే ॥ జగత్రయేశదేవేశ గృహాణవరదోభవ ॥ పంచా
మృతస్నానం॥ దివాకరనమస్తేస్తు రక్తాభంవిశ్వతేజసం । వస్త్రయుగ్మంగృ
హాణేశ నమోబ్రహ్మస్వరూపిణే॥ వస్త్రం ॥ త్రయీమయాయసూర్యాయ
అగ్నిత్రయసమనిభంశుభం। పవిత్రార్థంగృహాణేశ వేదరూపనమోస్తుతే ॥ య
జ్ఞోపవీతం॥ రక్తగంధాక్షతైఃపుష్పై రవేర్దద్యాత్సమంత్రకం। గృహాణసర్వ
లోకేశా ర్ఘ్యమేర్ఘ్యంవిశ్వతేజసే॥ గంధం॥ అక్షతాన్ ధవళాగారాన్ శాలీ
తండులమిశ్రితాన్ । రక్తచందనసమ్మిశ్రాన్ గృహాణసురసత్తమ ॥ అక్ష
తాన్॥ కరవీరాదిపుష్పాణి వివిధైఃకుసుమానిచ। రవయేచనమస్తుభ్యం గృ
హాణవరదోభవ ॥ పుష్పాణిపూజయామి ॥ అథాంగపూజా ॥ మార్తాండా
యనమః-పాదౌ ॥ పద్మనాభాయనమః-నాభిం ॥ దివాకరాయనమః-ఉదరం॥
భాస్కరాయనమః-హృదయం॥ విశ్వాత్మనేనమః- స్తనౌ॥ విశ్వతేజసేనమః-
స్కంధౌ ॥ పద్మగర్భాయనమః- బాహూః ॥ పద్మకంఠాయనమః - కంఠం॥
విశ్వరూపాయనమః-ముఖం॥ విశ్వనేత్రాయనమః- నేత్రే ॥ తపస్వినేనమః-

లలాటం ॥ పరమాత్మనేనమః-శిరః॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకాయనమః ॥ బ్ర
హ్మణేనమః ॥ మధ్యే-సూర్యనారాయణాయనమః॥ సర్వాంగాని పూజయా
మి ॥ చందనాగరుకర్పూర గుగ్గులాది సమన్వితం। గృహాణ దేవదేవేశ హ
ర్షతే తేన మోనమః॥ ధూపం ॥ త్రైలోక్యతిమిరాంధత్వ నిరాకరణ తేజసే।
దీపోయముపచారార్థం జ్ఞానప్రదనమోస్తుతే ॥ దీపం ॥ పరమాన్నంచనై
వేద్యం సాపూపాజ్యం సశర్కరం। గృహాణ సర్వలోకేశ సర్వకామఫలప్రద॥
నైవేద్యం ॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణ
సంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ కృత్వాప్రదక్షి
ణంచైవ సర్వకామఫలప్రద। సర్వపాపప్రశమనం నమస్తేనిత్యమూర్తయే॥
ప్రదక్షిణనమస్కారం॥ ప్రదక్షిణత్రయం దేవ ప్రయత్నేనమయాకృతం। దా
సోయమితిమాంమత్వా ప్రసీదపురుషోత్తమ॥ప్రదక్షిణం॥ నమస్తే దేవదేవేశ
నమస్తేసర్వకామద। నమస్తేపద్మహస్తాయ నమస్తేవిశ్వరూపిణే॥ నమస్కా
రం॥ దేవదేవజగన్నాథ సర్వకామఫలప్రద। ప్రసన్నోభవ దేవేశ నమస్తే
విశ్వరూపిణే॥ ప్రార్థనమంత్రః॥ లోకాత్మాసర్వభూతాత్మా వేదాత్మావిశ్వ
తోముఖః। జన్మమృత్యుజరావ్యాధి సంసారభయనాశనః॥ న్యూనాతి
రిక్తాన్యపరిస్ఫుటాని యానీహకర్మాణిమయాకృతాని। క్షమ్యంచైతాని
మమక్షమస్వ ప్రియోహితుష్టఃపునరాగమాయ॥ క్షమః॥ రక్తగంధాక్షతైః
పుష్పైః పాత్రేణార్ఘ్యంప్రదాపయేత్। దివాకరనమస్తుభ్య మజ్ఞానతిమిరా
పహ॥ త్రయీమయాయవిశ్వాత్మన్ గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥ ఏవం
ద్వాదశార్ఘ్యాః॥ ఆకృష్ణేనేతిమంత్రేణ॥ ధన్యంకరోపిదాతార మిహలో
కేపరత్రచ। యస్మాత్వ్రిముచ్యతేధాన్య దతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ కూ
శ్మాండబహుబీజాఢ్యం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం। యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం
మేనాస్య దతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే। రథాయరథనాథాయ నమస్తేవిశ్వరూ
పిణే। విశ్వభూతాయనాథాయ దిననాథనమోస్తుతే॥ యస్యస్మృత్యాచ॥
అనేనవ్రతకల్పేన సూర్యనారాయణస్సుప్రీతో వరదోభవతు॥ ఇతి పూజా
విధానం సంపూర్ణమ్.

అథ దానఫలవ్రతకథా ప్రారంభః.

సూతఉవాచ॥ పితుర్గేహేవర్తమానా కుంతీవ్యాసందదర్శసా। నమ
స్కృత్యతతోభక్త్యా పాద్యార్ఘ్యాచమనాదికం॥ కృత్వా ప్రార్థయామాస
కుంతీముకుళితాంజలిః। పుత్రార్థమోక్షార్థం ప్రశ్నంబ్రూహిమహామునే॥
వ్యాసః॥ శృణుదానఫలంనామ వక్ష్యేసర్వవ్రతోత్తమం। కైలాసశిఖరే

రమేశ్య పార్వతీపరమేశ్వరం॥ వ్రతానాంసర్వదానానాం తద్వ్రతంబ్రూహి
సువ్రత॥ శంకరః॥ సాధు దేవిత్వయాపృష్ట ముత్తమంసర్వతశ్శుభం। భూమౌ
తుభారతేవర్షే పుణ్యేచయమునాతటే॥ ఋషిపత్నీసమూహేచ వ్రతార్థే
సముపస్థితే। తత్రగత్వాతు దేవిత్వం శృణుసర్వంవ్రతోత్తమం॥ శంభోరను
జ్ఞయాదేవీ కైలాసాన్నిర్గతాభువం। అగచ్ఛమానంమార్గేచ దదర్శకుసు
మావతీం॥ కింవనేచరసే బ్రూహి పతిభ్రష్టాసుదుఃఖితా। ఆగచ్ఛత్వంమయా
సార్ధం కరిష్యామివ్రతోత్తమం॥ భవితాపతిసంయోగ స్సుపుత్రో ధనవాన్
పరం। తయాసహవ్రజంత్యగ్రే దమయంతీదదర్శహ॥ తాంతద్ధైవపతి
భ్రష్టాం పతిహీనాంసుదుఃఖితాం। తచ్ఛ్రుత్వాతాంగృహీత్వాతు తాభి
స్సార్ధంజగామహ॥ సుమిత్రాలక్ష్మణార్థాయ సుతహీనాసుదుఃఖితా। తయా
సహవ్రజంత్యగ్రే సుమిత్రాలక్షణాన్వితాం॥ కింవనేక్లేశతోయాసి తాము
వాచేతిపార్వతి॥ సుమిత్రా॥ దేవ్యహంపుత్రశోకేన వ్రతహీనాసుదుఃఖితా।
యత్రపుత్రవ్రతా దేవి తాభిస్సార్ధంజగామహ॥ పుణ్యాంచయమునాం
గత్వా పూర్వాహ్ణభానువాసరే। తత్రదృష్ట్వాతుసా దేవీ పప్రచ్ఛస్త్రీకదం
బకం॥ తత్రదేవ్యాదయశ్చైవ వక్తవ్యంతదిదంస్త్రియః॥ స్త్రియఊచుః॥
పుణ్యవ్రతమిదందేవీ సారంపాపప్రణాశనం। సర్వసంపత్కరంశీఘ్రం పతి
పుత్రాన్నమోక్షదం॥ ధర్మార్థకామమోక్షాణా మిదమేకంవ్రతంనృణాం।
అన్నదానసహస్రంతు గోదానంతుసహస్రకం॥ భూహిరణ్యతిలాదీనాం
సర్వేషామధికంఫలం। సర్వదానఫలంశ్రేష్ఠం తస్మాద్దానఫలంవ్రతం॥
తచ్ఛ్రుత్వాపార్వతీ స్త్రీభి స్సార్ధంకృత్వావ్రతోత్తమం। సాంగంవ్రతక్రమం
బ్రూహి కాలద్రవ్యవిశేషతః॥ స్త్రియఊచుః॥ ఆశ్వయుక్సమయేప్రాప్తే
శుక్లాంతేభానువాసరే॥ తస్మిన్దినేసమారభ్యం శుచిర్భూత్వాసమాహి
తః। గోష్ఠేబృందావనేచైవ నదీతీరేవిశేషతః॥ పూర్వాహ్ణసంగమేవాపి
సూర్యస్యాభిముఖంప్రతి। గోమయేనోపలిప్యాథ మండలంచతురశ్రకం॥
మధ్యేచాష్టదళంపద్మం శోభసంకర్ణికాకృతిం। ఆవాహయేజ్జగన్నాథం
భాస్కరంవేదరూపిణం॥ పద్మాసనఃపద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిస్సప్త
తురంగవాహః। దివాకరోలోకవపుఃకిరీట మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవః॥
ఏవంధ్యాత్వావ్రతంసమ్యగ్భాస్కరంవేదరూపిణం। నమఃపద్మాసనాయేతి
పద్మాద్యాసనముత్తమం॥ పాద్యంగ్రహాణతేతుభ్యం మంత్రేణాచమనం
తథా। త్రైలోక్యాంధతమోహంత్రే గృహ్యార్ఘ్యంపద్మాత్ప్రియమన్త్రతః॥ పం
చామృతవిధానేన స్నాపయేద్విశ్వతేజసం। త్రిజగత్ప్రీతయేవస్త్ర ముపవీతం

తిమూర్తయే॥ రక్తగంధాక్షతైః పుష్పైః రవేర్దద్యాత్సమంత్రకం। అహ
ప్తేఘాంధదీపం దివ్యమజ్ఞాననాశనం॥ పరమాన్నంచనైవేద్యం సఫలాజ్యం
శర్కరం। గృహాణసర్వలోకేశ సర్వకామఫలప్రద॥ తాంబూలంచస
కర్పూరం ప్రసదాన్య శ్రీప్రతేజసే। నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే సర్వకామద॥
మస్తే పద్మహస్తాయ నమస్తే విశ్వరూపిణే। నమస్సూర్యాయ దేవాయ
పార్థయేద్విశ్వరూపిణం॥ కృత్వాప్రదక్షిణం దేవ మర్ఘ్యందద్యాత్ప్రియ
న్నతః। రక్తగంధాక్షతైస్తామ్ర పాత్రేణార్ఘ్యంప్రదాపయేత్॥ దివాకర
నుస్తుభ్యమేసంస్యాద్భానువాసరే। తైలాంబులవణం క్షారం వర్జయిత్వా
భోజనం॥ గోవృషస్యవసాయేన ఫలితంతద్వివర్జయేత్। కందమూలఫలా
హారం విశేషేణ ఫలప్రదం॥ బహుబీజఫలంవర్జ్యం శేషంగవ్యంతుభోజనం।
యేసంకుర్యాత్పంచవర్షం ప్రత్యేకంభానువాసరే॥ మాఘమాసే శుక్లపక్షే
ప్తమ్యాంతత్సమాపయేత్। షష్ఠ్యాముపోష్యచతిథౌ సప్తమ్యాముదయే
శుచిః॥ ప్రతిమాంపూర్వవద్భక్త్యార్చ్య సుకృతాంవస్త్రసంయుతాం। ఆచా
ర్యాదగ్నిమాదాయ గోమయేనానులిప్యచ। సఘృతంపరమాన్నంచ హోవ
మేత్సౌరమంత్రతః॥ అష్టోత్తరశతంహుత్వా హోమశేషంసమాపయేత్।
ాయసంప్రతిమాంవస్త్రం బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్॥ ఏవంకుర్యాత్పం
చవర్షం పంచధాన్యాన్యవేదయేత్। పంచప్రస్థప్రమాణేన ప్రథమేవ్రీహిమే
చ॥ గోధూమంచద్వితీయేతు తృతీయేలవణంతథా। చతుర్థేతిలధాన్యేన పం
చమేమాషమేవచ॥ సఫలందక్షిణాందద్యాద్ద్విప్రదాద్దశభోజనం। ఏవంకు
ర్యాద్వ్రతంయస్య కృతేసంపూర్ణతామియాత్॥ తచ్ఛ్రుత్వా పార్వతీప్రా
హ తాభిస్సార్థంకరిష్యతి। పుష్పావతీపతింలేభే దమయంతీతథానలం॥ సుమి
త్రాపుత్రలాభార్థం సాచక్రేవ్రతముత్తమం। సాసుమిత్రాతుసౌమిత్రి లక్ష్మ
ణంలభతేభువి॥ సర్వభాగ్యయుతాగౌరీ స్వర్ణరూపవిగ్రహితా॥ తథావిత్వా
తేనూర్నే దరిద్రోబ్రాహ్మణస్థితః॥ తందృష్ట్వాచఫలందత్వా తతశ్శంభు
ంయుయా। తతశ్చసఫలోవిప్రో గృహంగత్వాసవిస్మయః॥ ధనధాన్యస
మృద్ధించ గృహేగోధనసంకులం। సర్వరత్నమయీభూత్వా భార్యాదివ్యాం
గనాయుతా॥ సవిప్రోవిస్మితో భార్యాం పృష్టవాన్కింకృతంత్వయా। మయా
ంసకృతంస్వామిన్ భవద్భిఃఫలమాహృతం॥ స్వర్ణమాదాయఫలదం ఫల
కేప్రతోషితః। మహాదేవ్యాఫలంకత్వం పార్వత్యాకృతయామమ॥ తత
స్సపురంప్రాప్య భార్యయాశివమన్వయం। నమస్కృత్వాతుతద్భక్త్యా సప్ర
ద్ఛకంశివంద్విజః॥ దేవ్యాదత్తఫలైస్సైవ మద్గృహేధనసంపదః॥ తత్ఫలంక

ధ్యతాం దేవి ⋅ త్వమేవపరమేశ్వరీ। శివస్యానుజ్ఞయా దేవీ వ్రతక్రమమనుత్త
మం॥ పూర్వోక్తేన విధిన్సర్వం కథయామాసపార్వతీ ॥ ప్రార్థయామాస
తాం దేవీ వరంలబ్ధ్వాద్విజోత్తమః। సవిప్రస్స్వగృహంగత్వా భార్యాయైసర్వ
మబ్రవీత్ ॥ తదారభ్యకృతంసర్వం భూమిదానఫలంమహత్। సుపుత్రాన్
లభసేకుంతి త్వంకురువ్రతముత్తమం ॥ యేపఠంతిదమాఖ్యానం శృణ్వంతి
శ్రద్ధయాన్వితాః। సర్వపాపవినిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిం ॥ ఇతి శ్రీ
స్కాందపురాణే-దానఫలవ్రతకల్ప సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

సూర్యచంద్ర వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం-శుభతిథౌ॥ మమ సమస్తపాపక్షయ
ద్వారా సకలసౌభాగ్యసిధ్యర్థం-పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం-సార్వకాలికసువా
సినీత్వసిధ్యర్థం సూర్యాచంద్రమసోః ప్రీత్యర్థం - సూర్యాచంద్రకల్పోక్త
విధినాకరిష్యే॥ తదంగకలశ గణపతిపూజాంకుర్యాత్ ॥ గ్రహాదీపౌదీప్తిమం
తౌ లోకస్థిత్యంతకారకౌ। ప్రత్యక్షఫలదౌలోకేధ్యాయేర్యమ్నంనిశాకరం॥
ధ్యానం॥ ఆవాహయామిశక్రాది ప్రముఖానురపూజితౌ॥ భక్తవాంఛితవా
తారౌ దివాకరనిశాకరౌ॥ ఆవాహనం॥ రత్నసింహాసనందివ్యం నవరత్నవి
రాజితం। మహారాజగసంయుక్తం భాస్కరాబ్జమయార్పితం॥ సింహాసనం॥
అర్ఘ్యంస్వీకురుతంసార్వదు కర్పూరాద్యైస్సువాసితం। ప్రయత్నేనమయా
దత్తం ప్రభాకరవిభాకరౌ॥ అర్ఘ్యం॥ గంగాతీర్థంసమానీతం గంధంపుష్పా
క్షతైర్యుతం। పాద్యంస్వీకురుతం దేవౌ గ్రహాణామధిపౌయువాం॥ పాద్యం॥
సురశ్రేష్ఠావాచమనం సచ్చిదానందరూపిణౌ। మయాహృతైశ్చతీర్థైశ్చ
కుర్వీయాథాంచపూజితౌ॥ ఆచమనం॥ మధుపర్కంమహాత్మానౌ వరదానస్వ
దేహినాం। పయోదధ్యాదిముక్తైశ్చ గృహ్యతాంశశిభాస్కరౌ ॥ మధుప
ర్కం॥ క్షీరదధ్యాజ్యమధుభి శ్శర్కరాభిస్సమన్వితైః। పంచామృతైస్స్నా
యామి భగవంతౌయువామహం ॥ పంచామృతస్నానం ॥ సుస్వర్ణకలశా
నీతం గంగావారిమనోహరం। స్నానంస్వీకురుతం దేవౌ నమోస్తుమనయో
స్సదా॥ శుద్ధోదకస్నానం దివ్యాని రమణీయానివ క్త్రీతసితానిచ। సోమా

ానిదానస్యైమి ధారయేధామినాంబరౌ వస్త్రయుగ్మం॥ దాఃనాస్యైమియుగ
మోఃప్రీత్యా సదాథనతాంసుమ। బ్రహ్మసూత్రాణిన గ్రథాం నిర్మితా
నిరించినా॥ యజ్ఞోపవీతం॥ శ్రీచందనసముత్పన్నాళ్ కర్పూరేణసుసంయు
తాళ్। గంధాళ్ దాస్యామిసూర్యేందు కుంకుమాదిసువాసితాళ్॥ గంధం॥
క్షతాళ్ శాలిసంజాతాళ్ రక్తస్వేతాదివర్ణకాళ్। సమర్పయామివరదా
స్వలోకప్రకాశినౌ॥ అక్షతాం॥ పుష్పైర్నానాప్రసూనైశ్చ కేతకైఃకుసుమై
స్తథా। పూజయామిసుపుష్పైశ్చ పుండరీకాయతేక్షణౌ॥ పుష్పాణిపూజ
యామి॥ అథాంగపూజా॥ మణివిరాజితపాదాభ్యాంనమః—పాదౌ॥ రమ్యర
ాభ్యాంనమః—జానునీ॥ గీర్వాణస్తుతభ్యాన్నమః — ఊరూ॥ లోకకర్తృ
భ్యాంనమః—కటిం॥ అంబరమణిభ్యాన్నమః-జంఘే॥ కర్మసాక్షిభ్యాంనమః-
స్కంధౌ॥ ధ్వాంతహరాభ్యాంనమః—హస్తాళ్॥ విశ్వోత్కరాభ్యాంనమః—
కణ్ఠౌ॥ నభోమండలాభ్యాన్నమః— ముఖం॥ వేదత్రయాత్మకాభ్యాంనమః —
నాసికాం॥ అంబుజేక్షణాభ్యాంనమః—నేత్రే॥ సర్వదేవపూజితాభ్యాంనమః-
శిరః॥ శ్రీసూర్యచంద్రాభ్యాంనమః — సర్వాంగానిపూజయామి॥

సూర్యాష్టోత్తరశతనామాని.

సూర్యనారాయ	తేజసే	విష్ణవే	ద్వాపరాయ
అర్యమ్ణే [ణా	ఖగాయ	రుద్రాయ	కలయె
భగాయ	వాయవే	స్కందాయ	సర్వామరేశ్వరా
త్వష్ట్రే	పరాయణాయ	వైశ్రవణాయ	కళాయ [య
పూష్ణే	సోమాయన	యమాయ	కాష్ఠాయ
అర్కాయ	బృహస్పతయే	వైద్యుతాయ	ముహూర్తాయ
సవిత్రే	శుక్రాయ	జఠరాయ	పక్షాయ
రవయే	బుధాయ	అగ్నయే	మాసాయ
గభస్తిమతే	అంగారకాయ	ఇంధనాయ	యోగినే
అజాయ	ఇంద్రాయ	తేజసాంపతయె	వ్యక్తాయ
కాలాయ	వివస్వతే	ధర్మధ్వజాయ	సనాతనాయ
మృత్యవే	ఖరాంశవే	త్రివేదకర్త్రే	లోకాధ్యక్షాయ
ధాత్రే	శుచయే	వేదాంగాయ	సురాధ్యక్షాయ
ప్రభాకరాయ	సౌరయె	వేదవాహనాయ	విశ్వకర్మణే
పృథివ్యై	శనైశ్చరాయ	కృతాయ	తమోనుదాయ
తటినే	బ్రహ్మణే	త్రేతాయ	వరుణాయ

సగరాయ	ధన్వంతరయే	విశ్వాత్మనే	కాలచక్రాయ
అంశవే	ధూమకేతవే	విశ్వతోముఖాయ	విభావసవే
జీమూతాయ	ఆదిదేవాయ	చరాచరాత్మనే	పురుషాయ
జీవనాయ	దితేస్సుతాయ	సూక్ష్మాత్మనే	అవ్యక్తాయ
అఘహర్త్రే	ద్వాదశాత్మనే	మైత్రేయ	శాశ్వతాయ
భూతాశ్రయాయ	అరవిందాక్షాయ	వపుషాన్వితాయ	ద్యుమణయే
భూతపతయే	పిత్రేస మాత్రేః	నారాయణాయ	సువర్ణాయ
సర్వభూతనిషేవి	స్వర్గద్వారాయ	సోమసంఖ్యాయ	భూతాదయె
జయాయ	ప్రజాద్వారాయ	లోకనాయకాయ	కామదాయ
విశాలాయ	మోక్షద్వారా	అహర్పతయే	సర్వతోముఖాయ
వరదాయ	త్రివిష్టపాయ [య	ఋతవే	పితామహాయ
శీఘ్రగారాయ	దైవకర్త్రే	సంవత్సరాయ	హంసాయ
ప్రమాణధారణే	ప్రశాంతాత్మనే	అశ్వత్థాయ	భాస్కరాయ

వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతం। ఆఘ్రేయస్స
ర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపం॥ సాజ్యం త్రివర్తిసంయు
క్తం వహ్నినా యోజితం మయా। గృహాణ మంగళం దీపం త్రైలోక్యం తిమి
రాపహ॥ భక్త్యా దీపం ప్రయచ్ఛామి దేవాయ పరమాత్మనే। త్రాహి మాం
నరకాద్ఘోరా ద్దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే॥ పూర్వనీరాజనదీపం॥ గుడోదక
చనైవేద్యం సఫలాజ్యం సశర్కరం। షడ్రసోపేతశాల్యన్నం భుజ్యతాం
శిభాస్కరా॥ నైవేద్యం॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం।
కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥
అర్పితంచ మయానీతం గృహ్యతాం సురసత్తమా। ప్రీత్యర్థం సర్వలోకేశ
సర్వదిక్షు ప్రకాశకా॥ ఉత్తరనీరాజనం॥ ప్రదక్షిణత్రయం దేవా ప్రత్యేక
శశిభాస్కరా। మయా భక్త్యా కృతమిదం గృహ్యతాం కంజలోచనా॥ ప్ర
క్షిణనమస్కారం॥ దివాకర నమస్తుభ్యం పాపాజ్ఞానప్రణాశన। త్రయీమ
యార్క విశ్వాత్మన్ గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తుతే॥ శ్రీసూర్యాయనమః-ప్ర
సన్నార్ఘ్యం సమర్పయామి॥ నమస్తే రోహిణీనాథ నమః క్షీరాబ్ధిసంభవ। గృ
హాణార్ఘ్యం మయాదత్తం సుధాకర నమోస్తుతే॥ చంద్రాయనమః-ప్ర
సన్నార్ఘ్యం సమర్పయామి॥ తత ఉపాయనం॥ యస్యస్మృత్యా చనామోక్త్యా
అనేన యథాసంభవితపూజయా చ భగవంతౌ సూర్యచంద్రాత్మకౌ స
దాభవతః॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

సూర్యచంద్రవ్రతకథా ప్రారంభః.

సూతఉవాచ ॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వే సూర్యచంద్రవ్రతంశుభం। సర్వసంపత్కరంనౄణాం సర్వాభీష్టఫలప్రదం॥ ఆసీత్పురాకృతయుగే బ్రాహ్మణోవిష్ణువర్ధనః। బహుపుత్రఃకుటుంబీచ దరిద్రోపీతకల్మషః॥ కన్యాద్వయముముప్యాసీ త్త్రైలోక్యకీర్తివర్ధనా।అన్యాపితనయాచైవ నామ్నాసాధర్మవర్ధినీ॥ ప్రథమాంవిష్ణుదత్తాయ దత్వాతాంవిధివత్తతః। ద్వితీయాంయజ్ఞదత్తాయ దత్వాసమ్మునిసత్తమః॥ జామాతృభ్యాంసగత్వాతు ప్రేమయామాసకేస్యకే।దరిద్రోయఃపితానిత్యం సర్వదాపిశనైర్వ్రజన్॥ దదర్శయమునాతీరే నరాణాంప్రయతాత్మనాం। దేవతానామృషీణాంచ మానవానాంచయోషితాం ॥ సూర్యచంద్రవ్రతంపశ్యన్ సమవేతంఫలావృతం। కిమిదంవ్రతమిత్యత్ర పప్రచ్ఛస్త్రీకదంబకం॥ స్త్రియఊచుః॥ సూర్యచంద్రవ్రతమిదం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం ॥ విష్ణువర్ధనఉవాచ ॥ విధినాకేనకర్తవ్యం సమగ్రంబ్రూతయోషితః।మాఘమాసేశుక్లపక్షే సప్తమ్యాంసూర్యచంద్రయోః॥ వ్రతస్యారంభణంకార్యం సంపూజ్యగణనాయకం। సరస్వతీంచసంపూజ్య సర్వవిఘ్నప్రశాంతయే॥ ధాతునావర్తులాకారం మండలంచందనైర్యుతం। చంద్రస్యమండలంకార్యం చతురశ్రంతుచందనైః ॥ సూర్యచంద్రౌసమాచైవ తత్రతావావాహ్యప్రపూజయేత్। షోడశైరుపచారైశ్చ పరమాన్నంనివేద్యచ॥ కథాంశ్రుత్వాయథాకల్పం భుంజీయాత్తైలవర్జితం। ప్రత్యహంతుకథాంశ్రుత్వా భుంజీయాత్ప్రియతశ్శుచిః। కథామవిస్మృత్యభుక్తంచేదుపోష్యవిధివత్తతః ॥ కథాంశ్రుత్వాద్విజంచైకం భోజయేచ్చప్రయత్నతః ॥ ఏవంసంవత్సరేపూర్ణే కుర్యాదుద్యాపనంవ్రతీ। మాఘమాసేశుక్లపక్షే షష్ఠ్యాముపవసేద్వ్రతీ। ఇక్షుదండైరఖండైశ్చ కదళీకాండమండపైః। వటపత్రైస్సంటపంచ నాగవల్లీదళైస్తథా। పూర్వవన్మండలేకృత్వా ధాతునాచందనేనచ। పంచప్రస్థప్రమాణేన పూరయేచ్ఛాలితండులాన్ ॥ ఏకత్రాష్టదళంపద్మం అన్యత్రోత్పలమాలిఖేత్।సూర్యాయతామ్రవస్త్రంతుశుభ్రంచంద్రాయకల్పయేత్। కర్షమాత్రసువర్ణేన కాంస్యేనచయథాక్రమం। సువర్ణరజతాభ్యాంచ యథాశక్తినిధాయచ ॥ ప్రతిమేసన్నిధాయాత్ర సంస్థాప్యావాహ్యదేవతే। రక్తగంధాక్షతైర్మాల్యై ర్వస్త్రైరాభరణైస్తథా॥ శ్వేతగంధాక్షతైర్మాల్యై ర్వస్త్రైరాభరణైస్తథా। ధూపదీపైశ్చనైవేద్యై స్సూర్యచంద్రౌప్రపూజయేత్।గంధాక్షతప్రసూనాని తామ్రపాత్రేనిధాయచ। సూర్యాయార్ఘ్యంప్రదాతవ్యం సర్వకామార్థసిద్ధయే॥ గంధాక్షతప్రసూ-

నాని కాంస్యపాత్రేనిధాయచ। చంద్రాయార్ఘ్యంప్రదాతవ్యం సర్వకా
మార్థసిద్ధయే॥ నృత్యగీతైశ్చవాద్యైశ్చకుర్యాజ్జాగరణంనిశి। సప్తమ్యాం
చయథాకల్పం పునఃపూజాంచకారయేత్॥ శర్కరామధుసంయుక్తం నారి
కేళఫలాన్వితం। గుడోదకసమాయుక్తం నానాభక్ష్యసమన్వితం॥ షడ్ర
సోపేతశాల్యన్నం నైవేద్యంపరికల్పయేత్। పరమాన్నంసమిద్ధేచ హోమం
కుర్యాద్యథావిధి॥ పూజోపకరణైర్యుక్తం ప్రతిమాందానమాచరేత్।ఛాయ
యాసహితంసూర్యం శశిసంరోహిణీయుతం॥ సంప్రార్థ్యభోజయేద్విప్రాన్
ద్వాదశైతాంశ్చసంప్రతి। పూషాయాఃప్రీతయేచైవ రోహిణీప్రీతయేతథా॥
ద్వాదశాపూపసంయుక్తం ఉపాయనయుగన్దిశేత్। సువాసినీద్వయంసమ్య
గపూపఫలమాదిశేత్॥ స్వీకృత్యాథతయోరాజ్ఞాం స్వయంభుంజీతహర్ష
తః। ఏవంవ్రతంయఃకురుతే సవిప్రోధనికోభవేత్॥ విష్ణుసర్ధసవిప్రశ్చ స
త్నికంతదాకరోత్। స్వపత్న్యాప్రేరితసోఽథ స్వసుతాంద్రష్టుమాగతః।
శృణుపుత్రికథామేనా మిత్యుక్తాసాతురోపితా। దుహితానిందితాతేన
ద్వితీయాంద్రష్టుమాగతః॥ శృణుపుత్రికథామేనామిత్యుక్తాసాతుతోపితా।
దుహితాచకథాంశ్రుత్వా సాభూల్లక్ష్మ్యశ్రియాయుతా। కీర్తివర్ధస్యపితదా
దారిద్రేణప్రపీడితా। తతస్స్వసున్దిరంగృత్వా మధ్యేమార్గందదర్శసా
గత్వానుజాకథాంశ్రుత్వా పునస్సంపదమాయయౌ। తాడితానిజనాథే
దాసీవశనీకృతా॥ శృణుదాసికథామేనా మిత్యుక్తాసాతథాకరోత్॥ దాసీ
త్వంనాపిసంత్యజ్య ధనికాభూత్కథాశ్రుతా॥ గోరథేనశనైర్గత్వా మధ్యే
మార్గందదర్శసః॥ ఉవాచతాంకులాలోపి కథాంశృణ్వన్ప్రియత్నతః। తథా
సముక్తనిర్బంధఃకులాలోరాజపూజితః।మధ్యేమార్గంమహాయజ్వభార్యాం
చిరముపోషితాం॥ వీక్ష్యచైనాంశృణుకథా మిత్యుక్త్వాయజ్వభామినీం
ప్రమితభర్తృతసమా విషపాయసభక్షణాత్॥ తథావిధాంకథాంశ్రుత్వా
సాచజీవితభర్తృకా। బభూవయజ్వభార్యాచ తతసాక్కీర్తివర్ధనీ॥ ప్రవిశ్య
ధనధాన్యాఢ్యం గృహంహేమమయంశుభం। పుత్రపౌత్రైఃపరిస్పృత
భర్త్రాసహాసుఖాన్వితా॥ వ్రతంకృత్వాయథాపూర్వం కన్యాభర్తారమాప్ను
యాత్। ద్రవ్యార్థీచాప్నుయాద్ద్రవ్యంవైధన్యంనాప్నుయాద్వధూః।ము
కామోభజేన్ముక్తిం పుత్రార్థీపుత్రమాప్నుయాత్। యఇదంశృణుయాన్ని
త్యంశ్రావయేద్వాసమాహితః। ఆరోగ్యమతులంసౌఖ్యం తస్యాయుర్వర్ధతే
ధ్రువం॥ ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే-సూర్యచంద్రవ్రతకల్ప స్సంపూర్ణమ్

శ్రీ ర స్తు.

దశ ఫల వ్రత కల్పము.

సంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ ॥ మమ సమ స్వపాదక
యార్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం శ్రీబాలకృష్ణ దేవతాముద్దిశ్య బాలకృష్ణ
ప్రీత్యర్థం పురుషసూక్తవిధానేన ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజాం
రిష్యే తదంగకలశారాధనంకరిష్యే ఆదౌగణపతిపూజా ॥ గోష్ఠేబృన్దావన
నేవా బాలకృష్ణప్రతిమాంనిధాయ సహస్రశీర్షాపురుషః॥ దశాంగులం॥ శ్రీ
బాలకృష్ణ దేవతాభ్యోనమః ॥ ఆవాహనంస ॥ పురుషఏవదగ్ ॥ రోహతి॥
ఆసనం॥ ఏతావానస్య॥ అమృతందివి॥ అర్ఘ్యం॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్॥ నశ
నేఅభి॥ పాద్యం॥ తస్మాద్విరాడజాయత॥ పురః॥ ఆచమనీయం॥ యత్పురు
షేణ॥ శరద్ధవిః॥ పంచామృతస్నానం॥ సప్తాస్యాసన్ పురుషంపశుం ॥ శుద్ధో
దకస్నానం॥ తంయజ్ఞంబర్హిషి ॥ ఋషయశ్చయే॥ వస్త్రం॥ తస్మాద్యజ్ఞా
త్సర్వ॥ గ్రామ్యాశ్చయేయ ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥
ఋచజాయత॥ ఆభరణాని॥ తస్మాదశ్వాఅజాయంత॥ అజావయః॥ గంధం॥
యత్పురుషంవ్యదధుః ॥ పాదావుచ్యేతే ॥ అక్షతాన్ ॥ బ్రాహ్మణోస్య
ముఖం ॥ అజాయత ॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా ॥ చక్రపాణయేనమః-
పాదౌపూజయామి॥ శివాయనమః-గుల్ఫౌ॥ విష్ణవేనమః-జానునీ॥ నారాయ
ణాయనమః-ఊరూ॥అజాయనమః-కటిం॥ హరయేనమః-నాభిం॥శ్రీధరాయ
నమః-హృదయం॥బలభద్రాయనమః-బాహూ॥ శ్రీకృష్ణాయనమః-కంఠం॥
దామోదరాయనమః-నాసికాం ॥ దేవకీనందనాయనమః - నేత్రే॥ యశో
దానందకారణాయనమః-లలాటం ॥ గోపికావల్లభాయనమః-ముఖం ॥ సు
రాసురవందితాయనమః॥ శిరః॥ బాలకృష్ణాయనమః ॥ సర్వాంగాని పూజ
యామి॥ చన్ద్రమామనసో॥ జాయత॥ ధూపం॥ నాభ్యాఆసీదం॥ ఆకల్ప
యన్॥ దీపం॥ వేదాహమేతం॥ యదాన్నేనైవేద్యం॥ ధాతాపురస్తా॥ విద్య
తే॥ తాంబూలం॥ యజ్ఞేనయజ్ఞను॥ సంతిదేవాః॥ ఉత్తరనీరాజనం॥ అతో
దేవాఇతిమంత్రపుష్పం ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాంసమర్పయామి ॥ యస్య
స్మృత్యాచ॥ అనేనబాలకృష్ణదేవతా సుప్రీతావరదాభవతు.

దశఫలవ్రత కథారంభః.

సూతఉవాచ॥ పురంప్రయాతేదుఃఖార్తాం కుంతింప్రాహజనార్దనః ।
నమస్కృత్యసమాశ్వాస్య ప్రోవాచమధురంవచః॥ కుంతీపిపాదంస్పృష్ట్వా
భగవానిదమబ్రవీత్ । శృణుకుంతిప్రవక్ష్యామి వ్రతానాముత్తమంవ్రతం॥

నామ్నా దశఫలం సత్యం సర్వదుఃఖనివారణం। సర్వకామప్రదం యేన ఫలం
దశగుణం భవేత్॥ కుంత్యువాచ॥ అహం దుఃఖాభిసంతప్తా సానుజో యు
యుధిష్ఠిరః। కథమస్య వినిస్తీర్ణః కృష్ణ తద్వక్తుమర్హసి॥ శ్రుత్వా సా చోధిత
త్వాస్తు కృష్ణో వక్తుముపక్రమే। ఏవం చేత్కృష్ణకథయా ముక్తిర్భూయాత్
వార్తవాత్॥ కో దేవః కథమభ్యర్చ్య వ్రతోద్యాపనముచ్యతే॥ శ్రీకృష్ణ
జయంత్యాః కృష్ణసమయే కృష్ణస్య జగదుత్సవే। సూత్రం దశగుణం కృత్వా
తత్పదం పరిపూజయేత్। ప్రాతర్బాహూ నిబధ్నీయాత్ బాలకృష్ణం స్మరేత్
హృది॥ ప్రత్యూషే దశపద్మాని సముద్ధృత్య ప్రదక్షిణైః॥ పూజయే
శంఖాద్యైక్త్రియమ్యతులసీదళైః। కుర్యాత్పుష్పసమాక్తైశ్చ బుద్భిషో
శభిః పునః। ఆవాహనాదికాన్సర్వానుపచారాననుక్రమాత్॥ గంధపుష్పా
క్షతైరర్ఘ్యం చక్రపాణ్యాదినామభిః। పూజయేద్దశభిః సార్ధం దశభిస్తు
సీదళైః। తాని నామాని వక్ష్యామి శృణు త్వం సాదరం శుభం। చక్రపాణిం శివ
విష్ణుం నారాయణముజం హరిం॥ శ్రీధరం బలభద్రం చ కృష్ణం దామోదర
తథా। తతశ్శ్రుణుయాత్పుణ్యాం కథామేతాం దినేదినే దశమే దినే ప్రా
పూర్వం తత్ప్రీః పూజయేత్। పూరికాదశకం దద్యాత్ నైవేద్యం సుమనో
హరం। దద్యాద్ద్విజాయ దశకం పూరికాణాం తతో వ్రతే। ఏవం తు దశ
కుర్యాదుద్యాపనం తథా॥ సువర్ణప్రతిమాం దద్యాత్ బాలకృష్ణస్వరూపిణీం
సవస్త్రాం పూజయిత్వా తు కృత్వా జాగరణం క్రమాత్॥ ఉపాయనాని వి
భోజ్యం శతభక్ష్యం ప్రదాపయేత్। కృత్వా ప్రదక్షిణం పైనసాలంకాయచసుప్ర
తథాగమోక్తమంత్రేణ పాయసం శర్కరేణ చ। సమిత్పుష్పలమాజ్యేన
క్తైః ఫలమిశ్రితైః॥ అష్టోత్తరశతం హోమం పురుషసూక్తేన వా వ్రతే। హో
శేషం సమాప్య థ దానం దశఫలం విధం। నారికేళం చ ఖర్జూరం సనం ద్రాక్ష
తథా। మాతులుంగం చ జంబీరం కపిత్థం దాడిమం తథా। కదళీమధుజంబీరం శ
నాదశకం తథా। ప్రత్యేకం దశకం దద్యాత్ యథాశక్తిం చ దక్షిణాం॥ ఆచా
పూజయేత్పశ్చాద్గంధపుష్పాక్షతాదిభిః। సవస్త్రం ప్రతిమాం గాం చ శయ్యా
భూషణపాదుకాం। ఆచార్యాయ నివేద్యాథ యథావిత్తానుసారతః। బ్రాహ్మ
ణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్ స్వయం భుంజీత నాగ్రతః॥ కురుష్వైవం వ్రతం
పుష్పితం తే భవిష్యతి। ఇత్యాఖ్యాయ గతే కృష్ణే నాచకార వ్రతం తతః। జయ
త్యాం కృష్ణదివసే ప్రాప్తే చ వ్రతకాంక్షిణీ। నదీస్నానాయ యాంతీ సా సూ
మార్గం దదర్శ హ॥ అంత్యజాతిమనుష్యం తం దుఃఖేన పరిపీడితాం।
ష్ట్వా సోపాదయోస్తస్య ప్రదాసీ సఫూతథా॥ తతః ప్రసూతిసమయే

...గత...ర్థా। తతః పరం నదీం ప్రాప్య మృత్తికాగోమయాదిభిః॥ స్నాత్వా
...ధ్యా న్మహా వ్రతమతిదుఃఖితా। అంత్యజాం కాలికాం స్పృష్ట్వా
...తేజస్నమహో...వే। కుమారాతే ప్యన్నదినం భూతంకిల్బిష సంస్థితం। ఇతిచి
...తాం తద్యాం కరణకాంభువి। ప్రాదురాసీ త్తతః కృష్ణ స్వర్ణ...
...అహ...తే కాలుష్యం మానసస్య చ॥ మహి
...భిక్షేను ...కిల్బిషా। అజ బ్రాహ్మణీ...దిః కింశాంతికు
...హృది॥ ...మాంతు ... స్య సూర్యం ధార్యం హిమం గతే। తతోద
...వ్రత... పరిపాలితః। దశధా సుకృతం ప్రాప్తం మహదాక
...తం। మహిమా దేవభో కుంతి దద్యా ...కీ॥ దునాథ త్వేకు
... సుకృతం ...మనుష్ఠితం। ఏవముక్త్వాగతే కృష్ణే సాచ సంహృష్టమా
...॥ ...గృహం ...చారవ్రత పారణం॥ శ్రీసూతః॥ తత్పు
...గృహం ప్రాప్తే ...నుజః పాండునందనః। వ్రతప్రభావాత్సంహృష్ట
...నాన ...ర్భు...॥ అథనా...యుజ్యలాభాయ కారయామాసనువ్రతం।
...చాల్యా ...యాప్రీత్యా యథోక్తం విధినోత్సుకా॥ సామ్రాజ్యం
...ప్రాప్య హత్వాశత్రూంశ్చ కంటకాణ్। పాలయామాసురవనిం వ్రత
...ప్రభావతః॥ ఏవమేతద్వ్రతం విప్రా యేచరంతి సమాహితాః। విము
...సర్వపాపేభ్యో ప్రాప్నుయుః పరమాం గతిం॥ ఇతిభవిష్యోత్తరపురాణే -
...శ్రీకృష్ణ...ంవాదే - దశఫలవ్రతకల్ప సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

బృహద్గౌరీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ॥ మమ ...పాప
...ర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం
...గౌరీ దేవతాప్రీత్యర్థం యావచ్ఛక్తిధ్యానమావాహనాది షోడ
...చారపూజాం కరిష్యే తదంగకలశ గణపతిపూజాంకృత్వా॥ చతు
... ...ధాం నానా ...కార భూషితాం। హేమేందు ...హినా
... ముక్తామా... భూషితాం॥ పాశాంకుశ ధరాం దేవీం ధ్యాయే
...సిద్ధిదాం॥ ఇతిధ్యానం॥ ఏహిమాతర్విశుద్ధాత్మే ...

మేశ్వరి। ఆవాహయామిభక్త్యాత్వాం ప్రసన్నాభవసర్వదా ॥ ఆవాహన
హేమరత్నకృతం దేవి ఆసనంతవనిర్మితం। పాశాంకుశధరాం దేవీ ఆసనే
న్యయామ్యహం॥ఆసనం॥అక్షమాలాంకుశధరే వీణాపుస్తకధారిణి। భక్తా
దత్తంమమాలోయం పాద్యార్థంప్రతిగృహ్యతాం ॥ పాద్యం ॥ అర్ఘ్యం
దామి తేమాతః భక్తానామభయప్రదే। గృహాణత్వంబృహద్గౌరి నమ
రంకరోమి తే॥ అర్ఘ్యం ॥ భక్తానామిష్టదేమాత స్సర్వాలంకారసంయుతే
ఆచమ్యతాంజగన్మాత ర్బృహద్గౌరినమోస్తుతే॥ ఆచమనీ॥ స్నపయా
జగన్మాతః శుద్ధతీర్థజలైశ్శుభైః। ప్రార్థితాత్వంమయాయా దేవి సర్వదా
హిమేదయాం॥ స్నానం॥ వస్త్రందత్తం మయా దేవి దుకూలంతవనిర్మితం
భక్త్యాసమర్పితందివ్యం గృహ్యతాంజగదంబికే॥ వస్త్రం॥ వస్తుమివతితతు
తిమంత్రేణహారిద్రా॥ గౌరీమిమాయేతిమంత్రేణ కుంకుమాదిసౌభాగ్య
వ్యం। హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతేతి మంత్రేణసర్వాభరణాని ॥ మలయాచ
జంశుద్ధం ఘనసారమనోహరం। గంధంగృహాణ దేవిత్వం బృహద్గౌరి
మోస్తుతే॥ గంధం ॥ అక్షతాన్ ధవళాకారాన్ శాలీతండులమిశ్రితాన్
హరిద్రాచూర్ణసంయుక్తాన్ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ అక్షతాన్ ॥ చ
పకాదీనిపుష్పాణి భక్త్యాయుక్తానిమేశుభే। పూజార్థంగృహ్యతాం దేవి
న్నాగవకుళానిచ॥ పుష్పాణిసమర్పయామి॥

అష్టోత్తరశతనామపూజా.

తరుణాదిత్య సంకా	దారిద్ర్యచ్ఛేదకా	దీనజనాధారనిల	గుణత్రయ సమ
శాయై	యాదవేంద్రకు[ల	యాయై	యుక్తాయై
సహస్రనయనో	లోద్భూతాయై	యోగిన్యై	గుణత్రయ వి
జ్వాలాయై	తురీయ పథగామి	యోగధారిణ్యై	తాయై
విచిత్ర మాల్యా	న్యైన	నయనాత్యైకనిర	గుహావాసాయై
భరణాయై [న్యై	గాయత్ర్యై	తాయై	గుహాధారాయై
తుహినాచల వాసి	గౌతమ్యై	ప్రణవాద్యక్షరా	గుహ్యగంధర్వ
వరదాభయహస్తా	గంగాయై	త్మికాయై	రూపిణ్యై
[illegible]యై [న్యై	నీలజీమూతసన్ని	గణేశ్వర్యై	భర్గప్రియాయై
రేవాతీర నివాసి	భాయై	గుహాశ్రయాయై	గురుంధాయై
ప్రత్యయవిశేషజ్ఞా	మత్తమాతంగ గ	గణపత్యై	గుహ్యగంధర్వ
చోరాచారక్రి	మనాయై [నాయై	గహ్వర్యై	రూపిణ్యై
యాసక్తాయై	హిరణ్యకమలాః	గురుపూజితాయై	సావిత్ర్యై

...తనయా
...షున్మునాడికే
...త్యై
...ప్రకాశాయై
...భాసినాయై
...దత్యై
...కరాంబరాయై
...ధాంశుబింబలా
...ణ్యాయై
...క్త్యైన
...మత్యై
...యాయై
...సప్రియాయై
...ర్యై
...వింద ప్రతిమా
...ప్తితాయై
...ధర్వనగరాకా
...రాయై
...రవర్ణాయై
...నారార్ణవతా
...త్యై ప్రసక్తాయై
...మగాన ప్రియా

...రాభరణభూషి
తాయై
వైష్ణవ్యై
విమలాకారాయై
మహేంద్ర్యై
మంత్రరూపిణ్యై
మహాలక్ష్మ్యై
మహాసిద్ధ్యై
మహామాయాయ
మహేశ్వర్యై
మోహిన్యై
మధురాకారాయై
మధుసూదనబో
ధితాయై
మీనాక్ష్యై
మదిరాసక్తాయై
నగేంద్రతనయా
రమాయై
త్రివిక్రమ పదా
క్రాంతాయై
త్రిస్వరాయై
తనుమధ్యమాయై

సుస్తన్యై
సువిలోచన్యై
సీతాయై
సర్వాశ్రయాయై
సంధ్యాయై
సఫలాయై
సుఖదాయిన్యై
సుఖాయై
సునాసాయై
సుశ్రోణ్యై
మహాలక్ష్మ్యై
మహాసంపదే
కరుణాయై
భక్తవత్సలాయై
సత్యైన
సరస్వత్యై
దివ్యాయై
పార్వత్యై
సూర్యమండల మ
ధ్యస్థాయై
చంద్రమండల సం
స్థితాయై

...హ్నిమండల మ
ధ్యస్థాయై
చంద్రమండలద
ర్పణాయై
జ్యోత్స్నాతపా
నులిప్తాంగాయై
మహామారుతం
వందితాయై
సర్వమంత్రాశ్ర
యాయై
ధేన్వై
పాపఘ్న్యై స
పరమేశ్వర్యై
దివ్యరూపిణ్యై
పంచాననాయై
త్రినేత్ర్యై
వరదాయై
పాశధారిణ్యై
విశ్వామిత్రప్రి
యాసక్తాయై
మందేహఘ్న్యై
సుఖప్రదాయై

ధూపోయంగృహ్యతాం దేవి నానాగంధసమన్వితః । ఆఘ్రేయ ...ర్వదేవానా మేహికల్యాణీభద్రదే ॥ ధూపం ॥ దీపంగృహాణ దేవిత్వం త్రిలోక్యతిమిరాపహే। యదిదం యోజితంమాతః బృహద్గౌరీనమోస్తుతే॥ ...పం ॥ గోఘృతైర్యుతభక్ష్యాణి పరమాన్నాదిసంయుతం । నైవేద్యంగృ ...హ్యతాందేవి బృహద్గౌరీనమోస్తుతే॥ నైవేద్యం ॥ కర్పూరైలాలవంగాది ...నాగవల్లీదళైర్యుతం। పూగీఫలయుతం దేవి తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ ...తాంబూలం॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం గోఘృతైర్మిశ్రితంతవ । నీరాజనం ...మయా దత్తం త్వత్పాదకమలేశుభే॥ నీరాజనం॥ రాజాధిరాజాయేతిమంత్ర ...పుష్పం ॥ అన్యథాశరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ । తస్మాత్కారుణ్యభా

వేన రక్షరక్షమహేశ్వరి ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారం ॥ ఆయుర్దేహియశో దేహి
పుత్రంభాగ్యంచ దేహి మే। కరేమేదోరకం దేవి బధ్నామిచతవాంతికే॥ దోర
కబంధనం॥ సర్వసంపత్కరేదేవి సర్వసౌభాగ్యమేవచ। సర్వైశ్వర్యప్రదే దేవి
గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే ॥ పక్వాన్నంఫలసంయుక్త మితివాయనమాత
తం। అర్పయామిమయా దేవి పూజితాసిమహాశుభే। మమసౌభాగ్యదానా
యపూజితాసివరప్రదే॥ యస్యస్మృత్యాచ॥ అనేనబృహద్గౌరీదేవతాసుప్రీ
తా వరదాభవతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

బృహద్గౌరీవ్రత కథారంభః.

ఆసీత్పురాకృతయుగే విజయోనామవై ద్విజః। తస్యభార్యాసుశీలేతి
సాపప్రచ్ఛపతిప్రియా ॥ భర్తృపుత్రప్రవృద్ధ్యర్థం పృచ్ఛామిత్వాంమహా
మతే। పుత్రాయుస్సుఖసౌభాగ్యం భవిష్యతికయావద ॥ విజయః ॥ అథా
హంసంప్రవక్ష్యామి వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। బృహద్గౌరీతివిఖ్యాతా
త్రిషులోకేషువిశ్రుతా ॥ మాసేభాద్రపదేకృష్ణే తృతీయాయాంవ్రతంమ
హత్ ॥ ఆనీయబృహతీంసమ్యక్ సమూలాంసఫలాంశుభాం ॥ సాయంచం
ద్రోదయందృష్ట్వా స్నాత్వానియతమానసా। సఖీభిస్సహితాగత్వా బృహ
తీంపూజయేత్తతః ॥ గౌరీమరుంధతీంచైవ లిఖిత్వామండపేశుభే। గంధపు
ష్పాక్షతైర్దివ్యైః ధూపదీపాద్యనేకశః॥ పూజయేత్పంచవర్షంతు బృహతీం
పాపహారిణీం। ఏవంపూజ్యయథాశక్త్యా కృత్వాచైవప్రదక్షిణం ॥ దోరకం
ధారయేత్ప్రాజ్ఞో గుణైఃపంచభిరావృతం। కరిష్యామివ్రతంగౌరి త్వద్భక్త్యా
చపరాయణా ॥ ఆయుర్దేహియశో దేహి సుఖం దేహిచమేశుభే ॥ అనేనదోర
కంబధ్వా చంద్రార్ఘ్యాణిని వేదయేత్ । సర్వసంపత్కరం దేవి సర్వసౌభాగ్య
దాయిని ॥ బృహతీమూలమాశ్రిత్య సార్ఘ్యంగౌరినమోస్తుతే। గంగానాం
గణసంభూతం దుగ్ధాద్యాశ్చసముద్భవం ॥ నమస్తేబృహతీగౌరి అరుంధత్యై
నమోనమః। శృణుకన్యేయథాసమ్యక్ పూర్వవృత్తకథాంతరం। ఏవంహి
పంచవర్షాణి కృత్వావ్రతముత్తమం। సర్వాన్కామానవాప్నోతి నాత్ర
కార్యావిచారణా ॥ కన్యా ॥ కేనచాదౌపురాచీర్ణం వ్రతమేతదుదీరితం ।
విధానంకీదృశంతత్ర బ్రూహిసత్యంమహామతే॥ విజయః॥ ఇదమేతద్వ్రతం
సమ్యక్ పార్వతీశంకరంప్రతి। శంభోత్వాంపరిపృచ్ఛామి కరుణామృతసాగర॥
సర్వబాధప్రశమనం సర్వకామఫలాన్వితం। ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం పుత్ర
పౌత్రప్రవర్ధనం॥ వ్రతానాంసర్వకామానా ముత్తమంబృహతీవ్రతం। బృహ
తీవ్రతమాహాత్మ్యం విస్తర్యవదశంకర॥ శంకరః ॥ తిథుర్గృహేవర్తమానా

ుంతీవ్యాసంససర్వహా। నమస్కృత్యభక్త్యాచ అర్ఘ్యాద్యైచసునాదికం ॥
దత్త్వాచప్రార్థయామాస వ్యాసంకుంతీకృతాంజలిః॥ కుంతీ ॥ పుత్రపౌత్రా
భివృద్ధ్యర్థ మాయురారోగ్యవర్ధనం। సర్వసంపత్కరంపుణ్యం వ్రతంబ్రూ
హిమహామునే ॥ వ్యాసః ॥ శృణుష్వబృహతిగౌరి వ్రతంవక్ష్యేచసువ్రతే ॥
భాద్రేకృష్ణతృతీయాయాం నిశిచంద్రోదయేశుభే। స్నానంకృత్వాచవిధివ
త్స్నానీభూత్వావ్రతంకురు ॥ సర్వసంపత్కరంకుంతి పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం।
న్యాదానసహస్రంతు గోదానానాంసహస్రకం॥ భూహిరణ్యాదిదానానాం
ర్వేషామధికంవ్రతం ॥ సర్వవ్రతమిదంపుణ్యం తస్మాత్తద్బృహతీవ్రతం ॥
ంచవర్ష విధానేన వ్రతోద్యాపనమాచరేత్। ఉద్యాపనవిధానేన వ్రతస్య
ఫలమశ్నుతే॥ ఆదౌమధ్యేతథాచాంతే కుర్యాదుద్యాపనంబుధః। సువాసి
నీభ్యఃపంచభ్యః వస్త్రాణిచూర్ణపక్వంచ బృహతీఫలపంచకం ॥ శూర్పవా
యనదానంచతాభ్యోదత్త్వాతుభోజనం। ఏవముద్యాపనంకృత్వా బ్రాహ్మ
ణాన్భోజయేత్తతః॥ తాంబూలందక్షిణాందత్త్వా కృతకృత్యాభవేచ్ఛుచిః।
ఏవంతేకథితంకుంతిబృహద్గౌరీవ్రతంమయా॥కురుశీఘ్రంమహాభాగేపుత్రపౌ
త్రాభివృద్ధిదం। ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేవ్యాసఃమునీనామాశ్రమంప్రతి ॥ కుంతీచ
కారభక్త్యాచ వ్రతమేతన్మహాశుభే। వ్రతస్యాస్యప్రభావశ్చ పుత్రాధర్మాద
యోభవన్ ॥ యేచశృణ్వంతిసతతం యేపఠంతిద్విజాతయః। తేసర్వేపా
పనిర్ముక్తాఃయాస్యంతిపరమాంగతిం॥ ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే-బృహద్గౌరీ
వ్రతకల్ప స్సంపూర్ణః.

శ్రీ ర స్తు.

అముక్తాభరణసప్తమీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం- శుభతిథౌ ॥ అస్మాకంసహకుటుం
బానాం - క్షేమస్థైర్యాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం - ధర్మార్థకా
మమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం- పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం- హస్త్య
శ్వరథాందోళికా ఛత్రవాహనాదిప్రాప్త్యర్థం- వంధ్యాత్వనివృత్త్యర్థం - అ
ఖండితసౌభాగ్యప్రాప్త్యర్థం - అముక్తాభరణసప్తమీవ్రతకల్పోక్త సంపూర్ణ

సకలఫలావాప్త్యర్థం - అముక్తాభరణవ్రతమాచరిష్యే ॥ ఆదౌగణపతికల
శపీఠశంకాదిపూజాంకృత్వా। తతఃఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలపూజాంకుర్యాత్ ॥
కృత్వాశివంశాంతమూర్తిం లింగాకారంసురేశ్వరం । వామేగౌరీన్యసే
ద్దేవం సర్వాలంకారసంయుతం॥ పురతోనందినంన్యస్య ధ్యాయేచ్ఛంభుము
మాపతిం। సురాసురైర్వంద్యమానం వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయకం ॥ గంగాధ
రంచంద్రమౌళిం వామాంకేచసపార్వతీ।అనేకరత్నభూషాద్యై ర్భూషితం
భూతికారణం ॥ సర్వసంపత్కరంశాంతం ధ్యాయేద్గౌర్యామహేశ్వరం ॥ అ
ముక్తేశ్వరాయనమః ॥ ధ్యానం ॥ ఆగచ్ఛకృపయాదేవ పార్వత్యాసహశం
కరం। పూజాంగృహాణసర్వేశ మనోరథఫలప్రద ॥ ఆసనం ॥ నమస్తేశైలనా
థాయ సర్వలోకనివాసినే। తుభ్యంసంప్రదదేపాద్యం గృహాణపరమేశ్వర॥
పాద్యం ॥ శైలజార్ధశరీరాయ కామరూపాయవేధసే । అర్ఘ్యందాస్యామిదే
వేశ నీలకంఠనమోస్తుతే ॥ అర్ఘ్యం ॥ సృష్టిస్థిత్యంతరూపాయ కైలాసనిల
యాయచ। తుభ్యందాస్యామ్యాచమనం భక్తిగమ్యాయతేనమః ॥ ఆచ
మనీయం॥ గంగాజలసమాయుక్తం సర్వతీర్థసమన్వితం। పంచామృతమిదం
దేవ స్నానీయంప్రదదామ్యహం ॥ పంచామృతస్నానం ॥ త్ర్యంబకాయచశ
ర్వాయ సర్వభూతప్రియాయచ। స్నానేనానేన దేవేశ సుప్రీతోభవశంకర॥
శుద్ధోదకస్నానం ॥ వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయాయ గజచర్మధరాయచ। వస్త్రం
సంప్రదదేదేవ ఉమయాసహశంకర ॥ వస్త్రం ॥ ఈశాయలోకనాథాయ భు
క్తిముక్తిప్రదాయచ । బ్రహ్మసూత్రంచోత్తరీయం ధారయస్వమయార్పి
తం ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ గంగాధరజటాజూట నానాభరణభూషణ । గృహాణ
భూషణందేవ శరణాగతవత్సల ॥ సర్వాభరణాని ॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ ది
వ్యచందనచర్చితం। గంధందాస్యామిగౌరీశ సర్వాభీష్టఫలప్రద ॥ గంధం॥ అ
క్షతైర్ధవళైశ్శుభ్రైశ్శాలీయైర్విమలైశ్శుభైః। హరిద్రాచూర్ణసంయుక్తైః
త్వాంసదాపూజయామ్యహం॥ అక్షతాన్ ॥ జాతీపున్నాగవకుళం దేవదా
రుసముద్భవైః।నానాపుష్పైస్సుసంపూజ్య ప్రసాదంకురుమేప్రభో॥పుష్పం-
అథాంగపూజా ॥ శివాయనమః - పాదౌ ॥ శర్వాయనమః-జానునీ ॥ ఈశా
నాయనమః- జంఘే ॥ పరమాత్మనేనమః- ఉదరం ॥ హరాయనమః- కటిం॥
శ్రీకంఠాయనమః - కంఠం ॥ వాచస్పతయేనమః - వక్త్రం॥ త్ర్యంబకాయ
నమః- నేత్రాణి ॥ అర్ధచంద్రధారిణేనమః- లలాటం ॥ గంగాధరాయనమః-
శిరః॥సర్వాత్మనేనమః-సర్వాంగానిపూజయామి॥ఈగ్రంథమునందలి ౧౨౦-
పేజియందుండు అష్టోత్తరం బిచటచెప్పవలయును.

తతః ॥ గ్రంథిపూజా ॥ భవాయనమః - ప్రథమగ్రంథింపూజయామి ॥ ఈశ్వరాయనమః - ద్వితీయగ్రంథిం ॥ ఈశాయనమః - తృతీయగ్రంథిం ॥ పశుపతయేనమః - చతుర్థగ్రంథిం ॥ భీమాయనమః - పంచమగ్రంథిం ॥ ఈశానాయనమః - షష్ఠగ్రంథిం ॥ ఉమాపతయేనమః - సప్తమగ్రంథిం ॥ శంభవేనమః - అష్టమగ్రంథిం ॥ మృడాయనమః - నవమగ్రంథిం ॥ వామదేవాయనమః - దశమగ్రంథిం ॥ మహాతేజసేనమః - ఏకాదశగ్రంథిం ॥ సర్వేశ్వరాయనమః - ద్వాదశగ్రంథిం ॥ అథాష్టదిక్పాలపూజా ॥ ఇంద్రాయనమః - ఇంద్రంపూజయామి ॥ అగ్నయేనమః - అగ్నిం ॥ యమాయనమః - యమం ॥ నిరృతయేనమః - నిరృతిం ॥ వరుణాయనమః - వరుణం ॥ వాయవేనమః - వాయుం ॥ కుబేరాయనమః - కుబేరం ॥ ఈశానాయనమః - ఈశానం ॥ నందీశ్వరాయనమః - నందినం ॥ నమశ్శర్వాయశాంతాయ కారణత్రయహేతవే । దశాంగగుగ్గులంధూపం సుగంధంసుమనోహరం । కపిలాఘృతసంయుక్తం ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం ॥ ధూపం ॥ జ్యోతిర్లింగాయభర్గాయ సర్వసంహత్కారాయచ । దీపందదామ్యహంభక్త్యా దీపప్రియనమోస్తుతే ॥ దీపం ॥ శాల్యన్నంషడ్రసోపేతం క్షీరాన్నంఘృతసంయుతం । ఫలభక్ష్యసమాయుక్తం గృహ్యతాంపరమేశ్వర ॥ నైవేద్యం ॥ మమప్రీతిప్రదంసౌఖ్యం నిత్యంశుభకరంశివం । తాంబూలంతవదాస్యామి గృహాణశశిశేఖర ॥ తాంబూలం ॥ పంచాపద్వాదశాదీని కార్పాసరచితానిచ । త్రీణిత్రీణిప్రయుక్తాని వర్తీన్యాజ్యయుతానిచ ॥ కర్పూరసహితందీప మార్తిక్యంప్రతిగృహ్యతాం ॥ నీరాజనం ॥ జగత్ప్రభో దేవదేవ పుత్రపౌత్రప్రదాయక ॥ ప్రదక్షిణంకరోమ్యేవ మమాభీష్టప్రదోభవ ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారం ॥ సహస్రశీర్షందేవం విశ్వామంత్రపుష్పం ॥ స్వస్తిప్రజాభ్యఃపరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీంమహీశాః । గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తునిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినోభవంతు ॥ దేవదేవజగద్వంద్య సర్వసౌభాగ్యదాయక । గృహాణదోరకంభక్త్యా సర్వాభీష్టఫలప్రద ॥ దోరగ్రహణం ॥ సప్తసూత్రోపవీతంత్వా ధారయామిజగద్గురో । సూత్రగ్రంథిషు సంస్థాయ ప్రీతోభవసురేశ్వర ॥ దోరబంధనం ॥ హరవర్షాణిపాపాని నిత్యకృత్తానిమయాప్రభో । తవప్రసాదాత్సంతుష్టం మామముద్ధరభవార్ణవాత్ ॥ పూర్వదోరవిసర్జనం ॥ నమశ్శివాయశాంతాయ నమస్తేపార్వతీప్రియ । నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ అభీష్టఫలదాయినే ॥ నమస్కారం ॥ నమఃపశుపతేశూలిన్ నమస్తేపార్వతీప్రియ । దోరేణానేనసుప్రీతో భవత్వంసదాశివ ॥ వాయన

దానం॥ శంకరః ప్రతిగృహ్ణాతు శంకరో వై దదాతి చ। శంకరస్తారకోభాభ్యాం శంకరాయ నమోనమః॥ ప్రతిగ్రహమంత్రః ॥ పుష్పాంజలిం స్వీకురు దేవదేవ త్రాయస్వ మాం పుణ్యనిధే పురారే। అద్యైహికాముష్మికభోగసౌఖ్యం సంపూర్ణమేవాస్తి వహ సర్వకామం॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనంచ శాశ్వతం। ప్రదక్షిణత్రయం దేవ ప్రయత్నేన మయార్పితం॥ పునః ప్రదక్షిణం॥ భవాయ భవనాశాయ మహాదేవాయ ధీమతే। ఉగ్రాయ నీలకంఠాయ శర్వాయ శశిమౌళినే॥ ప్రార్థనం॥ కుశాగ్రక్షీరసలిలం దధ్యక్షతఫలైస్సహ। ఉమయా సహ దేవేశ గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తు తే ॥ పునరర్ఘ్యం ॥ గృహాణ దేవదేవేశ ద్వాదశం మంటపం శుభం । వినాశయిత్వా వంధ్యాత్వం పుత్రం దేహి వరప్రద । దేవదేవ మహాదేవ త్ర్యంబకం చ మహేశ్వర ॥ యస్య స్మృత్యా చ ॥ అముక్తేశ్వరస్సుప్రీణాతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

అముక్తాభరణసప్తమీ వ్రతకథారంభః.

బ్రహ్మోవాచ॥ యద్యస్యముక్తాభరణా సప్తమీవ్రతముత్తమం। కుర్యాద్వంధ్యత్వనాశాయ భవిష్యోత్తరభాషితం ॥ రోమశో నామ బ్రహ్మర్షిర్మధురామాగతం పురా। సోర్చితో వసుదేవేన దేవక్యా చ యుధిష్ఠిర ॥ ఉపవిష్టః కథాః పుణ్యాః కథయేత మనోరమాః। తతః కథయితుం భూయః కథామేతాం ప్రచక్రమే॥ కంసేన తే హతాః పుత్రాః జాతాజాతాః పునః పునః। మృతవత్సా దేవకి త్వం పుత్రదుఃఖేన దుఃఖితా॥ రోమశః॥ యథా చంద్రముఖీ నామ బభూవ నహుషప్రియా। పశ్చాచ్చీర్ణవ్రతా చైవ బభూవామృతవత్సకా ॥ త్వమేవ దేవకీ కుర్యా భవిష్యతి న సంశయః ॥ దేవకీ॥ కా సా చంద్రముఖీ బ్రహ్మన్ బభూవ నహుషప్రియా। కథం చీర్ణం వ్రతం పుణ్యం తయా సంతతికారణం ॥ రోమశః ॥ అయోధ్యాయాః పురే రాజా నహుషో నామ విశ్రుతః। తస్య రాజ్ఞో మహాదేవీ నామ్నా చంద్రముఖీ ప్రియా ॥ పురోహితస్య తస్యైవ పత్న్యాసీన్మామనామికా । తయో రాసీద్దృఢా ప్రీతిః స్పృహణీయా పరస్పరం ॥ అథ తే చైవమితాగ్రేస్య స్నానార్థం సరయూతటే। ప్రాప్తే ప్రాప్తాశ్చ తత్రైవ బహవో నగరాంగనాః ॥ తాస్స్నాత్వా మండలం చక్రుః తన్మధ్యే స్య స్వరూపిణం ॥ స్థాపయిత్వా శివం శాంతం ముమయా సహ శంకరం। చతుర్బాహుం త్రినయనం సర్వాభరణభూషితం ॥ స్వర్ణేన వాథ రౌప్యేణ కృతం విత్తానుసారతః। గంధపుష్పాక్షతైర్భక్త్యా పూజయిత్వా యథావిధి। తథానుగధ దేశీయం పక్వాగోధూమచూర్ణకైః ॥ మంటకా వేష్టకాః కృత్వా దేవస్య పురతః క్షిపేత్। స్వర్ణేన రజతేనాపి కృత్వా ద్వాదశతంతుభిః। ద్వాదశగ్రంథిసంయుక్తం

ోరకంచప్రకల్పయేత్। దేవస్యపురతఃపూజ్యం తత్సూత్రంనియతవ్రతాః॥
ధ్వాదక్షిణహస్తేన వాయనంచప్రదాపయేత్। మంటకావేష్టకాశ్చైవ ద
ద్యాద్ద్వాదశసంఖ్యయా॥ దేవస్యాపితథా దద్యాత్స్వయంభుంజీతబంధుభిః।
ణమయ్యాగంతుకామాస్తు దృష్ట్వాస్తాభ్యాంపురస్త్రియః ॥ తాఊచుశ్శంకరో
న్నభిః పార్వత్యాసహాపూజితః ॥ బధ్వాతంతుమయంసూత్రం శివస్యత్వ
వేదితం ॥ ధారణీయమిదంతావ ద్యావత్ప్రాణావధారణం। తాసాంత
ద్వచనంశ్రుత్వా మిత్రిణ్యౌతువిచేరతుః ॥ తథైవసమయంకృత్వా బధ్వా
ోర్బాహ్వోంచదోరకే । తతస్తాస్స్వగృహంజగ్ముస్స్వసఖీభిస్సమాసృ
తాః । కాలేనమహతాతస్య విస్మృతంతద్వ్రతంనృప । చంద్రముఖ్యాః
ప్రమత్తాయాః విస్మృతంతచ్చదోరకం ॥ మృతాకైశ్చిదహోరాత్రైస్సా
భూవప్లవంగజా । నామ్నా కౌక్కుటికాజాతా అసమ్యగ్వ్రతచారిణా
త్ ॥ తథైవజాతిమిత్రిణ్యా పూర్వజాతిస్మరేతథా । సంభూయభూయస్స
మయం ప్రాగ్వ్రతంచక్రతుఃపునః । పునస్తస్మిన్దినేప్రాప్తే పునఃకాలాంత
రేమృతే। తథైవమధురేదేశే జాతేగోధనసంకులే॥ రాజ్ఞోజాయాబభూవా
పృథ్వీనాథస్యవల్లభా। అగ్నిమీళద్విజస్యాభూ ద్భార్యాభూషణనామికా॥
పురోహితస్యకాలేన కుక్కుటీసహపాత్మజా। జాతిస్మరాపద్మహస్తా అష్ట
పుత్రాసుతప్రజా॥ పునశ్చిరంతరాప్రీతి ర్భూవాథతయోర్నృప। తత్రేశ్వ
పుత్రమేకం ప్రజాతానంతరోగిణీ॥ నవర్షేతుచసంచత్వ మగాత్సచయుధిష్ఠి
ర! తతస్తాంభూషణేద్రష్టు మాగతాపుత్రదుఃఖితా॥ అముక్తాభరణాంనిత్యం
స్వభావేనైవభూషితాం। తాందృష్ట్వాపుత్రిణీంవత్సా ప్రజజ్వాలేశ్వరీరుషా॥
గృహంప్రేషయిత్వా తాంసఖీంతీవ్రమత్సరా। చింతయామాసతాం
రాత్రీం తస్యాఃపుత్రస్మృతింప్రతి ॥ హతాహతాశ్చతేపుత్రాః పునర్జీవంత్య
నామయాః। కదాచిదాహూయసఖీం భూషణాంపురతస్థితాం ॥ ఈశ్వరీం
పాహకిమిదం సఖిపుణ్యంత్వయాకృతం। యేనతేనహతాఃపుత్రాః పునర్జీ
వంత్యనామయాః ॥ బహుపుత్రాజీవవత్సా అముక్తాభరణాకథా। శోభనే
స్యధికంభద్రే విద్యుత్సౌదామనీయథా ॥ భూషణా ॥ శుభేభాద్రపదేమాసే
మ్యాంశివాలయే। స్నాత్వాశివంమంటకే లేఖయిత్వాసహాంబికం॥
క్త్యా హైమంనుమయం కృత్వాబధ్వాకరేగుణం । యావజ్జీవమయాతావ
చ్ఛివస్యత్వనివేదితం। ఇత్యేవంసమయం కృత్వా తతఃప్రభృతిదోరకం। స్వ
రాత్స్యమయంపాపి కరణాభాసుధారయేత్ ॥ మంటకావేష్టకాదేయా
శ్రీమాయకుటుంబినే। స్వయంతాశ్చోపభోక్తవ్యా వ్రతభంగభయా

త్సుఖ॥ ఏవంద్వాదశవర్షాణి ప్రతివర్షం ప్రపూజయేత్। ఆదౌమధ్యేతథాచాం
తే కుర్యాదుద్యాపనంబుధః ॥ ముద్రికాద్వాదశప్రోక్తా స్వర్ణేనరజతేనవా।
తామ్రపాత్రేషునిక్షిప్య బ్రాహ్మణేభ్యోనివేదయేత్ ॥ సోహాటకానికాసా
రం దద్యాద్భుంజీతచస్వయం। యస్మింఫలంచసవితుః శివభక్త్యాసమన్వితః॥
సంపూజ్యసుఖసంప్రాప్తం త్రైలోక్యేచనవిద్యతే। ఏవమసమయంపూర్వం
త్వయాసహామయాశ్రితం ॥ సమయః పాలితో భక్త్యా తదాహంసుస్థితాసఖి।
త్వయాసభాగ్యసమయా దర్వాగంతశ్శరీరయా ॥ తేనసంతతివిచ్ఛిన్నా రా
జ్ఞ్యసత్యపిదుఃఖితా। ఏవంప్రభావఃకథితో వ్రతస్యాస్యమయాతవ ॥ అర్థంతవ
ప్రదాస్యామి తస్యధర్మస్యసువ్రతే। సఖిభావాత్ప్రియంవాచ్ఛామి నాత్రకార్యవి
చారణా ॥ ఇత్యుక్త్వాప్రతిజగ్రాహ వ్రతదానఫలంతతః। అభూతాన్సుభగా
సాధ్వీ ఈశ్వరీభువనేశ్వరీ॥ వ్రతస్యాస్యప్రభావేన సుపుత్రీత్వంచదేవకి। భవి
ష్యసిత్రిలోకేశం పుత్రంచజనయిష్యసి ॥ ఇత్యేవంకథయిత్వాతు రోమశో
మునిసత్తమః। జగామనభసాపార్థ మయాప్యేతత్ప్రబోధితం ॥ యేచరిష్యం
తిమనుజా వ్రతమేతద్యుధిష్ఠిర। కృకవాకప్లవంగాఖ్యం దేవక్యాకథితంశుభం॥
తేషాంసంతతివిచ్ఛేదో నకదాచిద్భవిష్యతి। స్త్రియస్తుయాశ్చరిష్యంతి వ్రత
మేతత్సుతప్రదం ॥ మర్త్యలోకేసుఖంస్థిత్వా యాస్యంతిమమమందిరం। యః
కుక్కుటీవ్రతమిదం ప్లవగీసమేతః చక్రేచరాచరగురుంహృదయేనిదాయ।
సంధ్యాకరోతికలుషౌఘనిఘాతదక్షం సా శ్రీయుతాభవతి గోధనజీవవత్సా॥
ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే. కర్మవిపాకసాధనభూతే-సంతానకే, అముక్తా
భరణసప్తమీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

శ్రవణద్వాదశీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ ॥ మమ సమస్తపాపక్ష
యద్వారా సకలసంపత్సమృద్ధ్యర్థం శ్రీవామనప్రీత్యర్థం శ్రవణద్వాదశీవ్ర
మాచరిష్యే ॥ తదంగకలశగణపతిపూజా ॥ ఆగచ్ఛ దేవదేవేశ వామనాదితి
సంభవ। మమహృన్మందిరేతిష్ఠ సర్వదాత్వంజనార్దన ॥ ధ్యానం ॥ సుగంధ
కుసుమైర్దివ్యైః వామనంపూజయేద్విభుం। ఏహ్యేహిభగవన్నాథ సుస్థిరో
భవవామన॥ ఆవాహనం॥ మణికాంచనసంయుక్తం నానారత్నవిరాజితం।

రంనిర్మలం దేవ గృహాణపరమేశ్వర ॥ ఆసనం॥ విశ్వేశ్వర జగన్నాథ సర్వ
నపుష్పఫలైః। గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం వామనాదితినందన॥అర్ఘ్యం॥
ంధవాసితందివ్యం పాద్యంపాదగజోద్భవం। గృహాణ దేవ దేవేశ మయా
త్తంహివామన ॥ పాద్యం॥ దివ్యదేహధరశ్రీమూర్తే విశ్వాత్మన్ విశ్వభా
మయాదత్తంజగన్నాథ గృహాణాచమనీయకం ॥ ఆచమనం ॥ దధిక్షీర
ాయుక్తం హేమపాత్రస్థితంవిభో। దర్భాంకురేణసంయుక్తం మధుప
ంకదామితే ॥ మధుపర్కం ॥ పంచామృతైశ్చస్నపనం క్షీరాజ్యదధిభి
॥ స్నానంగృహాణసుఖదం గంధపుష్పాక్షతైర్యుతం ॥ పంచామృతస్నా
॥ ఆపోహిష్ఠేతి శుద్ధోదకస్నానం ॥ పీతవస్త్రద్వయం దేవ తవాలంకార
తుకం। గృహాణత్వంసురశ్రేష్ఠ మయాదత్తంహివామన॥ వస్త్రం ॥ య
పవీతమంత్రేణ యజ్ఞోపవీతం ॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ కుంకుమాద్యైస్సు
తాన్।గన్ధాన్ గృహాణ దేవేశ వామనత్వంమయార్పితాన్ ॥ గన్ధాన్॥
ద్రాసంయుతాం దేవ శాలీయాన్సుమనోహరాన్ । అక్షతాంస్తుగృహా
మింద్రానుజనమోస్తుతే ॥ అక్షతాన్ ॥ జాతీచంపకపున్నాగ కేతకీ
పత్రకైః। సౌగంధికైః కృతాంపూజాం గృహాణపురుషోత్తమ ॥ నానావి
పుష్పాణిసమర్ప॥ దశాంగేనకృతం దేవ ధూపంశ్రీమన్మనోహరం। ఆహ్లాద
రణంతేద్య గృహాణజగతాంవిభో ॥ ధూపం ॥ కపిలాఘృతసంయుక్తం
త్త్యాసంయుతంవిభో। దీపంగృహాణలక్ష్మీశ జగన్నాథమయార్పితం ॥
ం ॥ లేహ్యాదిభిశ్చసంయుక్తం నైవేద్యగృహ్యతాంవిభో ॥ నైవేద్యం ॥
కైర్వివిధైర్యుక్తం కదళ్యాదిఫలైర్యుతం। దధ్యన్నేనసమాయుక్తం గృ
తాంసురపూజిత ॥ సపూగఘనసారేణ నాగవల్లీదళైర్యుతం। తాంబూ
మార్ణ సంయుక్తం గృహాణమధుసూదన ॥ తాంబూలంసువర్ణపుష్పం ॥
దారమాలతీభిశ్చ విద్రుమామల్లికాదిభిః। ఏవంమయాకృతాంపూజాం
రుష్వజనార్దన ॥ పుష్పాంజలింస॥ ప్రదక్షిణత్రయంసమ్యక్ కరోమిమ
ూదన। తేనపాపానిసర్వాణి వ్యపోహతుసురేశ్వర ॥ ప్రదక్షిణనమస్కా
ఆచార్యంపూజయేత్సమ్యగ్వస్త్రైరాభరణైశ్శుభైః। వేదశాస్త్రేషుసం
న్నం దరిద్రంచకుటుంబినం॥ నిత్యధర్మరతంశాంతం యువానంశాంతమా
॥ పాయసంప్రదాస్యే దధ్యన్నంభక్ష్యసంయుతం। విప్రాయాహం
దేతేద్య దధివామన తేనమః॥ ఉపాయనం॥ ప్రదక్షిణం॥ ఏవంయఃకురుతే
జాం వామనస్యమహాత్మనః। సర్వాన్కామానవాప్నోతి విష్ణుసాయుజ్య
ప్నుయాత్॥ యస్యస్మృత్యాచభవతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

శ్రవణద్వాదశీవ్రతకథారంభః.

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ కృష్ణకృష్ణమహాయోగిన్ వదతాంవరమాధవ।
కేనోపాయేనముక్తిస్స్యాన్నృణాంమహాభవాత్ ॥ సంసారాత్పా
పనిలయాత్కృపయావక్తుమర్హసి ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ అథాతస్సంప్రవ
క్ష్యామి శ్రవణద్వాదశీవ్రతం। మాసిభాద్రపదేశుక్లే ద్వాదశీశ్రవణాన్వితా॥
లక్ష్మీప్రదాచపుణ్యాచ నృణాంకల్మషనాశనీ। పాపౌఘతూలాగ్నిశిఖా పాప
ద్రికులిశోపమా॥ పుత్రపౌత్రప్రదారమ్యా ద్వాదశీవామనప్రియా। తస్యాం
సంపూజయేద్దేవం ద్విభుజంవామనంహరిం। సువర్ణేనప్రకుర్వీత సర్వావయ
వసంయుతం॥ అతివిమలసుగాత్రం కాంస్యపాత్రస్థమన్నం సులలితదధిఖం
డం పాణినాదక్షిణేన। కలశమమృతపూర్ణంవామహస్తేదధానం తరతిసకల
దుఃఖాద్వామనంభావయేద్యః॥ ఏవంరూపంసువర్ణేన వామనప్రతిమాంశు
భాం। పీతవస్త్రద్వయోపేతం పాదుకచ్ఛత్రసంయుతం॥ వాసితోదకసం
పూర్ణం రక్తకుంభోపరిస్థితం। సంపూర్ణదధిమిశ్రాన్నం శరావంతత్రవిన్య
సేత్॥ తన్మధ్యేవామనందేవం సర్వసంపత్ప్రదాయకం। పురుషసూక్తవిధా
నేన షోడశైరుపచారకైః॥ ప్రయత్నేనసుసంపూజ్య గంధపుష్పైరనేకశః।
ఏవంపూజాంప్రకుర్వీత తస్యసిద్ధిర్భవేద్ధ్రువం॥ యుధిష్ఠిరః॥ దేవదేవజగ
న్నాథ వాంఛితార్థఫలప్రద। అనేనవిధినాలోకే కుర్వంతిచయథాక్రమం॥
తేషాంవ్రతస్యసంసిద్ధిర్భవేత్పాపవినాశనం। సుఖదాయేనవై తేషాం వ్రత
సిద్ధిఃకథంభవేత్॥ వక్తుమర్హసిసర్వజ్ఞ సంక్షేపాత్కృపయావిభో। కేనవా
చరితంపుణ్యం వ్రతమేతజ్జనార్దన॥ శ్రీకృష్ణః॥ పురాకృతయుగేరాజన్ వ్రత
స్యాస్యప్రభావతః॥ ఆప్నువంతిపరాంసిద్ధిం సర్వేతేరాజసత్తమాః॥ శుచికే
నపురాచీర్ణం హరిశ్చంద్రేణధీమతా। మాంధాత్రాచకృతంపూర్వం దిలీ
పేనకురూత్తమ॥ ఏవంత్వమపిరాజేంద్ర వ్రతమేతత్సమాచర। వ్రతస్యాస్య
ప్రభావేన వ్యాఘ్రరూపీనృపోత్తమ॥ శుచీకోముక్తిమాయాతి ఘోరోవై
వ్యాఘ్రరూపతః॥ యుధిష్ఠిరః॥ శుచికశ్చకణాదశ్చ కథంముక్తిమవాప్నుతః।
పైశాచాద్వ్యాఘ్రరూపాచ్చ తదాచక్ష్వమమప్రభో॥ శ్రీకృష్ణః॥ పురాకృ
తయుగేరాజన్ నరకాఖ్యేపురేవసత్। వీతహవ్యోనృపస్తత్ర పాలయామా
సతాంపురీం॥ ధర్మవాన్ సత్యవాదీచ సర్వదానపరశ్శుచిః। తత్పురోధానన్న
పశ్రేష్ఠ విష్ణుశర్మేతివిశ్రుతః॥ సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞ స్సర్వయజ్ఞరతస్సదా
సకదాచిన్నృపశ్రేష్ఠ శ్రవణద్వాదశీవ్రతం॥ కర్తుకామస్తదాకుంభం పాదు
కాచ్ఛత్రమేవచ। పీతవస్త్రయుగంశయ్యాం గృహీత్వావిప్రసంయుతః

తంస్పృష్ట్వాఽధిగచ్ఛంతి తం కణాదో వైశ్యసత్తమః। అశీతిశకటద్రవ్య పూరితస్తు
మభక్షః ॥ సౌవీరవాణిజ్యత్వంచ నరకాదిహామజ్జతః। తమువాచమహాభాగ
కమేతత్కుత్రగచ్ఛతి ॥ కింఛత్రపాదుకేపాత్రం కథయస్వద్విజోత్తమ ॥ విష్ణు
శర్మా ॥ పితౄణాంతారణార్థాయ శ్రవణద్వాదశీవ్రతం। కర్తుంగచ్ఛామ్య
హంతీర్థం తత్కాలస్యానుకారిణం॥ కణాదఉవాచ ॥ అహంగచ్ఛామివిప్రేం
ద్ర త్వయాసహమహామతే। ఇత్యుక్తస్తుద్విజవరః ప్రత్యువాచస్పృహోత్తమ॥
నతుపాత్రత్రసౌవీర కథంగచ్ఛస్యపోషితః। ద్రష్టుకామస్త్వమాగచ్ఛ ఇతి తేన
సహాన్వగాత్ ॥ నదీంగత్వాతువిప్రేంద్ర స్నాత్వాసమ్యగుపోషితః। తతః
ప్రభాతేవిమలే దధిపాత్రోపరిస్థితం॥ వామనంపూజయామాస పూర్వోక్తే
నవిధానతః ॥ ఆచార్యంపూజయామాస భోక్తుకామస్తమబ్రవీత్ ॥ భోక్తు
మాగచ్ఛవైశ్యత్వ మితి తేనప్రచోదితః। అహంకరిష్యేవిప్రేంద్ర వ్రతమేత
దనుత్తమం ॥ కారయస్వద్విజశ్రేష్ఠ మయాపుణ్యమభీప్సితం । ఇతివిప్రకరే
దత్వా స్వాపనీతంధనముత్తమం॥ తంస్పృష్ట్వావిప్రవరోఽపి కారయామాసత
ద్వ్రతం। తేనవ్రతప్రభావేన కణాదోమాంచశాశ్వతం॥ ప్రాప్తోవైశ్యోఽపిరా
జేంద్ర కిముబ్రహ్మదయస్తథా । తస్మాత్త్వయాపికర్తవ్యం శ్రవణద్వాదశీ
వ్రతం ॥ యఇదంవ్రతమాహాత్మ్యం శృణ్వంతిశ్రావయంతిచ । తేసర్వేపా
పనిర్ముక్తాః గచ్ఛంతిమమరూపతాం॥ ౩౧॥ ఇతి శ్రీవామనపురాణే-శ్రీకృష్ణ
యుధిష్ఠిరసంవాదే- శ్రవణద్వాదశీవ్రతకథాకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీ ర స్తు.

దిశాగౌరీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ - విశేషణ-విశిష్టాయాం-శుభతిథౌ॥ మమ సమస్తపాపక్ష
యార్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం ధనధాన్యసమృద్ధ్యర్థం ఆయుష్కామ్యా
ర్థఫలసిద్ధ్యర్థం- దిశాగౌరీదేవతాప్రీత్యర్థం-యావచ్ఛక్తిధ్యానమావాహ
నాది షోడశోపచారపూజాంకరిష్యే ॥ ఆదౌ కలశగణపతిపూజాంకృత్వా
తతఃదిక్పాలపూజా॥ దిశాగౌరినమస్తుభ్యం తవపూజాంకరోమ్యహం॥ ఆవా
హయామిభక్త్యాత్వాం వరదేభక్తవత్సలే॥ ఆవాహనం॥ దిగమ్బరేనమస్తు
భ్యం సురాసురనమస్కృతే। హేమసింహాసనందివ్యం తస్మింసిద్ధయథా

సుఖం॥ ఆసనం॥ కరశుద్ధ్యర్థమర్ఘ్యంచ మయార్పితమిదందిశే । స్వీకురుష్వ మహాగౌరీ ప్రసన్నాభవ మే సదా॥అర్ఘ్యం॥ స్వర్ధునీతోయసంయుక్తం సర్వతీర్థాదిసంయుతం। భక్త్యాపాద్యంసమాదత్తం బ్రహ్మాదిసురపూజితే॥పాద్యం॥ మధ్వాజ్యదధిక్షీరైశ్చ శర్కరాగుడమిశ్రితైః। పంచామృతైస్స్నానమిదం గృహ్యతాంజగదంబికే॥ పంచామృతస్నానం॥ శుద్ధోదకంజలంరమ్యం గంగాజలసమన్వితం। పావనం దేహశుద్ధ్యర్థం చండికాయైనమోస్తుతే ॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ కార్పాససూత్రనిర్మాణం దుకూలంచమనోహరం ॥ వస్త్రయుగ్మంప్రదాస్యామి తవప్రీతికరంశుభం ॥ వస్త్రం ॥ శుభ్రంయజ్ఞోపవీతంచ త్రిసూత్రేణవినిర్మితం ॥ బ్రహ్మగ్రంథియుతం దేవి భక్త్యాసంప్రదదామ్యహం ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥ గోమేధికైఃపుష్యరాగైర్వజ్రమాణిక్యభూషితం । మయాదత్తమిదంభద్రే గృహ్యతాం దేహభూషణం॥ ఆభరణం॥ అహిరివేతిమంత్రేణ కుంకుమాదిసౌభాగ్యద్రవ్యాణి ॥ గంధద్వారాందురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం । ఈశ్వరీగ్ సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం ॥ గంధం ॥ అక్షతాంధవళాకారాన్ శాలీతండులమిశ్రితాన్ । హరిద్రాచూర్ణసంయుక్తాన్ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ అక్షతాన్ ॥ మల్లికాదీనిపుష్పాణి ఉత్పలాదీనియానిచ। మయాహృతానిపూజార్థం పుష్పాణిప్రతిగృహ్యతాం ॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా॥ ప్రాచీదిశేనమః-పాదౌ॥ ఆగ్నేయదిశేనమః-గుల్ఫౌ॥ యామ్యదిశేనమఃజంఘే ॥ నిరృతిదిశేనమః - కటిం॥ వరుణదిశేనమః-నాభిం॥ వాయుదిశే-హృదయం॥ కుబేరదిశేనమః-కంఠం॥ ఈశాన్యదిశేనమః-ముఖం ॥ ఊర్ధ్వదిశేనమః-నేత్రే॥ అధరదిశేనమః-శిరః॥ దిశాగౌర్యైనమః-సర్వాంగానిపూజయామి ॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతః । ఆఘ్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపం॥ సాజ్యంత్రివర్తినిరాజనం ॥ అన్నంచతుర్విధందివ్యం భక్ష్యపాయససంయుతం। దధిక్షీరగుడోపేతం భుజ్యతామసురప్రియే॥ నైవేద్యం॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైః గృహ్యతాంతాంబూలం ॥ సువర్ణపుష్పదక్షిణాంసమర్పయామి॥ హిరణ్యపాత్రమిత్యుత్తరనీరాజనం ॥ గౌరీమిమాయేతిమంత్రపుష్పం ॥ నమస్తేవరదేభద్రే నమస్తేసుఖదాయిని । త్రాహిమాంకృపయా దేవి రక్షరక్షమహేశ్వరి ॥ ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారాన్॥ దశసూత్రగ్రంథియుక్తం ప్రీత్యర్థందోరకంతవ । హస్తేగ్రేధారయామ్యద్య యావజ్జీవంసుఖాయచ॥ దోరబంధనం॥ అథవాయనమంత్రః॥ గిరిజాప్రతిగృహ్ణాతు గిరిజావై దదాతిచ । గిరిజాతారకాద్వాభ్యాం గిరిజాయైనమోనమః॥

పునఃపూజాం కరిష్యే ॥ యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా అనేన దిశాగౌరీదే
వతా సుప్రీతా వరదా భవతు॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణం.

దిశాగౌరీవ్రతకథారంభః.

కుసుమాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా.

అరణ్యే న్యస్తమానాస్తే పాండవా దుఃఖకర్శితాః। కృష్ణం దృష్ట్వా మహా
త్మానం సమభ్యర్చ్య పునః పునః ॥ కృష్ణ కృష్ణ మహాభాగ నిమగ్నా దుఃఖసా
గరే। యస్య చరణమాత్రేణ రాజ్యం పునరవాప్నుమః॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ॥ శృ
ణుధ్వం పాండవాః సర్వే వ్రతానాముత్తమం వ్రతం। దిశాగౌరీవ్రతం పుణ్యం
ధనధాన్యసమృద్ధిదం ॥ కర్తవ్యం రాజ్యలాభాయ ద్రౌపద్యా వ్రతమీదృశం॥
పాండవా ఊచుః॥ విధినా కేన కర్తవ్యం కీదృశం వ్రతముత్తమం। యయా నా
ర్యా కృతం పూర్వం లబ్ధం రాజ్యం చ యేన హి॥ శ్రీకృష్ణః॥ అయోధ్యాధిపతిశ్శ్రీ
మాన్ నలో నామ మహాయశాః। తస్య భార్యా గుణవతీ దమయంతీతి విశ్రుతా॥
భవంత ఇవ ద్యూతేన రాజ్యభ్రష్టో వనం గతః। వనే దుఃఖాభిసంతప్తః భార్య
యా సహితస్థ్సితః॥ అన్యోన్యం దంపతీ తౌ తు ఏకశయ్యాముపస్థితౌ। దమయం
తీం ప్రాప్తనిద్రాం నలో దృష్ట్వా వనం యయౌ ॥ తతః ప్రభాతసమయే దమ
యంతీ సురోదహ। అహో నాథ మహారాజ మాం విహాయ క్వ గచ్ఛసి ॥ ఇత్యే
వం విలపంతీ సా న ప్రజ్ఞాయత కించన। తతః ప్రాచ్యాదికకుభః తామూచుర్న
భసి స్థితాః॥ దిశ ఊచుః॥ ఆషాఢస్య సితే పక్షే అమాయాం వ్రతముత్తమం।
అన్నముద్దిశ్య కర్తవ్యం త్వయా శీఘ్రం సులోచనే॥ దమయంత్యువాచ॥ భగ
వత్యో దశదిశః ఏతద్వ్రతమనుత్తమం। కథం కరోమ్యహం దేవ్యః దేవతాం
కాం ప్రపూజయేత్॥ దిశ ఊచుః॥ ఆమాయాం ప్రాతరుత్థాయ స్నాత్వా శు
చిరలంకృతా। శంకరం మనసా ధ్యాత్వా గౌర్యా సహ సుమంగళం ॥ గృహీ
త్వా మృత్తికాం శుద్ధాం గృహమాగత్య శోభనే। స్తంభాకృతిం మృత్తికయా
కృత్వా గౌరీం ప్రపూజయేత్॥ దశగ్రంథియుతం దోరం దశసూత్రసమన్వితం।
కుంకుమాక్తం సుపుష్పాఢ్యం కరే బధ్నీత వాగ్యతః ॥ అపూపదశకం భక్ష్యం
సతాంబూలం సదక్షిణం। విప్రాయ వాయనం దద్యాచ్ఛ్రోత్రియాయ కు
టుంబినే॥ సువాసినీనాం దశకం హరిద్రాద్యైః ప్రపూజయేత్। బ్రాహ్మ
ణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్ స్వయం భుంజీత భక్తితః॥ ఏవం దశాబ్దపర్యంతం కర్త
వ్యం వ్రతముత్తమం। కురు శీఘ్రం ప్రయత్నేన శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితా ॥ ఏవం ది
శాభిరాదిష్టా దమయంత్యపి స్వగృహం। గత్వా శీఘ్రం వ్రతం చక్రే స్వభర్త్రా
గమనాయ చ॥ రాజ్యలాభాయ సౌఖ్యాయ ధనధాన్యసమృద్ధయే ॥ శ్రీకృష్ణ

ఉవాచ॥ వ్రతస్యాస్య ప్రభావశ్చ పాండవా శ్రావితో మయా। అస్యానుష్ఠా
నమాత్రేణ హ్యగాద్రాజ్యం నలః పునః॥ ద్రౌపద్యా శుచకర్తవ్యం రాజ్యం
శీఘ్రమవాప్స్యథ। ఆచరంతి వ్రతం యేవై శివే భక్తిసమన్వితాః॥ ఐహికాన్
సర్వభోగాంశ్చ ప్రాప్తాః కైవల్యమాప్నుయుః॥ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే-శ్రీకృ
ష్ణపాండవసంవాదే-దిశాగౌరీవ్రతకథాకల్పః సంపూర్ణః-కాయేనవాచేతి.

శ్రీరస్తు.

రథసప్తమీ వ్రతకల్పము.

అస్యాంస్నానవిధిరుక్తః - తచ్చఅరుణోదయవ్యాపిన్యాంకార్యం - త
దుక్తం - మదనరత్నేస్మృతిసంగ్రహే.

శ్లో॥ సూర్యగ్రహణతుల్యాసా శుక్లామాఘస్యసప్తమీ। అరుణోద
యవేళాయాం స్నానంతత్రమహాఫలమ్॥ మాఘేమాసిసితేపక్షే సప్తమీ
కోటిపుణ్యదా। కుర్యాత్స్నానార్ఘ్యదానాభ్యామాయురారోగ్యసంపదః॥
దినద్వయేఅరుణోదయవ్యాపిత్వేపూర్వైవసా। సౌవర్ణేరాజతేతామ్రే భక్త్యా
లోహమయేతథా॥ తైలేనవర్తిగ్దాతవ్యా మహాపాత్రేతురంజితా। సమా
హితమనాభూత్వా దీపంశిరసిధారయేత్॥ భాస్కరంహృదయేధ్యాత్వా చే
దంమంత్రముదీరయేత్। నమస్తేరుద్రరూపాయ రసానాంపతయేనమః॥ అ
రుణార్కసమస్తేస్తు హరిదశ్వనమోస్తుతే॥ జలేప్రదీపంసంస్థాప్య సం
ర్ప్యపితృదేవతాః॥ లోలార్కరథసప్తమ్యాం స్నాత్వాగంగాదిసంగమే।
సప్తజన్మకృతైఃపాపైః ర్ముక్తిర్భవతితత్క్షణాత్॥ ఆతిగర్గః॥ షష్ఠీసప్తమియో
గేవా రథారూఢాంశుమాలినః। యోగోయంపద్మకోనామ సహస్రార్క
హ్యోస్నమః॥ ఏతచ్చస్నానాది స్మరణానంతరంశిష్టాచారాత్। సప్తార్కపర్ణా
నిసప్తబదరీపత్రాణివాశిరసినిధాయ॥ తత్రమంత్రః॥ యద్యత్కర్మకృతం
పం మయాసప్తసుజన్మసు। తన్మేరోగంచశోకంచమాకరీహంతుసప్తమి। స
నానంతరమర్ఘ్యంచ దాతవ్యంమంత్రపూర్వకం॥ సప్తసప్తిసహప్రీత స
లోకప్రదీపక। సప్తమ్యాసహితోదేవ గృహాణార్ఘ్యందివాకర॥ సప్తసప్త
హేసప్త సప్తద్వీపావసుంధరా। సప్తార్కపర్ణాన్యాదాయ సప్తమ్యాంస్నా
మాచరేత్॥ అర్ఘ్యం॥ జననీత్వంహిభూతానాం సప్తమీసప్తసప్తికే॥ స

స్యాహ్యాణికేదేవి సమస్తేసూర్యమాతృకే॥ ప్రార్థనా॥ ఇతిస్నానవిధిః॥ అనే
నేనమంత్రేణ పూజయేచ్చదివాకరం। కృత్వాషోడశధారాజర్ణ సప్త
రథమండలే॥

రథసప్తమీవ్రతకథారంభః.

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ కథంనాక్రియతేకృష్ణ మనుష్యైఃరథసప్తమీ।
క్రియతేఫలదా యాహింఖ్యాతాత్వయామమ॥ కృష్ణఉవాచ॥ ఆసీత్కా
ంభోజవిషయే యశోవర్మానరాధిపః। వృద్ధేవయసితస్యాసీ త్సర్వవ్యాధి
యుతస్సుతః॥ తత్కర్మపాకంసోపృచ్ఛ ద్వినీతంద్విజపుంగవం। సప్రాహ
రాజన్ వైశ్యోయం కృపణఃపూర్వజన్మని॥ దదర్శరథసప్తమ్యాం క్రియ
మాణంవ్రతంనృప। వ్రతదర్శనమాహాత్మ్యా దుత్పన్నోజఠరేతవ॥ ఆదా
తావిభవేయన్నస్త్రస్నాత్సవ్యాధితోభవేత్। తతస్సరాజపప్రచ్ఛ కిమే
తస్యవిధీయతాం॥ యస్యసందర్శనాత్ప్రాప్తో లోభిష్టానమనుత్తమమ్। తదే
క్రియతాంరాజ న్రథసప్తమిసంజ్ఞితం॥ వ్రతంపాపహరంయేన చక్రవర్తి
త్వమాప్స్యతే॥ రాజోవాచ॥ బ్రూహివిప్రవ్రతంకృత్స్నం సవిధానంసమం
త్రకం॥ రోగిణాంచదరిద్రాణాం సర్వసంపత్ప్రదాయకం॥ ద్విజఉవాచ॥
శుక్లపక్షేతుమాఘస్య షష్ఠ్యామామంత్రయేద్గృహీ॥ ౧౦॥ స్నానంశుక్ల
లైఃకార్యం నద్యాదావిమలేజలే। వాపీకూపతటాకేతువిధివద్వర్ణధర్మతః॥
దేవాదీన్సంపూజయిత్వాతు గత్వాసూర్యాలయంతతః। సూర్యంసమ్యగ్జ్న
సమభ్యర్చ్య పుష్పధూపాక్షతైశ్శుభైః॥ ఆగత్యభవనంపశ్చా త్పంచయజ్ఞాం
స్తునిర్వపేత్। సంభోజ్యాతిథిభృత్యాంశ్చ బాలకానాశ్రితాన్ స్వయం॥
౧౧॥ విస్యమానేదినేశ్నీయా ద్వాగ్యతస్తైలవర్జితః। రాత్రౌవిప్రాంత్సమా
హూయ సర్వజ్ఞాన్ వేదపారగాన్॥ ౧౨॥ సంపూజ్యనియమంకుర్యా త్సూ
ర్యన్యస్తమాధాయచేతసి। సప్తమ్యాంతునిరాహారో భుక్త్వాభోగవివర్జితః॥ ౧౩॥
శ్వోషష్ట్యాంజగన్నాథ నిర్విఘ్నంతత్రమేకురు। ఇత్యుచ్చార్యనృప
ప్రీత్యా తయంతోయేషునిక్షిపేత్॥ ౧౪॥ తతోవిసృజ్యతంవిప్రం స్వపే
ద్భూమౌజితేంద్రియః। తతఃప్రాతఃసముత్థాయ కృత్వాశౌచంశుచిర్నరః॥
కారయిత్వారథందివ్యం కింకిణీజాలమాలినం॥ సర్వోపస్కరసంయుక్తం
సరత్నంచచిత్రితం॥ కాంచనంరాజతంవాథ హయసారథిసంయుతం।
మధ్యాహ్నసమయే కృతస్నానాదికక్రియః। అతిర్యగ్వీక్షమాణస్తు
పంచాలాయన్నతః। సారసూత్రంజపేత్ప్రాజ్ఞ ఆగచ్ఛేత్స్వమాలయం॥
సంపూర్ణ్యనిత్యకార్యంస్తు కృత్వాబ్రాహ్మణవాచనం। సప్తమస్టాపికామ

ధ్యే స్థాపయేత్తంరథోత్తమమ్॥ కుంకుమేనసుగంధేన చర్చయిత్వాసమన్త
తః। మాలాభిఃపుష్పదీపైశ్చ సమన్తాత్పరివేష్టితం ॥ ధూపేనాగరుమిశ్రేణ
ధూపయిత్వాతతఃపరం। రథస్థంసంపూజయేద్భానుం సర్వసమ్పూర్ణలక్షణం॥
విత్తానుసారంహైమంచ విత్తశాఠ్యంవివర్జితః । శాఠ్యాద్వ్రజతివై కల్యం
వై కల్యాద్విఫలంభ వేత్ ॥ తతోదేవంసమభ్యర్చ్య సరథంసహసారథిం। పు
ష్పైర్ధూపై స్తథాగంధై ర్వస్త్రాలఙ్కారభూషణైః ॥ ఫలైర్నానావిధైర్భ
క్ష్యైః నై వేద్యైర్ఘృతపాచితైః । పూజయేద్భాస్కరంభక్త్యా మన్త్రైరేభి
స్త్రిభిఃక్రమాత్ ॥ భానోదివాకరాదిత్య మార్తాణ్డజగతాంపతే। అపాంనిధే
జగద్రక్ష భూతభావనభాస్కర॥ప్రణతార్తిహరాచింత్య విశ్వంచితామణేవి
భో।విష్ణోహంసాదిభూతేశ ఆదిమధ్యాన్తభాస్కర॥ భక్తిహీనంక్రియాహీనం
మంత్రహీనంజగత్పతే। ప్రసాదాత్తవసంపూర్ణ మర్చనంయదిహాస్తుమే ॥ ఏ
వంసమ్పూజయేద్దేవం ప్రార్థయేత్సుమనోగతం। దదాతిప్రార్థితంభాను ర్భ
క్త్యాసన్తోషితంనరైః॥ విత్తహీనోపివిధివ త్సర్వమేతత్ప్రకల్పయేత్ । రథంస
సారథింసాశ్వం స్వర్ణకై ర్భిన్న లేఖితమ్॥ సౌవర్ణఞ్చత్రిధాభానుం యథాశక్త్యా
వినిర్మితమ్ । ప్రాగుక్తేనవిధానేన పూజయిత్వాసువిస్తరం ॥ జాగరంకార
యేద్రాత్రౌ గీతవాదిత్రనిస్వనైః। ప్రేక్షణీయైర్విచిత్రైశ్చ పుణ్యాఖ్యానక
థాదిభిః ॥ రథయాత్రాంప్రపశ్యేత భానోరాయతనంశ్రియా । అనిమీలిత
నేత్రస్తు నయేత్తాంరజనీంబుధః ॥ ప్రభాతేవిమలేస్నాత్వా కృతకృత్యస్త
తోద్విజాన్ । తర్పయేద్వివిధై రత్నై ర్ధాన్యైర్వాసోవిభూషణైః ॥ అశ్వమే
ధేనతుల్యంత దితిబ్రహ్మవిదోవిదుః। తతోదేయానిదానాని యథాశక్త్యావి
చక్షణైః॥ రథస్తుగురవేదేయో యథోపస్కరసంయుతః।నరక్తవస్త్రయుగళో
రక్తధాతుసమన్వితః॥ ఏవంచీర్ణవ్రతోరాజ న్నిష్పాపోతిజగత్రయే।తస్మా
త్సర్వప్రయత్నేన కురుత్వంరథసప్తమీం ॥ యేనారోగీభవేత్పుత్ర స్త్వదీ
యోనృపసత్తమ।వ్రతస్యాస్యప్రభావేన ప్రసాదాద్భాస్కరస్యచ ॥ భవిష్య
తిమహాతేజా మహాబలపరాక్రమః । భోగాన్సువిపులాన్రాజ న్భుక్త్వారాజ్య
మకంటకం ॥ దత్వాసారథసప్తమ్యాం జాయతేమానవోత్తమః। లభతేపు
త్రపౌత్రాంశ్చ సూర్యలోకంసపశ్యతి ॥ తత్రస్థిత్వాకల్పమేకం చక్రవర్తీభ
విష్యతి॥ కృష్ణఉవాచ ॥ ఇతిసర్వంసమాఖ్యాయ తపోయుక్తోద్విజోత్తమః।
యథాగతంజగామాసౌ నృపస్సర్వంచకారహ । యథాదిష్టంద్విజేంద్రేణ
తత్తత్సర్వంబభూవహ ॥ ఏవంసచక్రవర్తిత్వం ప్రాప్తవాన్నృపనందన
శ్రూయతేయత్సమాంధాతా పురాణేషుపరంతపః ॥ యఇదంశృణుయాన్న

ట్యై ప్రదానమేచ్ఛయథావిధిః తస్యైసతుష్యతేభానుర్యచ్ఛత్యేసుసంపదః॥
సంవిధంరథవరం రథవాజియుక్తం హేమంచహేమశశదీధితినాసమేతం ।
దాత్యచ్ఛమాఘసితసప్తమివాసరేయో సౌర్వచక్రగతిరేవమహీంభునక్తి॥
తి రథసప్తమీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

శివముష్టికావ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ ॥ మమ సమస్తపాపక్ష
యార్థం శ్రీసాంబసదాశివముద్దిశ్య శ్రీసాంబసదాశివప్రీత్యర్థం ఉమయాస
మహేశ్వరపూజాంకరిష్యే తదంగకలశగణపతిపూజాంకృత్వా॥ఆగచ్ఛ
ంత దేవేశ ప్రార్థయేత్వాంజగత్పతే। ఇమాంమయాకృతాంపూజాం గృ
ణసురసత్తమ॥ఆవాహనం॥భవాన్వితంమహాదేవి సర్వసౌభాగ్యదాయిని।
నేకరత్నసంయుక్త మాసనంప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఆసనం ॥ సుచారుశీతలం
వ్యం నానాగంధసువాసితం। పాద్యంగృహాణ దేవేశి మహాదేవినమోస్తు
తే॥ పాద్యం॥ శ్రీపార్వతిమహాభాగే శంకరప్రియవాదిని ॥ అర్ఘ్యంగృహాణ
ల్యాణి భర్త్రాసహపతివ్రతే॥అర్ఘ్యం॥గంగాతోయసమంతీర్థం సువర్ణకలశే
తం। ఆచమ్యతాంమహాభాగే రుద్రేణసహపార్వతీ॥ ఆచమనం॥ గంగాసర
స్వతీతుంగా కావేరీసర్మదాజలైః । స్నాపయామిమహాదేవి భక్త్యాత్వాం
గదంబికే॥ స్నానం॥ సర్వలక్షణసంయుక్తం సౌమ్యంసర్వగుణాన్వితం। మ
యాసమర్పితం దేవ దుకూలంప్రతిగృహ్యతాం ॥ కర్పూరకుంకుమైర్యుక్తం
చంద్రాదిసమన్వితం। కస్తూరికాసమాయుక్తం చందనంప్రతిగృహ్యతాం॥
ంధాః॥ మాల్యాదీనిసుగంధీని మాలత్యాదీనిచప్రభో ।. మయానీతాని
పుష్పాణి పూజార్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ పుష్పాణి॥ అథాంగపూజా॥ శివాయ
మః-పాదౌ॥ భవాన్యై-గుల్ఫౌ॥ శర్వాయనమః-జంఘే॥ గిరిజాయైనమః-
రూ॥ రుద్రాయనమ-కటిం ॥ మేనకాత్మజాయై-నాభిం ॥ త్ర్యంబకాయ
మః - హృదయం ॥ పార్వత్యైనమః - స్తనౌ ॥ త్రిపురాంతకాయనమః-
ంఠం ॥ కమలవాసిన్యై-నాసికే॥ త్రినేత్రాయ-నేత్రాణి॥ సర్వసంహర్త్రే
ాయ - లలాటం ॥ కటాక్షవీక్షణాయనమః - భ్రూమధ్యం ॥ అర్ధనారీశ్వ
రాయనమః - శిరః ॥ మహాదేవాయనమః - సర్వాంగానిపూజయామి ॥

దశాజ్గంగుగ్గులంధూపం మహిషాక్షిసమన్వితం। ధూపందాస్యామిదేవేశ గృహాణసురసత్తమ॥ ధూపం॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంమయా। గృహాణమంగళందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహ॥ పూర్వనీరాజనం॥ అన్నంచతుర్విధందివ్యం రసైష్షడ్భిస్సమన్వితం॥ నైవేద్యంగృహ్యతాం దేవ ప్రసాదంకురుసర్వదా।నైవేద్యంకదళ్యాద్రైలాలవంగాది ఫలైర్నానావిధైశ్శుభైః॥ పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిర్మే భవేజ్జన్మనిజన్మని॥ తాంబూలం॥ ఫలంమనోరథఫలం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం। యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్య దత్తశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఫలం॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసోః। అనంతపుణ్యఫలద మతఃశాంతింప్రయచ్ఛమే॥ సువర్ణపుష్పం॥ పుత్రందేహి ధనందేహి సౌభాగ్యందేహిమేసదా। అన్యానిసర్వకామ్యాని దేహిదేహి నమోస్తుతే॥ ప్రార్థనం॥ భవానస్యశ్చమహాదేవా వ్రతసంపూర్తిహేతవే॥ ప్రీతయేద్విజవర్యాయ వాయనంప్రదదామ్యహం॥ వాయనదానమంత్రః॥ నానాషోడశపక్వాన్నం వేణుపాత్రాణిషోడశ। దద్యాద్వస్త్రాదిసంయుక్తాం ఆహూయద్విజదంపతీ॥ వ్రతోద్యాపనకంకార్యం బ్రాహ్మణానాంస్వశక్తితః। సువాసినీస్సుసంపూజ్య యథాశక్త్యా ప్రదాపయేత్॥ ప్రార్థనం॥ పునః పూజాంకరిష్యే॥ యస్యస్మృత్యాచ అనేనభవానీశంకరదేవతాసుప్రీతా వరదాభవంతు॥ ఇతిపూజావిధానం సంపూర్ణం.

శివముష్టికా వ్రతకథారంభః.

సూతఉవాచ॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే శంకరంపార్వతీతథా। లక్ష్మీంనారాయణందేవం సావిత్రీంచచతుర్ముఖం॥ గణగంధర్వయక్షాణాం మునీనాంచమహాత్మనాం। ఇంద్రాదిలోకపాలానాం గణైశ్చపరివేష్టితః॥ ఉమయాక్రీడితశ్శంభుః సుఖమాసీతచాసనే। పార్వతీవినయాభూత్వా శంకరం పరిపృచ్ఛతి॥ పార్వత్యువాచ॥ శివముష్టికృతంజాతం వ్రతంకేనోపచారితం కస్మిన్మాసేసముత్పన్నం వ్రతంకేనాపివిస్తృతం॥ కింవిధానంపురాప్రోక్తం కిందానంకస్యపూజనం॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ ద్వాపరాంతేయుగేచైవ నగరే గజసాహ్వయే। ఉత్కృష్టరాజ్యమానీచ రాజాదుర్యోధనంసదా॥ సోపవిష్టః పాండుపుత్రా అక్రూరంప్రణిపత్యతే। దుర్యోధనస్తుతందృష్ట్వా నాభినద్యనసంద్యచ॥ తందృష్ట్వాధర్మరాజస్తు అకార్యమితిచాబ్రవీత్। బంధుస్సమాగమేచైవ శీఘ్రమాగత్యపాండవః॥ ఆసనాద్యర్ఘపాద్యాద్యైశ్చవస్త్రాలంకారభూషణైః। అభ్యంగైర్భోజనైశ్చైవ సోపచారాన్ప్రకల్పయేత్ స్వస్థానేచోపవిష్టేచ వరసింహాసనేశుభే। పౌర్వకథాఃప్రకుర్వీత రహస్య

ంత్రవేషద॥ వివాహంసీయుతేచైవ దూర్వతోర్ణచకారయేత్ । దూర్వతాత్వ
ంభనాస్తైచ ననవాంచదారుణం ॥ బ్రాహ్మదీహితాస్తైవై పశ్చాద్యావశ
తథా। సర్వంతేదుర్ఘటాన్యేవ పాషాణకులసంకులే॥ శీతంచోష్ణంచవర్షంచ
తైశ్చాపిప్రపీడితాః। దివసంక్రమతే తేషాంతీర్థే దేవాలయేతథా॥ పృథ్వీప్రద
ణంకృత్వా కేదారస్థానమాగతాః। లింగదర్శనమాఖ్యాతం త్రియామం
తపూజనం॥ శ్రావణేసోమవారేతు శుక్లపక్షేదినేతథా। పంచామృతవిధా
న మద్రజాప్యభిషేచనం॥ ఉపచారేణసంయుక్తం మహానైవేద్యపూర్వ
। ప్రాపదీతత్రచాయాతా పూజార్థంచమహోత్సవే॥ అరణ్యేధాన్యమా
తం పంచముష్టిసమర్పితం। ప్రథమంతండులంచైవ ద్వితీయంతిలమేవచ॥
తీయంగోధుమంచైవ చతుర్థంచణకంతథా। పంచమంమాషముష్టించ
ముష్టిస్సఉచ్యతే॥ పంచవర్షంపంచధాన్యం పంచపూజాంపృథక్పృథక్।
ానేనిశ్చితంభక్త్యా ప్రసన్నఃశూలపాణినః॥ విష్ణునామహృతానాంచ తే
ంసూర్యనిరోపితా। అన్నపూర్ణస్థితాస్థాలీ సర్వకామఫలప్రదా॥ ప్రాప
్యదీయతే తేషాం కష్టోత్పాతవినాశనం। వ్రతమారాధితంతైస్తు పంచవ
ంయథాక్రమం॥ అథవాత్రీణివర్షాణి వ్రతంకృత్వాపతివ్రతా। తేనవ్రత
భావేన పునారాజ్యంభవిష్యతి॥ విస్తార్యసకలావర్ణా బ్రాహ్మణక్షత్రి
ాదయః। వైశ్యాశ్చశూద్రజాతిశ్చ సర్వైశ్శివఉపాసితః॥ ఆరాధితశ్చంద్ర
ాళిః అహంసర్వైస్తువయాసహ। ఉద్యాపనంయథాకుర్యా ద్విధానంకో
ిసన్నృతః॥ శ్రావణేదివసంచైవ వత్సరేప్రథమంతథా। ప్రాతరుత్థాయని
మం దంతధావనపూర్వకం॥ శంకరస్మరణంచైవ సర్వవిఘ్నవినాశనం।
త్వాస్నానంతుమధ్యాహ్నే గత్వాతుశివసన్నిథా॥ పంచామృతేనవిస్థా
్య అభిషేకంతథోపరి। పూజయిత్వోపచారేణ పంచధాన్యంతథోపరి॥ పం
స్థా పంచధాన్యం యథాశక్త్యాతథాకురు। పంచనిష్కప్రమాణేన
హ్మ్యసంనతుకారయేత్॥ సువర్ణబిల్వపత్రాణి ధాన్యంరౌప్యంచకల్ప
ేత్। వస్త్రేణాచ్ఛాదితంతస్య నారికేళంతువిన్యసేత్॥ పంచరత్నంతుని
స్య నీరాజనమతఃపరం। బ్రాహ్మణాయశ్రోత్రియాయ దరిద్రాయకు
ంబినే॥ గోదానందక్షిణాంకత్వా ఆచార్యంపూజయేత్తతః। సమర్ప్య
స్య వస్త్రంచ కథాంశ్రుత్వాశివస్యచ॥ ఏకభుక్తంచనక్తంచ చిత్తైకంశూ
ాశినః। ఏవంయఃకురుతేదేవి ఆసీనంచసదాశివం॥ కామనాపూరితా
య ప్రాప్తంరాజ్యమవాప్నుయాత్। శివేనభాషితంపూర్వం మనసాచిం
ంఛేత్॥ యేచశృణ్వంతిసతతం యేచరంతిద్విజోత్తమాః। తేసర్వే

పాపనిర్ముక్తాః యాస్యంతిపరమాంగతిం॥ ఇతి శ్రీ శివధర్మోత్తరపురాణే-శివ
ముష్టికావ్రతకల్పకథా సంపూర్ణాః.

శ్రీరస్తు.

సోమాష్టమీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాంశుభతిథౌ॥ మమ సమస్తపాపక్షయా
ర్థం భవిష్యోత్తరపురాణోక్తప్రకారేణ సోమాష్టమ్యాం సాంబసదాశివదే
వతాముద్దిశ్య సాంబసదాశివప్రీత్యర్థం-సోమాష్టమీపూజాంకరిష్యే॥ తదఙ్గ
కలశారాధనం॥ కలశస్య॥ కురు॥ ఆదౌగణపతిపూజాంకృత్వా ॥ నందికేశ్వ
రఉవాచ॥ అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి వ్రతంశ్రేయస్కరంపరం॥ శివలోకప్రదం
పూజ్యం సర్వసంపత్ప్రదంనృణాం।వారేసోమేతుచాష్టమ్యాం పక్షయోరు
భయోరపి ॥ తస్యాంయజేచ్చంద్రచూడం సోమంసంపూజయేన్నిశి। తిలవ
ర్షపకల్కేన దక్షిణార్థంవిలేపయేత్ ॥ ఉమార్ధంకుంకుమేనాథ తత్పురుషే
ణేతిమంత్రవిత్ । దేవ్యోర్మూర్ధ్నిన్యసేద్బీజం శివస్యోపరిమౌక్తికం॥ ఉభ
యోరర్చయేత్పశ్చా త్పీతరక్తస్త్రథోత్తమైః । నీరాజనంతతఃకృత్వా పంచ
వింశతిదీపకైః ॥ ఘృతసిక్తంసుపక్వాన్నం ఫలానిచనివేదయేత్ ॥ సంపూ
జ్యైతంశివంసోమం స్తుత్వాపశ్చాత్సమాపయేత్ ॥ తతోనిశాయామన్య
గ్రో బ్రహ్మకూర్చాత్తథాతిలాన్ ॥ సద్యోజాతేనజుహుయా స్సమిద్ధే
గ్నౌసుభాషితః ॥ సంప్రోక్ష్యతేచమేవాసౌ ప్రభాతేచవిచక్షణః ॥ సంభో
జ్యాన్నంయథాసంఖ్యాన్ బ్రహ్మణాన్‌సంశితవ్రతాన్ । సువర్ణంచయ
థాశక్తి రౌప్యందత్వావిసర్జయేత్॥ ప్రియతాంమేశివోనిత్యం మహాదేవీచ
సర్వదా। యేనమారాధ్యగౌరీశం దశకృత్వోనమునేశివం॥ వ్రతపేతత్సుకర్త
వ్యం యత్తత్సర్వంశృణుష్వమే। కృత్వామహోత్సవంప్రాగ్వ త్పూజయే
త్పరమేశ్వరం ॥ పుష్పైస్స్రగ్భిస్తదాధూపై ర్నైవేద్యైర్వివిధైరపి। వితా
నచామరచ్ఛత్రం ఘంటాద్యద్యుపయోగియత్ ॥ పూజోపకరణంశంభోః
యథాశక్త్యాసమర్పయేత్ । ఆచార్యమర్చయేద్భక్త్యా వస్త్రైరాభరణాది
కైః ॥ స్వర్ణశృంగీంరౌప్యఖురాం ముక్తాలాంగూలభూషితాం । దద్యాద్ధే
నుంసవత్సాంచ వృషభంచసులక్షణం॥ పూజయేచ్చయతీన్‌సాధూన్ భోజ

చ్ఛాదనాదిభిః। శక్త్యాదిభిర్యథాదత్వా స్వయంభుంజీతబంధుభిః॥ యేవం కుకుతేభక్త్యా బ్రహ్మసోమాష్టమీవ్రతం। సర్వపాపవినిర్ముక్తో శివలోకే మహీయతే ॥ గవాంశతసహస్రస్య సమ్యగ్దత్తస్యయత్ఫలం। తత్ఫలంలభతే విద్వాన్ కృత్వైవంతువ్రతంనరః॥ ఇతి శ్రీశివధర్మోత్తరపురాణే-ఉమామహేశ్వరసంవాదే - సోమాష్టమీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

గోద్వాదశీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ - విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ॥ మమ॥ పార్వత్యువాచ॥ సురూపత్వంచసౌభాగ్యం సౌఖ్యమాయుఃప్రవర్ధనం। ధనధాన్యసమృద్ధిశ్చసుపుత్రత్వమవంధ్యతా ॥ పుత్రపౌత్రసమృద్ధిశ్చ సుహృద్భ్యాం ప్రీతివివర్ధనం। కులవృద్ధిరరోగత్వం సన్మానంసర్వబంధుభిః ॥ యత్రయేనభవేద్దేవ తద్వ్రతంబ్రూహిశంకర ॥ శంకరఉవాచ ॥ శృణుదేవిప్రవక్ష్యామి వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। గోద్వాదశీతివిఖ్యాతం సర్వకామఫలప్రదం ॥ ఆశ్వినే శుక్లపక్షేతు యేకాదశ్యాం ప్రయత్నతః । ఉపోష్యవిష్ణుభక్తేన మనసాఫమీప్సునా ॥ మధ్యాహ్నకాలేసంప్రాప్తే నదీప్రస్రవణాదిషు । స్నానంకృత్వావిధానేనగృహ్ణీయాద్వ్రతముత్తమం॥ అభీష్టఫలసిద్ధ్యర్థం యథావిద్యుక్తమార్గతః।గోద్వాదశీవ్రతందేవ కరిష్యేత్వత్ప్రసాదతః ॥ నిర్విఘ్నేనప్రమేభూయాత్ప్రీతపూర్తిశ్చకేశవ ॥ వ్రతసంకల్పమంత్రః ॥ ఇత్థంవ్రతంసంకల్ప్యసదాద్యంవాకేశవాగ్రతః। చరేద్ద్వాదశవర్షాణి మాసంద్వాదశవాతథా॥ విష్ణోఃపూజాంప్రయత్నేన వ్రతీకుర్యాదుపోషణం। వర్షేవర్షేతుదేవేశం పూజయేత్ప్రతివత్సరం॥ మాసంప్రతేతుదేవేశం ప్రతిమాసంప్రపూజయేత్ । నారీవాపురుషోవాపి చతుర్వర్గఫలాప్తయే ॥ యేకాదశ్యాముపోష్యాథ పూజయేద్దేవికేశవం ॥ యథావిద్యుక్తమార్గేణ శుచిర్భూత్వాసమాహితః । స్వచ్ఛంగంధాక్షతైఃపుష్పైః ధూపైర్దీపైః సుధార్ఘ్యమేత్ ॥ చతుర్భుజంచలక్ష్మీశం శంఖచక్రగదాధరం । పద్మాక్షంకేశవంధ్యాయేత్పీతాంబరపరిష్కృతం ॥ ధ్యానమంత్రః ॥ షోడశైరుపచారైశ్చ కేశవాద్యైశ్చనామభిః । పురుషసూక్తేననామకుర్యాద్భక్తియుక్తేన చేతసా ॥

ఓంకారమాదితఃకృత్వా నమోంతేచప్రపూజయేత్ ॥ అథాంగపూజా ॥
పాదౌచ కేశవాయేతి జంఘేనారాయణాయచ।ఊరూచమాధవాయేతి గో
విందాయేతివైకటిం ॥ నాభించవైష్ణవీచేతి ఉదరంమధుసూదనః । త్రివిక్ర
మాయహృదయం వామనాయేతివైస్తనౌ ॥ కంఠంచశ్రీధరాయేతి హృషీ
కేశాయబాహవః। స్కంధౌచపద్మనాభాయ ముఖంశ్రీపతయేనమః ॥ నే
త్రేచపద్మనేత్రాయ కర్ణౌకామప్రియాయచ। గరుడేశాయకేశాంతు శిరో
దామోదరాయచ ॥ ఓంకారమాదితఃకృత్వా నమోవైచప్రపూజయేత్ ।
యేవంసంపూజ్య దేవేశం లోకపాలాన్ గణేశ్వరం ॥ ధూపదీపైఃపాయసాది
భక్ష్యైఃపూపనివేదనైః।నైవేద్యంచ మహాపృథ తాంబూలంచార్తికంతతః॥
స్థాపయేత్తత్సమీపేతుగోఘృతేనసుయోజితం। దీపంసుజ్వలితంకృత్వా కేశ
వాయసమర్పయ॥ గంధపుష్పాక్షతజలం తామ్రపాత్రేనిధాయచ।కుర్యాద
ర్ఘ్యం కేశవాయఇమంమంత్రముదీరయన్॥నమస్తేదేవదేవేశనమస్తేమధుసూ
దన।గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం నమశ్శ్రీవత్సధారిణే॥అర్ఘ్యమంత్రః॥నమః
కమలనాభాయ నమశ్శ్రీశార్ఙ్గధారిణే। [illegible]స్తుసునాథాయ కేశవాయన
మోనమః ॥ నమస్కారమంత్రః ॥ మంత్రద్రవ్యక్రియాహీనం భక్తిహీనం
చ కేశవ। యత్కృతంతుమయాదేవ సంపూర్ణంకురుమేప్రభో ॥ ప్రార్థనం ॥
యేవంసంపూజ్య దేవేశం విష్ణుంభక్తిపూర్వకం । ధేనుంసంపూజయేత్ప
శ్చాత్కపిలాంవత్ససంయుతాం॥ తదభావేయథావర్ణంసుశీలాంగాంపయస్వి
నీం। పావనీచజగత్పూజ్యా కపిలాదేవతామయి ॥ పూజాంగృహాణమేభ
క్త్యా వ్రతపూర్తికరాభవ ॥ ఇతి ధేనుపూజా॥ సంకల్పమంత్రోదానమంత్రః
యేవంసమ్యూజ్యవిధినా ధేనుపూజాంసమారభేత్ । ప్రాఙ్ముఖీంగామా
స్థాప్య స్వతాస్వఉదఙ్ముఖః ॥ హరిద్రాపుష్పమాలాద్యైర్దీపాద్యైఃప
సంస్థితైః। పూజోపకరణైర్యుక్తాం శోభితాంసర్వలక్షణే ॥ మృతవత్సా
కృశాంవంధ్యాం దుశ్శీలామగ్నిదూషితాం । ఛేదితాంరోగిణీంహాతా
క్షీణక్షీరశరీరిణీం ॥ దానార్థంవాపిపూజార్థ మీదృశీంగాంవిసర్జయేత్
బ్రహ్మణోత్పాదితేదేవి సర్వపాపప్రణాశని । సంసారార్ణవమగ్నానాంగ
మాతస్త్రాతుమర్హసి॥ ఇతి ధ్యానం॥ ఆగావఇతిమంత్రేణ ఉపచారైస్సమర్చ
యేత్ ।సురభిర్వైష్ణవీమాతానిత్యంవిష్ణుపదేస్థితా॥ఆవాహనం॥పాద్యంగృ
హాణమేభక్త్యా గంధపుష్పాక్షతైస్సహ॥ పాద్యం॥ సురభేవస్త్రదానేన ప్రీ
తాంపరమేశ్వరి॥వస్త్రం॥ ధేన్వంగపూజా॥అగ్రపాదౌచనందిన్యై గోమి

నునీతథా । జగద్రక్షణకారిణ్యై పశ్చాత్పాదౌ చ జానుని ॥ పవిత్రతా
సుపుచ్ఛంచ శ్రీమత్యై పుచ్ఛమూలకం । ఉదరం బ్రహ్మరూపాయై కంఠే
భక్తవత్సలే । శృంగే చైవ సుశీలాయై వరదాయై ముఖం తతః ॥ య
సాధన భూతాయై కర్ణౌ నేత్రే ప్రపూజయేత్ ॥ విశ్వస్వామప్రణా
న్యై శిరస్సం పూజయేచ్ఛుభం । స్థానేష్వేతేషు గంధాదీన్ ప్రక్షిపే
చ్ఛ్రద్ధమానసః॥ పశ్చాత్ప్రితాపయేద్ధూపం ఘృతగుగ్గులసంయుతం । సర్వ
పాపహరా దేవి గౌర్మాతా ప్రతిగృహ్యతాం॥ ధూపమంత్రః॥ కౌశేయవర్తి
సంయుక్తః తద్ఘృతేనసమన్వితః । గౌస్త్వం పాహి జగన్నాథే దీపోయం ప్ర
తిగృహ్యతాం॥ దీపమంత్రః॥ శాలీతండులముద్గాద్యైస్సఘృతంకృకరంశు
రం। సుపక్వంచణకాద్యైశ్చ నైవేద్యం ప్రవదామ్యహం॥ నైవేద్యమంత్రః॥
తేజఃపుష్టిబలారోగ్యం సౌభాగ్యంచసురూపతా॥ సంపదాయుష్యవృద్ధ్యర్థం
గోగ్రాసం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ జీవంత్యతిమహాభాగే సర్వదేవనమస్కృతే ।
గృహాణేదం మయాదత్తం కబళం తృణసంజ్ఞితం ॥ తృణదానం ॥ సౌరభేయి
జగత్పూజ్యే బ్రహ్మాదిసురపూజితే । గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం సర్వపా
పహరా భవ ॥ అర్ఘ్యం ॥ దర్శనాజ్జాయతే పుణ్యం స్పర్శనాత్స్వర్గమాప్ను
యాత్ । ప్రదక్షిణేన కపిలాం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥ గావో మమాగ్రతో
నిత్యం గావః పృష్ఠేన సంతు మే । గావో మే హృదయే సంతు గవాం మధ్యే వసా
మ్యహం॥ గోప్రదక్షిణం॥ నమస్తే కపిలే భద్రే నమస్తే లోకపావని। సర్వదేవ
ప్రియే నిత్యం జగత్పూజ్యై నమో నమః ॥ నమస్తే సువ్రతే వన్ద్యే నమస్తే విష్ణు
రూపిణి। సర్వలక్ష్మమయా గౌస్త్వం నమస్కార్యం స్థిరా భవ॥ గోనమస్కా
రః॥ గాం పృష్ఠాంతం నమస్కృత్య ప్రార్థయేత్పరమాంముదా । సురూపాం
బహురూపాంచ మాతరం లోకమాతరం॥ గావో మాముపసర్పంతు సరితస్సా
గరం యథా। నమో గోభ్యశ్శ్రీమతీభ్యః సౌరభేయీభ్యో నమో నమః ॥ నమో
బ్రహ్మసుతాభ్యశ్చ పవిత్రాభ్యో నమో నమః ॥ యస్మాత్త్వం పృథివీం సర్వా
ధేనుస్త్వం తిష్ఠ సర్వదా। పూజితా యా చ తస్యాంతు సర్వదేవాశ్చ పూజితాః ॥సు
రూపత్వంచ సౌభాగ్య దేహి మే కులవర్ధనం । సర్వతీర్థఫలం నిత్యం వ్రతపూ
ర్తిం కురుష్వ మే ॥ ధేనుప్రార్థనం ॥ ఏవం ధేనుం హరిః పూజ్య తతః కుర్యాత్ప్ర
జాగరం। తతః ప్రభాత సమయే శుచిస్స్నాత్వా యథావిధి॥ కేశవం తు సముద్దిశ్య
బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్సుధీః । గోఘృతేనైవ సంపూర్ణం ప్రసన్నాత్మా వ్రతీ
తతః॥ గో[illegible]యుం ధాన్యం ముక్తే[illegible] । చూర్ణం కుర్యాం
[illegible] పాత్రే [illegible] భోజయేత్ ॥ గోఘృతే వా యసే పాత్రే [illegible]

కుర్యాత్సపారణం ॥ ఏవంయఃకురుతే దేవి సర్వసంపత్సమృద్ధిదం । తస్యవై
జాయతేపుణ్యం సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ఇతి పూజావిధానం
సంపూర్ణం.

గోద్వాదశీ వ్రతకథారంభః.

పార్వత్యువాచ ॥ కథితంచవ్రతం దేవ వ్రతానాముత్తమంవ్రతం । ఉద్యాపనంచకథయ సమ్యక్ఛీర్ణేనయత్ఫలం॥ ఈశ్వరఉవాచ ॥ శృణు దేవివ్రవక్ష్యామి వ్రతస్యోద్యాపనంప్రియే। ఆదౌమధ్యేతథాచాంతే కర్తవ్యంఫలమిచ్ఛదా॥ మృతపుత్రాశ్చయే కేచి ల్లోకాంతరగతశ్చయె। తేషామపిచకర్తవ్యం వ్రతస్యోద్యాపనంప్రియె॥ యేగృహ్ణంతివ్రతంప్రీత్యా తత్కాలఫలకాంక్షిణః। అకృతోద్యాపనంయేషాం వ్రతంతన్నిరయప్రదం॥ తస్మాదవశ్యంయత్నేన వ్రతస్యోద్యాపనంప్రతి। కర్తవ్యంవిధినా దేవి నోచేద్వ్రతమనర్థకం॥ గృహేచవైష్ణవేగేహే యత్రయత్రశుచిర్భవేత్। మంటపంసత్పుష్పమయం ఫలైఃకృత్వావితానకం॥ తన్మధ్యే వేదికాంకృత్వా గోమయేనసులేపితాం। పంచవర్ణాంరంగవల్లీం తన్మధ్యేతండులోపరి॥ అవ్రణం సుదృఢంకుంభం పవిత్రోదకపూరితం। నిక్షిప్యస్వర్ణపాత్రంవా రౌప్యం తామ్రమథాపివా॥ కుంభస్యోపరినిక్షిప్య శుద్ధతండులపూరితం। కర్షమాత్రసువర్ణేన ప్రతిమాం కేశవస్యచ॥ సమ్యక్కుర్యాత్సుశోభాఢ్యాం తదర్ధేనైవపార్వతి। తావన్మాత్రసువర్ణేన కారయేత్కేశవాదికాః॥ ద్వాదశప్రతిమాస్సమ్యక్సర్వలక్షణలక్షితాః। రజతేనఖగేంద్రంచ తదర్ధేనప్రకల్పయేత్॥ కుంభపాత్రోపరిస్థాప్య గరుడోపరిసంస్థితం। పూర్వోక్తలక్షణయుతం కేశవంవ్రతపూర్తయె॥ వస్త్రద్వయేనసంవేష్ట్య ఫలభక్ష్యాదికంతతః। పాదుకేచాతపత్రం శయ్యాంచోపస్కరాన్వితాం॥ తత్సమీపేవి శేషాణి స్థాపయేత్క్రమశోనరః। సమాహితమనాభూత్వా విధినామంత్రపూర్వకం॥ గంధపుష్పైర్ధూపదీపై ర్నానాభక్ష్యైర్నివేదయేత్। పూర్వవత్పూజయేద్దేవమాచార్యైర్భక్తితత్పరః॥ ద్వాదశప్రతిమాఃపూజ్యాః పరితః కేశవస్యతు। పవిత్రోదకనస్త్రీషు కేశవాదిఘటేషుచ॥ ఉపచారైశ్చసంపూజ్య సవత్సాంకపిలాంమపి। గీతవాదిత్రనృత్యైశ్చ శుభమంగళనిస్వనైః॥ రాత్రౌజాగరణంకృత్వా ప్రభాతేవిమలేసతి। స్నానంకృత్వావిధానేన పూర్వవత్పూజయేద్ధరిం॥ కపిలాంవత్ససంయుక్తాం సుశీలాంచపయస్విసీం। వస్త్రైలంకరణోతాం పూర్వవత్పూజయేద్బుధః॥ అగ్నిసంస్థాపనంకృత్వా తథాద్వాదశనామభిః। హోమంచైవప్రకుర్వీత గవ్యాజ్యేనవిచక్షణః॥ అష్టోత్తరశతాంవా

పట్టసూత్రశతంతువా। హేమ్నాతు కేవలం మాషార్ధప్రతిమాం నవ్రత్నసంయుతాం॥
విధిజ్ఞానుస్మృత్యాథ సుశాంతాయకుటుంబినే । ఆనందాయదవస్త్రై
ద్వైః పురాణపఠనాయచ॥ మంత్రేణానేన దేవేశ మాచార్యాయ నివేద
యేత్। నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే దివ్యతేజసే॥ దానేనానేన సర్వాత్మన్ సర్వే
ష్టఫలదో భవ॥ ప్రతిమాదానమంత్రః॥ కేశవః ప్రతిగృహ్ణాతు దాతా వై కేశవః
స్తథా। అత్ర సంసర్వసాసేభ్యో మాంమోచయజనార్దన॥ ప్రతిగ్రహమం
త్రః॥ కపిలాసర్వదేవానాం పూజనీయాశిరోమణిః। సర్వదేవమయీయస్మా
త్తతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ కపిలాధేనుదానమంత్రః॥ స్వర్ణశృంగీంరౌప్య
ఖురాం తామ్రపృష్ఠాంసురోహిణీం।వస్త్రాంచవస్త్రసంయుక్తాం ముక్తాలాం
గూలభూషితాం॥ పయస్వినీంసువత్సాం సుశీలాంలక్షణాయుతాం। పుచ్ఛ
దేశేతుదాతా వై స్నాతో బద్ధశిఖో భవేత్॥ ఉదఙ్ముఖస్తువిప్రస్య తామ్రపాత్రం
లక్షణలక్షితాం। ఆజ్యపాత్రంసరేఖంత్వా సకేసరసమన్వితం॥ నిక్షిప్యపు
చ్ఛంతస్మింస్తు ఘృతదుగ్ధంప్రగృహ్యచ। సలిలంవిప్రపాణౌతు ప్రాగగ్రంతు
నివేదయేత్॥ సకుశంసతిలంచాపి గృహీత్వాదానమాచరేత్। అనేనైవతు
మంత్రేణ పాత్రంహస్తేజలంక్షిపేత్॥ యజ్ఞసాధనభూతాస్తు దేవాస్తిష్ఠం
తిగోషుచ॥ ఇమాధేనుదానమంత్రాః॥ వస్త్రాదిభూషితేభ్యశ్చ ఋత్విగ్భ్య
శ్చప్రయత్నతః। సవత్సాఃకపిలోపేతా యథావిత్తానుసారతః। ఇత్థందత్వా
విధానేన శుచిర్భూత్వావిధానతః। బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చా ద్ద్వాదశా
పూపపాయసైః॥ తేభ్యోపిదక్షిణాందత్వా పారణత్వంసమాచరేత్। ఇదంకృ
తంవ్రతంయేన తస్యపుణ్యఫలంశృణు॥ అభక్ష్యభక్షణేనైవ అగమ్యాగ
మనేనచ। చౌర్యరూపేణయత్పాపం దుష్టాన్యేనచయత్కృతం॥ మనోవా
క్కాయజంపాపం జన్మాంతరశతోద్భవం।తత్సర్వంనాశమాయాతివ్రతస్యా
స్యప్రభావతః॥ పితరోభ్రాతరశ్చైవ శ్వశురఃపుత్రపౌత్రకాః। గోత్రజాఃసు
హృదశ్చైవ సభర్తృషుసమన్వితాః॥ కేశవేభక్తియుక్తాశ్చజన్మషట్కంచిరా
యుషః। భోక్తారోరూపవంతశ్చ శ్రీమంతోదుఃఖవర్జితాః॥ హిరణ్యగర్భదా
నస్య గోసహస్రస్యయత్ఫలం। గోద్వాదశీవ్రతంకృత్వా లభతేయత్ఫలం
చయః॥ పద్మేనతేజసాభాతి గౌరీవగుణరూపతః। భూషణాభూషితాంగీచ
సర్వదాదాపసుసంయుతా॥ భుక్త్వాభోగాన్సువిపులాన్ అంతేవిష్ణుపదంవ్ర
జేత్। అతఃపరంప్రవక్ష్యామి ఇతిహాసంపురాతనం॥ ఆసీద్రాజాకురుక్షేత్రే
నలోనామమహాయశాః। తస్యాస్యపరజాసాధ్వీ గోమతీనామసుందరీ॥ కాలే
నాపరిణేతారం కౌండిన్యమతికోవిదం। పాణిగ్రహకృష్టబుద్ధ్యాచ ధర్మకా

మార్గసంచితం । కరిష్యామిమహాభాగ గోద్వాదశ్యాంవ్రతంశుభం ॥ ఏతా
నార్యస్సుసన్తుష్టా శ్చామరేయుర్యథావిధిం । ఇత్యుక్త్వాసాచభర్తారంవ్ర
తంకర్తుంప్రచక్రమే । ఆశ్వీజేశుక్లపక్షేతు ఏకాదశ్యాముపోషితా । ప్రభా
తేచనదీతీరే స్నానంకృత్వాయథాక్రమం॥ సంకల్పంతంచసాకృత్వా పున
రాగత్యమందిరం । పుష్పమంటపకంకృత్వా ఆరాధ్యచజనార్దనం ॥ పూ
ర్వాహ్ణేగోఘృతేనైవ దీపికాంయోజ్యసువ్రతా । సుశీలాంవత్ససంయు
క్తాం కపిలాంగాంపయస్వినీం॥ సాయంకాలేసమాసాద్య గంధపుష్పాక్షతా
దికైః। ఏవంవ్రతంప్రకుర్వాణా సావిత్రీప్రతిమాబభౌ ॥ మార్గవీనామవైశ్య
స్య కన్యకావిష్ణుదారికా।తస్మిన్నేవకృతంకాలే తస్యవేశ్మనిమూషికా ॥సా
బభూవపురాస్వస్యభర్తారంవంచితాసదా । అన్నైస్సార్థంవిహాస్యేతి స్వేచ్ఛ
యాచయథాసుఖం ॥ కాలేపంచత్వమాపన్నా సాజగామయమాలయం ।
యమోధర్మాధిపాన్వృత్తే బ్రువన్ధర్మవేదినః ॥ ఏవంవిధాపాపరూపీయా
తనానరకాన్వ్రజేత్ । ప్లవకీసూకరీజోకా విష్టాక్రిమిరతఃపరం ॥ భూనాగీమ
హిషీచైవ వాయసీతురగీసరీ । మార్జాలీయల్లికాక్రౌంచీ సరటీచయథాక్ర
మం॥ నరకాన్వంచితానేతాననుభూయతతఃపరం। యస్మిన్నేవంకృతేసత్సు
నరకేప్రతివాసరం । త్రీణ్యశీతిషుసంఖ్యాను యాతనాసుచరేదితి। ఏవంతైర
భియుక్తాసా ప్రణమ్యేదమువాచసా ॥ మమముక్తిర్వదాతథ్యం భవేద్ధూ
తాస్సభాసదః ॥ సభాసదఃపునశ్చైవాం ప్రణతామూచిరేచిరాత్ ।కౌణ్డిన్య
స్యకురుక్షేత్రే సదనేమూషికాభవ ॥ తతఃపరంతస్యభార్యా కుర్యాద్గో
ద్వాదశీవ్రతం । తన్నిమిత్తేగోఘృతేన యోజితాందీపికాంయతః ॥ గృహీ
తుకామాజాగర్తి తస్మాన్ముక్తిర్భవిష్యతి । ఇత్యాజ్ఞప్తాసభాసారైరనుభూ
యయథావిధి॥ భూత్వాచభూషికారూపం హర్తుకామాచమూషికా।వింద
తీచస్వముక్తించ సాపశ్యంతిచకాతరం ॥ కదాచిద్గోమతీపుణ్యాం కృత్వాగో
ద్వాదశీవ్రతం।బంధుభిస్సహసారాత్రౌ కృతంజాగరణంవ్రతీ॥ పశ్యంతీమూ
షికాదీపం హర్తుకామాచతిష్ఠతి ॥ తస్యాంరాత్రౌవ్యతీతాయాం ప్రభాతే
మదవత్తదా । మూషికత్వంనివృత్యాథ పూర్వరూపంసమాస్థితా ॥ విమా
నంవరమారూఢా ప్రసహ్యచవచోబ్రవీత్ ॥ మార్గవీప్రాహతాంపుణ్యాం
గోమతీంశుభచారిణీం।పతివ్రతేహంగచ్ఛామి త్వత్ప్రసాదాత్సురాలయం।
పురాపతిమనాదృత్య రూపాణిచబహూన్యపి।ధార్యమాణాచనరకా ననుభూ
యసురారుణాన్ ॥ త్వదాలయేమూషకత్వం ప్రాప్తాచనివసామ్యహం
గోద్వాదశీవ్రతమిదం త్వయాచరితముత్తమం ॥ తస్మిన్దీపమపాకర్తు

ముద్యుక్త్వాచాస్మిన్వ్రతే। నిద్రయారహితా రాత్రౌ కృతంజాగణంమయా॥ తస్మాన్మోక్షంప్రాప్తవతీ త్వత్ప్రసాదాత్సుమధ్యమే। సురాలయేస్థితం చాత్మభర్తారంప్రాప్నుయాద్ధ్రువం॥ ఇత్యుక్త్వామార్గవీస్వర్గమనుభూయ యథాసుఖం। పత్యాసహస్రవర్షాణి దివ్యానిచసహస్రశః॥ అద్యాపిదృశ్యతే దేవీ పుష్పనక్షత్రమాగతే। ఇత్యుక్త్వాతదిదంశ్రుత్వా గోమతీహర్షమాగతాం॥ ప్రాతర్బ్రాహ్మణముఖ్యేభ్యో దత్వాభోజ్యాన్యథేచ్ఛయా। వ్రతపూర్త్యాపరిశ్రాంతా భోగానుభవసంవృతా॥ చరంతివిభునాసార్థం చిరకాలంమనోరమా। ప్రాప్తావైకుంఠనగరం కులసప్తసమన్వితా॥ ఏవంకృత్వాగిరిసుతే వ్రతానాముత్తమంవ్రతం। సర్వపాపవినిర్ముక్తో వైష్ణవంపదమాప్నుయాత్॥ శూర్పోలూఖలకర్త్రాది రహితైరాత్మభోజనం। యవగోధూమముద్గాద్యైర్వ రపక్వంమృణ్మయేనచ॥ పాచయేదాయసేపాత్రే స్వయంభుంజీతభాగ్యతా। శాల్యన్నపయసాహారై ర్భక్ష్యైరారాధయేద్ద్విజాన్॥ మాసేతుశుక్లపక్షస్య ద్వాదశ్యాంప్రతిమాసకం। యఏవమాచరేద్దేవీ నారీగోద్వాదశీవ్రతం॥ ఇహభుక్త్వాతువిపులా నం తేభోగాన్హరింస్మరన్। సువర్ణమణిరత్నాఢ్యం విమానమధిరుహ్యచ॥ గంధర్వైస్తూయమానాతు నృత్యమానాప్సరోగణైః। లోకాలోకమనుప్రాప్య పూజ్యమానాసురైరపి॥ యాతివైకుంఠనగరం కులసప్తసమన్వితా। హరిసాయుజ్యమాప్నోతి పునరావృత్తిదుర్లభం॥ యఏవంకురుతేభక్త్యా శ్రావయేద్వాసమాహితః। సయాతి వైష్ణవంలోకం జరామరణవర్జితం॥ యఇదంశృణుయాద్వాపి భక్తియుక్తేన చేతసా। పఠేద్వాపినరోదేవీ సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే॥ ౮౦

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే - గోద్వాదశీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనంతుయద్భవేత్।
క్షంతుమర్హంతివిద్వాంసః కస్యనాస్తివ్యతిక్రమః॥

ఓంతత్సత్ - స్వస్తి.

సర్వవ్రతవల్లీ సంపూర్ణా.

చంద్రికాప్రెస్సున ముద్రితము, చాకలపేట, చెన్నపురి:—1922.